

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

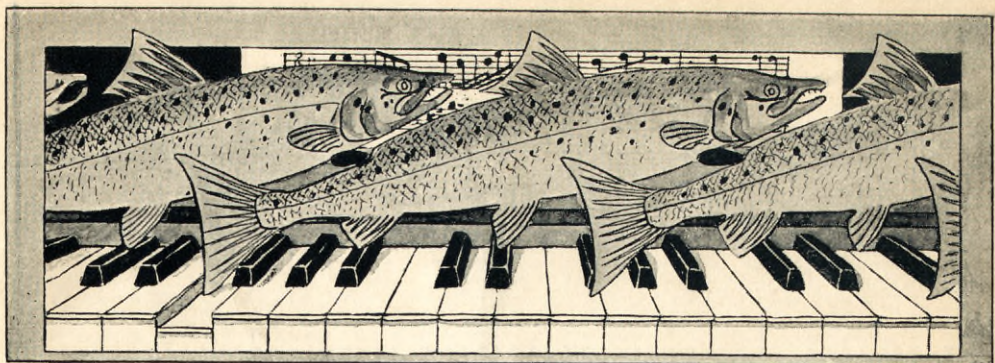
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

107.

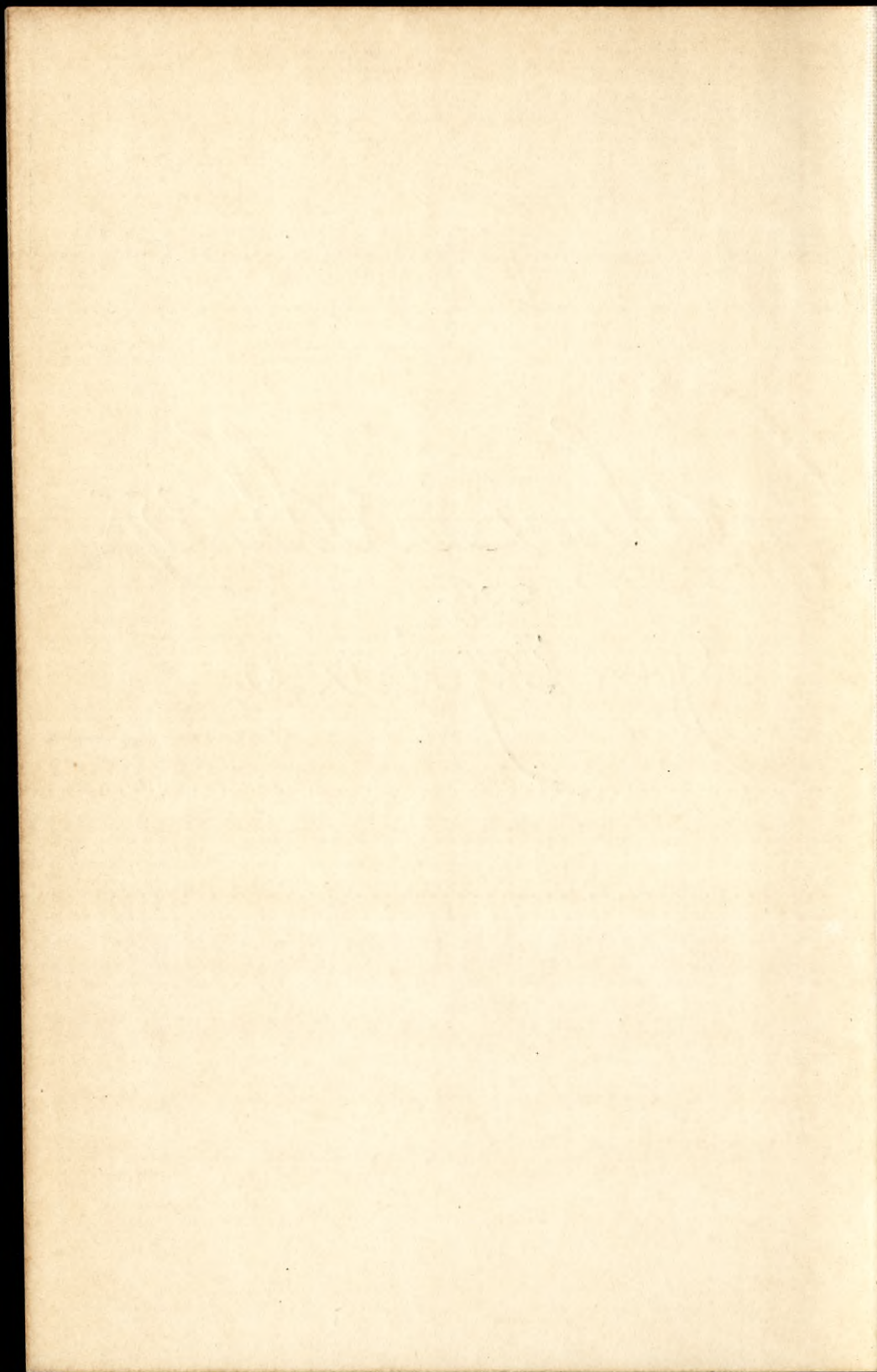
Salmstallax

och

Fortepiano

STOCKHOLM
JOS. SELIGMANN'S
FÖRLAG

KALMSTADLAX

OCH

FORTEPIANO

Halmstadla

och

Fortepiano

HUMORESKER OCH KÅSERIER

AF

PURRE

STOCKHOLM

JOS. SELIGMANNS FÖRLAG

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-ÄRTIEBOLAG
1895.

Min vän!

När du ser boken med denna underliga titel utlagd i boklädsfönstret till en frestelse och du känner på dig, att du inte kan stå emot begäret att gå in och köpa den, så förtörnas du kanske på mig i ditt stilla sinne och ägnar mig denna bittra klagosuck:

»Purre, Purre, hvi gjorde du mig detta?»

Jag skulle därför gärna vilja ge dig en förklaring och en ursäkt.

Förklaringen är lätt gifven. Denna lilla bok utgöres af en samling kåserier, som tidigare stått att läsa i Blekinge Läns Tidning, där förf. hvarje lördag gör de allvarligaste bemödanden att vara rolig på cirka två spalter.

Ursäkten är däremot svårare att hitta på.

»Ett länge känt behof» brukar vara en ganska bra ursäkt, men den lär du väl scärligen vilja acceptera i det här fallet, och det förtänker jag dig inte. Hvad man än må säga om den här boken, inte kan man rättvisligen beskyllda den för att fylla något behof.

Och lika lite kan den sägas fylla »en lucka i Sveriges litteratur».

Den fyller inte ens sin författares plånbok, hvilket ju eljes i dessa bistra tider vore en åtminstone något så när antaglig ursäkt.

Jag hade tänkt skylla på ärelystnadens dämon och förtälja, huruledes denne frestare i en syn visat mig allmänheten stående i kö utanför boklädorna för att köpa detta

märkliga arbete. Men jag fruktar för, att du aldrig skulle kunna tro mig vara dum nog att nappa på en så grof krok.

Jag har tänkt hit och dit, men har inte kunnat hitta någon ursäkt, som synts mig möjlig att slå i en intelligent allmänhet.

Och så har jag beslutit att ta Gud i hågen och öppet och ärligt säga, som det är:

Den här boken är utgifven af rent okynne.

Ja, nu är det sagdt, och öppet erkändt är ju halft förlåtet. Jag hoppas därför, att du skall förlåta mig för den här gångens skull, fastän jag inte riktigt säkert kan lofva att aldrig göra så mer.

Karlskrona i november 1895.

Författaren.

I N N E H Å L L.

	Sid.
På visit	1
Den lille hjulmannen	6
De bedröfliga skjortknapparne.....	11
Dolce far niente	16
Poesi och prosa	20
Stinas skål!.....	26
I specialisternas tidehvarf	30
Den lille penntorkaren.....	36
Utile dulci	42
Något om Tiden	47
Från olika synpunkter.....	52
Recept till en basar	57
På kalas	61
Råd till söndagsseglare	67
Hvad som alltid händer	71
Handel med idéer	75
Folksången funnen	81
Kvinnoidealen	85
När man är omusikalisk	91
En nykterhetens martyr	95
Tidningsporträtten	100
Snöklockan	105
Sommarens behag.....	111
Något om metning	115
På lediga stunder	119
Hvad vet du om landet?.....	123

	Sid.
Bref från Amerika	128
Hjälp dig själf!	132
Lite om drömmar.....	137
I läroverksfrågan.....	143
Cigarrens upptäckt	147
Vädret och humöret	150
Människans försvinnande	155
Sanitas eller Vägen till rikedom	159
Jorden rundt på 20 minuter	165
Frågor och svar	170
Hur man blir ryktbar	176
I en trevånings speldosa	182
Lutfisk	187

På visit.

Monolog.

Scen: Elegant salong. *PERSON:* Han.

Dörren till tamburen öppnas. Pigeschröst: »Var så god och stig in och vänta ett ögonblick!»

Han (träder in):

Vänta — jag begär inte bättre. Jag väntar med största nöje hur länge som helst, till i morgon, till nästa vecka, till om hundra år. Jag skulle vänta ända till domedagen och se glad ut ändå, men jag är rädd för, att det inte går för sig.

Vet ni, hur jag känner mig? Jo, som en stackars fånge, som står och väntar på rättens utslag. Frikänd eller dömd till lifstids straffarbete — det är frågan. Situationen är visserligen inte gjord för skämt, men är det någon, som vill vara med om ett litet vad, så kör till! Jag håller på lifstids straffarbete. Jag skulle bli förtjust, om jag förlorade, men jag känner vällofliga rådsturätten, och hon skulle vara mer än människa, om hon inte hade till domareregel: hellre fälla än fria.

Hon — sa' jag *hon*? Nå, det må vara sagdt, och då är det kanske så godt, att jag talar om hela historien med en gång.

Jo, ser ni, saken var den, att jag var på bal i går kväll — ja, det vill säga, jag gick dit i går kväll, men när jag kom hem, vill jag låta vara osagdt. Munter tillställning för resten — där dansades och pokulerades, så att det stod härliga till, och fram på småtimmarne var gasken tämligen hög — i all ärbarhet förstås.

Jag vill inte påstå, att jag dansar som en ängel, för det gör jag kanske inte, men champagne dricker jag som en ärkeängel, det skall ni få ge mig tillfälle att bevisa, när ni be-

hagar. Det är kanske ett fel, om ni så vill, men öppet erkänt och följaktligen halft förlåtet — inte sant?

Nå, jag drack med hela världen, och hur det nu var, så slutade det med att jag blef sned.

“Åhå“, säger ni kanske, “var det inte värre än så? Det är väl inte så farligt!“

Inte det? Jo, det kan min själ bli farligt nog; det beror på, hvad man råkar ut för. Vänta bara, så ska' ni få höra.

Det är naturligtvis ingen af herrskapet, som har varit sned någon gång? Nej, det kunde jag väl tänka mig. Jo, ser ni, då säger man en hel del, som man inte menar, och gör en hel del, som man efteråt tycker är mycket dumt. Särskildt har man en olycksalig benägenhet att bli kär och — hvad som värre är — att tolka sina känslor. Och råkar man då på en ung dam, som inte förstår sig på skämt, då står man där så vackert. Hur många olyckliga äktenskap tror ni inte ha ett par glas vin för mycket på en bal att tacka för sin tillkomst!

Jag var, som sagdt, lite sned — ja, jag tror, att jag kommer sanningen närmare, om jag säger *mycket* sned — åtminstone måtte det ha varit ganska betänkligt, att döma af hvad som hände.

“Och det var —?“ frågar ni. Ja, se, det är just *det*, som jag inte är riktigt på det klara med. Men jag kan tala om, hvad jag vet.

Ni känner fröken Alter? Söt flicka — hva'? Fager och fraiche som en nyttslagen ros, bestänkt af morgondaggen — hva' sa ni? Nåja, det här är egentligen ingenting att skämta med, men man har ju alltid liksom en liten släng af galghumor dagen efter. Oss emellan sagdt, så går det kalla kårar utefter ryggen på mig, bara jag tänker på henne.

I allmänhet har jag en faslig respekt för halfgamla, giftasgalna mamseller och beundrar dem helst på afstånd. Men den här gången ingaf mig hin onde, att jag skulle gå och bjuda opp lilla Alter till en vals. Jag var, som sagdt, lite sned och klämde henne kanske litet hårdare, än konvensansen strängt taget tillåter. Men hon tog inte illa opp — tvärtom! Hon svarade per omgående med att trycka min hand så ömt — ack, så ömt!

Nu blåste jag väl till reträtt ögonblickligen, tror ni! Gud gifve, att jag hade varit så klok! Nej, jag började finna situationen pikant, och när dansen var slut — o, Sankta Maria och alla helgon, hvad jag var dum! — så förde jag flickan in i ett af smårummen för att prata en liten stund, förstår ni.

Så långt har jag allting klart för mig, men hvad som sedan hände, det minns jag mycket otydligt. Jag minns, att jag slog armen om lifvet på tösen, men hvad det skulle vara bra för, det begriper jag inte alls. Jag minns, att jag pratade en hel del gallimatias, men jag kommer sannerligen inte ihåg ett ord.

Jag minns, att flickan svepte armarna om halsen på mig och kysste mig, så att det small som ett pistolskott, men hur hon kunde komma på den idén, det har jag inte ens en dunkel aning om. Och så minns jag, att när vi skildes åt, så tryckte hon min hand så ömt — åh, så ömt!

Det där ser ju lite mystiskt ut, inte sant? I går kväll tyckte jag nog, att det var all right, men när jag vaknade i morse, började jag reflektera öfver saken, och då slog det mig som en blix, att jag måtte ha friat till flickan.

Förlofvad! — jag for opp, som om man hade stuckit mig med en syl. Förlofvad med en mogen skönhet på trettiotre somrar utan ett kronans kopparöre! Nej, det var för komiskt; det var mig omöjligt att låta bli att gapskratta.

“Isabella, jag älskar dig! Vill du bli min?” Hahaha —

Men när jag tänkte närmare på saken, så slog det mig, att det mycket väl kunde vara på det viset. Hvarför inte? Jag var minsann alldeles tillräckligt sned för både det och lite till. Och flickan hade väl inte suttit och kysst mig för roskull heller!

Ja, jag resonerade hit och dit utan att komma till någon klarhet, tills jag kom att tänka på, att det kanske vore klokast att gå och intervjuja tösen helt enkelt. Och när jag hade legat på sträckbänken länge nog, så tog jag Gud i hågen och här står jag nu.

Förlofvad eller inte — det är frågan. Det skall väl inte bli så fasligt svårt att komma underfund med det, gissar jag. Det kommer nog att märkas ögonblickligen.

Är jag *inte* förlofvad, ja, då kommer hon in helt lugn och hälsar så här:

“Nej, se hr Peterman! Det var verkligen mycket angenämt. Hur står det till? Var så god och sitt!”

Det låter banalt, det där, tycker ni — inte sant? Ack, för mig skulle det låta som sferernas musik. Jag tror jag blefve så glad, att jag toge flickan i famn. För då vore jag ännu en fri ungar, det vore då tvärsäkert.

Men — det är sant! — då komme en annan fråga: hvad hade jag då här att göra? Flickan skulle naturligtvis undra, hvad jag ville för något, och hvad i alla gudars namn skulle jag hitta på att säga?

Om jag skulle fråga, hur hon mådde efter balen i går? Men då kunde hon kanske komma att tänka på den där kyssen, och — . Nej, jag tror, att vi passa oss — det är inte värdt att väcka björn, som soffer!

Om jag skulle säga, att jag har hittat en guldbrosch med hennes initialer, och fråga, om den händelsevis kunde vara hennes. Nej, för tusan! Då sa' hon naturligtvis ögonblickligen ja, och hvar i all världen skulle jag ta den broschen ifrån?

Nej, om jag skulle fråga, om här finns möblerade rum att hyra? Eller om jag skulle erbjuda henne en olycksfallsförsäkring? Eller om jag skulle be henne om en skärf till missionen i Kina? Ja, hvad ska' man hitta på? Det är minsann inte så lätt!

Men jag blefve för resten så själagläd, att jag nog hittade på något, som dugde. Bara jag inte började slå kullerbyttor i förtjusningen! Man måste behärska sig!

Ja, så ha vi det andra alternativet. Tänk, om jag verkligen har varit ett sådant tvefaldt ultramarinblått nöt, att jag har friat till flickan! Då blir det en annan vals!

Då kommer hon naturligtvis inrusande som en komet och jublar:

“Kalle, älskade lille Kalle! Åh, så roligt att du kom! Förlåt, att jag har låtit dig vänta! Kyss mig — så — så — åh, Kalle lille!”

Och så nystar hon armarne om halsen på mig och kysser mig, så att det svartnar för ögonen.

Trefligt perspektiv, det där — hva? Är det någon, som

vill byta med mig, så säg bara ifrån! Jag ger gärna en half årslön emellan.

Tänk, om det verkligen skulle vara så — tänk bara! Hvad i Herrans namn skall jag då ta mig till? Är det någon, som kan säga det?

Finna mig i mitt öde, sa ni? Nej, vet ni, förr dränker jag mig eller rymmer till Amerika.

Nej, jag får naturligtvis lof att hitta på ett sätt att komma ifrån saken, men hvilket, det är frågan.

Vänta lite — jag har det! Jag ställer mig alldeles förbluffad och tittar på henne, som om jag trodde, att hon vore vansinnig.

“Ursäkta mig, min fröken“, säger jag lite tveksamt, “men jag förstår inte riktigt --“

Vore det då en liten 17-åring, så skulle hon släppa taget, ställa sig midt framför mig, mäta mig med en halft sorgsen, halft föraktfull blick, böja på hufvudet och försvinna. Men en ungmö på trettitalet — det är etwas anders!

Hon kommer att ge mig en liten förebrående blick och säga någonting i den här stilen:

“Du stygge gosse! Har du glömt vår tête-à-tête i går? Jo, du är fin, du!“

Och så ryker hon på mig igen. Men jag låtsar om ingenting och bedyrar än en gång, att jag inte begriper ett dyft af alltihop. Då talar hon naturligtvis om, hvad det var för rappakalja jag pratade i går kväll, och frågar mig, hvad jag menade med det.

Då kommer min tur.

“Min fröken“, säger jag i den mest vördnadsfulla ton jag kan åstadkomma, “det anade mig, att jag på något sätt hade felat i vördnad mot er i går afton, men att det gick ända därhän, det kunde jag inte föreställa mig. Jag har emellertid kommit hit för att ge er en förklaring och anhålla om er förlåtelse --“

Ja, se'n är det frågan, om jag skall skylla på champagnen eller på en tillfällig sinnesförvirring. Det sista blir kanske bäst; det är både fint och modernt. På det viset tycker jag, att jag bör komma ifrån det med heder, eller hur?

Tyst — jag hör steg — nu kommer hon — kurage nu, Kalle!

Den lille hjulmannen

eller

En modern Askepot.

(En folksaga fin de siècle.)

Det var en gång en fattig enka, som hade tre söner, alla pojkar.

Den förste hade fått både uppfostran och bildning och gjorde sina talanger fruktbarande som extraordinarie i kungl. varietédepartementets afdelning för negerkomik.

Den andre i ordningen hade fått födgeni och gjorde briljanta affärer i teaterobligationer och elektriska hälsokors.

Den tredje hade fått en afgjord begäfring för att åka velociped. En dag hade han olofvandes smugit sig hemifrån med sin mammas spinnrock och varit borta och tagit tre pris på en kapplöpning. Däri såg gumman en fingervisning från höjden och köpte Kalle en första klassens safety med luft-ringar.

Inom ett par år drack själfva kanariefågeln där i huset ur en silfverpokal, och när Kalle hade alla sina medaljer på sig, så blänkte han i solen som en guldfisk.

Så gick gumman till Gud, och så blef där bouppteckning och arfskifte. Den äldste af bröderna tog tre fjärdedelar af ägodelarne, för han var ju tvungen att representera, och sådant kostar pengar. Den andre tog en fjärdedel, för han var alldeles tvungen att ha pengar, så att han kunde lösa ut obligationerna från assistansen, ifall man skulle komma och fråga efter dem. Resten fick Kalle.

Men Kalle var inte ledsen, han. Han stoppade sina troféer i kappsäcken, tog Gud i hågen och cyklade ut i den stora, vida världen med en fart, så man att inte såg mer än en liten strimma efter honom.

Och åren gingo, och Kalle blef en namnkunnig man, och en vacker dag satt han tillsammans med sina bröder och firade återseendets glädje på en guldkrog i den sta'n, där

kungen bodde. Då råkade han af misstag att kasta en blick i den officiella tidningen, som af vårdslöshet blifvit kvarlämnad på bordet i strid mot giftstadgans föreskrifter om sömnmedels förvaring och tillhandahållande.

Och hans bröder blefvo utom sig af bestörtning och ropade med en mun:

“Du tänker väl i Guds namn inte ta lifvet af dig, Kalle?”

Men Kalle såg underbart uppiggad ut och utropade i en ton midt emellan tvifvel och hänryckning:

“De' va' själfva tusan!”

“Hva' ä' de' då?”

“Har ni inte läst det?”

“Ä' du spritt galen? Man ä' väl ingen själfmördare heller!”

“Nå, så vänta, så ska' ni få höra!”

Och Kalle läste upp följande märkliga kungörelse:

“Sedan min dotter Amalia på obekant sätt förkommit och skäl finnas för det antagandet, att hon skall ha blifvit bortstulen af en s. k. jätte, som lär bo här i närheten, får jag härmed såsom belöning åt den, som tillrättaskaffar bemälda Amalia, utlofva högst densammas hand samt halfva mitt ägande konungarrike.

Högaktningsfullt

KARL AUGUST

Kung.”

“Och de' här har ingen människa haft en aning om!” utropade bröderna öfverraskade. “De' låter ju som en affär!”

“Om man skulle ta och göra ett bondförsök!” sa Kalle fundersamt.

“Nej, hör du, gå hem och lägg dig!” sa extraordinarien öfverlägset. “För att kunna handskas med en jätte fordras det allt en viss vana vid att umgås med högdjur!”

“För att inte tala om en viss vana vid att bli utsparkad”, tillade han, som reste i elektriska hälsokors.

“Jag tror, att jag kilar ut ett slag i morgon och hämtar tösen”, sade extraordinarien med en kallblodighet, som nästan imponerade och som gjorde slag i saken.

Dagen därpå tog han den gentilaste hyrvagn han kunde komma öfver och susade ut ur sta'n, och då bröderna gjorde

visit på kvällen för att gratulera, låg han i sin säng, emballerad i kalla omslag, och yttrade några tänkvärda ord om jättens karakter, i hvilken han tycktes ha upptäckt åtskilliga brister.

“Jag hade ju flickan i vagnen“, berättade han, “och körde i väg så att gnistorna rök. När jag hade kört några timmar, så vänder jag mig om, och hvem tror ni jag får se komma gnoende efter mig i ett par s. k. sjumilastöflar, om inte jättelurken. Jag piskade på hästarne, så de låg som blyertsstreck utefter marken.

Men det var aldrig värdt. Han nöp oss ändå. Hvad som se'n hände, det hör egentligen inte hit, men den som beskyller honom för att vara en gentleman, han gör honom orätt, så mycket är då säkert“, slutade han med eftertryck.

“Jag anade, att det skulle gå på det viset“, sa affärs-
mannen och försökte låta bli att se skadeglad ut. “Men i morgon ska' jag visa er, hur man tar rätt på förkomna prinsessor.“

Men kvällen därpå, då extraordinarien och Kalle kommo dit för att gratulera, låg affärsmannen också till sängs i kalla omslag och berättade som följer:

“Jag tog med mig en decauvillesk järnväg, upprullad på en slangkärra, och fullständiga delar till ett kolibrilokomotiv i fickorna. Under vägen nystade jag af järnvägen, så när jag kom fram, så låg den klar raka vägen till sta'n. Se'n satte jag ihop lokomotivet och gick sta' och bekantade mig med prinsessan. Vi passade på, när jätte-lymmeln sof middag, och kilade vår väg.

Det gick som en olja. Sessan eldade, och jag skötte maskinen. Vi hade väl kört en fem, sex timmar med en fart som ett försenadt kurirtåg, då jag vänder mig om och ser mig tillbaka. Och där kom, ta mig tusan, jättgubben dejsande, så det hven efter'et. Vi fyrade på förstås och dref upp trycket, så långt maskinen tålde, men det tjänade ingenting till. Om en liten stund hade han oss.

Hvad som försiggick mellan honom och mig, kommer att förbli en hemlighet, men sedan den saken var undanstökad, klef han opp på maskinen, slog back och kilade tillbaka igen med Amalia. Trefflig karl, den där, hvasa?“

Kalle sa ingenting han, men dagen därpå var det han som tog sin maskin och gnodde ut till stället. Där satt en plåt på dörren: "Goliat Lunkentus, jätte". Kalle ringde på och blef insläppt.

"Är det herr jätten Lunkentus själf, som jag har äran tala med?" frågade Kalle artigt och bockade sig för odjuret.

"Jo, det stämmer", svarade jätten argt, "hva' ä' de om?"

"Jo, jag skulle bara vilja fråga jätten, om här händelsevis bor en prinsessa, som heter Amalia", sa Kalle oförfäradt.

"Hva' vill du då?" frågade jätten hånfullt.

"Jo, jag skulle bara be att få se på henne ett tag till att börja med."

Han ville se, om det var något, som var värdt att göra sig besvär för.

"Det går an", svarade Lunkentus, på hvilken Kalles fräckhet synbarligen gjorde ett djupt intryck. "Se och höra, men inte röra!"

Prinsessan Amalia var förtrollande skön. Hon hade tagit första priset vid fem skönhetstäflingar, och, enligt statistiska centralbyråns uppgifter, gjort 575 män i ålder från 15 till 80 år vansinniga och drifvit 350 till själfmord. I medeltal plockade man opp två i veckan, som skjutit sig utanför hennes fönster.

"Stiligt fruntimmer, hva'?" sa jätten.

"Åhja!" sa Kalle. "Går väl an!"

Kalles fräckhet började imponera på Lunkentus, och jätten började nästan känna sig enkel och fann sig föranlåten att fråga, om Kalle inte ville stanna kvar och äta en enkel vardagsmiddag. Något kristet jungfrukött hade han inte hemma, för de ohängda frimurarne hade slarfvat med leveransen, men Kalle sa, att en sådan småsak fäste han sig inte vid.

När middagen var expedierad, så gick man ut i trädgården för att dricka kaffe, och här fick jätten syn på Kalles bicykel.

"Ursäkta, att jag frågar, är det en slipsten, det där?" frågade jätten nyfiken.

"Åhnej, det är det just inte", svarade Kalle, "det är mera en velociped."

"Jaså", sa jätten, "är det det? Hva' har du den till?"

Spela musik på?" frågade han, i det han försiktigt fingrade på ekrarne i den tron, att han hade en ny sorts strängospel framför sig.

"Inte!" svarade Kalle. "Åka på."

På jättens anhöllan att få se, hur det gick till, satte Kalle sig i sadeln och gjorde några lofvar i trädgården. Och i det han sakta körde förbi prinsessan, som stod på ett litet afstånd från Lunkentus, hviskade han till henne att hoppa opp där bak. Hon gjorde så ögonblickligen, och innan den öfverraskade jätten hann röra en lem, var Kalle ett par kilometer därifrån och gnodde åstad, så att benen gingo som trumpinnar.

I en handvändning var jätten inne och fick på sig sju-milastöflarne och satte efter de flyende. Kalle hade saktat farten, och om en liten stund fick prinsessan, som såg sig tillbaka, syn på Goliat Lunkentus, som dök upp vid horisonten.

"Nu kommer han, Kalle!" skrek hon i full förtviflan.

"Håll i dig du bara, Amalia, och var inte rädd!" sa Kalle helt trankilt. "Vi ska leka med den göken. Varsko mig, när han kommer för nära!"

Och hvar gång den stackars jätten kom så nära, så han redan tyckte sig ha flyktingarne i sina klor, gjorde Kalle en liten spurt, som genast ökade afståndet med ett par kilometer. Efter sex timmars jakt låg jätten död på landsvägen. Kalle hoppade af, drog af honom sju-milastöflarne, makade ner honom i diket, för att han inte skulle hindra trafiken, och körde hem med prinsessan.

Det blef ett grant bröllop, hvartill det förhållandet väsentligen bidrog, att brudgummen hade på sig alla sina medaljer.

Se'n var jag inte med längre.

De bedröfliga skjortknapparne.

Utom de stora sorger och bedröfvelser, med hvilka lifvet är så rikligen späckadt, såsom magsyra, tvillingar och förfallna växlar, har det en hel del småförargelser att bjuda på, som icke mindre kraftigt bidraga till att hos pessimistiskt anlagda naturer nedsätta tillvarons anseende.

En af de mera framstående orsakerna till sådana förargelser ha vi i de knappar, som sammanhålla vår klädnad och som vi antagligen liksom klädnaden själf fått för våra synders skull, ehuru historien icke förmåler, huruvida det fanns knappar i våra första föräldrars fikonalöfshabiter. Kanske ha på grund af mänsklighetens framhårdande i synden knapparne tillkommit senare som en skärpning i straffet.

Af de bortåt femtio knappar, som äro nödvändiga för uppriggningen af vår yttre människa, finnas inga så retsamma som de bedröfliga skjortknapparne. Så små och ynkliga de än äro, måste de dock räknas bland de allra värsta af öfvercivilisationens förbannelser.

Ett af de viktigaste momenten i en mans toalett är löskragens fastknäppande i nacken. Denna procedur *kan* försiggå så ledigt och behändigt som helst, men den kan också vara och är ofta nog en pröfning, ur hvilken intet tålomod afgår med seger. Jobs tålomod har blifvit ett ordspråk, och det var ju också högst betydligt, men hade det kommit i kollision med denna fruktansvärda pröfning, så hade Jobs berömmelse tvifvelsutän gått med Davids höns under isen. Det var allt flax för gamle Job, att han inte gick klädd i löskrage.

En man vet sällan själf, hvad han är för en framstående förmåga i akrobatfacket, förrän han tillbragt en halftimme under fåfänga ansträngningar att knäppa fast kragen. De krumelurer, i hvilka han under denna procedur lyckas vrida sin lekamen, skulle synas den mest framstående ormmänniska underbara och otroliga. Och kommer han under proceduren händelsevis att kasta en blick i spegeln, så rycker han till

och ser sig om för att se, om där är någon annan i rummet, eller om det verkligen är han själf, som intar den obegripliga ställningen, han ser i spegeln.

Äfven i sina anletsdrag upptäcker han en rörlighet, hvarom han förut inte haft en aning. Aldrig har han vetat, att han kan dra ner hårfästet ända till näsroten, lägga det högra örat framåt kinden och dra vänstra mungipan upp till ögonvrån.

Om han summerar dessa talanger, så finner han, att om det skulle hända en gång till som i sagan, att en bekymrad gammal kung utlofvar sin dotter och halfva riket åt den, som kan få prinsessan att skratta, så blir det han, den kragknäppande ynglingen, och inte någon Askepot, som kommer att inkassera äran och härligheten. Ty han behöfver bara uppträda inför kungadottern i sina underbara produktioner på kragknapp, för att den lilla stackarn ska grina som en solvarg.

Men det är inte reflexioner af denna angenäma art, som fylla den pröfvade ynglingens hjärna. Det är öfverhufvud taget inga reflexioner alls, det är bara känslor, men en hel serie sådana, gradvis tilltagande i spänning, tills de hota att spränga den arme mannen i — hvad en socialistyngling från kejsar Wilhelms land en gång lofvade att reducera samhället till — "kolossale schmäschnuler".

Under de första sekunderna är han kall som en gurka och hvisslar med välbehag någon af sina favoritmelodier, men ett, tu, tre inställer han musiken, och i hans drag läses en lätt förvåning. Han tar fram kragen och tittar på den. Den är som den skall vara. Han trefvar efter knappen, och den finns också på sin plats. Så gör han ett nytt försök, hvarunder en allt häftigare otålighet förmärkes i hans åthäfvor. Härifrån öfvergår han till att bli förargad, och så arbetar han upp sig till ett raseri, som är riktigt storstättligt. Det är härunder han gör de roliga grimaserna och utför den oefterhärmliga parterrgymnastiken.

Komme man händelsevis in, medan han dansade sin vilda krigsdans, röd i synen som en kräfte, svärjande, rytande och utdelande fruktansvärda sparkar åt stolar och bord och andra i vägen varande lösören, så vore det nog bäst att inte säga någonting, utan obemärkt smyga sig ut och stänga dörren

väl efter sig. Ty i det tillståndet behöfdes det inte mer än ett ord, för att han skulle rusa på sin bästa vän och slå honom sönder och samman.

När han rasat en stund, sjunker han utmattad ner på en stol, där han blir sittande en stund som en bild af den mest kolsvarta förtviflan. När han inte kan få bukt med den usla knappen, så har lifvet inte längre något värde för honom. Han är totalt likgiltig för allting. Man skulle kunna säga honom, att elden vore lös i våningen inunder eller att stadens rikaste flicka stode ute i tamburen och ville tala med honom, och han skulle, om han ens vårdade sig om att svara, på sin höjd morra ett svagt: "Det ger jag tusan!"

Först sedan han suttit och slöat så där en god stund och föraktat ett samhälle, som tvingar en man att klä' sig i skjorta, när han ska på bal, och rätt hjärtligt önskat sig vara en fattig hednayngling i det mörkaste Afrika, där detta skamliga tvång ännu inte är infördt, vaknar åter hans energi, och snart kan man i hans drag läsa ett järnhårdt beslut att, kosta hvad det vill, göra sig till herre öfver situationen.

Nu griper han ånyo den arma kragen, fattar sin pennknif och ristar upp knapphållet till en vidd, som bekvämt tillåter en tvåriksdaler att passera. Och nu går det som en dans att knäppa fast den, och den segerrike ynglingen går omkring med ett leende af triumf, som lyser upp hela rummet. Hur pass säkert den sitter, det blir en annan sak.

En annan, kanske ännu mera pröfvande situation uppstår, när denna usla knapp plötsligt lossnar, under det man står och sjunger konsert, sitter och äter festmiddag, dansar française eller eljes är förhindrad att smita undan. Man känner, hur kragen sakta kryper uppåt, och man motser med fasa det ögonblick, då den ska ha hunnit upp öfver frackkanten.

Det konventionella grinet försvinner från ens ansikte, kallsvetten pärlar fram på pannan, man rodnar och bleknar om hvartannat, och ens vänner börja bli ängsliga och tro, att man är sjuk, medan ens fiender fröjdas i den tron, att man är full. De minuter, som förflyta, innan omständigheterna tillåta en att retirera, komma att för evigt stanna i ens minne såsom en af de pinsammaste stunderna i ens lif. Och hur ljuf är inte den känsla af öfverståndna kval, som man erfar,

när man varit ute och fått en god vän att med en knappnål provisoriskt reparera skadan! Det är alldeles som när man efter en längre tids tandvärk har varit och fått tanden utdragen.

När man har gått igenom en sådan pers, då kan man förstå, hvilka sinnesrörelser, som under en balaftons lopp ska anfäktas af en stackars flicka, hvars komplicerade skrud till minst tre fjärdedelar hänger på knappnålar, af hvilka än en, än en annan kännes ge vika.

Nästan lika sorgligt som att plötsligt känna knappen lossna är det att, då man skall knäppa fast kragen, känna, att där ingen knapp finns. En gift karl har det i ett sådant fall bra mycket bättre än en ungtkarl. Visserligen är det hårdt att se sig så försummad af en kvinna, för hvilken man ligger på knä i sitt hjärta, visserligen är det upprörande, att skåda ett så tydligt symptom på slocknad kärlek, det medger jag gärna. Har man då, såsom icke sällan lär vara fallet, gått och gift sig endast och allenast för att få sina knappar ordentligt isydda, så är det verkligen ett tungt slag.

Men dels har denne lycklige karl sin kärlekslösa hustru att gräla på, hvilket är en stor lisa. Kanske har han en hel vecka fåfängt gått och sökt efter en rimlig anledning att vara förarglig mot henne. Och då kommer ju den där felande knappen som sänd ifrån skyn. Jag vågar påstå, att ingen man i kristenheten, ja, muhammedanismen också för resten, kan på sin guldröllopsdag säga, att han aldrig någon gång grälat på sin hustru, för att det fattats en knapp i hans skjorta. Fritjof och Ingeborg hade säkert inte varit gifta i sex månader, förrän hon en söndagsmorgon, då han var vid dåligt humör, fick sig en uppsträckning för en felande knapp.

Sådana där små gräl göra emellertid ingen skada, tvärtom. Han blir kvitt sitt dåliga humör, och hon blir om möjligt ännu uppmärksamare mot honom än förut.

Dels får den lycklige karlen knappen isydd, innan han vet ordet af. Och det är ju i alla fall hufvudsaken.

Men en stackars ungtkarl, hvem ska han gräla på? Tvätterskan? Hon finns inte på lokalen. Uppasserskan? Det finns ingenting otacksammare på jorden än att gräla på sin upppasserska. Han får gå där och bära på sin förargelse.

Och så får han sy i knappen. Det finns ynglingar, som

kunna sy i en knapp, det vill jag inte bestrida. Jag kan själf. Men ungkarlen i allmänhet går dock vid detta makt-påliggande arbete tillväga på ett sätt, som gör proceduren till en syn för gudar.

Först dröjer det en stund, innan han lyckas hitta en knapp, en nål och en trådända, och så börjar pantomimen med på-trädandet af nålen. Om en kamel har så förfärligt svårt för att komma genom ett nålsöga som den lilla hvita trådüenden i ynglingens hand, så ä' sannerligen Vanderbilts chancer att komma in i Guds rike inte mycket värda.

Efter tio minuter har han emellertid nålen påträdd. Så sticker han opp nålen, där knappen skall sitta, träder på knappen och drar till med den effekt, att hela tråden går igenom. Först ser han lite snopen ut, men så kommer han ihåg, att där bör vara en knut på tråden, och så slår han en sådan, ungefär så stor som en liten hasselnöt. Så börjar han igen och arbetar med en hastighet af tre styng i minuten. Att få in nålen på den sidan, där knappen sitter, det går galant, men när han ska ha in den från andra sidan, då tar det emot. Hur han anstränger sig och försöker titta med ett öga på hvar sida om linningen, sticker han fel minst fem gånger, innan han får nålen rätt; tre gånger af dessa sticker han sig själf i fingrarne.

Sedan går det än trögare; han får inte igenom nålen, den glider mellan fingrarne, han hugger i med tänderna, men får inte något tag, och försöker på tusen sätt, tills han slutligen kommer på den lyckliga tanken att ta en breffpress och banka igenom den. Så fortsätter han, tills han tycker, att det är nog.

Det har tagit tid och möda, det är sant, men en tillfredsställelse har han dock, nämligen att knappen sitter fast lika säkert, som om den vore fastspikad vid en vägg. Det enda sättet att få bort den vore att använda en såg.

Det finns en utväg att undgå en del af dessa obehag, och det är att använda en lös knapp. Men en sådan har å andra sidan den oundvikliga egenskapen, att den alltid tappas bort. Just då man skall använda den, är den spårlöst försvunnen.

Och därmed erbjuder den ett annat nöje, som föga står

efter de ofvan beskrifna, nämligen att gå omkring och leta. Den har en öfvernaturlig förmåga att gömma sig. Om den också inte har mer än fyra kvadratmeters golfyta till sin disposition, så döljer den sig icke desto mindre så fullständigt, att det skulle väcka ens förvåning, om det inte i stället väckte ens ilska.

Först letar man på alla bord och stolar och andra möbler i rummet, så går man cirka tjugo minuter krokryggig omkring och spanar på golfvet, och slutligen kastar man sig raklång på mattan och kryper omkring i hvarenda vrå, naturligtvis utan att se en skymt af den gemene knappen. När man slutligen har gifvit upp allt hopp och börjat sy i en fast knapp i den rymdes ställe, så får man plötsligt se denna ligga midt på golfvet och hänle så infernaliskt som det är möjligt för ett så litet dödt ting. De känslor, som därvid fylla ens stackars hjärta, kunna, som det brukar heta, lättare tänkas än beskrivas.

Det är då visst och sannt, att mänskligheten skulle vara sjufaldt lyckligare än den nu är, om inte de bedröfliga skjortknapparne funnes.

Dolce far niente.

Herr Lennstrand må säga om bibeln, hvad han behagar, men det finns ändå rätt många sköna sanningar i den gamla boken, som ha trängt alltför djupt in i mänsklighetens medvetande, för att de någonsin skulle kunna ryckas upp, och bland dessa sätter jag främst läran, att arbetet är ett syndastraff.

Människan är, som vår gamla bibliska lär oss, egentligen skapad till dagdrifvare, och jag har aldrig någonstades sett, att Vår herre, då han sedermera ändrade sig och lade arbetsoket på våra skuldror, på samma gång gjorde några förändringar i den mänskliga naturen. Vi ha i fullaste mått blifvit utrustade med de egenskaper, som krävas för att göra ingen-

ting, framför allt med en brinnande håg för denna verksamhet. Det finns nog, gudbevars, folk, som idkar flit alldeles förtvifladt, men hvad är väl i själfva verket fliten annat än ett af afsky för arbetet framkalladt våldsamt begär att få slut på det så fort som möjligt? De flitigaste äro de allra lataste.

Meningarne kunna vara delade om lämpligheten af en normalarbetsdag på åtta timmar, men hvar och en af oss skulle väl känna sig tilltalad af en normalhvilodag på tjugufyra.

Hela vår diktan och traktan här på jorden går ut på att få göra ingenting. Det är för att ostördt kunna hängifva sig åt denna angenäma sysselsättning, som vi arbeta oss fördärfvade. Mänskligheten gör allting för att få göra ingenting.

I moraliskt afseende står denna verksamhet höjd öfver hvarje annan. En känsla här af lefver hos den minsta barnunge. Om din lille pojke håller på med något fuffens och du frågar honom:

“Hvad har du för dig, din lymmel?”

så svarar han ofelbart:

“Ingenting.”

Från ekonomisk synpunkt sedt finns det ingen verksamhet, som är förbunden med mindre omkostnader. Du kan inte slå en spik i väggen utan att det kostar pengar, men göra ingenting kan du utan ett öre på fickan och utan den ringaste kredit.

Ser man saken med estetikerns blick, så får man väl medge, att liksom rörelsen och behaget höra ihop, detta äfven är fallet med skönheten och hvilan. Spinnrocken passar inte för liljorna på marken. Särdeles skönt har denna tanke symboliserats af den okände skaparen af den milesiska Venus, därigenom att han slagit armarna af fruntimret.

I politiskt afseende finnes intet bättre medel för världsfredens bevarande än att göra ingenting. Det är helt enkelt osvikligt. Om hvarje makt beflitar sig om att göra ingenting, så är kriget otänkbart.

Det finnes, kort sagdt, inte något afseende, i hvilket icke denna verksamhet är att rekommendera. Och dock idkas den i själfva verket förvånande litet.

Den stora allmänheten har nämligen en högst kuriös uppfattning af, hvad det vill säga att göra ingenting. Det finns

inte en på tusen, som verkligen förstår sig på den saken. *Dolce far niente*, ljuftva intetgöra, du är kaviar för bönder!

Att roa sig, som den stora massan säger, att slå ihjäl tiden, som de mera blaserade uttrycka sig, det är hvad man kallar att göra ingenting. Man kan knappast tänka sig ett gröfre misstag.

Hvad menar man då i allmänhet med att roa sig? Låt oss något närmare granska dessa s. k. nöjen, hvilkas dyrkande man är nog okunnig att förblanda med att göra ingenting. Det är precis detsamma med hvilket vi börja; det ena är inte för två styfver bättre än det andra.

Att supa är ju en mycket populär sysselsättning på lediga stunder. Men den, som söker hvila i att supa, har säkert aldrig gjort klart för sig, att det är ett ganska strängt arbete. Eller hvad skall man kalla den mödosamma korkuppsdragningen, den ansträngande påfyllningen af glasen, den påkostande krökningen af armen och den besvärliga sväljningen? Är det inte arbete, så undrar jag, hvad som är det.

Kortspel är ett annat af dessa tvetydiga nöjen. Det är minsann lika ansträngande som att såga ved. Det skall blandas och kuperas och gifvas, man skall ordna sina kort och trumfa dem i bordet, så det smäller, man skall ta hem spel och slunga marker hit och dit, det är ett arbete och ett slit, så Gud sig förbarme. Det enda som skiljer det från vanligt arbete är, att då man får betaldt för det senare, får man vanligen själf betala för det här.

Att dansa och att göra ingenting, det är två begrepp, som inte kunna nämnas på samma dag. För österländingen kan dansen vara ett nöje, ty han dansar inte själf, utan ligger bara och tittar på, men vi västerländingar, vi få känna på annat!

Det vittnar om en häpnadsväckande brist på logik, när man hos en ung dam anför som ett bevis på en böjelse för lättja, att hon inte vill göra annat än dansa. Låt en af de äldre, sedliga, tänkande kvinnor, som prata dylik persilja, dansa sjuttiofem hvarf omkring en något så när rymlig balsal i 30 graders värme, så få vi se, om hon sedan betraktar dansen som ett latmansgöra.

Och att ett sådant uttryck som att dansa på rosor skall

vara liktydigt med att föra en särdeles angenäm tillvaro, det är mer än jag kan förstå. Om det hette ligga på rosor, kunde det vara någon reson i det, men dansa — Gud bevare oss!

Sporten ska' vi bara inte tala om. Mot det arbete en något så när ifrig sportsman frivilligt ålägger sig, är arbetet i de sibiriska grufvorna bara skämt, och ändå tror karlen, att han hvilar sig.

"I morgon ska' man ta sig en hvilodag", säger han, och när denna hvilodag gått in, så klifver han opp på en velociped och sparkar åstad fem, sex mil på en backig landsväg i brännande solhetta och kommer hem igen på aftonkulan, uttröttad som en dagsverkare. Det är en skön hvila!

Till och med rökning, en förströelse som väl för den oinvigde förefaller att vara ganska bekväm, är mödosam nog, om den skall skötas ordentligt. Det är inte så lätt, som det ser ut, att hålla eld på cigarren, och skall man tända den på nytt hvar minut, så skall man ha en Jobs tålmod.

Det finns inte ett af i dagligt tal s. k. nöjen, som inte i grund och botten är ett slafgöra, och att roa sig i den mening, som uttrycket i allmänhet har, är i det närmaste liktydigt med att bära ryggen af sig.

Nej, att göra ingenting, det är något helt annat, det. Intetgörat är, för att uttrycka sig filosofiskt, det rena varat. När jag gör absolut ingenting, då *är* jag helt enkelt.

Man har tvistat åtskilligt om människans uppgift här i världen, och Gud vet, hur många teorier som kommit fram i det ämnet. Hvad alla dessa teorier ha gemensamt, måste vara sant, och det är, att människan kommit hit för att vara. När jag *är*, helt enkelt *är*, utan vidare, d. v. s. gör absolut ingenting, förverkligar jag alltså tillvarons idé, och det bör väl vara en vacker och upphöjd tanke.

De som, så långt det för mänsklig ofullkomlighet är möjligt, realisera denna idé, äro de små barnen. Lär af dem! Det är ju sant, att de äta emellanåt; det beror väl på arfsynden, kan jag tro, så det kan nog inte hjälpas. Men hvad göra de för resten? Inte ett grand! Se på dem, och lär af dem!

Och när sommaren kommer med sol och semester, så begif dig ut i naturen, sätt opp din hängmatta i den svala skuggan af ett par gamla träd. Sparka af dig skorna, tag

af löskragen och knäpp opp västen. Lägg dig på ryggen med munstycket till en diflaska med isvatten mellan läpparne, och glöm hela världen och dig själf med. Ligg så några timmar, och kom sedan och säg, om du har erfarit en högre njutning än denna.

Det har du aldrig, ty en högre finns inte här på jorden. Du känner det, som om där endast vore ett tunt silkepapper mellan dig och paradiset och du endast behöfde räcka ut lill-fingret för att rifva itu förlåten och träda in. Men du vill inte, du har det bättre som du har det, du kan inte föreställa dig, att paradiset skall kunna göra din tillvaro ljufvare, än den är, och du ligger kvar som du ligger och bara mår och tänker på intet.

Dolce far niente, ljufva intetgöra, låt mig sjunka i din famn och somna!

Poesi och prosa.

Brisen hade mojnat ut, vi hade gigat upp seglet, och fördd af lätta årtag gled båten sakta fram öfver den blanka fjärden, däri solnedgångshimlen speglade sina varma färger. Då och då hördes en näktergals drill från snåren på stranden, och en och annan lätt fläkt förde ut till oss en svag doft af nyslaget hö. Det var en sådan där kväll ni vet, då man tycker, att man skulle trifvas godt på tumis med en vacker flicka.

Gripna af stämningen, sutto vi tysta en lång stund och blickade drömmande ut öfver fjärdens vatten. Då jag händelsevis kom att kasta en blick på min väns ansikte, läste jag däri uttrycket af en saknad, en trånande längtan, ett lidelsefullt begär, såg jag, att han behärskades af samma känslor, som fyllde min själ. Och det gladdde mig, ty han var eljes just inte den, som brukade ha några känslor.

“Karl August“, sade jag sakta, “jag förstår dig så väl. Mitt brodershjärta slår i samma takt som ditt, och jag känner din vemodiga längtans föremål.“

“Du talar som en bok, min gosse“, svarade han med ett uttryck af lätt förvåning. “Du behöfver inte ta det så kolossalt högtidligt, men det skulle smaka rasande skönt, det kan inte nekas.“

“Ja“, fortfor jag i svärmisk ton, “det skulle vara outsägligt ljuft att sitta där på stranden med en älskad varelse vid sin sida. Hvad ljufvare, skönare lott kunde du väl önska dig!“

Han såg på mig med en uppsyn, däri jag saknade hvarje spår af förståelse.

“En sup och smörgås, din arma anka!“ svarade han retligt. “Hvem tusan tror du sitter och tänker på kvinns! Om du ville hugga i litet bättre i stället för att sitta och prata persilja, så hunne vi hem lite förr.“

Sådana där prosaiska naturer träffar man på öfverallt här i världen. De kunna vara mycket duktiga och bra människor för resten, men de ha inte en skymt af sinne för livvets poesi.

Visa dem ett af dessa underbart fagra landskap, som göra mig och dig, ärade läsare, alldeles betagna af förtjusning, och de skola endast se några famnar bokved, ett stycke naturlig äng eller en granit, som skulle vara ett ypperligt material till gravårdar.

Visa dem Stockholms slott, och de skola uppbygga dig med en hastig öfverslagsberäkning af hvad det stolta palatset skulle ge i hyror, om det inreddes till lägenheter på två rum och kök.

Ställ dem inför Niagara, och de skola fara ut i hårda ord öfver, att man låter så många hästkrafter gå förlorade.

Det är ledsamt, när en karl är konstruerad på det viset. Har han inga obehag af det förr, så får han, när han blir förlofvad. Flickan är nämligen ofta lyriskt anlagd under den perioden, och kan han då inte följa henne på hennes flykt i de högre rymderna, så blir hon ledsen. Det kan hända, att hon inte slår upp förlofningen, men den lilla beundran, hon möjligen hyst för honom, får en svår törn, och så går hon och blir stursk öfver, att hon är oförstådd. Och oförstådda fruntimmer ä' näst intill det värsta, som finns. Det är sådana, som skrifva vanvettiga romaner och predika evangeliet om

kvinnans frigörelse. Jag slår vad om, att fröknarne Marie Corelli och Adèle Wetterlind ä' betydligt oförstådda.

Det var en gång ett par unga dårar, som sutto ute i det fria en augustikväll och svärmade, såsom förälskade för sed hafva. Det vill säga, att det var egentligen hon som svärmade, men han var en praktisk karl och höll god min, för ungen var rasande söt.

Hon sa de mest förtjusande dumheter, och han var nog klok att inte inlåta sig på någon diskussion, utan nöjde sig med att, då det gick för långt, täppa till den lilla svärmer-skans mun på ett lika praktiskt som angenämt sätt.

Men till slut blef hon alldeles vild och började trotsa själfva naturlagarne, och då kunde han omöjligen låta bli att tillrättavisa henne.

"Ack, Gustaf", sade hon drömmande, "om vi finge sitta på det lilla hvita molnet däruppe och sväfva fram genom rymden som öfveringeniör Andréé!"

"Det är alldeles otänkbart, min ängel", svarade han i undervisande ton. "Det där lilla molnet är endast ett stycke dimma, och du skulle lika lite kunna sitta på det som på röken af en cigarr."

Hon teg en stund och tycktes fundera. Så öfvergick hon till ett annat ämne.

"Titta, Gustaf", sa hon, "så vackert månen lyser! Tror du, att man kan se de små människorna däruppe med en teaterkikare?"

"Nej, det tror jag inte, min lilla unge", svarade han öfverlägset. "Du skulle inte ens kunna se dem genom det starkaste teleskop, för där finns inga. Månen är en kall och stelнад himlakropp, på hvilken allt organiskt lif, som möjligtvis funnits där, för längesedan är utdödt."

Hon tittade på honom ett tag, halft beundrande, halft spefullt, och så passerade en stund, hvarunder ingenting passerade. Men så greps lillan af ett anfall af ömhet och sa med armen om halsen på sin vän:

"Ser du den lilla stjärnan däruppe, Gustaf? Den skulle jag vilja ta ner och ge dig till kråsnål."

"Hm", sa han, "då finge du skaffa dig en arm, som vore femtifem billioner mil lång, och om du sträckte ut handen

efter den där lilla stjärnan i dag, skulle du nå dit den 4 jan. 7,893. Eftersom den där lilla stjärnan är en glödande gasmassa, så skulle du bränna fingrarna, men du skulle inte känna det förrän i början på september 8,124. Då skulle du naturligtvis finna, att en sådan pjes vore mindre passande till kråsnål och dra ner handen igen, för hvilken lilla rörelse du inte skulle behöfva mer än 5,122 år. När du så skulle lägga armen om halsen på mig och be mig om ursäkt för, att du lofvat mer än du kunde hålla, skulle du till din öfverraskning finna, att jag hade gått hem och lagt mig för länge se'n. Nej, Aurora, ge dig inte ut på några expeditioner i världsrymden, för sådant är ofantligt tidsödande."

Hon makade sig ifrån honom ett stycke och sa, att hon ville gå hem. Och inte gick hon ut och svärmade i månskenet med honom flere gånger.

Det är, som sagdt, mycket ledsamt, när en karl inte har sinne för poesi, men det är sju resor bedräfligare, när en af dessa fina, eteriska varelser, som kallas unga flickor, är bekajad med denna svåra brist. Du må vara så kär i en flicka som helst, men om ett vackert poem, som du själf har författat, lämnar henne alldeles oberörd eller om hon, då du en månlyjus sommarnatt står och tenorsjunger serenad utanför hennes fönster, lutar sig ut och skriker: "Schas, kattrackare!" — då misstänker jag, att dina känslor bli betydligt afkylda.

Jag minns, när jag själf en gång stod på stranden tillsammans med ett vackert flickebarn och blickade utåt hafvet, som för mig är ett stort poem.

"Ack, Gunhild", sa jag entusiastiskt, "hafvet är ändå bra skönt! Hur mycket poesi skulle vi inte sakna, om vi inte hade hafvet!

"Ja", sa hon, "och krabbor se'n, som ä min förtjusning!"

Sådant verkar alltid på mig som en skopa kallt vatten. Men det är sådana ungmör, som bli de duktigaste fruarna. När man går och söker efter en följeslagarinna genom lifvet, så håller man styft på, att man skall ha en ängel, men när man har varit gift med ängeln i sex veckor, så ångrar man bittert, att man inte i stället tog en köksa.

Äktenskapet är som en fjärl: det skimrande stoftet på vingarna faller af, så fort man fått den i händerna.

Men om folk utan sinne för poesi är tråkigt, så är folk med poesidille inte mycket roligare. Det finns nämligen folk, som ser poesi öfverallt, som finner en soplår utomordentligt poetisk och ser ett helt poem i en guanosäck.

Jag kände en gång en yngling af den sorten, och den var dyrbar med besked. Han kunde försjunka i hänryckning vid åsynen af ett potatisland och falla i extas inför ett gammalt plank.

Vi gingo ute på landsvägen och promenerade en dag. Där låg en spräckt träsko och hindrade trafiken, hvadan jag sparkade ner den i diket. Min unge vän såg på mig med en nästan fuktig, förebrående blick.

“Hur kunde du behandla den gamla träskon så föraktfullt?” frågade han. “För dig, som ju gubevars är en s. k. praktisk karl, är det naturligtvis bara en gammal träsko och ingenting annat. Men för mig är den ett poem. Den har kanske tillhört en fager ungmö, som med den på sin lilla vackra fot trådt dansen kring midsommarstången med sin hjärtanskär eller i nattens tysta timma gått att möta honom i den doftande kaprifoliebersån i trädgården. Ah, den lilla träskon skulle kunna berätta underbara saker, om den kunde tala om allt, hvad den har sett!”

Jag kände en liten flicka också, som var oerhördt poetiskt anlagd. Hon var svår, så att det förslog. En dag fann jag henne stå försjunken i beundran framför en gammal vedbod. Jag ställde mig också och glodde för sällskaps skull.

“Hvad tänker ni på, när ni ser en sådan här liten byggnad?” frågade hon svärmiskt.

“När jag ser på den här”, svarade jag lugnt, “så tänker jag, att en öfverstrykning med rödfärg skulle klä' den betydligt.”

“Mig”, svarade hon nästan sårad, “kommer den alltid att tänka på en koja och ett hjärta!”

En annan gång sutto vi ute i stadens praktfulla plantering och pratade så pass mycket förstånd man kan prata med en dylik liten krabat. I den arma soffan var naturligtvis hela alfabetet inristadt, och det gaf mig anledning att säga några hårda ord om vandaler, som borde randas med en hasselkäpp, tills lusten att använda allmän egendom som material för öfning i träskärning gått ur dem.

„Jag“, svarade hon, „finner det vara riktigt vackert att föreviga minnet af en lycklig stund genom att rista in sitt och sin älskades namn i en så'n här soffa. Här står t. ex. H. B. och V. A. jämte datum den 20 juni 1892, alltsamman omgifvet af ett hjärta. Det är för mig en liten kärlekssaga. Här ha H. B. och V. A. suttit den kvällen, tätt slutna intill hvarandra, här ha de växlat heta kyssar och heliga löften. Denna gamla soffa har kanske varit vittne vid ingäendet af ett förbund, som först döden kommer att upplösa.“

Jo, då hade di allt hunnit med att sitta och skära sönder soffan!

De hyperpoetiske ynglingarne ä obehagliga, men de små flickorna, som ä så konstruerade, kunna vara riktigt underhållande.

Lifvet är ju en vårdslöst hoprörd blandning af poesi och prosa, det är sant. Man *kan* krama poesi ur en ankarstock, liksom man kan destillera parfym ur stenkolstjära. Och man *kan* upptäcka prosa i det allra sublimaste, liksom man kan se fläckar i solen. Men det går inte an. Folk vill inte veta af det. Det, som man nu en gång har kommit öfverens om ska vara poesi, det *ska* också vara poesi, och tvärtom.

Alla stora händelser och personnager i historien ha prosafläckar på sig, men det låtsas man inte om.

Nog är Karl XII i de allra flestas ögon omgifven af ett poetiskt skimmer. Men tänk er karlen sittande i sitt tält utanför Pultava och gnagande på en möjlig brödkant, som ju enligt Odhner var hans favoriträtt på den tiden!

Tänk er den heliga Birgitta stående i köket och läxande opp pigan för en sönderslagen tallriks skull, som hon nog gjorde mer än en gång, för pigorna voro nog lika goda på den tiden som nu, och Birgitta var ett ordentligt fruntimmer, som inte tälde något slarf.

Men sådana saker ska inte ses på den sidan.

Stinas skål!

eller

220 ord i svenska språket.

Tal, som skulle kunna ha hållits på Svenska akademiens högtidsdag 1893 vid öfverlämnandet till fröken Stina Bengtson af akademiens större guldmedalj såsom ett erkännande för hennes värdefulla inlägg i arbetet »uppå svenska språkets renhet, styrka och höghet». Samtliga kursiverade ord äro hämtade ur fröken Stinas vid »Iduns» berömda »fosterlandstäflan» prisbelönta ordlista.

Min fröken! I enlighet med den *festrol*, som blifvit mig tilldelad, anhåller jag om *festlof* att till Eder få rikta några hjärtslitande *festord*.

Det skall måhända visa sig vara en *feltro* af mig, om jag i min *storenfald* hoppas, att i den långa *festrad* af *fansord*, som jag här kommer att *festro* fram med, hvarenda *ordsate* kommer att vara fri från *ordfel*.

Men, min fröken, Ni är lika litet som jag någon *ordslaf*, och jag är viss om, att, äfven om ett eller annat *satfel* skulle insmyga sig i detta mitt *ordtal*, Ni dock icke *satler* åt Eder hängifnaste beundrare, utan vänligt öfverser med hvarje *felton* i den *tonrad* jag här, min *rolsate* trogen, uppstämmer till Edert lof.

Äfven gamla Sverige har haft en period af *storlefnad*. Historien visar oss, huruledes mer än en *storande* från vårt fattiga *frostland* ställde till *storeld* i Europa.

På sin trogna *stofan* och med sin *storlans* under armen stormade den svenske soldaten, i hvars lexikon ordet *reslat* icke förekom, fram på sin *trofedans* genom länderna, uppsökande fienden på hans egen *lefnadsort* och med sina fruktansvärda *satdon* görande ett hastigt slut på hans *lefnadsro*.

Hvem minnes ej, huru han, då *tsared* bröts, gjorde en *tsarlof* uppåt Newas *stordelta*, sprängande öfver hvarje hin-

drande *flodsate* i sin väg, och visade, att det svenska stålet icke var behäftadt med *rostfel*?

Och nutidens ridderskaps gamla *festanor*, som, hvilka *storfel* de än hade, dock ägde en *satnerf*, den mången nutida *lordfan* kunde afundas dem, nöjde sig ej med att utkräfva en *foderlant* af den besegrade fienden, utan hemförde som *adelsrof* en betydande *alsterfond*, af hvilken ännu en och annan *fondrest* finnes kvar.

Men den *lefnadstro*, som besjälade våra förfäder i deras *trosenfeld*, att på den vägen kunna göra Sverige till ett *storland*, visade sig vara af en betänklig *felsort*, och snart återstod oss endast en i Ridrarholmskyrkans *trofesal* samlad *trasfond* af gamla *trofeas*, hvilka *trasdon* i varnande *faderston* säga sitt allvarliga *talord* till nutidens *eldson*, i hvars *sonlater* dock något sådant *arfondt* knappast kan förmärkas, som skulle kunna ge anledning till farhågor för nytt *ofredstal*.

Under konkurrensens eggande *ferldans* ha vi nu på den lilla *restfond*, som stod oss åter, byggt upp ett tempel åt fredlig id, där *fredslof* sjunges på klingande *fredston* och där flitens *storfe* utan ett *ornatfel* i sin öfversteprästerliga skrud ombesörjer nödig *eldans* af flammande *frosteld* på kulturens altare.

Med kraftig arm för bonden och hans duktiga *sonrad orfsaten* på fältet eller ser han till, att det läckra *dalfoder*, som han bergat åt sitt präktiga *aflesto* och sin lilla *landtso*, får sin behöriga *foderans*, och inne i stugan står hans vänliga *landtfe* och sköter bestyret med *ostfan*, så att det inte blir någon *felost* utaf till den *odalfest*, som hon skall *festordna*.

Mellan våta, slippriga *flodstenar* lägger fiskaren ut sina *särfdon* för att fånga detta naturens *flodalster*, sedan han först länsat sitt *norsfat* och ätit sig mätt af *fetnors* ända till *norsleda*.

Utän ett *tradfel* går skeppet öfver hafven från Nilens *forndelta* eller något annat *resland* hit till oss med en liten nätt *fondsate* af *lastdon* ombord.

Vår berömda *tenorfan*, den gudomlige Arvid, hvars *aftoned* att ta *tonas*, som kännas ner i åhörarens *stornafle*, satt honom på kvinnokärlekens *alftron*, strålar som en *fansol* på vår konstns himmel.

Och på mystisk *elfdansort*, där yrande *flordans* går fram

och där Hon en mild *edsafton* svor honom sin *aftoned*, som snart tyvärr visade sig vara en blott *edfräs*, står den unge skalden och lyssnar drömmande till bruset af skummande *dalfors* eller till någon *andesorts* trolska *tonsate*, medan ångorna från *doflten asterfond* slå emot honom tvärsöfver lugnt framflytande *starelf*.

Min fröken! På senaste tiden har äfven kvinnan satt sin *andefot* inom detta kulturarbetes område, och hon har därvid icke visat sig vara någon *latso* eller en skröplig *lerstod*, hvars *lernos* endast gifvit en och annan *tonfräs* ifrån sig, nej, hon har tvärtom visat sig som en riktig *storfan*, som utan ringaste *rastdel*, ja, ofta utan att ens ge sig *talro*, ehuru hon ju eljes ej brukar vara *ordsen*, arbetat på återuppväckandet af den gamla *adelstron* på kvinnans högre *fondart*.

Hon har börjat känna *storleda* vid sin långa tid af *troslefnad*, då hon enligt gammal *arfsed* uteslutande var hänvisad till att i kvaft *rofos* syssla med sina *saftdon* och sitt *terafs*, sin *fet-and* och sin *dalost*, att sköta om sitt *sontals nosfel* och att vid ångande *teftod* öppna sin *talfond* till kritik öfver sin medlem af den *slaforden*, som kallas pigor; och då hennes enda nöje var att som *dansfe* vid någon *dalfest* en kort *aftondel* sväfva fram i böljande *dansled* för att betaga någon beskedlig *dalson* hans *andero* och förmå honom att på någon enkel *odeart* besjunga henne som sin *tornfe*.

Hon har blifvit trött på att granska tvätterskans *notafel* och se till att icke sotaren *felsotar*, trött på *tedon* och *andos*, trött på att med *daltorf* underhålla rykande *aftoneld* på den husliga härden, trött på att spela *rolfan* af *trasfe* åt enkelt *tenoras*. Hon har funnit, att hennes lifsskepp blifvit *felrodt* på seklets *aftonled*, och vid ljudet af väckande *ledton* vändt sin *resfot* mot de stora målens *festland*, i hvars *rosdal* hon vid slutet af sin *resafton* skall njuta ljuflig *landtro* vid foten af Lyckans *asetron*.

Till dessa kvinnor, som brutit med gammal *ansed* och kommit åldrig *daltro* på skam, hör Ni, min fröken. Eder själs *feart* har krupit ur sitt *tefodral* likt fjäriln ur puppan för att bryta en *felans* med *ledfräs*, som i hänfull *farston*, och *dalfrost*, som med iskalla *tesord* vill göra slut på kvinnans *andelof*.

Det är i vetenskapens *festorden*, som Ni med *tornfast adelsfot* trädte in, och om det arbete Ni där utvecklade, vittnar Eder häpnadsväckande lista på öfver 15,000 *ordas*, bland hvilka icke ett *felord* står att upptäcka.

Om Eder djupgående forskning vittnar Eder kännedom om *alsenor* och *lafrot*, om *alnerf*, *lostanerf*, *dostanerf* och andra *nerfas*, om *ras-te* och *enlarf*, om *sotarf* och *starfel*, om *ratelnos* och mången annan *nosart*.

Om vaken iakttagelseförmåga vittnar Eder intressanta upptäckter af hvad Ni kallar *stared*, hvarmed Ni, efter hvad jag kan förstå, menar den *edsort*, som staren använder i förargelsheten öfver att man söker fånga honom med *starnot*; af det icke mindre intressanta djur, som Ni betecknat med namnet *rensto* och som ställer äfven Er egen *dalso* i skuggan; samt af denna *naflerot*, som är en så stor anatomisk raritet.

Om medicinska studier vittna vidare Eder bekantskap med *asdoft* och *sondfat* och med detta *rofte*, som skall vara så "nyttigt för snufva", och att Ni är hemmastadd äfven på det militära området, visar Eder kännedom om *dal-rote* och *forteld*, om *faneld* och *edsart*.

Det är ett litet vackert *fondas* af kunskaper, som Eder ädelt formade hjärnskåls *dosfan* innesluter, och att Ni ej *felordnat* dem, därom vittnar oförtydbart den *notreda*, som utmärker hvarje *satdel* af Edert underbara verk.

Men, hvad mera är, Ni har ej velat ställa Edert *eldfat* under ett skymmande *stenfodral*, utan låta Eder *sateld* lysa ut öfver landet, så att en hvar må få sin *rofandel* af *andestor eldsort*.

Det är med anledning däraf som akademien, sin *forned* trogen, velat i andanom med sin *nosdel* beröra Edra förtjusande *fotas* och som ett bevis på sin djupa beundran af Edert *andfoster* öfverlämna till Eder den gyllene *arfsdel*, som bör vara en den sanna förtjänstens *ornatdel*.

Min fröken! Detta strålande *fond-S.* som likt en *solfan* i *forneld* lyser på salens *alfond*, är ett *satode*, som talar sitt *ordenstal* om storartade *landrof* i vetenskapens obegränsade *feland* och som likt en om ock *senrotad rofsate* skall växa in i vårt minne och ständigt föra vår tanke på Eder lika älskvärda som snillrika person.

I specialisternas tidehvarf.

I den gamla goda tiden, då hela världens lärdom fick rum på en mindre bokhylla, då industrien inte stod högre, än att samme man kunde vara både segelsömmare, dragkistpole-rare och metodistpredikant, och då konsten inte var mera utvecklad, än att en karl med ett positiv, en gammal häst och en dresserad gris kunde göra ett helt cirkusprogram, då funnos inga specialister.

Då kunde samma medicinman behandla både tandvärk och knip i magen med samma framgång, då kunde en timmerman bygga en hel hundkoja på egen hand och en samlare lägga sig på både gammalt porslin, bastrummor och vikingaskepp på en gång.

Men allt efter som utvecklingen gått framåt, har det blifvit omöjligt för en man att behärska större partier af vetenskap, litteratur eller konst. Man måste gå för djupt i detalj, för att man skulle kunna hinna med så mycket, och så ha specialisterna uppstått. Man måste vara specialist, om man skall komma någonstans här i världen.

Att ha hela världshistorien med alla kungar, bataljer och årtal på sina fem fingrar, det är en absolut omöjlighet, men tar man för sig en liten portion, så kan man bli grundligt hemmastadd i den. Om du vill skaffa dig namn som lärd historiker, så bör du därför slå dig på t. ex. Amonhotep IV:s af Egypten inrikespolitik under senare hälften af hans regering och skriva en afhandling på några hundra sidor om hans åsikter i tullfrågan.

Du bör öfver hufvud taget välja en specialitet, som ingen annan har kommit att tänka på förut, så underlättas ditt arbete ganska betydligt därigenom, att du kan ta din fantasi till hjälp, utan att du behöfver vara rädd för, att någon annan vetenskapsman skall stiga fram och slå dig på fingrarne.

En läkare nu för tiden måste ägna sig åt det minsta möjliga parti af människokroppen för att folk ska ha förtroende

till honom. Därför finna vi också, då vi läsa genom annonserna i de stora tidningarna, sådana tillkännagifvanden som t. ex.: "D:r H. Lancet, specialist i sjukdomar i vänstra näsborren", "D:r O. Jöntzon, specialitet: reumatism i högra stortån", "D:r Fr. Möller, specialist i hårsjukdomar hos rödhåriga" o. s. v.

Skall du slå dig på teologien, så vet jag en bra specialitet för dig, nämligen de båda mystiska kamraterna Gog och Magog. Kan du afslöja de där båda herrarne och reda ut deras förhållande till det stora vilddjuret och tusenåriga riket, så kan du anse dig ha en professorsstol i västfickan.

Politiken har också sina specialister. Hos oss ha vi sålunda patron Tamm, som är specialist i sedlighet, och redaktör Eklund, som är specialist i nykterhet, herr Ljungman, som är specialist i grundlagen, och Fridtjuv Berg, som har 8-timmarsdagen till specialitet, o. s. v.

Norge vimlar af specialister i unionsfrågan. Amerika har uppsjö på strejkspecialister, och i Frankrike och Italien finns det flere specialister i anarki och presidentmord än som är nyttigt för den allmänna säkerheten.

Utforskarne af naturens hemligheter hitta vanligen på mycket fina specialiteter. Man gripes ovillkorligen af djup vördnad, då man förnimmer, att ett nytt arbete utkommit af professor G. Scherz, "den berömde specialisten i myrornas arkitektur", eller att den ryktbare professor Hampelmann i Berlin, som gjort studiet af gräshoppans bakben till sin specialitet, fastslagit antalet muskeltrådar i lårets sträckmuskel till 5,943.

Hvilka tankar besjåla dig, när du får höra, att den kände ornitologen professor Ente utgifvit en samling af 225 näktergalsmelodier, upptecknade efter naturen och arrangerade för piccola? Och blir du inte stolt, då du läser i bladen, att din landsman, d:r Svensson, i Sudan upptäckt en ny maskrosart, som är så betydligt lik den vanligen förekommande, att ingen människa kan se skillnaden?

Alla upptäckare ha sina specialiteter. Kolumbus höll sig till Amerika, och det hade aldrig ens varit lönt att be honom försöka sig på nordostpassagen. Och Nansen är specialist på nordpolen liksom salig kapten Hatteras.

På samma sätt är det med uppfinnarne. Edison har sin fonograf, d:r de Laval sin separator och skräddare Dowe sitt skottfria pansar. Det finns ingenting universellt här i världen mer än Nordisk familjebok, voltakorset och det allmänna missnöjet.

Språkforskningens specialister gå så långt tillbaka i forntiden med sina undersökningar, att ingen människa kan följa med.

Specialisten i de språk, som förekomma i 1:a Mosebok, kan säga dig, hvad det var för ett tungomål, som ormen i paradiset talade, och hvilka lefvande språk Kains obekanta hustru hade betyg i. Och specialisten i fornkinesiskan visar, att flere ord i den moderna skånskan ha sin rot i detta språk, hvaraf han drar den berättigade slutsatsen, att en liflig handelsförbindelse en gång ägde rum mellan Falsterbo och Peking.

Jag läste för en tid sedan om en arkeolog, som var styf specialist på gamla metkrokar. Han behöfde bara se en af dessa gamla rostiga järnkrokar, som för lekmannen äro lika intetsägande som en vanlig tretumsspik, för att han genast skulle kunna hålla ett litet föredrag i den här stilen:

“Den här lilla kroken synes vara gjord i närheten af Uddevalla 983 eller 984, det är svårt att säga hvilket. Den kostade i vårt mynt omkring 6 och 75 med 25 proc. rabatt vid köp af ett helt dussin. Kroken är af den sort, som Olof Skötkonung begagnade vid laxfiske i Ätran. Det gjordes aldrig mer än tre dussin af den modellen, och alla köparne ä kända.

Den här kroken synes ha tillhört öfverhofjägmästaren Gunnar Bråkstake från Norge, som fick ett halft dussin i födelsedagspresent af sin kunglige herre, och synes, att döma af att den är obegagnad, ha varit en af de tre, som Gunnar år 1000 pantsatte hos en procentare i Sigtuna för att få pengar till ett par hvita handskar, då han skulle bevista kungens döpelseakt.“

Industrien och handtverket ha också sina specialister. Förr i världen kunde en man sy en hel kostym alldeles ensam. Det går inte med nutidens fordringar. Den skulle aldrig få den fulländning i detalj, som den får därigenom, att den tillverkas af flere stycken specialister. Den ene skräddare-

gesällen är t. ex. specialist på vänstra byxbenet, den andre på högra västfickan, en har kavajkragen till specialitet, en annan knapphålen i västen.

I de stora svinslakterierna i Amerika får en stackars nasse undergå behandling af ett helt dussin specialister, innan han blir inpackad för export. En sticker honom och en rakar honom; en klipper af svansen på honom och en drar ut tänderna; en skär hufvudet af honom och en framfötterna, en saltar in vänstra bogen och en högra skinkan o. s. v. Denna arbetsfördelning måste naturligtvis leda till en högt uppdrifven skicklighet och göra slaktningsprocessen till ett sant nöje för djuren.

Ska man etablera en fabrik nu för tiden, så duger det inte att slå sig på komplicerade artiklar som dragspel, järnspisar och karuseller, utan man väljer en detalj som specialitet. Man tillverkar t. ex. galoschbokstäfver, likkistfötter eller handtag till emaljerade kastruller, och framgången är gifven.

Tror du t. ex., att en så invecklad pjes som ett piano görs på ett och samma ställe från början till slut? Långt därifrån! Tangenterna tillverkas vid en fabrik och pedalerna vid en annan, en levererar strängarne och en ljushållarne etc. Så tar pianofabrikören hela rasket och stoppar in det i en låda, som det passar sig, och så är pianot färdigt. Det är många händer redan om en synål, innan den är klar att skickas ut i marknaden.

På samma sätt är det med handeln. Det är bara dessa på varuutbytets lägsta trappsteg stående individer, som kallas landthandlande, som ha allting, från hästräfsor och champagne till tenorbasuner och Guatemalakaffe. Alla högre stående handlande äro specialister.

En säljer uteslutande ansjovis, och en för ingenting annat än tandborstar, en är specialist i bröstkarameller, och en har näsduksbranchen till specialitet. Skall man köpa ingefära, får man gå i en bod, och skall man ha kardnubb, får man göra visit i en annan. Men det gör också, att man kan få sina vansinnigaste drömmar i fråga om t. ex. kardnubb uppfyllda.

Vända vi oss till litteraturen, så finna vi, att hvarje författare har sin specialitet, som han excellerar i. Den ene skrifver teaterpjäser och den andre beväringssvisor, den ene

diktar historiska romaner och den andre hufvudstadsbref till landsortspressen.

Hvad det skulle ha blifvit af Shakspeare, om han slagit sig på att skriva kupletter för varietéerna, eller hur Tegnér skulle ha lyckats som författare af en adresskalender för Vexjö, det är och förblir en olöst gåta.

De riktiga specialisterna inom litteraturen ha dock ett ännu mera begränsadt område. En gör t. ex. kärleksscener för komedier, och en levererar karaktersskildringar för franska sederomaner från 1840-talet, en gör intriger till engelska farsor, och en skildrar mordscener för kolportage-romaner med gratispremier.

Författaren skaffar nödiga ingredienser från de olika leverantörerna, rör ihop det hela och skrifer ett förord. Sedan har han ingenting annat att göra än kassera in pengar. Det är detta, som förklarar de moderna romanförfattarnes märkvärdiga produktivitet.

På en teater i Chicago gafs nyligen en tragedi, vid hvars författande sjutton specialistpennor hade bidragit. Hjälten var gjord på ett håll och bofven på ett annat, kärleksscenerna voro författade i Boston, och en särdeles anslående serenad var skriven och komponerad i Filadelfia, en blodig duell på revolver förskref sig från Kalifornien, och sluttablån med bengalisk belysning var arrangerad i Newyork.

Hvad konsten beträffar, så har det ju funnits en och annan, som varit både målare, bildhuggare och arkitekt på en gång, men nu för tiden får man allt nöja sig med att vara endera delen. På konstens område har fördelningen blifvit särdeles långt drifven och blir väl mera, hvad det lider, på grund af de alltmera stegrade krafven på naturtrohet.

Det är t. ex. absolut omöjligt för en djurmålare att känna till alla nötkreatursraser, och skulle nu en sådan där stackars karl exponera en "Interiör från en ladugård i Uroxa" med ett par kossor af en ras, som på grund af hushållningssällskapets beslut vore alldeles oduglig, så skulle ortens riksdagsman betrakta detta som ett försök att nedsätta landtbruket inom länet, och artisten finge allt dra vefven för att bli inköpt till nationalmuseum.

Därför måste en slå sig på ayrshirekor och en annan på

S:t Bernhardshundar, en måste ägna sig åt italienska fiskarflickor och en åt slaget vid Leipzig, en får måla skärgårdsmotiv från Bleking och en annan David och Batseba. Det är alldeles på samma sätt med skulpturen, musiken och den sceniska konsten.

Men det ges väl knappast något område, där specialistväsendet nått en sådan grad af utveckling som på varietén. En modern varietérecension, som man nyligen skulle kunna ha läst i någon konstentusiastisk samtida, lyder ungefär så här:

“Universal-varieténs nya program är verkligen det underbaraste vi hittills skådat och gör denna konstanstalt till en af de förnämsta i sitt slag.

Föreställningen inledes genom uppträdande af den berömda mexikanske jonglören Monte Zuma, som uteslutande arbetar med lefvande djur. Han börjar med en igelkott, en höna och en tordyffel, hvilka ovanliga kastkroppar han behandlar med en säkerhet och en elegans, som ovillkorligen väcka åskådarens beundran. Han utför därpå ett halft dussin nummer, däribland vi särskildt anteckna ett med tio skorpioner, och slutar med att, stående på hufvudet, med fötterna jonglera med tre små såpade grisar.

Härpå uppträder den ryktbare engelske komikern Jack Marvel, som väckt ett utomordentligt uppseende i hela den vetenskapliga världen genom sin förmåga att låta den ena hälften af kroppen handla oberoende af den andra. Medan den vänstra halfvan af kroppen sjunger en glad visa, gör de roligaste gubbar och de mest komiska gester, står den högra halfvan kall och oberörd och tittar på publiken liksom förvånad öfver, att den finner något roligt i det där. Men småningom blir äfven halfvan till höger intresserad, slår takt med handen och gnolar med i refrängen, tills hon slutligen stämmer i med full hals, då den vänstra plötsligt tystnar och låter den högra fortsätta ensam. Mr Marvel har afslagit de mest lysande anbud af engelska vetenskapsmän, som velat betala snart sagdt hvad som helst för att få undersöka hans hjärna.

Nästa nummer, miss Nobody från Kamerun med sin dresserade giraff Bianca, lämnar allt, hvad vi hittills sett af dressyr, långt bakom sig. Det kloka djurets hopp genom brinnande tunnband och dess mjuka och graciösa vals efter tonerna af

'After the ball' är något af det underbaraste mänskligt öga har skådat.

Vidare ha vi spyflugeimitatören hr Fritz Sauerkraut, siamesiska romanssångerskan miss Tjo-Hei och 'De små älfvorna', tio unga danskor i knappt nämnvärda kostymer, m. fl., som vi här ej ens hinna ägna ett flyktigt omnämnande."

Den lille penntorkaren.

(Jaså, ni säger det, min fröken? Jag kan inte skriva något vackert och rörande, något som förmår sätta ert hjärtas strängar i dallring och locka fram tårar i era vackra ögon?

Näväl, jag skall bevisa er motsatsen. Vid granskning af den skönlitterära afdelningen i åtskilliga speciellt för damerna afsedda såväl in- som utländska tidningar har jag funnit, att af tio novelletter sju äro skrifna i samma genre, hvadan man väl får antaga, att denna genre bäst öfverensstämmer med damernas smak. Det är en liten profbit i den stilen, som jag här ber att få framlägga, och om inte den går er till hjärtat, ja, då har ni inte mer hjärta än det, som aldrig var.)

Hon låg framstupa på chäslongen med ansiktet doldt i den parfymerade spetsnäsduken och grät som en stackars liten katta, hvars ungar man tagit och dränkt.

Hennes späda gestalt i den hvita morgondräkten gick i vågor som ett upprördt haf, och det ryckte häftigt i de små fötterna med de något snedgångna getskinnskorna.

Då hon gjorde ett uppehåll för att byta om näsduk och i stället för den af hennes tårar genomdränkta ta en ny ur den hög, som kammarjungfrun förtänksamt lagt på det lilla bordet bredvid chäslongen, såg man ett förtjusande ansikte, vått och blekt som ett galvaniseradt plåttak i ösregn.

Endast hennes snyftningar störde den djupa tystnaden i rummet, om man undantar, att åskan gick och att köksan satt och öfvade sig på pianot i den bredvidliggande salongen.

"O, Ptolemeus", hviskade den lilla gråterskan mellan

snyftningarna, "hur bara kunde du! Och du svor ändå i går, att du älskade mig, så att du kunde äta opp mig! Hade jag kunnat tänka mig, att du skulle vara sådan, så hade jag väl aldrig — — o, Ptolemeus, du har krossat mitt hjärta!" — —

De hade varit gifta i sex veckor, och tiden hade flutit lika jämnt som sirap ur en kran. Deras lyckas sol hade blomstrat som den fagraste ros, och icke ens den minsta fnurra på tråden hade grumlat dess klara våg.

Men i dag hade det första molnet stigit upp som ett Damokles-svärd på deras unga äktenskapshimmel och slagit ner som en bomb, kastad af onda makter.

De hade grälat för första gången. Om hvad? Ja det visste hon knappt. Det hade börjat med, att han funnit frukostkaffet onjutbart och sagt: "Fy, tusan!" — ja, just det hade han sagt.

Hon hade helt vänligt svarat, att kaffet var likadant i dag som alla föregående morgnar, och att han alltid förut tyckt, att det smakat alldeles utmärkt.

Då hade han undrat, hvad han då hade haft i munnen, och då hade hon svarat: "Kärleken, Ptolemeus!"

Det tyckte hon var spirituellt sagdt.

Men det hade inte han tyckt, för han hade sagt, att hon var dum, och det hade hon inte tålt sig med, utan hon hade svarat, att det kunde han vara själf och att den enda gång hon varit dum var, när hon gifte sig med honom.

Och så hade det gått på en stund, och han hade varit rysligt elak, men hon hade gifvit honom lika godt igen, och till slut hade han tagit sin hatt och gått sin väg utan att säga adjö och smällt igen dörren efter sig, och hon hade lagt sig att gråta, och det hade hon hållit på med sedan dess och hade ännu inte slutat på en god stund.

Å, hvad hon hade älskat denne man! Hon hade legat på knä för honom i sitt hjärta, och hon skulle ha gått i döden för honom, ja, till och med gått klädd i en kappa från förra säsongen, om han hade begärt det. Hon mindes så väl, hur, då han hade friat, hennes mamma hade frågat henne:

"Är du riktigt säker på dig själf, Zenobia? Kom ihåg, att det är ett viktigt steg du står i begrepp att ta, och tänk noga på saken, innan du fattar ditt beslut!"

Och hon hade svarat, som hon hade känt det då, att utan Ptolemeus skulle hennes lif inte vara värdt så mycket som en afbruten synål.

Ack, hvarför hade hon inte följt sin gamla erfarna mammas råd och betänkt sig bättre! Hvarför hade hon inte uppmärksamt studerat den mans karakter, som begärde att få bli hennes ledsagare genom lifvet! Hade hon det gjort, så skulle hon helt säkert snart nog ha upptäckt, hvad han gick för, och tagit sig i akt.

Hon erinrade sig nu flere yttranden af honom, som hon, då de fällts, tagit för skämt och skrattat åt, men som, sedda i belysning af det ljus, som morgonens uppträde kastat öfver hans karakter, vittnade om den mest upprörande hjärtlöshet.

Hon kom t. ex. ihåg, huru han, då hennes mamma i någon missionstidning läst en notis om, att det någonstans därute i hednavärlden bara fanns en missionär för tiotusen människoätare, hade sagt sig hoppas, att antingen missionären måtte vara en stor, tjock och fet karl eller att de stackars människoätarne inte måtte vara så värst hungriga.

Då hade hon tyckt det var roligt, men nu såg hon den förfärliga cynism, som låg i detta skämt.

Ja, nu såg hon honom sådan han verkligen var, hjärtlös, cynisk och brutal, med ett ord mannen sådan hennes gamla vördnadsvärda tant skildrat detta usla kön för henne, och hon skämdes nu, för att hon skrattat åt hans elakheter om denna gamla ädla mamsell.

Och denne man, detta vilddjur i människoskepnad, som sagt: "Fy, tusan!" om frukostkaffet och slagit igen tamburdörren, så att hela huset kunnat ramla ner, honom hade hon älskat, honom hade hon dyrkat som en afgud!

Men nu var afguden störtad, hennes kärlek var all, och hennes hjärta var så tomt som ett urblåst ägg.

Hon reste sig upp och stirrade rakt framför sig med parallella ögonaxlar, som om hon ville kasta en blick in i den dunkla framtiden. Hur skulle hennes öde gestalta sig efter detta?

Skulle hon för hela lifvet vara fjättrad vid en man, som hon afskydde och hatade? Skulle hon utan förskoning vara

dömd till ett lifslångt, utsägligt lidande som straff för att hon en gång skänkt sin kärlek åt en ovärdig?

I dag hade han sagt "Fy, tusan!" om kaffet. I morgon skulle han kanske säga detsamma om middagen, kasta ut tallriken genom fönstret, gå ut och äta på någon restaurant och komma hem rusig sent på natten.

De dåliga vanor, han säkert hade under sin ungarstid, skulle komma tillbaka i sjufaldt värre grad, han skulle tillbringa sin tid vid spelbordet, i dryckeslag, i sällskap med andra kvinnor och låta henne sitta ensam hemma, han skulle sköfla deras hem och låta henne lida nöd, ja, kanske slå henne.

Ja, han skulle slå henne gul och blå, och slutligen skulle han i ett anfall af vansinne stöta en knif i hjärtat på henne eller skjuta henne och sedan sätta eld på huset. Det var förfärligt att tänka sig, men af honom kunde man vänta sig hvad som helst.

Skulle hon utsätta sig för detta? Hon flög upp med ett energiskt uttryck i det unga ansiktet och stampade häftigt i golvet med den lilla snedgångna skon. Nej, och tusen gånger nej! Så finge icke hennes lif offras.

Hon måste bryta bojorna, som bundo henne vid den ovärdige, hon måste söka återvinna den frihet, som hon i passionens yra besinningslöst kastat bort, hon måste söka skilsmässa och det med första möjliga.

Hvem kunde veta, om han inte redan i morgon dag komme att kasta salongslampan i hufvudet på henne! Hon skulle genast skriva till sin mamma.

Hon gick beslutsamt in i hans rum, slog sig ner vid skrifbordet och lade ett ark papper framför sig.

Pennan hade han som vanligt lämnat kvar i bläckhornet. I hvilket beteende hon såg ett nytt uttryck för det cyniska förakt för ordning och trefnad och därmed för hemmet och henne, som hon nu funnit utgöra ett grunddrag i hans karakter.

Hon tog upp pennan och fann att den måse torkas af, och då hon såg sig om efter någonting att torka den på, fick hon syn på hans penntorkare, som låg där så snygg och fin, att man tydligt såg, att den aldrig blifvit begagnad.

Naturligtvis inte! Den var en present af henne, och det

hon hade att bjuda, det dugde ju inte, det! Det såg man på kaffet i morse — —

Den lille penntorkaren! Hvarför skulle hon få tag i den just nu, då hennes hjärta var så fullt af bitterhet, som om det varit fylldt med dubbla malörtsdroppar!

Den var ett minne från deras lyckas solskensdagar, från den tid, då hon älskade och var älskad, den tid, som gått och aldrig, aldrig skulle komma tillbaka.

Hon hade själf gjort den och skänkt honom på hans namnsdag. Det var den sötaste lilla tingest, man kunde få se; af hvit sammet med broderi i guld.

Ja, det var den tiden, det! Då svor han inte öfver kaffet om morgnarne!

Hon kunde inte låta bli att tänka tillbaka på det förflutna, och hon visste inte, hur det kom sig, men plötsligt stod han inför henne sådan hon sett honom då, vacker och ståtlig som få och älskvärd som ingen.

Ty det hade han verkligen varit på den tiden, det kunde inte förnekas. Hon kom ihåg, hur rolig och underhållande han var, hur artig och förekommande han alltid visat sig, och hon erinrade sig, hur han med hvar dag som gick blef henne alltmera kär.

Hon kom ihåg, när han friade, och gick i tankarne igenom deras lilla kärlekssaga — ja, det var en lycklig tid, men den var nu förbi, förbi!

Vacker och ståtlig var han visserligen fortfarande, men med älskvärdheten var det ohjälpligt slut. En älskvärd äkta man säger inte: "Fy, tusan!" om hvad som serveras på frukostbordet.

Det hade visserligen inte händt mer än en gång, men det var lika illa för det, och det visade, hvad som låg inom-bords och hvad han var i stånd till.

Det var ju möjligt, att hon hade öfverdrifvit en smula nyss och att han kanske inte kunde tänkas komma att slå ihjäl henne, ja, kanske inte slå henne alls, och inte trodde hon precis, att han skulle kunna förfalla till dryckenskap och andra svåra synder och laster. Men ett svårt lynne hade han i alla fall, det var då obestriddt.

Hon torkade tankspridt af pennan på penntorkaren och

blef frapperad af, hvilken ful fläck bläcket gjorde på det hvita, guldstickade tyget.

Hon kom plötsligt att tänka på, att om han inte hade begagnat den, så var det därför, att han var rädd om den, och var han det, så var det för hennes skull . . .

Dumheter! Om han ännu hyste den ringaste gnista af kärlek för henne, så hade han väl inte blifvit så ursinnig i morse. Ja, i någon mån kunde det förstås vara hennes eget fel, för hon hade inte behöft svara så, som hon gjorde, och när det kom till kritan, så hade hon då sagt lika många hårda ord som han.

Att han hade sagt: "Fy, tusan!" om kaffet, det var ju på det hela taget inte så farligt; dels kunde han ha sagt något mycket värre, dels hade kaffet verkligen varit dåligt, det måste hon medge för sig själf.

Nu hade han gått i vredesmod och hon hade legat och gråtit hela förmiddagen, och det för ingenting! Hon undrade, hvad han skulle säga, när han kom hem, stackars Ptolemeus!

Det skulle snart bli klart, ty i samma ögonblick klef han in i rummet. Hon steg upp, och ögonblicket därpå lågo de i hvarandras armar och bådo hvarandra ömsesidigt om förlåtelse och svuro att aldrig göra så mer, och när hon med hufvudet vid hans bröst biktat allt för honom, sade han allvarligt:

"Dyra Zenobia, den lille penntorkaren ska' vi sätta under en glaskupa, och hvar gång vreden hotar att taga öfverhand med någon af oss, så går vi bort och tittar på den lille söte tingesten, som ska vara oss en borgen för, att vår första strid också ska bli den sista."

Männe den blef det?

Utile dulci.

Begärelsen att skriva skönlitteratur är en allmänmänsklig svaghet, som det utan tvifvel skulle vara en ytterst otacksam uppgift att försöka utrota. Men liksom denna naturkraft nu, meningslöst riktad blott på att alstra för alstrandets egen skull, är till mera förargelse än gagn, så skulle den helt säkert, satt i upplysningens tjänst, kunna bli till storartad välsignelse.

Frukten på kunskapens träd förefaller oss i allmänhet tämligen sur att bita i, men serveras den insyltad med skönlitteraturens socker, äta vi den med god smak. Om ni med er författareverksamhet vill främja upplysningens sak, bör ni därför i hvar och ett af era alster inlägga en portion vetenskap, hvarigenom ni på samma gång gör besagda alster vida värderikare, än de eljes skulle vara. För att visa er, hur jag tänkt mig saken, ber jag att få framlägga följande lilla prof på en så beskaffad litteratur.

Det var en klar augustikväll i Karlskrona, 1680 af Karl XI anlagd stapelstad i Blekinge län, belägen på en ö och några smärre holmar i skärgården invid Blekinges södra kust, residens för landshöfdingen i länet och station för örlogsflottan, något öfver 22,000 invånare.

Från ett afstånd af 384,000 km. kastade månen ett sken af 1,000 normalljus öfver en liten vacker trädgård och lät sina klara strålar spela in genom det glesa grenverket öfver en liten berså af kaprifolium (*Lonicera caprifolium*, L.)

På en soffa därinne sutto en ung man och en ung kvinna och blickade tankfullt ner mot jorden, som drog dem till sig med en kraft af resp. 74 och 52 kg. Utan att höja blicken satte den unga kvinnan sina ljudband i dallring och framkallade en serie luftvågor, som verkade på hans öra som den ljufvaste musik.

“Men, Alfred“, sade hon ömt, “jag har ju sagt dig, att jag älskar dig. Jag älskar själfva den luft du andas, denna blandning af syre, kväfve och argon med en ringa procenthalt af kolsyra och salpetersyra, som sträcker sig till en höjd af sex mil öfver jordytan och utöfvar ett tryck, lika med trycket af en 760 mm. hög kvicksilfverpelare. Du tror det ju, du vet det, inte sant?”

“Jo, Maria“, svarade han dystert, “jag tror det. Och äfven jag älskar dig. Min kärlek är högre än Mont-blanc, hvilket, som du vet, höjer sig 14,000 fot öfver hafvet. Men det är omöjligt, Maria, absolut omöjligt!“

“Och hvarför?“ frågade hon ifrigt. “Hvarför skulle vår lycka offras likt ett af dessa späda barn, som de gamle fenicierna kastade i sin afgud Moloks koppararmar, medan musiken energiskt spelade tararabomdeay, för att offerns jämmerskri icke skulle höras?“

“Din liknelse är lärorik, men icke träffande“, svarade han sorgset. “Säg hellre: som ett af dessa späda barn, som fattiga kinesiska mödrar kasta i Yanktsekiang, emedan de icke ha råd att lifnära dem.“

“Jag förstår dig inte“, sade hon med en lätt darrning på rösten. “Hvad menar du?“

“Du vet“, fortfor han, “att vi för att underhålla den ständigt fortgående förbränningen inom organismen behöfva vissa kvantiteter ägghvita, fett och kolhydrater om dagen.“

“Resp. 118, 56 och 500 gr.“, hviskade hon.

“För mig, ja. Och för dig resp. 94, 49 och 400 gr. Hvilket gör för oss båda resp. 212, 105 och 900 gr. Kan du garantera denna lifsmedelskvantitet? Kan du, med andra ord, försörja en man?“

Hon svarade endast med en djup suck. Han återtog:

“Du kan det inte, det vet du, du är fattig, min stackars Maria. Och därför, ser du —“

“Måste vi skiljas?“ flämtade hon.

“Ja“, svarade han doft.

“Men“, sade hon efter en paus, “om jag hade massor af detta guld, denna endast i rent tillstånd i naturen förekommande ädla metall, hvars specifika vikt är 19,4 och som endast löses i kungsvatten, om jag med andra ord vore rik, då Alfred —“

“När du det blir, Maria“, svarade han ifrigt, “så kom igen! Till dess — farväl!“

Och de båda olyckliga ungdomarne utbytte ett famntag och en kyss, såsom man på hvardagsspråk kallar juxtapositionen af två orbicularis-oris-muskler i kontraktion, hvarefter

de skildes med döden i hjärtat, en ihålig muskel som automatiskt pumpar omkring blodet i människokroppen.

Maria gick upp på sitt rum och utpressade ur de öfver ögongloberna belägna tårekörtlarne en ansenlig kvantitet af denna svaga lösning af hufvudsakligen klornatrium eller koksalt, som man kallar tårar. Medan Alfred däremot i förbifarten tittade in till en god vän, som hade ett litet nachspiel hemma, och tömde åtskilliga med utspädd whisky fyllda bägare af glas, ett dubbelsalt af kiselsyradt kali och kiselsyrad kalk.

Då Maria vaknade följande morgon, fattade hon ett beslut, och jorden hade ännu icke vändt sig ett halft hvarf omkring sin axel, förrän hon satte detta beslut i verkställighet.

Kl. 7 e. m. efter Sveriges allmänna borgerliga tid, hvilken beräknas efter den meridian, som går 12 tidsminuter väster om Stockholm, samlades i den lilla trädgården, som varit vittne till det nyss skildrade dystra afskedet, en liten skara vänner till Marias gästfria familj. Bland dessa befann sig vice konsuln för Paraguay — en i Sydamerika belägen liten republik, sträckande sig från 20 till 27 gr. sydlig bredd och från 294 till 304 gr. östlig längd, från Paris räknadt — riddaren Teodor Alderman, en gammal herre, hvars förmögenhet räknades i millioner och som med synbar möda bar sina 87 år.

Denne gamle gentleman hade sedan en tid tillbaka haft sina blickar riktade på den 18-åriga Maria, hvars fägring och behag hos honom framkallat beslutet att öfvergifva ungarlsståndet och böja sin nacke under Hymens rosenkransade ok. Hittills hade hon dock mött sin åldrige beundrare med absolut köld eller — 273 gr. C., den temperatur, vid hvilken luftens volym reduceras till noll.

I afton tycktes hon däremot intaga en välvilligare hållning och kretsade ofta omkring konsuln, liksom jorden kretsar kring solen, för hvilken färd vår planet behöfver 365 dagar 6 timmar 48 min. och 48 sek. Teodor blef angenämt berörd af denna förändring och föresatte sig att smida, medan järnet var varmt.

“Fröken Maria“, hviskade han, “vill ni skänka mig fem minuters samtal i bersån därborta?”

“Med nöje, herr konsul!“ svarade flickan med ett leende,

som blottade två rader tänder, hvita som perlor, hvilka bestå af kalkafsöndringar i pärlmusslan, framkallade genom retning af inom skalet inkomna främmande ämnen såsom sandkorn o. d.

Om en kort stund därefter var den lilla kaprifoliebersån åter skådeplatsen för en scen ur kärlekens stora drama.

“Fröken Maria“, började den gamle konsuln, med af rörelse darrande stämma, “jag är icke något ungt lejon“ — ett rofdjur af kattsläktet, hvars vetenskapliga namn är *Felis leo* och som i poesien kallas djurens konung; det förekommer i Afrika — “jag är en gammal man, öfver hvars hufvud åren strött sitt silfver“ — en metall, hvars värde på grund af den indiska silfvermyntningens upphörande och upphärfvandet af den amerikanska Shermanbillen sjunkit så djupt, att ett enkronstycke nu endast är värdt 45 öre. “Men jag äger cirka 8 millioner kr., och jag älskar er! Vill ni bli min?“

Flickans kinder betäcktes af en varm rodnad, hvilket beror på att blodet stiger upp och fyller hudens kapillärer, och döljande sitt ansikte vid den gamles bröst, hviskade hon ett blygt “ja“.

Utom sig af hänryckning tryckte den lycklige fästmannen en varm kyss på flickans läppar, som glödde likt purpur, ett af de gamle högt skattadt färgämne, som vanns ur en snäcka, purpurnäckan.

“För din skull, Alfred!“ tänkte den kloka flickan och lät saken ha sin gång.

Marias föräldrar gäfvo med nöje sitt samtycke till konsulns frieri, och det beslöts, att man så fort som möjligt skulle fira bröllop, ett ord som språkforskarne vilja härleda af brudlopp, hvilket skulle förklaras så, att ungersvennen förr i världen röfvade sin brud och måste med henne på sadelknappen begifva sig åstad med en viss hastighet för att inte bli fasttagen af släktingarne.

Bröllopet firades också inom kort, och paret anträdde en bröllopsresa till Italien, en halfö i Medelhafvet mellan Tyrreniska hafvet i väster och Adriatiska hafvet i öster, med en areal af 296,323 kv.-km. och ett innevånareantal af cirka 30 mill.

Då den unga konsulinnan kom hem igen, erfor hon till sin glädje, att Alfred ännu icke hade beröfvat sig sitt för

henne så dyrbara lif. Det var henne visserligen en liten missräkning, att han inte ens angripits af melankoli, utan fortfarande var vid bon courage och sökte förljufva sin tillvaro medels spritdrycker, hvilka såsom störande hjärtverksamheten och framkallande andra svåra rubbningar i organismen böra brukas ytterst sparsamt, och kort, hvilka en tid troddes hafva blifvit uppfunna för att roa den svagsinte konung Karl VI af Frankrike (1380—1422), men hvilka, efter hvad som sedermera har visats, sedan urminnes tider varit bekanta i Kina.

Men hon såg i dessa små förvillelser ett ifrigt begär att döfva den smärta, som hennes giftermål måste ha förorsakat honom, en smärta, som visade, att han ännu höll henne kär.

“Stackars älskade, dumme gosse!” hviskade hon för sig själf, i det hon ömt kysste hans fotografi, en bild som åstadkommes genom solljusets sönderdelande inverkan på silfversalter.

Omkring ett år efter bröllopet började den gamle konsulns icke förut synnerligen starka hälsa ytterligare försvagas, och efter ett par veckors sjukdom, därunder han troget vårdades af sin unga hustru, afled han efter att ha upprättat sitt testamente, däri han, då inga bröstarfvingar funnos och då ej heller det fall förelåg, som i 5 kap. 2 § ärfdabalken omförmäles, med stöd af k. förordn. den 21 dec. 1857 § 1, lämnade hela sin oerhörda förmögenhet åt Maria.

Sedan makens stoft nedsatts i ett ståtligt grafkapell af hvit marmor, en af kolsyrad kalk bestående bergart, som förekommer renast och vackrast i Italien, men af hvilken en grågrön, ådrig sort äfven finnes i Sverige, ägnade den unga änkan ett år åt sin sorg.

Då detta år förgått, satte hon sig åter i förbindelse med Alfred, och en vacker junikväll ett par år efter vår berättelses början finna vi åter det unga paret tillsammans i den lilla kaprifoliebersån, från hvars blommor nu en härlig doft utströmmade, beroende på i blommorna alstrade eteriska oljor, som äro ytterst flyktiga.

“Du minns vårt farväl, Alfred?” sade hon ömt. “Om du blir rik, Maria, så lydte dina ord, så kom igen! Nåväl, jag är rik, jag äger bortåt 9 mill. kr., och här är jag igen. Säg: älskar du mig ännu?”

“Store Gud!” flämtade Alfred. “Nio millioner! *Om jag älskar dig?!“*

Och han sjönk, betagen af sällhet, till hennes fötter, som omslötos af ett par små skor af siden, en väfnad som tillverkas af det hölje, silkesfjärilens larv spinner omkring sig för sin förpuppling.

Något om Tiden.

Vi filosofer ä inte riktigt öfverens om, huruvida Tiden finns till eller inte, men jag för min del lutar åt den förra uppfattningen. Visserligen hör man i våra dagar af nervös oro alla människor förklara, att de “inte ha tid“, men -- för att begagna det bekanta kvicka varieténumrets logik -- hade vi ingen Tid, hade vi inga klockor; hade vi inga klockor, hade vi inga kyrktorn; hade vi inga kyrktorn, hade vi inga kajor; men nu ha vi kajor, alltså måste vi också ha tid, hvilket skulle bevisas.

Tiden är visserligen bara en, men han ter sig i en mångfald af uppenbarelseformer, hvilket gör att vi tala om åtskilliga Tider. Den äldsta kända Tiden är ur-Tiden, om hvilken endast de gamla granitbergen möjligen ha sig något bekant, men som det ännu inte lyckats att lura ur dem hemligheten, så inskränker sig vår kännedom om ur-Tiden till det faktum, att han har existerat.

Närmast i ålder kommer forn-Tiden, som vi på grund af hans efterlämnade papper ha lite bättre besked om och som tydligen var en glad själ i sin ungdom. Nu är han emellertid död för flera hundra år sedan och får inte förväxlas med den gamla goda Tiden, som aldrig dör, utan som var, är och i evighet förblir, den tid, då farmödrarna voro unga i världen.

Vidare ha vi vikinga-Tiden, som var en riktig vildbasare, medel-Tiden som antagligen kallas så, därför att han hade medel, sam-Tiden, som lefver och regerar för närvarande, och slutligen fram-Tiden eller, om du så vill, fram-Tiderna, om hvilka skalden profeterar och säger: “än komma gyllene Tider“.

Här i Sverige ha vi den allmänna borgerliga Tiden. Allmänna äro dessutom års-Tiderna och hög-Tiderna, hvar emot mål-Tiderna gunås ännu inte kommit därhän. Vidare ha vi en hel del special-Tider för olika fack, såsom nåda-Tiden för teologerna, fridlysnings-Tiden för jägarne och stängnings-Tiden för källarmästare, för att inte tala om den af arkitekterna använda karya-Tiden. Om jag slutligen nämner grefvens Tid, så tror jag inte, att jag behöfver räkna opp flera.

Hos Tiden, sådan vi känna honom från poemböckerna, märka vi först och främst hans timglas. Denna uråldriga apparat består, som du kanske vet, af ett par små hopsurade flaskor med lite sand i, som rinner ur den ena och i den andra, så fort den hinner. Den användes, som du kanske inte vet, tillsammans med ett par andra underliga maskiner för att utforska den hastighet, med hvilken en skuta kilar fram på oceanen. Det har många gånger ledt till den falska föreställningen, att Tiden varit kofferdikaptan i sin ungdom och sedan gått och släpat med sig det här gamla glaset som ett minne från sin glada sjömanstid. Sanna förhållandet är emellertid, att han använder instrumentet som fickur, fastän jag då inte kan begripa, hur han därpå kan finna, hvad klockan är slagen. Jag tycker verkligen, att man kunde kosta på gubben ett snyggt herrgulddubbelboettremontoirhalfkronometerur, som i våra dagar kan fås nästan hvar som helst för fattiga femton kronor.

Så komma vi till Tidens lie. Jag håller inte för otroligt, att när han en gång lade sig till med det här instrumentet, så var det för att ge landtbruket ett handtag, när det behöfdes. Det kunde han ha fortsatt med, den gamle latmasken, men det kostade naturligtvis på för mycket. I stället hittade han på att använda lien till att slå ihjäl folk med, för det var naturligtvis roligare.

Men om han nu nödvändigtvis ska gå omkring och leka mordängel, så synes mig humaniteten fordra, att han använder ett mindre barbariskt redskap än den där gamla slöa lien. Jag föreslår, att man sätter en revolver i handen på karlen eller i värsta fall en mindre kulspruta. Det skulle ovillkorligen göra proceduren mindre afskräckande att genomgå.

Liksom han använder lien för att misshandla mänsklig-

heten, använder han sin tand för att göra ohägn på dess egendom. Ingenting får vara i fred för honom, från den stolta pyramiden i Egypten till den lilla halmtäckta ladugården oppe i Småland, allting skall han gnaga och gnaga på, tills det faller i ruiner.

Du är en stor man, och ditt rykte är ute öfver all världen. Så kommer Tiden och sveper till med sin lie, så att du ramlar af skaftet, och så hugger han tanden i ditt stora namn och gnager på det, tills det är totalt förbi, och om ett par hundra år hör ingen dödlig det nämnas.

Du är en ung skönhet af första klassen, och din blotta åsyn sätter de beskedliga karlarne i extas, så att de börja tala med tungomål och höja dina behag till skyarne. Så kommer Tiden, den gamle kanaljen, och hugger sin otäcka tand i din fågring; han gnager på ögats glans, på kindens ros, på ditt klingande skratt och din spänstiga gång, och innan du vet ordet af, är din skönhet som bortblåst, och man kommer knappast längre ihåg de triumfer, du en gång firade.

Du är en dåraktig yngling, som har vunnit ett hjärta, du är förälskad upp öfver öronen, den lilla damen är lika illa därän, och både du och hon svära vid allt, hvad heligt är, att den kärleken skall bli något noch nie dagewesenes i hållbarhet. Så kommer Tiden med ett hånlöje kring sin gamla skrumpna mun och hugger sin tand i er unga älskog, och sex veckor ha inte väl gått till ända, förrän hon är förlovad med en af dina fiender och du hyser allvarliga afsikter på en rik bryggareänka.

Ja, det är då för innerligt väl, att den elaka tiden inte har mer än *en* tand. Tänk om han hade trettiotvå, som andra människor lära ha! Då vore det snart kaputt med vår gamla jord med allt hvad därupå är.

Hvar och en, som sett ett pålitligt porträtt af Tiden, vet, att gubben har vingar på ryggen. Det gör, att Tiden sällan nöjer sig med att gå, utan merendels flyger. Det skulle du också göra, om du hade vingar. Ledsamt nog afpassar han dock alltid hastigheten af sin flykt så, att den kommer att stå i rak strid mot våra önskningsar.

När vi befinna oss i ett treffligt sällskap, och det är lif och löje i och omkring oss, då skjuter han i väg som en för-

senad brefdufva, och vi veta inte ordet af, förrän det är slut med fröjden. Men om vi däremot någon gång sitta och ha dödande tråkigt, då gör han sig ingen brådska, och ju argare vi bli öfver sölet, desto långsammare släpar han sig fram.

Vidare har du på hvarje hyggligt porträtt af gubben sett, att han har en lång, spetsig lugg i pannan, fastän han eljes just inte är så värst hårfager. Den där luggen kallas Tidens flygande lock, och vill man bromsa den gamle fjanten, när han har alltför brådtom, så hugger man ett säkert tag i den.

Anbelangande karakter, så hör man just aldrig någon, som har något godt att säga om Tiden. Teologerna påstå enstämmigt, att Tiden är ond, och det håller jag inte för otroligt. Hvarför han är ond och hvem han egentligen är ond på, det har, för så vidt jag vet, ännu inte blifvit riktigt utredt, men hvad som är säkert, det är att hans vrede går ut öfver oss allesammans, både rättfärdiga och orättfärdiga. Den ene pinar han på det sättet och den andre på det. Ingen får vara i fred för honom.

Näringsidkarne, speciellt idkarne af vår modernäring, förklara också enstämmigt, att Tiden är dålig. Det tycker jag med, men då jag ännu inte sett något sätt angifvet att på allvar tillintetgöra honom och ersätta honom med en annan, så få vi väl tillsvidare finna oss i hans dålighet.

Jag såg nyligen en bok, hvars författare redan i titeln skrek ut den sensationella nyheten: En ny tid är nära! Men för det första saknades hvarje garanti för uppgiftens riktighet, och för det andra, äfven om den skulle vara sann, så hvem garanterar oss, att den där nya Tiden blir bättre än den vi ha? Den blir kanske i stället mycket sämre, och tills vi få något verkligt öfverlägset i stället, behålla vi nog vår gamla Tid med all dess skröplighet.

Att folk hittar på allt upptänkligt för att tillfälligt fördrifva Tiden, är både förklarligt och förlätligt och skulle vara detta senare i än högre grad, om folk inte hittade på sådana monumentala dumbeter. Alla påhitt i denna riktning kallas tidsfördrif, och det finnes väl få rubriker, som innefatta en sådan samling af likt och olikt. Hit höra dans och kurtis, punsch och vira, sport och slagsmål och Herren vete allt.

Hvad Tidens egentliga uppgift är här i världen, det är

nog svårt att fundera ut, men själf annonserar han sedan lång tid tillbaka: Tiden läker alla sår. Någon legitimation som läkare har han då inte. Jag tror inte ens, att han har aflagt godkänd fältskärsexamen, och han måste därför ovillkorligen betecknas som en gammal kvacksalfvare.

I mån som upplysningen stiger, börjar gubben också alltmer förlora förtroendet, och om du t. ex. skär dig i fingret och du inte finner såret värre, än att du kan öfverlämna det åt Tidens behandling, så stryker du allt ändå för säkerhetens skull på lite aseptin.

Ett slags sår ges det dock, som gubben verkligen kurerar med glans, och det är hjärtesår. Skulle du händelsevis ha fått ondt i ditt lilla hjärta, så kan du med fullt förtroende öfverlämna det åt den gamle. Han har en underbar balsam för sådana sår, och här behöfver du inte hjälpa honom genom att stryka på aseptin.

Det händer inte så sällan, att Tiden själf är sjuk, fastän inte i hjärtat, för något sådant har han inte. Bland Tidens sjukdomar vill jag endast erinra om anarkismen, som på de senare åren svårt anfåttat gubbstackaren. En gång för länge sedan råkade han bli ur led och vände sig då till en dansk prins, som hette Hamlet, med anhållan, att hans kungl. höghet skulle vrida honom rätt igen. Det tycktes inte konvena prinsynglingen, att döma däraf, att han alltid vid tanken på detta uppdrag ängsligt skrek: "Ve mig!" m. fl. uttryck af misstämning. Huruvida Tiden verkligen blef vriden rätt sedan, det vet jag inte, men det tycks knappt så.

I någon poembok — jag undrar, om det inte var Sv. Ps. — har jag läst någonting om Tidens haf, men jag har förgäfvets ransakat tjogetals ansedda kartböcker för att få besked om, hvar det ligger. Sedermera har jag funderat ut, att författaren låtit lura sig af det s. k. tidvattnet och trott, att det fanns ett särskildt haf för dess förvaring.

Jämte sin kvacksalfvareverksamhet synes tiden också drifva bankirrärelse, att döma af den gamla satsen: Tid är pengar. Eller, som den lyder i en annan version: Kommer Tid, kommer råd.

Hvad satsen i dess första form beträffar, så behöfs det inte mycket skarpsinne för att inse, att den inte håller streck.

Ty vore den sann, så skulle lösdrifvaren, som har mera tid än någon annan dödlig, vara en förmögen man i jämförelse med den flitige arbetaren, som inte har ledigt en minut.

Och hvad beträffar den andra versionen, så vet nog lite hvar af egen sorglig erfarenhet, att den besitter samma halt af sanning som den förstnämnda. Jag har t. ex. länge önskat, att jag skulle få råd att skaffa mig en större ånglustjakt och en snygg villa vid Rivièrean, och nog har en vårdslös hop med tid både kommit och gått, men sannerligen jag har mera råd för det, snarare mindre.

Och om jag skulle ställa ut revers på bara en sådan bagatellsumma som hundratusen kronor och gå upp i Kristianstad-banken och uppge Tiden som borgen, så är jag alldeles säker på, att direktionen envist skulle vägra att betala ut femtio öre på detta fina papper.

Tiden är än ute, än inne. Det kan ungefär betyda alldeles detsamma. När t. ex. tiden för dina växlar är ute, så är tiden inne att betala dem.

För många är det en kritisk situation, när Tiden är inne, t. ex. för den som skall betala en skuld, gifta sig eller hängas. För andra är situationen tvärtom mycket behaglig, t. ex. för den, som skall lyfta ett arf eller gå bort på kalas eller rendez-vous.

Från olika synpunkter.

En af människans många roliga egenheter är, att hon alltid mäter sina egna förtjänster och fel med helt andra mått än sin nästas. Hvilket gör, att samma sak får ett helt annat namn, om den förekommer hos oss själfva, än om vi konstatera dess befintlighet hos andra. Och kontrasten mellan dessa benämningar är en rik källa till nöje för den uppmärksamme iakttagaren. Se här några exempel!

Om *du* uppträder i en utstyrsel, som om du vore utklippt ur en illustrerad modejournal, då är du helt enkelt välklädd

eller på sin höjd elegant, och det måtte du väl ha lof till, tycker du. Men om en annan syndare uppträder så där fin och emaljerad, då är han naturligtvis en riktig grilljanne, som förtjänar allt förståndigt folks åtlöje. Och går *du* klädd i flottig hatt, rock med trasiga knapphål och byxor, som hänga i fransar nedtill, då är du på sin höjd något likgiltig för ditt yttre, men en annan yngling, som uppträder i en sådan habit, han är en förfärlig slusk.

Består *du* dig med en våning på tio rum med alla nutida bekvämligheter, då bör du komfortabelt. Men om någon annan bor så där gentilt, så vräker han sig. Och måste *du* nöja dig med ett rum med del i fotogenkök, så lefver du indraget, medan en annan, som är reducerad till samma nödvändighet, lefver som en gris.

Om *du* äter, som om du inte hade någon botten, och håller till godo med hvad som helst, så har du en strykande aptit, men om någon annan sätter i sig lika väldiga portioner, så är han så glupsk, att det är riktigt obehagligt. Om *du* kinkar på maten, så är du förstås finsmakare, men om någon annan gör sig skyldig till samma sak, så är han helt enkelt grätten.

Du tycker kanske om att ta dig en och annan bägare och tillbringar med förkärlek dina kvällar på krogen i ett gladt lag. Då är du en glad garçon, som inte spottar i glaset. En annan yngling, som har samma smak, är däremot en obotlig fyllhund. Och har *du* fått lite för mycket innanför västen, så att du ser dubbelt och gör romerska tior med benen, när du skall gå hem, då är du bara en smula upprymd, medan en annan, som ter sig i samma författning, är full som en kaja.

Dricker du återigen ingenting annat än vatten och sitter beskedligt hemma om kvällarne, så är du en hygglig ung man, men om någon annan för en dylik diet, så är han en tungus.

Om *du* ser gudsnådlig ut, springer på konventiklar och sjunger frälsningsvisor till guitarr hemma på ditt lokus, då är du en troende kristen, men en annan, som bär sig åt på det viset, han är läsare. Och om *du* talar illa om biskop Billing, beundrar Lennstrand och skryter med att du aldrig

går i kyrkan, då är du en upplyst och fördomsfri man. Men om någon annan gör på samma sätt, så är han en gudsförnekare.

Är *du* rik, så har du naturligtvis samlat din förmögenhet genom flit och sparsamhet, och är du fattig som en kyrkråtta, så beror det på vidriga omständigheter, som det inte stått i din makt att ändra. Men är din nästa i besittning af några millioner, så har hon vunnit dem på lotteri eller skoajat sig till dem, och har hon ingenting, så beror det inte på annat än slarf och lättja.

Om *du* strör ut pengar till höger och vänster, så är du frikostig, men om din nästa låter fyrkarne springa, så är hon en slösare. Och om *du* håller på styfrarne, så är det en förtjänst, som kallas sparsamhet, men om någon annan hushållar med sina slantar, så är det ett fel, som kallas girighet.

Du åker kanske velociped, och då är det en uppfriskande och stärkande motion. Men om någon annan understår sig att motionera sig på en dylik apparat, så är det sportfånari.

Du spelar gärna kort, och det är då ett angenämt och oskyldigt tidsfördrif. Men om en annan drar sin lilla spader emellanåt, då är det en last. Om *du* vinner, så beror det bara på skicklighet, men om någon af de andra vinner, så är det en fördömd bondflax. Och förlorar du, så är det en grym otur, men förlorar någon af dina motspelare, så är det därför, att han sköter sina kort så hjälplöst illa.

Du går ute och sliter trottoarer flere timmar om dagen; då är du ute och hämtar lite frisk luft. En annan syndare går ut och promenerar ett par timmar; då är han en dagdrifvare.

Det är riksdagsmannaval. Om *ditt* parti arbetar med händer och fötter för att få sin kandidat igenom, så är det bara politisk lifaktighet, men om motpartiet gör några ansträngningar för att få fram sin kandidat, så är det hänsynslös agitation.

Om *du* kurtiserar alla både möjliga och omöjliga kvinns, så är du en fruntimmerskarl, inte sant? Men om en annan yngling idkar kurtis i större skala, så är han en sannskyldig Don Juan utan både heder och moral. Trifs *du* däremot inte

i fruntimmerssällskap, så är det därför att du är så rysligt blyg. Men är det någon annan, som inte gärna umgås med kvinns, så är han en fanatisk fruntimmershatare.

Om *du* gifter dig, så är det bara af kärlek, om flickan också är rik som ett troll och ful som stryk. Men om någon annan tar det ödesdigra steget, så är det bara för pengarnes skull, om föremålet än är skönt som en ängel och inte äger mer än sjuttifem riksdaler i postsparbanken. Gifter *du* dig inte, så är det för att bevara ditt oberoende, men om en annan förblir gammal ungarl, så är det därför att han är en inbiten egoist.

Är *du* författare och du får beröm för en bok och den går bra, så är det af det enkla skälet, att den är öfverlägset talangfullt skriven. Misslyckas du återigen, så beror det förstås på, att både kritiken och publiken äro för dumma för att förstå dig.

Men om en medbroder har den lyckan att vinna bifall, så är det därför, att han är god vän och bror med recensenterna och är nog tarflig att skatta åt den rådande smaken. Och skulle han misslyckas, så kan du inte finna annat än att det beror på, att boken är ett litterärt missfoster och karlen en komplett idiot.

Är *du* tjänsteman och vinner råsk befordran, så är det naturligtvis på grund af din framstående duglighet, men om en annan stackare avancerar med större hastighet, så beror det bara på mannamån. Och blir *du* tillbakasatt, så är det en skriande orättvisa, men om en annan inte kommer någon vart, så är det därför, att han inte duger någonting till.

Om *du* är borta och råkar slå omkull ett glas, trampa hunden på svansen eller spilla sås på din dams klädning, så är det ett litet missöde, som ju kan hända hvem som helst. Men om det skulle hända någon annan i sällskapet, så är det ett i högsta grad drumligt beteende, och karlen kan inte has i möblerade rum.

Har *du* en liten fästmö eller fru, som ser bra ut, så är hon gifvetvis på samma gång ett högst intelligent fruntimmer, men en annans vif, som fått lite fägring på sin lott, är alldeles afgjordt en liten gås. Ser *din* tillbedda mindre bedårande ut, så har hon i stället ett hjärta af guld, men om

ett annat kvinns är mindre däjeligt att skåda, så är hon en ragata, det synes på henne, inte sant?

Om *ditt* ideal gör sina små konster för andra unga män så är det bara ett utslag af hennes lifliga temperament. Men Gud nåde andra små kvinns, som åbäka sig på samma sätt; de ä naturligtvis koketta stycken. Skrattar *Hon* gärna, så har hon ett gladt humör; men skrattar en annan ynglings dam i mera betydlig grad, så har hon löständer.

Rodnar *din* älskling, om hon får se en skjorta på ett klädstreck, så är det bara oskuld, men om en annan liten flicka sjäpar sig på samma sätt, så är det pryderi.

Om *din* utvalda vän spelar piano, så kallar du låten musik, om den också skrämmer förbilunkande beskedliga bondhästar i sken. Men om ett annat stackars femininum sitter och klinkar, så kallar du det ett fördömdt oljud, om det också läte som änglaharpor. O. s. v.

Alldeles på samma sätt är det med *din* lilla dotter, om du har någon, i motsats till andra pappors döttrar. Nog kan du lugga henne ett tag emellanåt, men du går aldrig ifrån, att hon är sammanfattningen af alla de högsta fullkomligheter, medan du betraktar annat folks flickor, som kanske äro af samma valör, som högst misslyckade barn.

Och har *du* en pojke, så är det likadant med den. Går det bra för honom i skolan, så har han ett ovanligt godt hufvud; han släktas förstås på dig. Och går det illa, så beror det på lärarnes orättvisa. Men om någon af ynglingens kamrater får goda betyg, så är det därför, att han har medhåll; och får han tvärtom dåliga, så är det därför att han är så ovanligt dum.

Sitter *din* son med näsan öfver boken dagen i ända, så är han en flitig pojke; och läser han inte ett dyft, så är det därför att han inte behöfver anstränga sig; han har så lätt för det. Men en annan pojke, som sitter och idkar flit på det viset, han är en plughäst, och den, som inte sköter sina lexor, han är en odåga, som skulle ha ett kok stryk.

Klättrar *din* son öfver främmande plank och stjäl äpplen, så är han en djärf och tilltagsen pojke och kommer att sluta som bankdirektör. Men om en annan pys snattar ett par sockerbitar från sin mamma, så förråder det brottliga instink-

ter och visar mer än tydligt, att han förr eller senare kommer att hamna på Långholmen.

Så är det med allting annat, som du kallar ditt, ditt hus, dina hästar, din båt, din hund, din katt, ja, till och med din piga. Är hon lika dum, som Gud är vis, så är hon en ofördärfvad natur, men är din grannes tjänsteande lika obetydligt slug, så är hon rätt och slätt en idiot.

Dessa allvarliga sanningar, som här utvecklats, finna vi för resten formulerade i ett par af dessa gamla ordspråk, som innesluta så obegripligt mycket lefnadsvishet. Det ena lyder så här: När jag dricker, är det rätt. Och det andra så här: Hvar och en skryter med sin vattenvälling.

Recept till en basar.

Först och främst måste ni tillsätta en kommitté; det är alldeles nödvändigt. I detta land kan man nu för tiden inte dra opp en halfbutelj öl eller slå en spik i väggen utan att förut ha tillsatt en kommitté för att bereda ärendet; annars ser det för vårdslöst ut.

För det andra måste ni skaffa er ett ändamål. Det gör detsamma hvad det är, bara det är välgörande. Det kan vara religiöst, t. ex. inköpande af revolverar åt de svenska missionärerna i Kina eller åstadkommande af ett pris åt den, som gör hädareynglingen till frälsningssoldat. Det kan vara fosterländskt, t. ex. anskaffande af en-tout-cas åt bevärningen för skydd mot regn och sol under exercisen.

När ni har deciderat er för ett bra ändamål, så skickar ni opp ett par af de vackraste och vältaligaste medlemmarne af kommittén till tidningsredaktionerna för att anhålla om deras mäktiga bistånd. Det är inte värdt att vara alltför blygsam i sina anspråk mot sådana herrar, utan tag till så att det förslår.

Ni begär först plats för ett litet upprop på en half spalt

att införas i texten t. ex. tio gånger; vidare en liten gratisannons på cirka hundra raders höjd öfver fem spalter att införas i tio à tolf nummer, och slutligen en välvillig reklam på en à två spalter i hvarje nummer till och med den dag, då basaren skall gå af stapeln.

Hos den beskedligaste af herrarne anhåller ni dessutom om gratistryckning af fem à sextusen affischer och lite hjälp med diverse andra småsaker, som kunna komma i fråga. Allt det här kan ni redan i förväg anse er ha på hand, för det är, som ni kanske vet, tidningarnes moraliska skyldighet att räcka välgörenheten handen till dylika småtjänster.

Så skrifer vi en rörande vädjan till den beskedliga allmänheten, framhåller det behjärtansvärda — det är ett mycket bra ord! — i syftet och tillkännager, att frikostiga gåfvor af frukt, blommor, gåslefverpastej, vichyvatten etc. mottagas af kommitterade med all den tacksamhet, som vid sådana tillfällen är bruklig.

Sedan gäller det att skaffa medverkande, och det är lite svårare. Men det säger jag ingenting om. Herre Gud, det kan ju inte precis vara något nöje för en ung dam att stå en hel kväll i fantasikostym och exponera sin fågring för några hundra vildt främmande människor! Men hur det nu är, så lyckas det till slut att få personalen fullständig. Ack, människokärleken tar alltid ut sin rätt!

Vidare måste ni ha en passande lokal, och det får ni som ingenting. Den första ni kastar era blickar på, står gratis till ert förfogande, ty det förlänar alltid innehafvaren ett visst anseende för att vara en ädel man.

När den saken är klar, sammanträder kommittén, dricker choklad och äter bakelser och diskuterar detaljanordningarna.

För det första måste ni ha en tombola — hvad vore det annars för en basar! Visserligen måste ni då först be k. bfhdde om tillstånd, men det är k. bfhdde aldrig knusslig med, när det är fråga om välgörenhet. Vinsterna utgöras af allehanda värdefulla saker till pris af fem öre och därunder, såsom ringar, broscher, munharmonikor, barntrumpeter m. m., och lotternas pris bestämmes till 25 öre. Hvarje lott utfaller med vinst.

Vill ni dessutom ha ett lotteri med dyrare lotter och högre

vinster, där de på hasardspel mera blaserade få pigga upp sina gamla nerver, så går det också för sig. Men se bara till, att vinstchancerna inte bli för stora, för då är hela idén förfelad.

En annan form af lotteri, som är obligatorisk på en bättre basar, är den berömda fiskdammen. Ehuru ett af lefvande växter omgifvet badkar, i hvilket ett par dussin torskar och simpor kilade omkring, utan tvifvel skulle göra större effekt, består nämnda inrättning gemenligen af en större klädkorg, fylld af en samling snygga paketer, innehållande diverse värdeföremål. På ena sidan står en ung dam, som föreställer fiskarflicka, hvilket markeras af ett litet silkesnät i håret, och vis-à-vis sitter en liten tös, af hvars kostym åtminstone en med något så när liflig fantasi begåfvad åskådare bör kunna förstå, att hon skall föreställa sjöjungfru. För en tjugofemöring kastar den sköna fiskarflickan ut sin krok bland härligheterna, den lilla sjöjungfrun hakar på ett paket, och tjugofemöringens f. d. innehafvare finner sig i besittning af en tarflig, men snygg kråsnål.

Naturligtvis skall ni ha ett frukt- och blomsterstånd, där äpplen, vindruffvor och knapphålsbuketter säljas till billiga, men obestämda priser. Här placeras lämpligen en ung dam med vackra tänder, som genom att bita ett tag i äpplena kan ge dem högre värde i dåraktiga ynglingars ögon.

Blomsterförsäljningen bedrivs äfven ambulatoriskt af med härför erforderliga egenskaper begåfvade unga damer. För denna verksamhet torde tillstånd till gårdfarihandel icke behöfva sökas.

Har ni någon ung man bland era bekanta, som kan sjunga visan om flickan, som trampade på brödet, och ackompanjera sig själf på positiv, så får han lof att vara med. Till följeslagarinna får den unge positivhalaren en flicka med vackra, bedjande ögon, som går omkring och säljer "lyckans stjärna" och tar opp kollekt i en sparbössa.

"Lyckans stjärna" kan ni tillverka själf. Ni skrifver ungefär så här:

"Ni föddes helt ung, men har blifvit äldre med åren. Det fanns en tid, då ni inte hade några tänder. Er karakter är ren och ädel och ert samvete så godt som obegagnadt. Ni

skulle inte ha någonting emot att bli millionär. Antingen kommer ni att gifta er eller att gå ensam genom lifvet. Ni kommer att lefva, tills döden gör ett slut på er jordevandring.“

Med lite broderier kan ni få ett halft dussin olika lyckobref af det här, och så låter ni trycka ett par hundra af hvar sort. Det är en vara, som är mycket begärlig.

Ett stånd, där det serveras kaffe och pepparkakor, bör lämpligen öfverantwardas åt ett par unga fruar med vana vid servering. Att kredensa kaffet kan ibland vara en affär, men det bör göras med urskillning, då det ju finns folk, som föredrar en ren kopp.

Vidare bör ni ha en skjutbana med väl skottställda luftbössor och en vacker flicka innanför skranket. Skottaflan föreställer ett skönt fruntimmer, och pricken är hjärtat. Det framkallar ofelbart en ädel täflan mellan de unga männen, som häri se en djup symbolik.

I sammanhang härmed anordnas en ringkastning, som man förtjänar kopiöst på, om man sköter den förståndigt. Om nämligen någon händelsevis skulle kasta rätt för en gångs skull och vinna en silfversked af britanniametall eller någon annan dyrbarhet, så öfvertalar man honom att ta några ringar i stället för vinsten för att komma åt någon af hufvudvinsterna, och så kastar han bom hvarenda gång.

För de materiella krafvens tillgodoseende måste ni ha en bra restauration, där man kan få öl och smörgåsar och andra läskdrycker. Serveringen förestås lämpligast af ett par unga flickor med fördelaktigt utseende och godt sätt att bemöta kunder.

Skulle deras erfarenhet i dylika saker vara tvifvelaktig, skadar det inte att i förväg låta dem genomgå en kurs under ledning af en kunnig schweizerimamsell, så att man inte behöfver riskera, att de låta sodavattenskorkarne flyga i ansiktet på gästerna eller servera kanel till rökt lax.

Att ni måste ha post-, telegraf- och telefonstation, faller af sig själf. Till hallå-flicka utses en ung, vacker dam med särskildt vacker röst.

Vidare får ni lof att ha ett zigenareläger. Det är inte så kinkigt att åstadkomma. Af några stakar och ett par snygga hästtäckan redes ett tält, i hvars midt ett mindre fotogen-

kök representerar den öppna elden. Medlemmarne af bandet lägga sig till med en sydländskt brun hy och draga brokote kläder uppå. En af damerna fungerar som spåkåring, och det andra herrskapet gör skäl för sig genom att tigga allmosor.

Skulle ni få aptit på en lappkåta, så arrangeras den på samma sätt, bara med en liten förändring i kostymeringen. Skulle svårighet uppstå att anskaffa renar, så kunna de med fördel tänkas vara ute på bete.

Last, not least måste ni ha en serie fina tablåer, helst föreställande mera bekanta tilldragelser och situationer.

Ur bibliska historien lämpa sig t. ex. det egyptiska mörkret, David, slående sin harpa, eller Daniel i lejonkulan, om det finnes ett menageri i staden, så att ni kan få låna ett par lejon.

Svenska historien ger oss t. ex. Erik XIV, ätande ärter, Karl XI i skorstenspipan, Gustaf III hos mamsell Arvidsson m. fl. Och världshistorien har ett outtömligt förråd att bjuda på: Marius på Karthagos ruiner, Wallensteins läger, general Boulangers död o. s. v.

Det är ingen konst att hitta på motiv, och hvad framställningen beträffar, så är den en småsak. Det kan visserligen hända, att folk inte af själfva tablån ser, hvad den skall föreställa, men det hjälper man lätt därigenom, att man låter en ung man stå bredvid och tala om det.

Jag tror inte, att det skall behövas mer, för att ni skall få ihop en basar, som står i mantal.

På kalas.

De motiv, som drifva folk att ställa till kalas, kunna vara tämligen komplicerade, men hufvudfaktorn i dem alla är en varm önskan att bereda ett antal medmänniskor några oblandadt angenäma timmar af bildande umgänge och god mat.

Därmed kunna ju andra lofvärda sträfvanden vara för-
enade, t. ex. att lura tanklöst folk att skrifva på växlar eller
att till försörjning mottaga en och annan gistasvuxen dotter.

Om någon är nog dum att bjuda dig på kalas, så be-
höfver du dock inte bry dig om motivet, men anledningen
bör du däremot gärna känna till, så att du, om det nu t. ex.
är en födelsedag, inte försummar att framföra en hjärtlig lyck-
önskan eller, om det råkar vara en begrafning, inte under-
låter att beklaga sorgen.

Om, som sagdt, någon är dum nog att bjuda dig, så stå
inte och krusa och vänta, att han skall be dig två gånger,
för det gör han kanske inte, utan tacka ögonblickligen på
det förbindligaste och lofva heligt, att du skall komma, om
du så skall krypa dit på alla fyra.

Det inger honom ett högt begrepp om det värde du sätter
på hans umgänge, och höjer dig anseeligt i hans aktning.

Att äta middag den dagen man är bjuden på kalas, må
synas öfverflödigt, men kan aldrig skada. Man vet aldrig,
hvad som kan hända. Det kan bli dynamitattentat, eldsvåda
eller jordbävning i huset, så att spektaklet blir inställt.

Det är därför bäst att ta lite till lufs i förväg, dock inte
så mycket, att det hindrar en att göra heder åt de fina an-
rättningar, som man kommer att bli bjuden på.

Och när tiden är inne, drager du din fagreste skrud
uppå, tar med dig en ren näsduk och godt humör och mar-
scherar åstad, så att du hvarken kommer för tidigt, precis på
slaget eller för sent.

Efter att i tamburen ha befriat dig från hatt och rock,
tagit ett ömt farväl af dina galoscher, för den händelse att
du inte skulle få återse dem, och framför spegeln anlagt det
konventionella salongsgrinet, träder du in i salongen med en
våldsam, men i nio fall af tio fullkomligt fruktlös ansträng-
ning att se obesvärad ut.

Så tar ditt hyggliga värdfolk hand om dig och presen-
terar dig för till äfventyrs närvarande obekantingar, och kan
du genomgå den processen och hålla dig för skratt, då äger
du en själfbehärskning, som hör till de ovanliga.

“Hr Svensson — fröken Andersson“. Och där står du
så hjälplös som ett nyfödt barn och har en känsla af, att du

bör säga någonting, men vet inte för ditt lif, hvad du skall hitta på.

Och efter ett par pinsamma sekunder smyger du dig bort i en vrå, där du upptäcker en stallbroder, och anknyter med honom en halfhög, något besvärad konversation om, hurdant det var på varietén kvällen förut.

När kaffet serveras, så hör dig för, om värdinnan har bakat småbröden själf. Har hon det, så krafsa åt dig en lindrigt uppseendeväckande mängd, och du vinner hennes hjärta.

När du sedan kommer bort med rofvet i din stilla vrå, så kan du, om du inte är amatör på kaffebröd, gärna stoppa en del i fickan, så att ingen ser det. Duger det inte till annat, så duger det alltid till bete i en råttfälla.

Om man ber dig dricka en kopp till, så säg inte nej. Denna din beredvillighet i förening med en i ett väl valdt ögonblick framkastad försäkran, att du inte har druckit så godt kaffe på länge, bibringar åtminstone värdinnan den öfvertygelsen, att du har ett särdeles fint jugementsomdöme i fråga om kaffe.

Finner du, att någon annan därvid betraktar dig med en min, som ger till känna, antingen att du inte förstår dig på kaffe mer än ett murmeldjur, eller att du är en ovanligt oblyg lögnare, så begagnar du första tillfälle att närma dig karlen och enskildt anförtro honom, att du i smyg vattnat värdinnans ståtliga ficus med mixturen.

Ett eventuellt erbjudande af en tredje kopp bör du tack-samt afböja. Dricker du den också, så tror folk, att det är skoj.

Efter kaffet kommer en mellanakt, egnad åt intellektuella förströelser. Damerna samlas omkring förmaksbordet för att utbyta tankar, och herrarne tåga till en annan del af våningen för att spela kort.

När värden lägger sin hand på din axel för att med mildt våld föra dig till spelbordet, så skadar det inte, om du låter undfalla dig ett yttrande om, att du helst skulle vilja stanna hos damerna, och låtsar, som om du gjorde ett svagt försök till motstånd.

Du behöfver inte vara rädd för att få denna önskan re-

spekterad, ty lika gärna som du vill ha dig ett parti vira, lika gärna vilja damerna bli af med dig på en stund och vara för sig själfva. Men den höjer alltid dina aktier hos könet.

Om det är möjligt, så bör du laga så, att du får spela med ett par kroppar, som spela sämre än du själf. Dels kan du ju vinna ett par riksdaler, och pengar ä alltid bra att ha, om det också inte är mer än två och femti, dels får du kanske flere tillfällen att påvisa fel, som dina medspelare begått, och det är alltid förenadt med en känsla af öfverlägsenhet, som styrker din aktning för dig själf.

Då det föreslås en poäng, den må vara hur låg som helst, så bör du i något tveksam ton förklara, att du visserligen inte är van att spela så högt, men att du kan vara med om det för en gångs skull. Det ger dig anseende för att äga mycket sunda ekonomiska principer, och du har godt af det, om du behöfver gå och låna pengar någon gång.

Se arg, men behärskad ut, när du går bet, och grina diskret, när samma öde drabbar någon af dina medspelare. Visar du dig alldeles likgiltig, så tro de andra, att du inte följer med spelet.

Under det spelet pågår, serveras åtskilliga brända och destillerade spirituösa drycker, såsom punsch, konjak och vichyvatten.

Då hvar och en af de andra herrarne sannolikt ber att få dricka med dig ett par gånger, inte för att bevisa dig någon uppmärksamhet, utan för att ha en anledning att ta en klunk ur bägaren, hvilket, om det sker utan dylik anledning, anses vittna om ett både opassande och sorgligt dryckenskapsbegär, och artigheten fordrar, att du svarar på samma sätt, så kan det ju hända, att du blir lindrigt sned med tiden.

När du märker, att detta gått så långt, att du inte kan skilja kungarne från knektarne, bör du söka förmå någon annan att öfvertaga dina kort.

Då känner du på dig, att du har erforderligt kurage för att spela en roll i salongen och beger dig alltså ut till damerna, som hålla på att äta konfekt och dricka vin och ta emot dig med en viss hänförelse.

Nu måste du uppbjuda hela din förmåga att vara under-

hållande. Att berätta den senaste skandalen skall du inte bry dig om, ty den kända damerna till mycket bättre än du.

Utan om du väljer att göra konversation, så tag till ämne t. ex. den senast utkomna boken, som sannolikt hvarken du eller dina åhörarinnor ha läst, lista ut, hvad de, som det gäller att stå väl hos, tycka om författaren, och fördöm den eller beröm den, allteftersom dess upphofsman är afskydd eller beundrad.

Har du någon liten sångröst, så kommer man med all säkerhet att be dig sjunga en bit.

Att genast efterkomma en dylik uppmaning anses vittna om en uppskattning af eget värde, som inte kläder en ung man, och ådrar dig en särdeles skarp kritik. Om du däremot icke utan en viss svårighet kan förmås att uppträda, så tror folk, att du är en blygsam yngling, och har vänligt öfverseende med oljudet.

Välj helst en bit, som ingen människa begriper, så tror folk, att du är en riktig öfverkaktus, och törs inte säga annat än, att det är särdeles fint, för att inte visa, att de inte förstå sig på det.

Finns det någon af damerna, som har något litet namn om sig att kunna skrika, så smickra henne med att be att få höra henne föredraga ett stycke.

Artigheten bjuder de andra att instämma, flickungen slipper inte med mindre än, att hon tar en aria, och sedan har du ett ypperligt tillfälle att tjusa hennes kära väninnor och deras mammor genom att säga dem diverse elakheter om hennes sång.

Vidare kan du göra några finare kortkonster, om du behärskar några sådana, men inlåt dig inte på att eskamotera bort enkronor och plocka ut dem ur näsan och dylika konststycken, ty visar du någon mera framstående färdighet härutinnan, så kommer din värdinna sannolikt att vid supén egna dig en uppmärksamhet, som alltför tydligt ådagalägger en ängslig fruktan, för att du skall låta silfvergafflarne försvinna i stöfvlskaften.

Vid det här laget ha de andre herrarne också hunnit tröttna på spelet och småningom förenat sig med damerna, och öfver hela sällskapet hvilar en stämning af glad förväntan.

Konversationen, som till en början är liflig och glad, domnar småningom af, och slutligen blir det nästan alldeles tyst, under det att allas tankar dansa kring de rykande faten därute i matsalen, därifrån slamret af de sista förberedelserna till supén tränger in som en bedårande musik.

Ändtligen ljuder den stereotypa signalen, som kallar till intagandet af "en enkel smörgås", och man tågar in i matsalen, fullt och fast besluten att göra sin plikt till det yttersta.

Nu bjuder god ton, att damerna, som också ska lefva, få gå fram först till smörgåsbordet och ta för sig af håfvorna, men det är också god ton, att de raska på och efter att ha i nervös hast lagt för sig en liten portion, som kunde vara lagom åt en kanariefågel, skyndsamt draga sig undan i någon vrå och låta herrarne komma fram.

Nu blir det trångt om platsen, men om du är en praktisk karl, så tar du dig fram utan svårighet. Du behöfver bara trampa de framförstående på tårna, så vända herrarne sig artigt om, be dig om ursäkt och släppa fram dig, och när du väl har kommit fram, så står du där som salig Mårten Luther, med den lilla skillnaden, att du kan mycket annat.

Nu gäller det nämligen att visa, att du förstår att sätta värde på god mat, och vill du fullständigt eröfra din värdinna, så speka omkring på alla assietterna och hugg för dig lite af hvarje.

Gå gärna med på helan och halfvan, men om någon skulle proponera, att du skulle vara med om en liten ters, så neka på det allra bestämdaste. Det är ingenting som hindrar, att du tar den sedan i tysthet.

När den riktiga maten kommer, så håller du dig så fjärran från damerna som möjligt. Annars får du lof att servera dem, hvilket högst betydligt stör den matro, som du måste ha för att kunna fullt och helt njuta af det goda, som bestås.

Efteråt, sedan du först försiktigt förvissat dig om, att de ha sina tallrikar fyllda, kan du stiga fram och dricka med dem, därvid du inte bör underlåta att beklaga, att du inte varit i tillfälle att stå dem till tjänst.

Vid desserten kommer ofelbart någon hygglig karl att uppoffra sig och hålla tal. Då bör du hålla dig allvarsam och på sin höjd hviska en och annan kritisk anmärkning i det

förtjusande örat på någon liten dam, som har sinne för skämt och som då tycker, att du är kvick.

Efter supén kommer en mindre intressant stund, då folk inte är vidare upplagdt för ansträngningar af hvad slag det vara må, och så kommer allmänt afskedstagande och af-troppning.

Då håller du dig undan, så att du slipper att få någon dam att följa hem, och så kilar du på Stadt och dricker kaffe.

Råd till söndagsseglare.

Det grämer mig, när jag ser tidningarne bete sig skändligt mot sportälskande kryddbonesare, som de vilja förmena rätten att segla på sjön om söndagarne utan att ha aflagt kaptens- eller åtminstone styrmans-examen.

Driften att fara ut och kafva i en segelbåt ligger ju i blodet hos oss, vikingarnes afkomlingar; och hvarför skulle inte en hygglig skomakareyngling få tillfredsställa denna fäderneärfda drift likaväl som hvem som helst annan?

Jo, säger man, därför att statistiken visar, att af tio unga näringsidkare, som ge sig ut att söndagsförmiddagssegla, återkomma två till terra firma med lifhanken i behåll. De andra måste hämtas med en dragg. Och fosterlandet har inte råd att undvara sina unga söner.

Men man kan naturligtvis inte förbjuda folk att fara ut och utmana ödet, och äfven om man det kunde, så skulle det nog bli svårt att kontrollera förbudets efterlevande.

Man kunde visserligen tänka sig saken ordnad så, att hälsovårdsnämnden posterade härtill kompetente poliskonstaplar vid stadens stränder för att anhålla och examinera alla miss-tänkta ungherrar, som stode i begrepp att ge sig ut att for-mera bekantskap med den falska Ran.

Hvarvid alla sådana, som hade för sig, att masten skulle placeras oppochnervänd i båten eller att rodret skulle sitta i

fören, eller vore bekajade med andra villomeningar af samma ödesdigra sort, med tjänliga medel skulle förmås att stanna kvar på landbacken.

Men det går nog inte! Och ungherrarne få nog framgent som hittills fresta Vår herres tålmod.

För att dock i någon mån söka motverka den förlust, som söndagsseglingar förorsaka handel och näringar, vill jag här ge ifrågavarande ungherrar några goda råd, som för resten äfven kunna läsas och begrundas af annat folk. Jag hoppas, att olycksfallsförsäkringsbolagen hålla mig räkning för besväret.

När du skall ge dig ut på segeltur, o yngling, så behöfver du först och främst en båt, som är något så när tät. Farkoster med större hål i botten, än att de kunna täppas igen med en vanlig kavaj, böra undvikas, enär erfarenheten visat, att man i dem lätt blir våt om fötterna.

Vidare behöfver du ett segel, ett roder, ett par åror och ett bra öskar. Det kan förstås hända, att du inte absolut behöfver det senare, men det är i alla fall säkrast att ha det med — det är liksom en sorts garanti, ser du, för att du skall lyckas att hålla vattnet på dess rätta plats, som är utanför båten.

Om du inte förut försökt att simma och således icke är fullt säker på, huruvida du kan det eller inte, så lägg dig på magen på en stol och repetera simtagen en stund, tills du känner på dig, att du är kapabel att ta dig fram åtminstone en engelsk mil. Längre brukar det sällan vara till land, om du håller dig inomskärs.

Du bör vidare anskaffa en tillräcklig mängd stimulantia och bör därvid se till, att du får flaskor med så stora korkar som möjligt. Då flaskorna under resan blifvit skyndsamligen tömda, stoppar du korkarne i västfickorna, hvilket alltid underlättar dina ansträngningar att ta dig fram på egen hand, om båten skulle skiljas ifrån dig.

Om du skall ha damer med, så bör du företrädesvis välja sådana, som ge hals, då båten kränger till eller "välter", som en af mina sjövanare vänner kallar det.

Om du nämligen själf är duktig nog att inte skrika, så erfar du vid dessa små förtjusande tjut en angenäm känsla

af öfverlägsenhet och väcker de unga skönhaternas beundran i en grad, som kanske inte vore tänkbar på landbacken.

Bland dina manliga bekanta bör du endast ta med dig sådana, som äro lika mycket eller kanske hellre något mindre durchdrifna i segelsporten än du själf, hvarigenom du undgår obehaget att dina små misstag bli framdragna i ljuset och hånfullt kritiserade, något som alltid sätter ner humöret.

Skall du ha mat med dig, så vill jag särskildt fästa uppmärksamheten på fördelen af att ha ett par lådor sardinier ombord, inte så mycket för fiskarnes egen skull som för oljans, som är alldeles förträfflig att vid eventuellt uppkommande storm lugna de upprörda vågorna.

Hvad beträffar riggandet af båten vill jag endast nämna, att det lilla trekantiga seglet bör placeras åt den spetsiga ändan af båten med ett af hörnen uppåt och det stora, fyrkantiga seglet åt andra ändan, som kallas aktern i motsats till den förstnämnda, som kallas fören.

I aktern bör du placera rodret och vid detta dig själf, d. v. s. rodret bör helst vara utanför och du själf innanför kanten eller relingen, som den heter på den obegripliga sjömansjargonen. De öfriga deltagarne i färden kunna placeras hur som helst, dock gärna fördelade på båda sidor; är det endast en, sättes han (eller hon) midt i båten.

Vidkommande manövreringen tillåter mig utrymmet endast några korta antydningar. Då vinden kommer in från aktern, halar du an skoten utaf tusan hakar; kommer den däremot från sidan eller för-ifrån, så släpper du ut på dem så mycket du kan. I båda fallen bör du surra fast dem ordentligt, så att du har händerna fria och kan ta dig en liter knaber, då sjön suger för svårt.

Bry dig aldrig om att se upp för andra segelbåtar eller för ångbåtar. Törna ni så ihop, så är det deras sak. Du är alldeles oskyldig och kan två dina händer, hvartill du sannolikt också får det lämpligaste tillfälle du kan önska dig, om det inte är alltför ondt om vatten i sjön.

För kajer, duc-d'alber, holmar och dessa förargliga gråstenar, som ligga på botten dolda för världens öga och lömskt söka lura svenska medborgare i fördärfvet och hvilka vederbörande vårdslöst nog ännu inte gjort någonting för att undan-

rödja, ehuru dynamiten är särdeles billig, bör du dock söka gå ur vägen, om det är möjligt.

Skulle du, trots alla goda föresatser, åka upp på en af de sistnämnda förargelseklipporna, så kunna två fall inträffa: antingen kantrar du, eller också kantrar du inte.

Under den först nämnda eventualiteten torde du efter all sannolikhet ramla i sjön, då du tillgodogör dig färdigheten i den ädla simkonsten och paddlar i land. Det är klokast att låta bli att rädda de andra passagerarne. Om de få vara i fred, reda de sig vanligen bäst.

Skulle du däremot inte kantra, så bör du jämte de öfriga springa omkring i båten som en fluga på en fönsterruta och skrika, som om du skulle telefonera till Stockholm utan telefon. Ju ömkligare du skriker, desto förr kommer en gammal sjöman kafvande i en båt och hjälper dig ur knipan. Det slår aldrig fel.

Om han därunder "afsides", som det heter på teatern, fäller några mindre smickrande anmärkningar om din sjömansduglighet, så var snäll och håll munnen. Det är den enda lön han tar för besväret.

Om du skall lägga till någonstans och kommer med en fart, som du misstänker kan ha ett menligt inflytande på kajen eller strandstenarne, så bed en af kamraterna hala duktigt i fånglinan. Det minskar alltid hastigheten ganska betydligt.

Då du klifver i land någonstans i det gröna för att vattna och fodra din faders kamel och de andra inbyggarna i arken, så glöm för allt i världen inte att strö omkring flottigt papper och trasiga äggskal på så stor yta, som tillgången medger.

Det ser alltid så pittoreskt och trefligt ut och visar ögonblickligen för den förtjuste ägaren af marken, att han haft äran att få besök af stadbor.

För att sätta kronan på verket bör du knacka sönder några buteljer och placera skärfvorna här och hvar i gräset. Det verkar så uppiggande på boskapen, att du endast kan få en föreställning om det, om du tar af dig skorna och larfvar fram öfver skärfvorna ett par slag.

Kommer du hem med lifvet och skall berätta dina äfventyr för vänner och bekanta, så ljug så mycket du orkar. Man tror dig inte i alla fall.

Hvad som alltid händer.

Vid flyttningar nämligen. Själf har jag inte flyttat vidare, så det är inte af personlig erfarenhet jag talar, utan det lilla jag vet om dessa betydelsefulla tilldragelser i människans lif, har jag läst i böcker. Jag kan därför inte ikläda mig garanti för, att det går till på det viset i verkligheten, men i flyttningshumoreskerna går det åtminstone alltid till som följer.

Allting i hela våningen är oppochnervändt. Ljuskronan ligger på golfvet, och pianot hänger i taket. Gungstolen står i kakelugnsnischen, och på divanbordet sitter familjens yngsta telning i en klädkorg och leker ångbåt.

Shakspeare och professor Nordensköld stå på hufvudet i en soppterrin, och buffeten prydes af en rotborste, en gammal kortlek, ett par söndriga galoscher och en kopparkastrull.

Pigor och madamer stå uppklätrade på stolar, sågbockar och trappstegar här och där i våningen eller gå omkring och rifva ner småsaker och trampa katten på svansen.

En katt är ett oundgängligt inventarium i en flyttningshumoresk. Han har till uppgift dels att alltid gå i vägen och bli trampad på svansen eller hvar det bär sig, dels att slå ner vaser, blomsterkrukor och fotogenlampor och dricka ut konjaken för herrn i huset. En flitig katt hinner med mycket vid en flyttning.

Allting, som man behöfver, är naturligtvis putz weg. Antingen är det redan nerpackadt, vanligtvis på botten af en stor koffert, till hvilken man inte hittar nyckeln, eller ock har man gått och lagt det på något underligt ställe, som man sedan har glömt bort.

Man får tömma tre byrålådor och en större balja, innan man kommer underfund med, att herrns snusdosa står i stekugnen i jernspisen, och när man skall tvätta sig om fingrarne och söker efter tvålbiten, som man vill minnas att man placerade i symaskinslådan, så finner man till sin öfverraskning, att den ligger i en burk hallonsylt, som står på piphyllan.

Den trollkonstnär har ännu aldrig trollat fram en kanarie-fågel ur ett damremontoarguldur, som kan göra maken till de häpnadsväckande eskamoteringar, man här får bevittna. Du sticker skrufmejseln bakom örat det ena ögonblicket, och då du skall ta den igen ögonblicket därpå, så ligger den nerpackad tillsammans med en antimakass och ett halft franskt bröd i en med segelgarn omnystad cigarrlåda ute på köksbordet. Hur det har gått till, blir för all framtid en olöslig gåta.

Vid hvarje flyttning bli tre fjärdedelar af bohaget en skonslös förstörelses rof. Trymån blir ofelbart krossad, vare sig af en något beslöjad biträdande karlsperson, som kastar pendylen tvärs igenom den i den tron, att det är en öppen dörr, utanför hvilken en kamrat står och tar emot möbeln, eller af någon af husets unga söner, som med ett strykjärn skall sända en på glaset kringpromenerande fluga till ett bättre lif.

Denna trymåkrossning sker i en sådan skala, att det inte skulle behövas mer än en per mille af alla de trymåer, som skördas af en höstflyttning, för att på en gång afspegla allt hvad Sverige har af kvinnlig fägring; och därtill fordrades, som hvar man vet, åtskilliga hektar spegelglas.

Lampor ha en fruktansvärd benägenhet för att gå i bitar och passa alltid på att utgjuta sitt innehåll af astralolja öfver en sockersaltad skinka eller Anna Maria Lenngrens samlade skrifter. Blomsterkrukor välja alltid att gå sönder, då de kunna höja effekten genom att strö våt jord öfver en finare matta, och tyngre vaser falla med förkärlek ner i korgarne, där vinglasen förvaras.

Med hälften af de tallrikar, som en höstflyttning krossar, skulle man kunna belägga Karlskronas gator med porslinsmosaik, och i de glas, som dela samma öde, skulle man kunna slå upp hela Östersjön. Jag begriper bara inte, hur landet står ut med alla dessa flyttningar.

Pigorina, som på flyttningdagarne äro herrar på täppan, gå omkring i våningen och se åtskilligt morska ut, dricka kaffe med madamerna hvar halftimme och kommendera de manliga assistenterna värre än den värste korporal på Bredåkra. Frun behandlas med en viss tolerans, barnen med obehaglig stränghet och herrn med öfverlägset förakt.

Barnungarne njuta. Visserligen gå de liksom katten alltid i vägen och bli knuffade af pigor och madamer, men de ta saken gemytligt.

När de inte få klättra i spjällsnöret eller gå omkring matbordet med den stora kinesiska parasollen öfver sig, medan en af dem låter det regna ur en trädgårdskanna, så slå de kullerbyttor i förmakssoffan eller leka boll med en vattenkaraffin. Och när det sätts *p* för det nöjet, så hitta de snart på ett annat; de ha roligt af så litet, de kära små.

Värst är det dock, när deras goda hjärta inger dem, att de skola hjälpa till att flytta. Då ställa de till värre oreda, än tänkas kan, och komma flyttningskarlarne att säga mycket fula saker.

Det är ledsamt att behöfva konstatera det, men frun i huset tar sig inte riktigt ut till sin fördel på en flyttningsdag. Toaletten lämnar vanligtvis åtskilligt öfrigt att önska, och om hennes manstackare skall till att kyssa henne i en hastig vändning, så ångrar han sedan bittert, att han inte först gick ut och öfvade sig på en igelkott, ty gemålen har alltid munnen full af knappnålar.

Hon är till ytterlighet nervös och tankspridd och svarar i öster, när man frågar i väster. Hon flyger omkring som en skrämnd kanariefågel och riktar sitt intresse än på syltburkarne i skafferiet, än på gardinerna i salongen och än på bordsilfret.

Det arbetar i hennes hjärna som på en syatelier, hennes hjärta bultar som när hon var kär en gång i världen, och det skjuter ibland liksom en glimt af lindrigt vansinne ur hennes ögon. Hvar är den skald, som förmått tolka en sådan stackars kvinnas känslor?

Men herrn i huset har dock den tyngsta lotten. Han kommer hem matdags på middagen för att få sig lite till lifs. I sitt rum finner han allting huller om buller. På hans skrifbord står en kryddsillskutting och en strykugn, och i soffan finner han en rättfälla, en vattenså och en knäckebrödssmörgås med smörsidan vänd nedåt, för att det inte skall komma dam i smöret.

Han går in i de andra rummen. Där finner han allting som ofvan beskrifvits. Vid hvartannat steg snafvar han

öfver en madam eller sticker foten i en skurbalja. Men af mat ser han inte en skymt. Och till på köpet titta pigorna på honom som på en villatjuf och antyda så oförbehållsamt som möjligt, att de skulle tycka bättre om honom på en kilometers afstånd.

Hvad gör då en stackars karl, när han dessutom ser, att han inte har att påräkna för två styfver deltagande från sin hulda makas sida? Jo, han tar sin hatt och sin rock och går ut och ser på sta'n. Han äter en liten festmiddag på hotellet tillsammans med ett par olycksbröder, och eftersom dagen i alla fall är skänd, dricker han kaffe och punsch efteråt.

Vid 3-tiden på morgonkröken känner han sig mogen för hemgång. Till en början styr han kosan till sitt gamla lokus, men när han kommer in och finner våningen tom, kommer han ihåg, att han har flyttat någonstans, fastän han inte riktigt minns, hvart det var.

Han tar emellertid Gud i hågen och kryssar åstad till den trakt af sta'n, där han misstänker att han bor. Sedan han synat ett halft dussin hus, kommer han till det resultatet, att det är honom absolut omöjligt att ta reda på, hvar det är han har sina penater. Hvadan han traskar tillbaka till sin öfvergifna våning och lägger sig att sofva på en gammal kvarglömd trasmatta, där han väckes på morgonkulan af folket, som skall flytta dit det nya bohaget, och blir betraktad som lösdrifvare.

Så är det ett elände, innan man hinner försona sig med den nya våningens brister. Sådana upptäckas ofelbart i dussinvis under de första åtta dagarne, och det ges väl inte många, som inte först de ha flyttat in i en ny våning, djupt ångra att de någonsin lämnade den de hade.

Det ryker in ur kakelugnarne, och fönsterna äro otäta; det fuktar i källaren och regnar in på vinden. Tapeterna äro under all kritik usla, och taken se ut som gamla presenningar. Man kommer underfund med en sak i sänder, och man ger sig den och den på, att man skall tala med värden och låta honom veta, hur det står till.

Men värden är ett väsen, för hvilket alla stackars hyresgäster ha större respekt än för Vår herre själf, och de

dröjer inte länge, förrän man finner sig och låter udda vara jämnt.

Så går det alltid till i de muntra flyttningshumoresker, af hvilka vår litteratur har en så aktningsvärd gröda att uppvisa. Är det inte på det viset, så kan jag inte rå för det.

Handel med idéer.

En företagsam karl i London har öppnat en affär med idéer, dit folk kan gå för att komma ur hvarje bryderi och få anvisning på utmärkta sätt att göra sina talanger fruktbarande. Ja, går det, så gärna för mig, men grosshandlaren får ursäkta, att jag tviflar.

Jag startade själf en gång för inte så längesedan en liten affär i den branschen. Som min anspråkslöshet förbjöd mig att annonsera, fann jag på utvägen att tala om saken i förtroende för ett par fruntimmersbekanta. Det är vida billigare och fullt ut lika effektivt. Jag fick order från alla håll och kanter och hade god afsättning, men all den vinst jag skördade, var den svartaste otacksamhet. Som belysande exempel må några af mina erfarenheter anföras.

Det hände alltsomoftast, att folk kom och begärde förslag till namn på nyfödda barnungar. En dag fick jag visit af en man, som såg särdeles tankfull ut.

”Jag har fått en son“, började han.

”Beklagar sorgen“, svarade jag deltagande.

Han tryckte tacksamt min hand och fortfor:

”Det har naturligtvis uppstått oenighet inom familjen om, hvad pojken ska heta, och nu har jag kommit till er för att få en sammanjämningsidé.“

”Då har ni vänt er till rätte mannen“, svarade jag med öfvertygelse. ”Får jag kanske be er utveckla saken litet närmare? Hur vill ni själf ha pojken kristnad?“

”Hvad jag vill!“ utropade han förvånad. ”Jag har visst glömt att tala om, att jag är gift, men jag trodde, att det framgick af sammanhanget. Jag har ingen vilja, ser ni. Men

jag är ifrig vegetarian, och funnes det någon möjlighet att manifesteras det i namnet på pojken, så skulle det glädja mig obeskrifligt. Min svärmor är däremot metodist, och hon håller styft på, att pojken ska ha ett bibliskt namn, medan min hustru säger, att vi få kalla honom hvad som helst, bara det är något ovanligt. Min svägerska vill tvärtom, att pojken ska heta något mycket vanligt, så att han slipper att lida smälek för sitt namns skull, och syster min, som har starka rojalistiska sympatier, vill, att han skall heta något kungligt. Kan ni nu hitta på ett namn, som förenar alla dessa stridiga önskningsar, så betalar jag med nöje sjuttifem öre.“

“Det är den simplaste sak i världen“, svarade jag lugnt. “Kalla pojken Nebukadnesar! Det är ett bibliskt namn, det är namnet på den förste kände vegetarianen, det är åtminstone nu för tiden tämligen ovanligt, och det är kungligare än de flesta. Och för att göra er svägerska till viljes kan ni ju i hvardagslag förkorta det till Kalle.“

Han kastade en vemodig blick på mig och tog suckande sin hatt och gick utan att betala. Jag har sedermera sport, att pojken blef kristnad till Paulus.

En dag kom en ung man, som brukade leverera nyheter från landet till tidningarne, och bad om anvisning på några nya motiv till sommarnotiser. Han sa, att både det stora arfvet från Australien, den fyrbente kycklingen och den efter femtio år återfunna vigselringen hade åkt i papperskorgen den här gången.

“Ni saknar fantasi, unge man“, svarade jag. “Försök med en piga, som, då hon tittar på månen, faller i hypnotisk sömn och förutsäger tillkommande ting. Tala om, huruledes en gammal skollärare genom råget arbete lärt en liten gris att läsa innantill. Förtälj om en tioårig bondpojke, som på egen hand byggt ett tröskverk och en lokomobil om fem hästkrafter. Beskrif en underbar hägring, därvid man sett en emigrantångare, en kinesisk trupprevy och det lutande tornet i Pisa. Intervjua en 127-årig gumma angående hennes känslor vid underrättelsen om Gustaf den tredje mord. Tag en afliden nämndeman och skrif om ett dussin historier ur någon mindre känd anekdotsamling, så att de passa in på honom.

Det finns tusen ämnen att välja på, och det gäller bara att välja med smak.“

“Men“, invände ynglingen betänksamt, “om det så kommer någon annan och dementerar notiserna?“

Jagkväfdem införvåningöfverhans inskränkthet och svarade:

“Det bör ni naturligtvis göra själf, om ni finner den allmänna opinionen så kräfvä. Ni har t. ex. berättat, att en ilsken tjur stångat ihjäl tre människor och en piga. Till nästa nummer skrifver ni, att offren inte voro flere än två, och till numret därpå, att det inte var en tjur, utan en något lekfull kviga, och att det bara var en tolf års pojke, som blef lindrigt kantstött. Därmed torde det allmänna rättsmedvetandet känna sig tillfredsställt.“

När jag ett par dagar senare tittade i tidningen efter notiser från den socknen, så fann jag de gamla vanliga historierna om sädessträet med de nio axen och kattan, som tagit upp kaninungen som fosterbarn. Nå, jag hade verkligen inte väntat mig någon högre flykt hos min klient.

Då hyste jag större hopp om en liten flicka på några och trettio vårar, som önskade skrifva en roman och kom till mig för att få en idé.

“Naturligtvis måste det vara en kärlekshistoria“, sa hon, “och naturligtvis måste de båda älskande få hvarandra, annars är det ingen förståndig ägarinna af ett lånbibliotek, som köper boken. Men handlingen ska vara någonting alldeles nytt och originellt, ser ni. Han ska vara en ovanlig karl och hon ett ovanligt fruntimmer, de ska göra hvarandras bekantskap under ovanliga förhållanden och få hvarandra på ett ovanligt sätt.“

“Nåväl, min fröken“, svarade jag, “hvad säger ni om den här idén? *Han* är biträde i en charkuteributik och far på lediga stunder i luftballong. Han har svarta mustascher och rödt hår och ett blått och ett brunt öga. Hans far var trumslagare och föll i slaget vid Solferino två och ett halft år innan sonen föddes. *Hon* är djurtämjerska och verkar vid sidan däraf som talarinna för kvinnans rösträtt och absolut nykterhet. Hon har trettio två egna tänder och går inte klädd i snörlif. Hon är af en cirkusdirektör från Berlin nöddöpt i Johannisberger af 1842 och har två äkta Kongonegrer till faddrar.“

“Det är mycket bra“, sa den unga författarinnan gillande. Jag bugade mig, lindrigt smickrad, och fortfor:

“I en styrbar luftballong, uppfunnen af en repslagare i Karlstad, befinner han sig på en lusttur från Malmö via Petersburg och Kristiania till Berlin, då han helt oväntadt får henne i sällskap. Hon är för tillfället anställd vid en cirkus i Visby och håller på att lära en albatross att spela fiol. En vacker dag känner fågeln sig manad att göra en liten utflykt, och för att det inte ska bli något afbrott i lektionerna, tar han sin lärarinna med sig, hållande henne i nacken med näbben. Han möter ballongen och gapar af förvåning, så att han tappar flickan, som faller rätt ner i gondolen.“

Författarinnan lyfte blyertspennan från papperet och gaf mig en blick af oförställd beundran.

“Sedan kan ni ju“, fortfor jag, “sätta in några mera hvardagliga händelser, medan läsaren får hämta sig, och så skiljer ni de båda älskande åt, just som de stå på vippen att få hvarandra på det gamla vanliga sättet. Då de återses, är hon hushållerska hos en höfding bland comancheindianerna och han, på väg från Kalifornien med ett par centner guld, tillfångatagen af ett par af stammens krigare och förd inför höfdingen för att dömas. Höfdingen dömer honom att gifta sig med hushållerskan och låter honom behålla guldet, som den gamle uppdrager åt den unga frun att göra af med, hvilket uppdrag hon samvetsgrant fyller. De sluta som innehafvare af en mindre krog i närheten af London docks.“

“Hvad är jag skyldig?“ frågade hon nervöst.

“Fem procent af nettoinkomsten brukar vara mitt vanliga pris, men för frökens skull ska det få gå för åtta.“

Hon gick. Jag har inte hört af henne sedan, om jag undantar, att hon några dagar efter besöket frågade en af mina släktingar, om jag brukade vara våldsam.

Kort därefter hade jag visit af en man, som sade sig vara uppfinnare. Han hade uppfunnit en ny anordning vid syltburkars tillslutning och en ytterst sinnrik råttfälla, men nu ville han utföra något stort, som skulle göra honom till en ryktbar och förmögen man, och han kom till mig för att få en idé.

“Jag skulle bara vilja ha anvisning på någonting att

uppfinna“, sa han med en viss vräkighet i tonen. “De flesta stora uppfinningar ä tyvärr redan gjorda. Både ångmaskinen, kri-kri och den fjärde dimensionen ä uppfunna för längese'n. Men det finns nog en del rätt aktningsvärda uppfinningar, som inte ä gjorda ännu, tror ni inte det?”

“Det finns många, min herre“, svarade jag allvarligt. “Vi ha t. ex. den outslitliga skjortknappen, det själfvändande notbladet och den rökfria cigarren, som af alla ägarinnor till snöhvita gardiner skulle hälsas med jublande hänförelse. Vi ha konsten att göra ankarstockar af tegelstenar, att bränna vatten i fotogenlampor och att fånga kometer lefvande, hvilket skulle vara en stor vinst för den astronomiska forskningen. Uppfinn en mekanisk amma, en automatisk kypare och ett paraply, som, om det kommer bort, inom tjugofyra timmar återvänder till sin ägare. Konstruera en apparat för tillgodogörande af röken från lokomotiv, för flickebarns pianoklinks förvandlande till musik eller för barns agande medels elektricitet. Försök att — men det är kanske nog med de små vinkar jag redan lämnat, eller hur?”

Han sa, att tanken att fånga kometer lefvande särskildt hade tilltalat honom, och lofvade att betala mig två och femti, när han fångat den första. Han måtte inte ha fått tag i någon ännu, ty hittills har jag inte hört af någon betalning.

Minst en gång om dagen kom en man upp och ville ha besked om, hur han skulle bära sig åt för att bli gift med en rik flicka. Jag kommer särskildt ihåg en, som var mycket ifrig. Han hade redan utsett sitt offer, hvilket vanligtvis inte var fallet med de öfriga.

“Konsten är bara“, sa han med en viss förlägenhet, “att få flickan och gubben att gå in på affären, och jag har trott, att ni skulle kunna ge mig en liten fingervisning.”

“Ja“, svarade jag, “det finns åtskilliga sätt att välja på, men jag förmodar, att ni vill ha något alldeles nytt. Nåväl, passa på någon gång, när både ni och flickan befinna er i en större folksamling, och kasta oförmärkt en större ansjovisburk, så att den faller i närheten af den plats, där hon står. 'En bomb!' skriker ni, och i samma ögonblick rusar ni fram, tar flickan i famnen och bär henne i frysprång hem till hennes pappa. Hon ska vara ett ovanligt lite romantiskt fruntimmer

och han en ovanligt mycket granithjärtad procentare, för att det inte ska bli parti af. Att det inte fanns annat än sågsplan i ansjovisburken, det kommer man aldrig att upptäcka, ty man törs sannolikt inte öppna den, utan låter ett par lifstidsfångar ta den i en båt och ro ut den tre mil till sjös och sänka den i hafsens djup. Och skulle man upptäcka det, så gör det er ingenting, ty ni kunde naturligtvis inte tro annat än, att den var full af nitroglycerin och gevärskulor, och ert mod var ståtligt i alla fall.“

“Tackar så mycket“, sa han och tillade tveksamt: “Skulle ni vilja säga mig, hur jag skall bära mig åt för att få tag i en tom ansjovisburk?“

Karlen var tydligtvis ohjälplig, och det sa jag honom också, men han svarade, att han hade kommit för att få ett godt råd och inte för att bli nerskölld. Och därmed gick han.

Sent en afton kom en elegant ung man till mitt i ett ärende, som, sa han, fordrade den strängaste diskretion å min sida. Han hade en sak i görningen, för hvilken han behöfde mitt råd.

“Hvad är ert fack?“ frågade jag.

“Växelförfalskning“, svarade han stolt, “och jag smickrar mig med att ha hittat på en fullkomligt säker metod. Jag skrifver bara någon utaf de där amerikanske mångmillionärerna som acceptant. Deras namnteckningar ä inte så noga kända här i landet, och växlarne gå briljant. Och när de presenteras t. ex. Vanderbilt till inlösen, så har han antingen inte tid att granska papperet, eller också tycker han inte att det tjänar någonting till att bråka för några hundra kronor, så han betalar alltid. Men nu har visst den där silfverkrisen gjort gubbarne därute lite medtagna, och jag skulle vilja ha en liten uppgift på, hvilka som ännu ä så pass solida, att man kan använda dem.“

Jag svarade, att Vanderbilt ännu kunde anses vederhäftig för några hundratusen rix, men varnade för de andra herrarne såsom mindre pålitliga. Han tackade och bad att få likvidera med en växel, hvilket anbud jag dock vänligt afböjde.

Folksången funnen.

Ja, nu har man ju kommit underfund med, att den stor-slagna hymnen "Ur svenska hjärtans djup" inte duger till folksång längre, utan är mogen för att läggas till de stora minnena.

Och när man så i en hastig vändning skulle söka rätt på en annan visstump, som passade bättre, så fastnade man i brådskan för "Du gamla, du friska", åt hvilket val själfva majestätet helt obetänksamt skänkte sitt höga gillande. När man närmare skärskådar denna lilla vackra visa, finner man emellertid lätt nog, att det är som det kan med dess lämplighet för ändamålet.

Hvad för det första texten beträffar, så kan nämligen hvartenda ord i den lilla stumpen lika väl tillämpas på våra bröder baggarne stolta hemvist som på gamla Sverige. Och med den kända ömtåligheten i dessa våra kära bröders politiska liktornar kunde det mycket väl hitta på att hända, att man bakom antagandet af en dylik allmänt skandinavisk visa till folksång såge en storsvensk plan att eröfra hela Norge en gång till och inkorporera detta ärorika land med vårt eget.

Hvad för det andra beträffar melodien, så har den det synnerligen ledsamma felet, att man inte kan marschera efter den, utom möjligen i en likprocession, om den sjunges någorlunda raskt.

Och ha vi nu kostat på oss en bättre krigshär, så få vi väl också lof att se till, att den får någon bra visa att sjunga, när den skall gånga sig ut i krig och andra fältmanövrer. Ty visorna i den nya fältandaktsboken torde knappast med fördel kunna användas.

En riktig folksång skall innehålla mycket den. Den skall säga några högfärdiga ord om våra stora minnen, om slaget på Bråvalla hed och kalabaliken i Bender, och ge några allmännyttiga vinkar för framtiden, såsom om svärdens förvandlande till plogbillar.

Där skall stå någonting vackert om, hvad landet är däjligt, pojkarne duktiga och flickorna söta och älskvärda, och där skall stå något fruktansvärdt om, att om vi inte älska detta landet, så må tusan ta oss.

Den skall sätta lif i spelet, när vi trampa krigsstigen eller traska bakom plogen, när vi sporttäfla eller springa änk-leken i det gröna. Hvar ska vi få tag i en sådan visa?

Ingenting är enklare. Vi ha den redan. Vi sjöngo den, när vi gingo i skolan i världen, och kunna den antagligen utantill allesamman. Den börjar så här: "Mandom, mod och" — nå, var det inte det jag sa', att vi kunde den? Där ha vi folksången, sådan den ska vara. Låt oss titta lite närmare på den och se, hvad den går för!

Först komma de stora minnena marscherande: "Mandom, mod och morske män" — jag skulle tro, att det är kläm i det där; låter som en trumhvirvel, inte sant? Och för tanken hän till kung Karl den unge hjälte och hans tappra karoliner, som minsann inte gingo klädda i glacéhandskar eller snöto-sig i näsduk som en förvekligad nutids ynkryggar till barn.

Gå, o yngling, så säga de enkla orden, och blif som en af dem, så få vi se, om herrarne i Norge ska ha lust att vara lika näsvisa allt framgent, som de nu af vår onödigt nobla långmodighet uppmuntrats till att vara!

Redan nästa rad innebär emellertid en viss garanti mot en dylik fortsättning, en tröst för dem, som tvifla på vår äro-rika framtid, och ett stilla varningsrop till dem, som vilja sätta sig på näsan på oss: "— finns i gamla Sverige än!"

Jo, var lugn för det! Vi ha visserligen slungat den gamla blågula karolinska skruden och bytt ut den stora pampen mot 8-mm.-gevär med rökfritt krut, men vårt fosterländska hjärta är lika blågult för det, och våra skjutbössor nå längre än de gamla pamparne.

Och än ha vi, som det i följande rad heter som en närmare utveckling af det förut sagda: "Kraft i arm och mod i barn" — hvilka båda egenskaper jämte pengar och några andra småsaker äro det viktigaste man behöfver, då man skall ut och kriga eller fria eller ge sig i andra förtviflade äfventyr.

Och att det inte är med gubbens kalla beräkning, som väger chanserna på förståndets betsmän, som vi ge oss i leken,

när knifkastningen börjar, utan med den till lägerplatsen inryckande, af brännvin och fosterländska känslor lätt berusade första klassens beväringssynglingens vilda, oreflekterade hänförelse, hvilken, efter hvad historien visar, alltid går hem med spel, därom vittnar den nästföljande, klangfulla raden: "Ungdomsvarm i bardalarm!"

Nu kommer komplimangen till kvinnan i Norden. "Ögon blå" — det draget måste ingå i signalementet på hvarje nordisk kvinna, som vill göra anspråk på den benämningen, åtminstone förr i världen. Nu har naturligtvis den flacka kosmopolitismen vunnit insteg äfven på detta område, och de, som ännu bära den nordiska kvinnans mest karakteristiska prydnader, ögon blå och gula lockar, äro lätt räknade. Det låtsa vi emellertid inte om, utan antaga fortfarande, att hon bär de gamla nationaldragen.

Alltså: "Ögon blå då och då le i blomsterängar där". Märk väl, "då och då"! Det är fint! Med dessa tre ord ha vi framhållit och bockat oss för den huslighet, som alltid utmärkt nordens kvinna. Därmed ha vi tydligt sagt ifrån, att hon inte är någon dagdrifverska, som inte gör annat hela Guds långa dagen än ler i blomsterängar, men inte heller någon tungus, som bara går omkring och ger oss sura miner. Nej, hon ler "då och då", Gud signe henne så visst.

Och så summera vi ihop allt, hvad vi ha sagt förut, i två af hjärtat gående utropssatser, den ena riktad till fäderneslandet, den andra indirekt till vår blåögda väninna.

"Nord, du jordens jättelem!" — om icke en fosterlandskärlek, som i trots af både geografin, statistiken och den politiska situationen vågar utslunga ett dylikt påstående, om inte den är en fosterlandskärlek med tre stjärnor, då finnes det ingen sådan. Det var den första.

Så kommer den andra: "Nord, du trogna hjärtans hem!" — där ha vi den berömda troheten i norden — sjömannens flicka, ni vet, och allt det där.

Ja, det var den första strofen det. Den var ju ganska innehållsrik, inte sant? Men då den är ägnad åt kärleken och politiken, är den andra ägnad åt den högre kulturen, företrädesvis åt konsten och litteraturen, som få ta emot komplimangerna å egna och öfriga kulturelements vägnar.

“Toner än från forna dar” — det är hela vår litteratur, som frammanas för tanken med alla sina stora namn, och tidsbestämningen “forna” säger tydligt nog, att det inte var i går vi började, utan att vi redan tidigt vore ute och sportade på pegasen.

Och fortsättningen täljer, att vi ännu gå på lika oförtrutet som förr: — “Ijuda där i skog och dal.”

Det är med dessa små versrader som med Liebig's kött-extrakt. Af en enda tesked få vi en hel tallrik buljong, om det löses upp. På ett mindre koncentreradt språk betyder den sist anförda raden, att vi fortfarande dikta och sjunga och spela piano lika styft som i fäderns dagar, och att denna diktning och denna konst trängt ut bland folket, “i skog och dal”, så att det nu inte bara är det lilla fåtal, som kan de där konsterna, som ägnar sig åt dem, utan att det skrifs poesi på hvarenda skomakareverkstad och spelas piano hos hvarje anständig familj med två rum och kök.

Så indelas de där tonerna i två klasser efter sitt olika skaplygne. Den ena sorten, “vilda som en storm på haf”, omfattar naturligtvis den gamla kraftiga poesien af Geijers och Lings märke samt den våldsamt vansinniga af vaktmästare Bäckmans och skalde-ynglingen Kronvalls, då med den andra sorten däremot, “milda som en suck vid graf”, tydligen menas Davidsharpans veka toner.

Slutligen kommer det finaste af alltsamman, de vackra rader, genom hvilka den gamla sångens fortlefvande skall be-tryggas, det testamente, hvarigenom den ena generationen öfverlämnar den i arf till den följande.

“Lyssnen då, vänner, på hemländsk, hundraårig sång”, heter det, “lyssnen, älsken, lären den; sjungen, sjungen själfve se'n!” Det är väl en vädjan, som är svår att motstå, och om inte en sång, som innehåller en dylik maning, vinner utbredning, så är det bra besynnerligt.

Ja, här ha vi folksången, sådan den ska vara, och det till på köpet en, som låter någonting. Om vi skulle ta och spela den härnäst vi fira nationaldag eller annan märklig högtidlighet!

Kvinnoidealen.

Klaga inte, att det är slut med idealen, ädle yngling, ty då klagar du dumt! Tro mig, det finns inte ett människobarn i hela vida världen, som inte i någon af sin själs lönlådor förvarar ett välsorteradt lager af ideal i alla branscher. Det kan ju hända, att man inte längre gör sig några illusioner om möjligheten af dessa ideals förverkligande. Men det hindrar inte, att man då och då tar fram dem och tittar på dem och med dem jämför motsvarande företeelser i verkligheten. Därvid man, allefter olika skaplynne, ler ett humoristiskt löje eller pressar fram en tung suck ur sitt kvalda bröst. Om vi för ro skull skulle ta fram och titta på våra kvinnoideal?

Det är sant, att dessa kunna växla högst betydligt. Den ene föredrar blå ögon, den andre bruna, en älskar en ljus, klingande sopran, en annan älskar en djup, varm altröst, jag svärmar kanske för gula lockar, medan du måhända drömmer om svarta flätors prakt. Men i det väsentliga ha dock våra ideal mycket gemensamt. Låt oss t. ex. titta på familjeidealen.

För att börja med ideal-mamman, så är hon framför allt obegripligt snäll. Hon ger oss aldrig ris, när vi ha varit på odygd, och om vår stränga pappa någon gång skulle känna sig manad att damma våra små byxor, där de på grund af skolbänkarnes spartanska hårdhet gemenligen slitats värst, så lägger hon sig ut för oss och söker öfvertala honom att afstå från nöjet. Och om det inte lyckas, så ger hon oss efter exekutionen någonting godt till tröst i bedröfvelsen.

Ha vi varit i batalj med andra pojkar och fått smörj, så klår hon kärleksfullt opp segraren åt oss, men om främmande, af oss misshandlade pojkars mammor komma och vilja göra sammaledes med oss, så tar hon oss i försvar.

Hon har alltid god mat åt oss, då vi komma från skolan, och då och då en slant till välbehöflig ökning af våra magra fickpengar. Hon lagar våra sönderrifna kläder utan att säga ett ord, och om vi ha aldrig så lite ondt i hufvudet, så yrkar

hon bestämdt, att vi ska stanna hemma från skolan. Hon hyser mycket höga tankar om våra kunskaper och håller med oss, när vi klaga öfver våra lärares orättvisor.

Och när vi flugit ut ur boet och skaffat oss ett eget med en liten oerfaren fru som härskarinna, så kan hon aldrig nog eftertryckligt lägga denna unga dam på hjärtat, att hon skall pyssla väl om oss, och aldrig ge henne tillräckligt noggranna anvisningar rörande tillagningen af våra favoriträtter.

Ideal-systemen är äfvenledes mycket snäll. Hon syr i knappar åt oss, om vi be henne vackert, och hjälper oss med våra franska stilar, om hon kan. Hon för vår talan hos våra flammor, som merendels ä hennes goda vänner, och hon hjälper mamma att intervenera, när det har kommit någon fnurra på tråden mellan oss och vår stränga pappa.

Dessutom är hon vacker som en ängel, hvilket förskaffar henne en hel skara af beundrare bland våra kamrater och oss lika många varmt hängifna vänner. När hon vuxit upp, gifter hon sig med en förmögen och beskedlig karl, som med stort artad beredvillighet skrifer på våra växlar och hjälper oss med ficklån emellanåt utan några alltför häftiga anspråk på återbetalning.

Idealet för en tant äger en kolossal förmögenhet, som hon testamenterar åt oss. När hon det har gjort, skyndar hon sig att kola af, efter att ha på det bestämdaste undanbedt sig den dyrbara lyxen af kransar och blommor.

Idealet för en fästnö varierar högst betydligt hos olika individer, hvad beträffar utseende, ålder, stånd, bildning, karakter o. d. Men det har dock en konstant egenskap: det har diamanter och pärlor. Den unge man är ännu inte född, som inte, om det gällde att välja mellan en fager prinsessa utan ett kronans öre i hemgift och en rödhårig och koppärrig nattmansdotter med ett amerikanskt arf på femton millioner dollars, utan betänkande skulle låta prinsessan fara och lägga sitt hjärta för arftagerskans fötter.

Idealfästnön har vidare inga alltför stora anspråk på uppmärksamhet, lika litet som hon har anlag för svartsjuka, utan med jämmod finner sig i, att man sköter lite bikurtis på lediga stunder.

Öfvergå vi härifrån till idealet för en fru, så finna vi,

att det är tämligen konstant. Idealhustrun ägnar hvarje ögonblick af sitt lif åt att göra sin man så lycklig, som han förtjänar att bli för sin godhet att gifta sig med henne. Hon tillber honom och skulle inte kunna så mycket som titta på en annan karl utan att känna bittra samvetsförebåelser efteråt. Hon läser hvarje hans önskan i hans ögon och skyndar att uppfylla den, innan han själf är fullt medveten om den.

Hon äger en utomordentlig förmåga att hushålla med litet och håller ett godt bord med en måttlig hushållspenning. Hon lagar sin mans favoriträtter med en skicklighet, som gränsar till fulländning, och det skulle aldrig kunna falla henne in att bjuda på uppvärmd stek till middagen. Hon håller sitt hem fint och pyntadt som ett dockskåp, men det kan aldrig hända, att han kommer hem och får se möblerna oppochnervända och golfven fulla af skurmadamer, och hans skrifbord är henne heligare än nådastolen i arken för de judiska prästerna.

Hon är alltid nätt och trefligt klädd hemma och elegant borta, men hennes toaletter kosta så godt som ingenting och räcka i evighet utan att bli omoderna. Hon uppfostrar sina barn till små änglar, utan att han behöfver offra något af sin dyrbara tid för att biträda, och hon blandar aldrig in honom i sina tvister med pigorna.

Hon har det mest förtjusande lynne, är glad som en lärka, när han är vid godt humör, och öm och deltagande, då han lider af växlar, tandvärk eller andra af lifvets mångahanda vedermödor. Hon blir aldrig ond, inte ens om han dröjer ute till kl. 4 på morgonen och då blir hemburen af två poliskonstaplar.

Hon är, kort sagdt, sammanfattningen af alla de högsta fullkomligheter, och om hon saknar en fullständig motsvarighet i denna bristfälliga värld, så är det verkligen förlåtligt.

Så ha vi idealet för en svärmor. Jag var häromdagen inne i en leksaksbutik. Där träffade jag på en ny form för dessa]]infernalska skrikblåsor, med hvilka det unga Karlskrona stråfflost brukar gå omkring på gatorna och skrämma beskedliga bondhästar och irritera medborgare och medborgarinnor med ömtåliga nerver. När man blåste upp apparaten, såg den ut som en klumpig snögubbe till formen. På den

öfversta lilla klunsen var måladt ett anskrämligt anlete med bindmössa och glasögon och på den nedersta lästes inom en hvit ram, som enligt uppgift skulle föreställa ett förkläde, de sensationella orden: "Den bästa svärmor".

Men när man tog det fagert anilinfärgade munstycket från läpparne, så sa apparaten aldrig ett smack, utan luften gick ut lika tyst och stilla som en kyrkobesökande, som inte lägger ens en byxknapp i kollektlådan.

"Hvarför", frågade jag den vackra fröken i butiken, "kallar di den här den bästa svärmor?"

"Förmodligen därför, att hon inte säger någonting", svarade denna unga dam helt fyndigt.

Det är just den utmärkande egenskapen för svärmors-idealet. Hon låter sin svärson vara i fred och lägger sig inte i inrikespolitiken.

Idealet för en dotter är en riktig liten sötunge. Hon är lika söt, som hon är snäll och lydig, och är lika duktig i skolan, som hon är, då det gäller att hjälpa mamma. Hon går inte och slår rika farbröder och tanter i synen med deras ömtåligaste egenheter och upprepar inte för dem de mer eller mindre elaka uttryck, som hennes föräldrar råkat fälla om dessa vördnadsvärda åldringar.

Hon har inte någon gymnasistkurtis för sig och gör, då hon blifvit vuxen, det parti, som enligt hennes pappas uppfattning bäst främjar familjens ekonomiska intressen.

Gå vi så till idealet för flickan, som går frun tillhanda, så finna vi i annonserna i Idun mycket noggranna uppgifter. Denna unga kvinna skall vara ett sannskyldigt underbarn. Hon skall göra allting för ingenting. Hon skall läsa med de äldre barnen och pyssla om de små, hon skall vara sällskapsdam åt frun och slafuppsyningskvinna öfver pigorna. Hon skall stoppa strumpor och borsta skor, laga efterrätter och sjunga romanser, ge frun massage och läsa högt om kvällarne.

Det finns ingenting inom den ganska vida sferen af ett hushåll, som inte hon skall känna till i grund och botten och uträtta med förekommande älskvärdhet. Och i ersättning härför skall hon inte blott vara nöjd med, utan öfversvallande tacksam för fritt vivre och ett någorlunda vänligt bemötande.

Ideal-pigan skiljer sig från den föregående unga damen

därigenom, att den förra inte behöfver spela piano, sjunga romanser och läsa högt. I stället har hon en lön af cirka hundra kronor om året och tyst medgifven rättighet att utfodra sin mer eller mindre tillfällige fästman med hvad huset förmår.

Idealpiggen förfar aktsamt med det bräckliga husgerådet och låter frun ha ganska mycket att säga i köket. Hon är inte näsvis mot herrn, ifall han någon gång i ett anfall af tankspriddhet skulle kurtisera henne en liten smula, och hon går inte och sladdrar för frun, om så skulle vara.

Hon flyttar inte hvar sjettemånad, utan tjänar opp sig till trotjänarinna och får Patriotiska sällskapets medalj i guld.

Så ha vi idealet för en telefonfröken. Hon sitter inte och dricker kaffe om eftermiddagarne och låter en vänta i fem minuter, efter att man har ringt på, utan svarar ögonblickligen. Och det inte i en ton, så att det skraller i apparaten, och man frestas att tro, att åskan slagit ner i ledningen, utan mildt, vänligt, musikaliskt som en sjuksköterska.

Och hon sitter inte och retar folk genom att onödigtvis bryta af samtalet, så fort hon hinner, och fråga, om det är slut, utan hon väntar snällt och beskedligt, tills slutsignalen kommer, och då stänger hon ögonblickligen af, så att man inte, ifall man omedelbart vill ha ett nytt samtal med en annan medborgare, i stället ringer upp den förre en gång till och nödgas be om ursäkt för någonting, som man inte rör för.

Idealet för en frälsningsflicka utmärker sig särskildt för en ytterst älskvärd egenskap: hon kommer inte på gatan och sticker hyggligt folk i näsan med Stridsropet. Dessutom ser hon så bra ut, att inte ens den anskrämliga hatten förmår vanställa hennes ansikte till den grad, att man mår illa af att se på henne.

Idealet för en värdshusflicka är mera underligt. Hon skall se bra ut och gentemot dig vara ytterst förekommande och vänlig och på samma gång höggradigt tolerant med afseende på handgriplig och annan kurtis från din sida, då hon däremot visar sig kall som en istapp och afvisande som en igelkott gentemot alla närmanden af andra ynglingar.

Varieté-mamsellsidealet skall likaledes se bra ut. Hon skall ha vackra ben och visa så mycket som möjligt af sin

fagra lekamen. Hon har vacker röst och glada visor på repertoaren och glömmmer aldrig att under uppträdandet kasta en menande blick på dig, så att dina stallbröder få se, hvad du är för en kvinnotjusare.

Hon är liksom den föregående idealmamsellen högst kall-sinnig mot alla andra, men ytterst tillmötesgående mot dig och är villig att när som helst vara med på ett vetsera-drama.

Idealet för en butikfröken är också ofantligt älskvärd. När du kommer in, står hon snart sagdt på hufvudet i för-tjusningen öfver att få se dig och vänder med det mest tju-sande leende på läpparne ut och in och opp och ner på hela butiken, för att den unga dam, som du tilläfventyrs har i sällskap, må få tillfälle att välja ut en bit atlas, som passar till garnityr på hennes nya klädning.

Och hittar ditt fagra sällskap ingenting, som passar, så visar idealet inte ett spår af humör, utan beklagar med upp-riktigt deltagande, att affären inte kan stå till tjänst, och för-klarar på den tilltänkta kundens halft förlägna ursäkt för be-sväret med en blick på dig, att det har varit ett sant nöje att rifva ner hela lagret.

Vi skulle kunna gå vidare och plocka fram idealen för en symamsell, som alltid har din frus klädningar färdiga på dagen och aldrig kinkar med betalningen, en författarinna, som inte sysslar med indignationslitteratur, en städerska, som är som en mor för dig och öfverskyler dina små svaghets-synder, så att de inte sticka en klandersjuk värld i ögonen, o. s. v., m. m., etc.

Men det behöfs inte. Jag tror mig redan med det nu anförda ha visat dig, ädle yngling och värderade trätobroder, att idealen fortfarande lefva inom oss, om de också växla med tider, omständigheter och förhållanden.

När man är omusikalisk.

Vi talade, som ni kanske minns, min fröken, för en tid sedan om musik, och ni klagade bittert öfver, att ni var så rysligt omusikalisk. Jag sade er då, att detta visst inte vore någon brist att sörja öfver, utan tvärtom en förmån, som tusenden skulle afundas er, om de besinnade dess innebörd.

Ni svarade med ett litet vemodigt leende, som tycktes säga: Det är mycket snällt af er, att ni försöker trösta mig, men ni vet lika väl som jag, att den där tröstegrunden är en paradox. Jag lofvade då, att jag en annan gång skulle närmare utveckla min sats och visa er, att den vore fullt riktig, och det är just hvad jag ämnar göra nu.

Vårt moderna lif, speciellt stadslifvet, är, som ni nog har märkt, uppfyllt af ett fruktansvärdt larm. Hvert vi ta vägen, träffas vårt öra af en oafbruten konsert af tusentals ljud af växlande beskaffenhet. Gå vi på gatan, så ha vi rasslet af vagnar och klatschandet af piskor, pojkar, som hvissla, och ångslupar, som ringa, krogmusik och slammer från fabriker, klangen af kyrkklockor och dånnet af kanoner, allt ackompanjeradt af det jämna sorlet af samtal och fotsteg. Och befinna vi oss inomhus, så ha vi barnskrik och pianoklink, vaggvisor och slammer från köket, telefonringningar och spring i trapporna, och Gud vet allt.

En liten bråkdel af allt detta larm gör anspråk på att vara musik, och en mycket liten bråkdel af denna bråkdel *är* musik.

Att vara musikalisk är gifvetvis liktydigt med att ha ett mycket känsligt öra. Hvarje missljud träffar den, som drabats af olyckan att bli musikalisk, som ett piskslag, och han rusar genom lifvets fruktansvärda larm, som om han sprunge gatlopp. Han blir hastigt till ytterlighet nervös, och om han inte slutar med att bli vansinnig, så beror det på, att han har ett särdeles starkt hufvud. De flesta musikaliska människor bli förr eller senare vansinniga, mer eller mindre.

Den som är omusikalisk, går däremot genom lifvet fullkomligt oberörd af dess larm. Det stör honom inte det ringaste och gör inte det minsta intryck på hans nerver.

Men, invänder ni, så har han heller ingen njutning af musik. Jo bevars, det har han visst. Han förstår sig inte på symfonier och oratorier och dylika högre ting, det är sant, men ge honom "Dubbelörnen", eller "Efter balen", så njuter han lika mycket som den mest genommusikaliske och lite till, var lugn för det. Eller tror ni inte, att er jungfru njuter minst lika mycket af en tallrik bruna bönor som ni själf af den allra härligaste kronärtskoeka?

Ponera, att en man med ett positiv kommer in på gården och stämmer upp den nyaste beväringssvisan med en röst och ett ackompanjemang, som erinra om musiken från en cirkelsåg.

Den musikaliske far, så fort de första tonerna tränga in genom fönstret, upp som stungen af en orm och kör pekfingerarne i öronen med en fart så, att det är en Guds lycka, att de inte gå tvärs igenom hufvudet. Då det inte hjälper, rusar han bort till fönstret och signalerar åt musikanten att försvinna, en signal som denne låtsar sig inte förstå. Hvarpå den olycklige kastar sig framstupa i soffan, drar alla i hast åtkomliga borddukar, kuddar och antimakasser öfver hufvudet, sparkar vildt med benen och jämrar sig som om han låge på pinbänken.

Men positivets toner tränga igenom både dukar och antimakasser, och ögonblicket därpå rusar han upp igen, sliter upp portmonnän, tar sin sista enkrona och slungar ut den genom fönstret med en varm bön till konstnären att genast packa sig dädan. Men vid åsynen af denna frikostiga gåfva genomströmmas positivspelaren af en tacksamhet, åt hvilken han anser sig böra gé uttryck genom att låta den ädle mäcenaten höra ytterligare ett par stycken.

Och först sedan han exekverat dessa, hvarunder vår olycklige vän däruppe med båda händerna för öronen utför en ursinnig krigsdans omkring rummet, tar han sitt instrument på ryggen och går att konserterera på granngården.

Den omusikaliske däremot är inte det ringaste generad af musiken. Först bryr han sig inte om den alls, så börjar

han sakta hvissla melodien, och så går han bort till fönstret för att titta på pojkarne och se, om där är någon apa på positivet. Konstnären kastar en blick uppåt och lyfter på hatten, men ynglingen i fönstret bara kallgrinar.

“Nej du“, säger han för sig själf, “försök inte med mig! Jag är inte af den sorten. Ska du stå där och vefva, tills jag kastar ner en slant åt dig, så kommer du att bli gammal i gården.“

Och så återtar han helt lugn sin sysselsättning och låter musikanten stå där och vefva, så länge han har lust.

Ponera, att vi sitta på varietén och betrakta en liten mamsell med fägring och behag och köttfärgade trikåer. Den omusikaliske ynglingen beundrar hennes pikanta kostym och låter blicken med välbehag glida längs konturerna af hennes tjusande former. Hur hon sjunger, är honom alldeles egalt; han fäster sig mera vid den frikostighet, med hvilken hon lyfter på kjolen och kastar slängkyssar, och den abandon, med hvilken hon dansar.

Men den musikaliske ynglingen hinner inte väl beundra hennes fägring, förrän hon börjar sjunga, och då är det förbi med hans nöje. Då har han ingen förnimmelse hvarken af den pikanta dräkten eller de vackra formerna, han hör bara hennes röst och gör de allra gräsligaste grimaser, som flickan till slut tror vara någon sorts signaler, som hon anser sig böra besvara med ett huldt leende, hvilket retar den musikaliske unge mannen ändå mera.

“Kilig unge, den där!“ säger den omusikaliske ynglingen.

“Fy sjutton!“ svarar hans musikaliske stallbroder. “Hon sjunger ju som en groda!“

Och där sitter han och pinas, medan den andre ynglingen har riktigt roligt för sina pengar.

Eller antag, att vi befinna oss på en konsert. Är ni musikalisk, så plågas ni af minsta lilla falska ton, och hela ert nöje är skämdt, medan ni däremot, om ni är omusikalisk, njuter af det lilla ni begriper, utan att märka, om något litet missljud smyger sig in någonstans.

Denna härliga okänslighet för missljud, som är den omusikaliskes arfvedel, är honom inte blott till direkt fördel, i det den besparar honom en massa lidanden, som den musikaliske

är underkastad, utan kan äfven indirekt bli honom till rik välsignelse.

Jag kände en gång en ung man, som i ovanligt hög grad besatt förmånen att icke vara musikalisk. Han greps helt plötsligt af kärlek till en ung, vacker och förmögen flickunge, som heller inte kunde klaga öfver att ha varit med, då musiksinnets delades ut. Men den unga damen hade ett fel, ett stort fel: hon spelade piano. Och hvar gång den unge mannen gjorde visit på lokalen, så satte sig hans tillbedda i all välmening vid instrumentet och trakterade honom med det ena numret efter det andra, så att de små musikaliske änglarna månde gråta.

Som nu inte saken hade framskridit så långt, att han kunde ta henne om lifvet och dra bort henne i någon vrå på lämpligt afstånd från pinoredskapet, så fick han låta konserten ha sin gång, göra en dygd af nödvändigheten och låtsa sig njuta af musiken.

Hade nu den unge mannen varit begåfvad med detta musiksinne, som aldrig är till annat än förargelse för sin innehafvare, så hade hans visiter för honom blifvit timmar af gräsliga marter, hans kärlek hade småningom söndersmulats under dessa små flinka fingrars hamrande på tangenterna, han hade snart inte stått ut längre, utan upphäft belägringen och lämnat åt en man med mindre ömtåliga öron att eröfra den lilla och hennes fyrahundratusen.

Men den här ynglingen var, som jag redan nämnt, en af de lyckliga omusikaliska, och musiken generade honom inte det allra ringaste. Han satt och hörde på så snällt och såg nästan ut att riktigt njuta af prestationerna. Han kunde till och med, utan att hans samvete hade något att invända, komplimentera den lilla för det förträffliga sätt, på hvilket hon misshandlade diverse oskyldiga kompositörer. På så sätt vann han snart nog hennes unga hjärta, och inom kort var han äfven i lycklig besittning af hennes hand med tillbehör.

Antag, att ni vore en stackars liten obemedlad och oförlofvad flicka och att en ung man med goda inkomster började slå sig ut för er. Antag vidare, att han en stilla aftonstund med några stallbröders välvilliga hjälp hölle en liten serenad

för er, och att de beskedliga ynglingarnes sång lämnade lite öfrigt att önska med afseende på välljud.

Vore ni då musikalisk, så fruktar jag för, att ni förstörde era utsikter totalt. Ni droge täcket öfver hufvudet och försökte somna, och om inte det lyckades, så stege ni upp, toge reda på er handkanna och slungade i full förtviflan en störsjö öfver sångarne. Och när er tillbedjare komme på visit därnäst, så lät ni honom veta, att ni sofvit så förskräckligt illa den natten, därför att några otäcka kattor varit inne på gården och fört oväsen.

Men vore ni däremot omusikalisk, så ginge det galant. Då tände ni ljus i ert fönster och läte så där af en tillfällighet er skugga falla på gardinen för att visa, att ni vore uppe och lyssnade på sången. Och när sångarne hade slutat, så gläntade ni en smula på fönstret och kastade ner en ros till den artige arrangören. Tackade ni honom sedan vackert vid nästa sammanträffande och sade några smickrande ord om den utmärkta sången, så kunde ni vara tämligen säker på att ha ynglingen på kroken.

Jag skulle kunna anföra hundratals fall, då det är en utomordentlig fördel att inte vara musikalisk, men jag hoppas, att redan de anförda skola vara tillräckliga för att öfverbevisa er om riktigheten af mitt påstående och komma er att inse, hur bra ni har det, som inte blifvit besvrad med musikaliskt öra.

En nykterhetens martyr.

Nykterheten har också sina martyrer, och det märkvärdiga med dem är, att de otrogne inte ha någon del i deras lidanden. För de otrogne få nykterhetsmänniskorna nog vara i fred. De skämta kanske lite med dem, när de bli för svåra

i sina pretentioner, men öfverhufvud taget sätta de värde på dem och uppmuntra dem.

Det är öfvernykteristernas stränga påbud och ännu strängare tolkningar af desamma, som skapa martyrer. Ett sådant påbud är förbudet för nykterhetsman att lägga hand vid rusdryckshandtering, och en sådan martyr är Kalle Rundkvist. Han var en duktig arbetare med god förtjänst, innan han blef nykterist; nu är han dömd till ett års tvångsarbete för lösdrifveri.

När Kalle gick in i nykterheten, hvilket han gjorde i den lefvande öfvertygelsen, att det var nyttigt för honom, och med det fasta uppsåtet att obrottsligt hålla sitt löfte, arbetade han vid ett bränneri. Han hade inte väl blifvit intagen i logen nr 1,056 Vattumannen, förrän han måste lämna denna sysselsättning, som ju var uppenbar rusdryckshandtering.

Han offrade platsen och lyckades få anställning vid ett sockerbruk, där han fick det ganska bra. Men där blef han inte gammal. Vid sockertillverkningen får man som biprodukt någonting, som kallas melass, och den bränner man brännvin af. När öfvernykteristerna fingo kännedom om detta ruskiga förhållande, utfärdade de genast en sträng ukas, däri nykterhetsfolket absolut förbjöds att arbeta vid sockerbruk, enär sockertillverkningen endast vore en maskerad rusdryckshandtering. Kalle hade att välja mellan sin anställning och nykterheten, och som en varm nykterhetsvän valde han den senare.

Han fick emellertid snart nog en bra plats på en bondgård i närheten och framhårdade i flit och nykterhet. En dag gick han och tog upp potatis ett litet stycke ifrån landsvägen, då en öfvernykterist kom åkande, fick se honom och stannade.

“Hej, Kalle“, ropade han, “hvad gör du där?”

“Jag tar opp potatis, herr vördig templar“, svarade Kalle ödmjukt och tog af sig mössan.

“Hvad säger du, karl! Är du galen? Vet du inte, att du inte får syssla med rusdryckshandtering?”

“Jo, herr vördig templar, men —.“

“Potatisplockning är väl inte rusdryckshandtering, menar du. Hvad användes potatisen till?”

“Att äta, förstås!” svarade Kalle lite förvånad.

“Inte! Den användes till att bränna brännvin af, det vet du mycket väl. Akta dig, Kalle!”

Och därmed for öfvernykteristen sin väg, och Kalle lämnade lydigt sin tjänst och sökte sig annat arbete. Han fick plats hos en tunnbindare och stod sig snart ganska godt igen. Men en vacker dag slog man ner på honom i logen.

“Broder Rundkvist“, sa styrande mästaren i sträng ton, “det är ledsamma saker man får höra om dig. Det påstås, att du arbetar hos en tunnbindare. Är det sant?”

“Ja“, svarade Kalle helt oskyldigt, och styrande mästaren tittade på honom och riste sitt nyktra hufvud.

“Vet du inte, att du inte får befatta dig med rusdrycks-handtering?”

“Jo, visst vet jag det, men —.“

“Och ändå gör du det! Det är verkligen mycket sorgligt. Vet du, hvad tunnor användas till? Tror du, att man har dem till att förvara kaffe, sockerdricka eller limonad på? Nej, broder! De användas till förvaring af rusdrycksgiftet! Tunnbindaren går hand i hand med brännvinsbrännaren och krögaren. Akta dig, broder!”

Kalle bad om förlåtelse och lofvade bot och bättring. Dagen därpå lämnade han sin plats, och tunnbindaren, som tyckte bra om Kalle, skaffade honom anställning på en vattenfabrik.

Här kände han sig i sitt oförstånd tämligen säker. Vattenfabrikation, tänkte han för sig själf, kan väl åtminstone inte hänföras till rusdryckshandtering. Men han blef snart tagen ur sin villfarelse. En vacker dag råkade han ånyo ut för en öfvernykterist, som tog honom i förhör.

“Hvar arbetar du nu nå'nstans, Kalle?”

“På en vattenfabrik.“

“Hvad tänker du på! Vet du inte, att —.“

“Jo bevars“, afbröt Kalle, som visste, hvad som skulle följa. “Men vichyvatten är väl ingen rusdryck?”

“Det är det visserligen inte. Men det befordrar rusdrycksförtäringen. Var viss om, broder, att det inte skulle drickas hälften så mycket punsch som nu, om inte vichyvattnet funnes. Vattenfabrikationen står i rusdrycksintressets

tjänst, och ingen nykterhetsman får ta befattning med denna industri.“

Då Kalle sålunda fått sina ögon öppnade, lämnade han fabriken, och kort därefter lyckades han få anställning vid ett glasbruk. Han hade dock inte varit där mer än ett par veckor, förrän hans olyckliga öde åter förde honom tillsammans med en af nykterhetens högt uppsatte.

“Hvad i all världen är det jag hör om dig, Kalle!“ utropade denne i förebrående ton. “Du, som förut var en af våra trognaste och ståndaktigaste kämpar, du hjälper nu till att sprida rusdrycksgift bland dina medmänniskor!“

“Jag!“ utbrast Kalle häpen.

“Ja, just du!“ svarade den högt uppsatte. “Hvad gör man vid glasbruk? Buteljer, Kalle!“

“Visserligen“, invände Kalle, “men man gör mycket annat också.“

“Tyst! Det begriper du inte. Man gör buteljer, säger jag. Och hvad användas buteljerna till? Jo, till att tappa rusdrycker på. Glastillverkningen måste ovillkorligen stämplas som rusdryckshandtering, och vill du höra oss till, så får du ta din hand ifrån det geschäftet.“

Lydig som alltid, lämnade Kalle sin anställning och sökte och fann arbete vid ett järnmanufakturetablisement. Han var visserligen trött på detta evinnerliga jäktande, men han var en karaktersfast man och ville inte svika sitt nyktershetslöfte. Det dröjde emellertid inte länge, förrän han återigen råkade ut för en af sina förmän i nykterheten.

“Jaså, min käre Kalle“, sade han sorgset, “du har alltså lämnat nykterhetsfolket. Det hade jag då verkligen inte väntat af dig.“

“Det har jag visst inte gjort“, protesterade Kalle. “Jag tillhör för närvarande logen n:r 2,409 Hälsobrunnen.“

“Hvad för något!“ utropade förmannen. “Det är inte möjligt! Tror du, att man kan tillhöra ett nykterhetssamfund och arbeta på ett sådant ställe som det, där du är anställd?“

“Hvarför inte det?“

“Hvarför inte! Hvad tillverkar det där etablissementet? Korkskrufvar, inte sant?“

“Jo, men en hel del andra saker också.“

“Det hör inte hit. Korkskrufvar alltså. Det vill med andra ord säga, att i affärens program ingår förmedlande af rusdrycksförtäringen. Handen på hjärtat, Kalle! Säger inte dig ditt samvete, att du är en handtlangare åt krögaren?”

Kalle fann, att han inte hade annat att göra än att än en gång byta om yrke, och efter att ha funderat länge och väl gaf han sig till murare.

En vacker dag, när han stod och murade på sin ställning, blef han anropad nerifrån gatan. Han tittade ner, kände igen en öfvernykterist och undrade, hvad i all världen han nu hade gjort för ondt.

“Hvad i Guds namn tar du dig till, Kalle?” frågade mannen där nere.

“Jag murar, förstås”, svarade Kalle förvånad.

“Vet du, hvad det är för ett hus, som du håller på att bygga upp?”

“Nej.”

“Det är en krog, olycklige! Är du en nykterhetsman, du, som står och murar på ett backitempel? Ett yrke, som innebär sådana möjligheter, det är inte för nykterhetsfolket, det inser du väl.”

Kalle öfvergaf följaktligen murareyrket och sökte sig ett annat bröd. Han fick anställning på ett tryckeri, men som från sådana inrättningar utgifvas tidningar och tidningar i allmänhet innehålla rusdrycksannonser, så blef han snart ålagd att lämna denna sysselsättning.

Han försökte sig som målare och bokbindare, som skomakare och kopparslagare, som snickare och trädgårdsmästare, men hvad han än tog sig för, så befanns det från öfvernykteristernas synpunkt vara en mer eller mindre förtäckt rusdryckshandtering.

Och när han inte fick sätta sin hand till någonting och inte ville svika sitt nykterhetslöfte, så blef han lösdrivare.

Tidningsporträtten.

“Det är för rasande lustigt! Nej, skall detta vara mitt konterfej?”

utbrister den glade skalden von Braun, då han får se sina drag förevigade på papperet. Jag undrar just, hvad den gamle skämtaren skulle ha sagt, om han fått se sitt porträtt i en af våra dagliga tidningar. *Det* hade säkerligen varit för mycket till och med för honom.

Hvad skall då en annan stackars syndare säga, som inte är humoristiskt anlagd? Liten smula fåfänga ha vi väl ändå allesammans, det tjänar ingenting till att förneka, och hur liten den än är, kan den inte gärna undgå att få sig en stadig knuff, om vi få se oss afritade i vår egen prenumererade tidning i det moderna snabbtekningsmaneret.

Det har ju alltid af enkelt folk ansetts som en olycka att komma i tidningarne, men så länge man blef smädad med ord, gick det väl an. Nu, när man börjar smäda folk i bild också, må folk gärna be Gud förbarma sig.

När du har varit hos en fotograf och låtit rita af dig, blir du vanligen högeligen smiekrad vid åsynen af profkortet, där du ser ut som en liten Adonis, äfven om en kitslig natur gjort dig mera lik en orangutang i synen. Men om du också vore skönare än Apollo, skulle du på det porträtt af dig, som möjligen komme att stå i tidningen, se ut som en pristagare i en fulhetstäflan.

Till en början var det bara mera notabla personer, som gjordes till föremål för smädelsen, men nu behöfver man bara göra upp ritning till en kägelbana, gifta sig eller dö genom en finnes afrifvande, för att man genast skall vara dömd att gå land och rike omkring som ett spektakel för Gud och allt folket. Värst utsatta äro dock fortfarande högtstående personer.

Redaktören af Lillköpings Dagblad sitter och studerar posten, då han råkar på följande märkliga notis:

Krig synes vara på väg att utbryta mellan kung Gummigutta i Morian-landet i mellersta Afrika och hans granne kung Guttaperka i Mementomori. Gummigutta har gifvit order om allmän mobilisering och sändt ett ultimatum till granntonarken.

“Vi måste ha Gummiguttas porträtt i morgon“, säger redaktören för sig själf och ringer in en pojke.

“Hör du August, hur är det med drottningen af Holland?“

“Hon är färdig, herr redaktör. Hon ska bara ha en liten afputsning.“

“Godt! Det får vara så länge. Nu får du lof att ta itu med kung Gummigutta i Morian-landet. Han ska in i morgon.“

“Hur sir han ut?“ frågar August med berättigad nyfikenhet.

“Angår det dig, din lille drummel?“ ryter redaktören argt. “Knoga på du bara!“

Hvarpå August går ut i vedboden, sågar af ett passande stycke af ett vedträ, hugger till en stock, ritar en gubbe på den och skär den med sin pennknif efter bästa förstånd. August är en rapp pojke, och inom en timme är kung Gummigutta färdig. Då tar konstnären in hans majestät på tryckeriet, tar ett afdrag af honom på en bit af en korrekturremsa och går in med det till redaktören.

“Hvad är det om?“ frågar redaktören barskt.

“Jag skulle bara fråga, om det är bra så här“, svarar August med en viss stolthet och räcker fram afdraget, som redaktören ägnar en flyktig granskning.

“Jo, det är mycket bra. I morgon får du göra kung Guttaperka också.“

“Ursäkta, herr redaktör, kunde inte den här duga till det också, om vi ändrade honom lite?“ frågar den knepig August.

“Jo bevars, det går också an“, svarar redaktören.

Och så bringar Dagbladet i sina följande nummer porträtten af de båda mot hvarandra fientligt sinnade kungarne, “tecknade efter fotografier, tagna af en ung missionär och amatörfotograf, som förlidet år gjorde en resa genom de båda länderna, och af hans anhöriga godhetsfullt ställda till redaktionens förfogande“.

Jag vill inte påstå, att det alltid går till på det viset. Det ges undantag. Det finns samvetsgranna tidningsmän,

som ge pojken ett gammalt porträtt ur sitt familjealbum att se efter. Jag vet t. ex. en mycket hyggelig redaktör, som lät sin unge tecknare och xylograf yxa till kejsarinnans af Kina beläte efter ett porträtt af redaktörens aflidna moster, och jag vet ett fall, då en för längre tid sedan till Kongo emigrerad kusin till en samvetsgrann redaktör fick skyldra i bladet som den mindre pålitlige presidenten Balmaceda.

Men att de snygga porträtten äro den yngste och dumaste tryckeripojkens händers verk, det bär alltför tydligt syn för sägen. Nu ha ju inte alla pojkar samma föreställning om t. ex. schahen af Persien, och porträtten af redaktörernas kusiner kunna vara betydligt olika, hvilket gör, att samma olyckliga offer tager sig helt olika ut i de skilda avisorna. Sådant kan stundom ge anledning till ledsamheter.

I ett sällskap, där jag var närvarande häromdagen, föll talet på den stackars Li-Hung-Chang med den gula ridjackan och den treögda påfågelsfjädern.

“Jag såg ett porträtt af honom i en tidning i går“, sade en af sällskapet, “och jag har då aldrig sett maken till karl att se bofaktig ut. Man kunde nästan bli rädd för att sofva i samma rum som porträttet.“

“Jag“, svarade en annan förvånad, “tycker däremot, att karlen ser så snäll ut som en söndagsskollärlarinna. Det ligger något så oändligt godt i hans blick. Men inte ser han någonting ut för världen, det medger jag gärna.“

“Inte det?“ utbrast en liten fröken i harmsen ton. “Ja, då måtte du ha ovanligt höga anspråk på manlig skönhet. Jag tycker rent af, att han är vacker. Med sitt ovala ansikte, sin höga panna, sina stora ögon, sin raka näsa och sin lilla välbildade mun är han en så vacker karl, som man gärna kan få se. Men nog kunde han alltid behöfva en mustaschformare.“

“Hvad i alla gudars namn skulle han ha den till!“ utropade nummer fyra. “Jag kunde då inte upptäcka ett spår af mustascher på karlen. Men klippa sig borde han göra med det första, för polkahår är inte modernt längre.“

“Polkahår! —“

Ja, så fortsattes dispyten en god stund, tills en förständig karl hittade på att fråga parterna, hvar de skådat den arme

vice-konungens konterfej, hvarvid det befanns, att allesammans sett honom afritad i olika tidningar.

Jag satt nyligen på en lokal, där det var mycket folk, och där låg en tidning med ett porträtt, som skulle föreställa en person, hvars drag äro så där tämligen bekanta från Ystad till Haparanda. Tidningen var viken så, att namnet under porträttet inte syntes.

Den ene efter den andre kom och tittade på porträttet och yttrade en stilla anmärkning.

“Jaså, här har vi då professor Sacharin“, sa nummer ett, “han ser ju ganska städad ut!“

“Drottning Victoria“, sa nummer två. “Åja, det är inte så illa.“

“Nej, men se på gamle Tippu Tip“, sa nummer tre, “hvad har den nu gjort för ondt igen, efter di ska rita af honom?“

“Jaha“, sa nummer fyra, “du gamle Bismarck, du har spelat ut din roll nu!“

“Bianca! Åh, tusan!“ utbrast nummer fem. “Bra träffadt. Det är en söt unge, det där!“

Och så gick det på en god stund. En tog det för kejsaren af Japan, en annan för Teresina Tua. En afgejorde tvärt, att det var madame Blavatsky, en annan att det var general Rappe.

Vet ni, hvem det skulle föreställa? Professor Nordensköld.

Är det att undra på, att folk inte är vidare trakteradt af att bli presenteradt för en kritisk allmänhet i en sådan skepnad? Presidenten Cleveland i Förenta Staterna, som är en god far, sade för en tid sedan upp abonnementet på några tidningar, som ritat af hans stackars små oskyldiga barn och antagligen gett dem ett utseende, som om de varit mogna för att intagas på en korrektionsanstalt.

Det berättas, att den stenhjärtade Caserio, hos hvilken nästan ingenting förmådde framkalla ett uttryck af rörelse, när hans fångvaktare för att glädja honom berättat, att hans porträtt varit synligt i åtskilliga tidningar, utropat: “O, dessa bourgeois! De beskärma sig öfver vår grymhet, men hvad är väl den emot deras!“ Hvarpå han brast ut i våldsamt gråt.

Och det påstås, att en stor bof, som fångades här i landet för en tid sedan och inte ville bekänna, slutligen blef hotad

med, att, om han inte erkände, så skulle han bli afritad i Stockholms-Tidningen. Hvarvid den stackars karlen blef blek som ett lik och besvor den stränge häradshöfdingen att söka förhindra det, så skulle han gärna tala om alltihop.

Londonpolisen tror, att det hufvudsakligen är fruktan för att bli afritad i tidningarne, som gör, att Jack the Ripper är så rädd för att bli tagen.

Jag träffade nyligen en dårhusläkare, som berättade mig en rörande historia. Det var en ung ingenjör, som såg mycket bra ut och som kanske också var en smula svag för sitt yttre. Han hade en längre tid lefvat i obemärkthet, relativ fattigdom, kvinnokärlek och annan stilla lycka, då hans vreda norna ville, att han skulle få i uppdrag att göra upp ritning till ett andelsmejeri. Han gjorde sin sak som en hel karl och fick både många och ampla loford för det fina mejeriet. Och för att hans förtjänst skulle bli ordentligt belöнад, lagade vederbörande så, att hans porträtt kom in i en af ortens tidningar.

Han hade inte väl vikit upp tidningen och kastat en blick på den hiskliga karrikatyr med hans namn inunder, som där grinade emot honom, förrän han fick ett slaganfall och störtade till golvet. Då han kom till sans igen, var han vansinnig. Han vårdas nu på hospital och lider af den fixa idén, att han är en gorilla. Det finns föga hopp om hans vederfående.

Det lär för öfrigt inträffa ganska ofta, att folk, som blir afritadt i tidningar, får svårare eller lindrigare anfall af vansinne.

Så länge man höll sig till kejsaren af Japan, amiral Yamagata och dylika aflägsna herrar, kunde dessa smädelser inte gärna tänkas få någon påföljd. Men på det yttersta i dessa dagar lär denna porträtteringsdille ha gifvit anledning till diplomatiska förvecklingar mellan Sverige och Ryssland, hvilka dock till slut blifvit lyckligt lösta.

Ryska sändebudet i Stockholm ansåg sig nämligen ej kunna underlåta att till kejsar Nikolaus öfersända några exemplar af svenska tidningar, däri den aflidne czarens bild förekom på det skändligaste karrikerad. Det hade nu ingen ting gjort, om inte hans namn stått inunder, ty då hade ingen dödlig kunnat gissa sig till, hvem det skulle föreställa, men

nu stod namnet utsatt, och sändebudet förklarade i sin rapport, att han på det lifligaste måste tillstyrka att upprättelse kräfdes.

Kejsar Nikolaus kunde ej annat än gilla sändebudets åsikt, att det var nedrigt af en vänskapligt sinnad nation att bete sig på det viset mot en afliden monark, som stått på bästa fot med dess egen, men mån ville dock ej göra mål af saken. Men ett par dagar därefter kom från sändebudet en ny samling tidningar, däri den unge kejsarens brud, den älskliga "prinsessan Solsken", befanns ha fått sitt namn under ett beläte, mot hvilket en äldre eskimåkvinnas bild skulle ha varit fager, och nu tog det slut med kejsarens tålmod. Det blef en häftig skriftväxling, som slutade med att kungen personligen vände sig till kejsaren i ett bref, däri han lyckades blidka den förtörnade monarken.

Gud vet, om det är sant, men det förefaller åtminstone inte otroligt.

Snöklockan.

Vi hade varit och skådat "Niobe" på kvällen, hvarefter vi hastigt och lustigt gjort slut på en monumental supé, som kräfde ett par halfvor punsch till sällskap, för att den inte skulle vantrivas. Samtalet, som var betydligt animeradt, rörde sig om den fagra statyns märkliga förvandling.

"För min del", anmärkte en af sällskapet, "tycker jag, att pjesen är misslyckad. Hvad har alla di främmande kvinsen där att göra? Det skulle allt ha blifvit en annan parfym på historien, om författaren hade haft smak att låta metamorfosen passera hemma hos en bättre ungarl."

Nu är att säga, huru talaren, dr Axel Brag, är en gammal förhärdad ungarl, som under normala förhållanden knappt tål att höra talas om fruntimmer utan att påstå sig må illa.

Och en liten dam, som gjorde visit hos honom i annan afsikt än att få bot för någon krämpe, kunde göra sig beredd på ett treffligt mottagande.

“Hahaha“, skrattade den lille pigge Nylin, “tänk er, gossar, om det komme en så'n där marmormamsell hem till Bragen och nystade armarne om halsen på honom och ville gifta sig med honom? Det skulle allt vara en syn för gudar!“

Sällskapet brast i skratt, men gamle Brag såg oberörd ut.

“Tror du det skulle genera mig, hva'?" frågade han öfverlägset. “Nej, det skulle mamsellen inte ha gjort för inte, det kan du lita på.“

“Det vill säga, att du skulle gifta dig med henne?“

“Åhja, om inte precis det, så — det angår dig för resten inte, din lille byting! Men skål i alla fall!“

Och sedan den angifna situationen skärskådats från åtskilliga sidor, gled samtalet in på andra ämnen.

Följande förmiddag mötte jag Bragen ute på gatan. Det låg ett uttryck af balans på sömn öfver hans jovialiska drag, och han flyttade sina nittifem kilo utefter trottoaren med en knappt nämnvärd hastighet.

“Hur är det med dig, gamle vän?“ frågade jag med allt det medlidande, som en dagen-efter-patient förmår att inge mig.

“Skralt“, svarade han i ynkelig ton, “mycket skralt! Gå med och drick lite porter, så ska jag tala om för dig någonting underbart.“

Jag följde uppmaningen, och sedan han nödortfigt restaurerat sig med en kaviarsmörgås och en halfva Carnegies, berättade han följande trovärdiga historia:

“Vi skildes åt vid 3-tiden i natt, som du minns, och jag var ju lite lurvig, ja, kör för ursned, om du tycker, att det kommer sanningen närmare.

Jag trädde alltså in i min praktfulla dublett, ritade eld på en tändsticka, tände lampan och satte mig i gungstolen att hvila en stund, innan jag öfvergick till befrielsen från skruden.

Som jag satt där, kom jag att tänka på det där, som vi pratade om i går kväll, apropos 'Niobe', du minns. Jag drog upp för mig själf den där situationen, som lille Nylin tyckte

skulle vara så härlig, och skrattade rätt godt åt tanken på mig själf i cirkulation med t. ex. Venus från Milo.

Jag har, som du vet, en liten reproduktion i terracotta af Hasselbergs 'Snöklockan', som står på en piedestal och sträcker på sig. Jag kom händelsevis att titta på den och tänkte för mig själf:

'Jo, du gamle Brag, det skulle allt bli en snygg historia, om det blefve lif i den där lille afguden!'

Hur länge jag satt och stirrade på flickan, vet jag inte, men till sist började hon undergå en märklig förändring. Hon växte, ser du, och blef allt större och större, ända tills hon fått naturlig storlek. På samma gång blef hon ljusare till färgen, och det gick då och då liksom en sprittning genom hela figuren.

Jag trodde först, att det var en synvilla och gnuggade mig stadigt i ögonen, men när jag såg upp igen, stod hon där likadan. Jag nöp mig i armen i tanke, att jag möjligen satt och sof, men det verkade heller inte någon förändring i situationen. Då började det kännas lite kusligt.

Det var alldeles tydligt: jag hade suttit och stirrat på flickan, tills jag hade hypnotiserat lif i henne! Tillsvidare höll hon sig lugn, men jag ryste vid tanken på, att hon skulle ställa till något spektakel. Det lät emellertid inte vänta på sig. Du kan föreställa dig mina känslor, när jag hörde henne upphäfva sin röst och tala:

'Ska vi inte sluta nu, herr Hasselberg? Jag orkar inte stå så här längre.'

Hvad i alla gudars namn skulle jag svara på det! Jag kunde inte hitta på något svar alls, och därför teg jag som ett godt barn.

Då slog hon upp ögonen, och vid det hon fick syn på mig, gaf hon till ett illskrik, som om jag hade varit en bengalisk tiger, hoppade ned från piedestalen och kröp bakom ett dörrdraperi. Den där omotiverade förskräckelsen retade mig. Jag hade ju inte så mycket som pekat åt flickan.

'Å, kom ni fram, och stå inte där och slit ner draperiet', sa jag i en ton så torr, att hon borde ha förstått, att hon inte hade någon kurtisör att göra med. 'Jag ska min själ inte bita er!'

'Herre Gud, hvar är jag då?' frågade hon ängsligt.

'Ni ä hos mig', svarade jag mera sanningsenligt än egentligen upplysande.

'Och hvem ä ni?'

'Doktor Axel Brag, till er tjänst. Specialitet: kronisk magkatarr. Skulle ni vilja vara god och säga mig, hvarför ni står där bakom och fånar?'

'Ack, jag har ju inte en tråd på kroppen!' klagade hon. 'För Guds skull ge mig lite kläder!'

'Om ni lugnar er. Några fruntimmerskläder har jag inte på lager för tillfället, men om ni inte har någonting emot att låna en af mina skrudar, så går det för sig.'

'Tack, tag hit hvad som helst!' ropade hon. 'Men fort, så ä ni snäll!'

Jag plockade fram en fullständig beklädnad och räckte henne det ena plagget efter det andra bakom draperiet. Om några minuter var hon färdig, och när hon kom fram, var det pengar värdt att se henne. Tänk dig en spensligt byggd flicka af medelstorlek i mina kläder! Hon senterade också det komiska i situationen, och när hon såg sig i spegeln, gaf hon till ett klingande skratt.

'Nu kanske jag får be om min nådigas namn?' hemställde jag i någorlunda artig ton.

'Jag heter Fredrika Lundström och ä från Karlskrona. Vill ni nu vara snäll och säga mig, hvar jag ä och hur jag kommit hit?'

'Det är snart sagdt. Ni är i er fädernestad, jag har fått er i julklapp af er farbror, och på något outransakligt sätt har jag suttit och hypnotiserat lif i er. Det ä hela historien.'

'Det ä då för underbart!' sa hon med en lätt skakning på hufvudet. 'Jag bor i Paris —'

'Förlåt, att jag afbryter!' inföll jag. 'Vill ni inte sitta ned och dricka ett glas portvin?'

Hon tackade, jag tog fram en butelj vin och slog upp ett par glas, hon smuttade på vinet och fortfor:

'Jag bor, som sagdt, i Paris och förtjänar mitt bröd med att stå modell. Jag gör bekantskap med Hasselberg, som intresserar sig för mig, därför att jag är blekingsflicka. Jag står modell åt honom en dag, och så minns jag ingenting

vidare, förrän jag vaknar upp hos en främmande herre i min egen fädernestad. Ä de inte besynnerligt?’

’Jo, mycket besynnerligt’, instämde jag. ’Men hvad ska ni nu ta er till? Här kan ni naturligtvis inte stanna.’

’Jag har släktingar här i sta’n, som ska ta mot mig med öppna armar’, svarade hon. ’Men klockan ä 4, ser jag, så det ä kanske väl tidigt på morgonen att komma dit. Ni tilllåter väl, att jag stannar här några timmar?’

Jag kunde naturligtvis inte köra ut henne på gatan midt i natten, så det var ingenting annat att göra än att låta henne stanna kvar.

’Naturligtvis får ni det’, svarade jag, ’men ni får ursäkta, att jag inte kan hålla er sällskap, för jag måste lägga mig och sofva, om jag ska vara människa i morgon.’

’Genera er inte’, sa hon. ’Gå ni in i er sängkammare, stäng dörren och lägg er. Jag kan ju ta mig en liten blund här på soffan för att fördrifva tiden.’

Jag började tycka, att flickan var riktigt hygglig, och skulle just säga godnatt, då det knackade på fönstret.

’Nu ä fan lös!’ tänkte jag för mig själf. Och mycket riktigt, när jag tittade ut, fick jag syn på Nylin och Andersson, som stodo utanför och sågo obehagligt gladlynta ut. Jag öppnade fönstret och frågade halfhögt i förtretad ton:

’Hvad tusan vill ni?’

’Inte så häftigt, lille bror!’ svarade Andersson. ’Vi skulle bara fråga, om du hade någon grogg på dig.’

’Dra åt Helsingland!’ nästan röt jag och stängde fönstret. Men det dröjde inte mer än ett par sekunder, förrän dörren öppnades — jag hade glömt att ta ur nyckeln! — och in kom di här båda sakramenskade slynglarne.

’Inte skall du bli arg, Brag’ — började lille Nylin, innan han väl hade kommit genom dörren, men afbröt sig tvärt, då han fick syn på flickan, slet af sig hatten och bockade sig med tillgjord artighet.

’Åh, tusan!’ utropade han. ’Vi trodde naturligtvis, att du var ensam. Hm!’

’Ja’, instämde Andersson, ’inte kunde vi tro, att du hade damsällskap! Under så fatta omständigheter, så adjö med dig, gamle roué!’

Inte för att det egentligen skulle ha generat mig, om det varit så, som di där bofvarne trodde, men att bli oskyldigt misstänkt, det hade jag inte lust till, och med friskt minne af alla de obehag, som den där arme mannen i pjesen ådrager sig, därför att han inte talar om, hur saken hänger ihop, beslöt jag att förtälja hela historien.

'Nej, vänta lite, gossar', sa jag, 'så ska ni få höra, hur det här kommer till. Det är inte, som ni tror, det försäkrar jag er. Det är mycket märkvärdigt!'

'Ja, det kan vi så lifligt föreställa oss', svarade Andersson. 'Fröken har naturligtvis kommit hit för att få en tand utdragen. Eller för att få ett bra recept mot kolerin. Gå på du, vi ä idel öra.'

'Och strupe, ja', tillade Nylin och serverade helt ogeneradt sig och stallbrodern ett glas vin.

Flickan kastade en vädjande blick på mig, och jag berättade sanningsenligt hela historien. Men tror du, att de trodde mig. Inte! Di lät mig knappt tala till punkt, förrän di slog till ett gapskratt så att fönsterrutorna skallrade. Di skrattade, så jag trodde di skulle gå åt. Tårarna rann nerför kinderna på dom, och di kunde inte få fram ett ord.

Innan di hann hämta sig, kom katastrofen. Dörren öppnades för andra gången och in trädde min värdinna, endast nödortfigt klädd och med ett ljus i handen samt formligen fräsande af ilska.

'Hva ä detta för ett Herrens lefverne!' skrek gumman i rasande ton. 'Hur kan doktorn understå sig att dra in all världens patrisk midt i natten och föra ett väsen, så det hörs öfver hela kvarteret! Jag ska säga doktorn, att mitt hus ä ett bönehus, men doktorn har gjort det till en röfwarekula. Men det ska bli slut, så mycket doktorn vet det!'

'Bästa fru Palmkvist', svarade jag helt lugnt, men gumman afbröt mig:

'Hvarför säger doktorn inte till dom, att di går! Gå hem och lägg er, och sitt inte här och förstör hederligt folks nattro!'

'Ursäkta, fru Palmkvist, men flickan ä resande och ska bo hos mig i natt', sa jag beskedligt.

'Ska hon! Nej, si det ska då bli en evig lögn, kom ihåg det! Utan herrarne får allt ta mamsellen med sig!'

Det var ingenting annat att göra, om vi skulle undvika skandal, det insåg vi allihop. Andersson lofvade att ta hand om flickan och skaffa henne tak öfver hufvudet för natten, vi tog farväl af hvarandra, och mina gäster tågade af under bevakning af min tappra värdinna, som följde dem ända till porten för att se, att di kom ut ordentligt.

Såfort jag blef ensam, tog jag in nyckeln och låste dörren, hvarpå jag än en gång slog mig ner i gungstolen för att hämta mig efter de här sinnesrörelserna, och där måste jag ha somnat.

Jag vaknade klockan 10 i dag vid, att min värdinna trädde in. När jag hann att göra mig reda för situationen, satt jag i gungstolen fullt påklädd, i öfverrock och galoscher. Hatten hade ramlat af mig och rullat fram till foten af piedestalen, där Snöklockan fortfarande stod och sträckte på sig.

'Åh, herre Jösses, har doktorn suttit och sofvit i stolen!' utbrast den beskedliga gumman häpen.

'Ja, det tycks så', svarade jag lite konfys."

Sommarens behag.

Ingen uppskattar väl sommarens behag så fullt och helt som den subtila öfverkulturprodukt, som kallas stadbo.

Den verkar på oss berusande som champagne, och vi behöfva knappt läppja på glaset för att komma i full 10-kronors-stämning. Vi röna intryck redan af de lätta antydningar, som, silade mellan husraderna, tränga in öfver rämärkena af våra rännstenar, svaga som den aning om parfym, som slår emot dig ur rocken från gårdagskvällens rendez-vous.

Vi stiga upp med solen kl. 8 på morgonen med de få sybaritiskt vekliga undantag, som makligt sträcka sig på lätjans läger ända till bortåt kl. half 9 på förmiddagen. Vi gå ut att inandas den friska, härliga morgonluften, nyss inkommen från landet, och vi ställa våra steg upp till torget för att njuta

af åsynen af de smulor ur sommarens ymnighetshorn, som om morgnarne breda den skäraste poesi öfver denna fagra plats.

Liksom den sjöfarande i ostindiska arkipelagen med hänförelse inandas de berusande ångor, som den ljumma vinden för till honom från kryddöarnes plantager, så insupa äfven vi med begärlighet de väldiga vågor af vällukt, som slå emot oss från trädgårdsmästarnes och grönsaksmånglarnes vagnar. Det är en bedårande doft, som trolskt smeker vårt luktsinne och sänder vår fantasi ut på vidsträckta färder i gastronomiens underbara land.

Vi vandra fram mellan bundtar af den läckraste sparris och knippor af späda morötter, mellan salladshufvuden och svällande blomkål, mellan ärtskidor och spenat, gurkor och rabarber, dessa sommarens älskliga, anspråkslösa barn, som i skaldens gunst alltid få stå tillbaka för sina praktfulla systrar blommorna, men som dock, när allt kommer omkring, äro de som hålla hela poesiaffären i gång. Ty utan mat skulle den finaste skald på jorden snart vara ett tämligen tarfligt lik, som den utsvultnaste schakal i Sahara skulle rynka på näsan åt.

Vi göra ett slag ned till hamnen för att betrakta de glänsande läckerheter, som hafvets väderbitna döttrar hämtat upp ur dess gifmilda sköte, tjocka, präktiga flundror och stora, feta gäddor, som skulle kunna fresta ett helgon till synd, fagra sjöjungfrur, som lockat mer än en tapper riddare ut ur hans måttlighetsprincipers förskansningar och fört honom i fördärfvet. Ty fisken vill simma, heter det, och är den anrättad, nöjer den sig icke med sjövattnet.

Vi maka oss ner i parken och sätta oss på en soffa i skuggan och smälta våra intryck. Och sommaren förefaller oss som en stor, vacker, duktig flicka, som lagar god mat åt oss och kysser oss på lediga stunder. Det är idealet, som tar gestalt och väcker hos oss en ren, opersonlig, men lidelsefull kärlek, i känslan af hvilken vi tycka oss vilja ta hela världen i famn och gå hem och äta frukost.

Och till och med under de tunga arbetstimmarne, då vi kasta en blick genom fönstret på den solbelysta grönskan därutanför, sväfvar tanken hän till den stora, vackra flickan,

och skramlet af mödans fjättrar erinrar oss om den melodiska klangen från middagsklockan, som kallar oss till det rikt dukade bordet.

Men aftonen, då det börjar bli svalka i luften, är dock kanske den tid på dagen, då sommarens behag framträder mest intensivt. Då krypa vi ur det isskåp, i hvilket vi tillbringa vår eftermiddag, och sätta oss i skuggig, doftfylld syrénberså, omkring ett rymligt bord med en punschbutelj i en ishink, omgifven af svettiga apollinarisflaskor.

Och näktergalen slår sina härliga drillar, och musiken spelar Lindemans odödliga melodi, det klunkar i flaskan, och glasen klinga, och öfver det hela hvilar en stämning af stilla frid och lugn belåtenhet, sådan icke ens de vildaste utopister vågat drömma om.

Vi vandra sakta "på munter klöf", som en af mina vänner uttrycker sig, hem i nattens tystnad genom svala, halfskumma gator, gå till kojs med en känsla af oändligt välbehag och drömma ljuftva drömmar om vår stora, vackra sommarflicka.

Då vi med sådan hänryckning njuta af de smulor, som falla från den rike mannens bord, är det gifvet, att vår njutning skall vara gränslös, då vi få sitta med vid bordet, då vi komma ut till landet, ut till fåglarne. Där njuta vi så, som endast den kan, som har öppet sinne för naturens skönhet i dess underbart växlande mångfald af uppenbarelseformer.

Där ha vi skogen med sin skuggiga svalka och sitt hemlighetsfulla sus, med sin saftiga grönska, som är så bra för ögonen, och sina balsamiska ångor, som äro så välgörande för bröstet, skogen med sina läckra orrar och tjädrar, harar och morkullor, som under de gröna hvalfven af naturens härliga tempel sjunga sina hymner och lägga på hullet i förbidan på jägaren, som skall hämta dem att fylla sin bestämelse.

Där ha vi den melodiskt porlande, silfverklara bäcken, under hvars stenar de smakliga kräftorna ligga och vänta på att få sorgens färg utbytt mot kärlekens och socialismens.

Där ha vi den lugna, spegelblanka insjön, i hvars kristallklara vatten de vackra abborrarne gå omkring och längta efter att bli uppmetade, och sin vassbeklädda strand, där anden pysslar om sina ungar, så att de skola bli riktigt feta

och duktiga till den stora dagen i juli, då de skola lämna jordelifvet och bli oss en läcker spis.

Där ha vi den vackra, leende hagen, där de förträffliga korna gå och producera den välsmakande vätska, som utspädd med en lika stor volym vatten säljes i staden under benämningen mjölk.

Där ha vi trädgården med dess lummiga bersåer och dess jordgubbsängar, dess fågelsång och dess körsbärsträd, dess prägel af flit och ordning och dess angenäma löften om augustipäron och gula plommon.

En blick ut öfver de gröna potatisfälten för vår tanke på den lilla middagssupens stora behag, åsynen af det böljande hvetet kommer oss att tänka på mjukt, hvitt franskt bröd, och hönsens kackel på bakgården framtrollar för vår inre syn en af dessa stekta kycklingar, som komma hjärtat att slå med snabbare slag.

Då solen badar nejden i brännande solsken, och luften skälfter af hetta, då sväfva våra blickar hän till trädgårdens melonsängar, där de läckra frukterna må väl af den sköna värmen.

Och då tunga moln stiga upp vid horisonten, åskan börjar mullra i fjärran, himlen blir mörk som bly, blixtarne korsa hvarandra, och regnet faller ned i strömmar, då försjunka vi i beundran inför det majestätiska skådespelet och tänka på, hvilken präktig filbunke vi ska få till middag dagen därpå.

Det är, som om hela naturen ropade till oss med skalden: Ack, hvad lifvet dock är skönt!

Landbon, som sitter i sommar upp öfver öronen, han uppfattar ej dess tjusande behag; han ser inte skogen för bara träd.

Men för oss, som få sommarens fröjder liksom utvägda på apoteksvåg, för oss har den en tjuskraft, som aldrig förminskas.

Vi älska alltjämt lika lidelsefullt vår stora, vackra, duktiga flicka, som lagar god mat åt oss och kysser oss på lediga stunder.

Något om metning.

Hvad beträffar metning, så delar jag obetingadt de små abborrarnes åsikt, att det är en sämre sport, och om du sätter dig in i den lilla abborrens situation, så skall du utan tvifvel göra detsamma.

Där hänger då en den allra som läckraste daggmask som en nyrökt medvurst i ett charkuterifönster. Så kommer den lille hungrige abborren kilande och får syn på delikatessen. Och maskkanaljen börjar ögonblickligen vifta på svansen och kokett vrida sig i tusen krumbukter för att se så bedårande ut som möjligt.

Men den lille abborren ler ett cyniskt leende och säger som så: "Hör du, du, du! Du har visst råkat att svälja en metkrok för mycket, min gosse. Om du vill vara så innerligt snäll och spotta ut den, så ska vi talas vid sedan!"

Och så blänger den lille abborren på den store sportsmannen däruppe i båten och säger för sig själf: "Jo, du tycker nog, att du är rysligt knepig, där du sitter, men mig lurar du inte. Jag genomsådar dig, din nedrige bof. Ih, du!"

Men att suga en liten smula på den aptitliga masken, det tycker den lille abborren, att han kan kosta på sig, om han bär sig försiktigt åt, och så tar han sig en afsmakare på den yttersta svansspetsen, tycker att det smakar bussigt, tar tveksamt en liten bit till, drages så småningom in i passionens hvirvel, och så ligger han snart på andra sidan båtrelingen och mediterar öfver förgängligheten af all jordisk fröjd.

Det första jag har emot metsporten är, att man för att kunna med någon utsikt till framgång idka densamma måste stiga upp, innan man hunnit gå och lägga sig, ja, till och med ännu tidigare. Antagligen är det väl lättare att lura abborrstackarne, om man träffar på dem, innan de riktigt hunnit gnugga sömnen ur ögonen. Men jag anser det från moralisk synpunkt sedt afgjordt fördömligt att stiga upp tidigare, än

man är piskad till, och stöder mig därvid på den gamla satsen: den, som sofver, syndar icke.

Så fordrar denna i och för sig ytterst enkla sport en ofantligt stor apparat, om den skall bedrivas fullt vetenskapligt. Utom ett par metspön och en ansjovislåda full med feta daggmaskar behöfver man sju à åtta smörgåsar, två löskokta ägg, två halfva öl, tre stora supar och en sjettedels liter fin champagnekonjak per man, och har man så dessutom ett halft dussin pannkakor, lite varm potatis och ett par matjes-sillar, så är det så mycket bättre. Det är inte mer än mänskligt, att man alltid glömmar en del af rekvisitan, och det må nu vara det allra oväsentligaste, så väcker det alltid missstämning och fördärfvar hela nöjet.

Vi voro en gång tre män i en båt och på väg ut att anställa förödelse bland abborrarna. Under resan föll det oss in, att vi möjligen kunde ha glömt något hemma, hvarför inventering anställdes med ledning af en förut uppgjord förteckning öfver, hvad som skulle tagas med.

Och snart började våra farhågor att skingras, ty allt fanns på sin plats, hela listan igenom. Smörgåsarne? — ja; ölet? — ja; spriten? — ja; glas? — ja; tallrikar? — ja; o. s. v. ända tills vi kommo till: metspöna?

Då var det täfft. Vi sökte igenom hela båten och vände ut och in på alla fickor utan att kunna hitta dem, och hade vi inte haft allt det öfriga med oss, så hade vi sannerligen farit hem utan att meta. Som det nu var, tröstade vi oss snart öfver vår glömska.

När man så väl har kommit ut på en passande plats och fått båten säkert förankrad, så har man ett trefligt jobb med maskkanaljen, som "grannas" värre än en bondgumma på ett kafferep, fast han kröker sig af välbehag, när man kittlar honom med kroken på insidan.

Så har man endast att spotta tre gånger på kreaturet och mumla någon trollformel, som jäg nu inte kommer så noga ihåg, men som liksom den förstnämnda proceduren är afsedd att göra läckerbiten mera apitretande.

Och så slungar man ut hela apparaten i sjön och sätter sig och stormstirrar på den lille hoppande korkbiten, som om ens timliga och eviga väl berodde af dess gupningar.

Det skulle vara roligt att veta, om det i denna ofullkomlighetens värld finns någonting, som är mera ägnadt att utveckla tålmodets sköna dygd. Det finns knappast mer än ett enda sätt, på hvilket man under tiden får ge uttryck åt sina känslor, och det är att rulla med ögonen.

Inte får man tala, för det skrämmer fisken; att hvissla är förbjudet af samma anledning; att svära på sjön är ju så godt som att själfmörda sig, och att stampa i båtbottnen kan ha ett personligt besök nere hos masken till följd.

När man så har suttit och fånstirrat på den lille korken en stund, så börjar man känna en sig med hvarje ögonblick ökande begärelse efter en liten morgonjamare, och så anammans frukosten med hänförelse, gudsgåfvorna sköljas ner med någon passande vätska, cigarrerna tändas, och en stilla frid breder sig öfver tillvaron som grädden öfver en filbunke.

Sedan far man hem. Efter att dock först ha gjort en påhälsning vid Fisktorget eller lagt ombord med någon sig på väg dit befinnande fiskareka och köpt en fiskknippa, som hvarken får vara så liten, att man kan beskyllas för att ha kastat bort sin tid, då man kommer hem, eller så stor, att den kan ge anledning till misstankar rörande sättet för åtkomsten.

Att få opp någon fisk med ett metspö är nämligen, efter hvad erfarenheten visat, lika komplett omöjligt som att koka risgrynsgröt af kardnubb, och metade abborrar äro utan vidare att hänföra till mytens område. Hur man lyckas få denna illmariga fisk på det torra, vet jag inte, men att det inte är lönt att försöka med ett metspö, det är då säkert, och hör du någon samvetlös person påstå, att han dragit opp trehundrajugofyra abborrar på tio minuter, så kan du tryggt hänföra honom till den sortens människor, som endast älska sanningen på mycket långt afstånd.

Med alla sina skuggsidor har dock äfven denna sport sin ljusa sida, och det är den poesi, som hvilar öfver densamma och företrädesvis ligger i de märkliga öden och äfventyr, som hända den sanne metaren på hans väg genom lifvet. Den gamle sjömannen kan berätta underliga ting, och en gammal inrökad jägare är alldeles smäckfull af historier om underbara upplevelser, men äfven en idkare af den ädla metsporten kan åstadkomma aktningvärda saker i den vägen.

Som ett par exempel ur högen skall jag här återgifva två små historier, berättade af en gammal metare, som varit med om åtskilligt i sina dar.

Jag hade — så berättade han — suttit ute i tre timmar utan att få så mycket som en fena, oaktadt jag befann mig på ett mycket bra metställe. Allt som oftast hade det varit någon framme och nosat på betet, men ingen hade kommit sig för att nappa.

Men just som jag tänkte ge hela nöjet på båten och kafva hem, får jag ett napp, som håller på att rycka spöet öfver bord. Sakta och försiktigt drar jag upp och med åtskilligt besvär lyckas det mig att få en kolossal gädda öfver relingen. Jag tycker, att djuret ser märkvärdigt svullet ut på midten, och tar genast opp min pennknif för att dissekera det. Då jag skär opp fisken, finner jag i dess inre icke mindre än trettiosex större abborrar, af hvilka ingen vägde under ett halft kilo.

Nu var hemligheten af det klena resultatet löst. Gäddan hade naturligtvis stått på lur i närheten af betet och kastat sig öfver och slukat hvarenda fisk, som kommit dit för att nappa. Sista gången hade hon dock inte varit nog kvick i vändningarne, utan abborren hade hunnit att få kroken i sig, och då var hennes öde besegladt.

En annan gång hade vi två spön ute på hvar sida om den lilla båten. Plötsligt nappade det på alla fyra på en gång. För att inte möjligen gå miste om den ene af fiskarne fattar jag samtidigt båda mina spön, ett i hvar hand, och drar opp. Min kamrat på andra sidan gör på samma sätt. Det känns ovanligt tungt, spöna kröka sig, så att de hålla på att brista, men längre än till en viss punkt är det omöjligt att lyfta dem. Af refvarnes riktning finner jag, att båda fiskarne befinna sig under eller på andra sidan om båten. Min kamrat gör samma iakttagelse.

Efter att ha hvilat ett ögonblick ta vi åter i med förnyade krafter. Det lyckas oss inte att lyfta spöna en millimeter högre än förut, men i stället lyfter sig — båten. Refvarne ha synbarligen blifvit hoptrasslade inunder densamma. Vi hugga i allt hvad tygen hålla, och nästa sekund sväfva

vi ungefär tre och en half meter öfver vattenytan. Den ljumma brisen för oss sakta framåt, och efter tjugo minuters segling äro vi hemma vid vår båtbygga...

På lediga stunder.

Den bekanta signaturen X skrifver till mig som följer:

Jag har ledigt under 20 timmar af dygnet. Af dessa tillbringar jag 8 på krogen och 6 i sängen. Ge mig anvisning på någon lätt sysselsättning, som under de öfriga kunde ge mig en välbehöflig biförtjänst!

Det skall vara mig ett sant nöje, unge man. Jag skulle kunna anvisa er tusen sätt att förtjäna pengar på lediga stunder, men jag skall nöja mig med att antyda några stycken.

Gå omkring och såga ved! Det är inte det ringaste ansträngande, fastän det ser så ut. Man har ingenting annat att göra än att dra sågen fram och tillbaka. Resten går af sig själf. Det är precis som att spela på basfiol. Och ni vet inte ordet af, förrän ni har sågat ett par, tre famnar björkved och förtjänat er en femma så bekvämt, som ni gärna kan önska er.

I de stora världsstäderna kan man bereda sig god förtjänst genom att medels en hullingsförsedd spets å käppen på gatorna samla upp bortkastade cigarrstumpar, som sedan förarbetas till snus och andra goda saker. Hos oss är nu inte utsikt till någon större inkomst af en dylik handtering, men man kan ju alltid ta, hvad som erbjuder sig, och det skadar inte att ha en hvass spik i ändan på käppen, när man går ut och promenerar.

Har ni tänkt på att hyra ut ryggsidan af er eleganta, ljusa kavaj för annonsering? Dela in den i åtta, tio rutor och tag exempelvis en riksdaler per dag och ruta, så har ni där en liten, ganska nätt inkomst. Har ni en mage, som är något så när presentabel, så kan ni ju låta annonsera på den också.

Den skulle passa förträffligt för en matvaruhandlande, som därigenom skulle kunna åskådligt visa allmänheten, hur präktigt hull man får af hans föda.

Köp er en amatörkamera och gå omkring och fotografera stadens vackra flickor, hvarpå ni till julen kan ge ut ett "Galleri af sköna kvinnohufvuden", ett planschverk, som nog skulle få en strykande afsättning.

Sätt upp en atelier för punschfläckars uttagande ur herrkläder. Det uttvättade sockret tillvaratages, tillsättes med en passande kvantitet krita och säljes som synnerligen lämpligt vid syltkokning.

Skrif växlar! Men kom ihåg, att artigheten att bespara acceptanten besvär genom att själf skriva hans namn ofta blir missförstådd.

Tag er ett bra *nom de guerre* och uppträd på en varieté om kvällarne som vissångare. Kan ni inte sjunga, så är det så mycket bättre. Ser ni något så när människolik ut, så ägna er åt "O, Charlotta"-genren och lägg an på damerna, och er framgång är gifven. I motsatt fall behöfver ni bara göra gubbar och dra till med en lindrig kötted emellanåt, så har ni publiken för era fötter.

Ge lektioner i moderna kortspel! Det tillhör ju en vårdad uppfostran att kunna spela åtminstone vira något så när skapligt, och helt säkert skulle skaror af unga män, hvilkas uppfostran i detta afseende blifvit försummad, med hänförelse kasta sig öfver tillfället att förvärfva denna vackra talang. Ett par kronor i timmen, fri punsch och rättighet till all uppkommande vinst, på hvems sida den än må uppstå, kan ej betraktas som för dryg ersättning, då man tänker på ämnets betydelse.

I sammanhang härmed vill jag påpeka ett länge känt behof, som ni skulle kunna förtjäna en och annan hacka på att fylla. Hur ofta händer det inte, att man sitter tillsammans på tumis och lågar af begärelse efter en liten vira, men omöjligen kan få tag i tredje man.

Gack därför snarliga och annonsera så här: "Som tredje eller fjärde man till kortpartier rekommenderar sig" etc., och om ni inte går alltför långt i era anspråk, skall ni ha en an-

ständig inkomst och betraktas som en mänsklighetens välgörare.

Apropos annonser, så skulle ni med en ringa stilistisk förmåga och någon kalligrafisk färdighet kunna bereda er en icke obetydlig inkomst som litterärt biträde åt annonsörer. Det skick, i hvilket annonser inlämnas till tidningarne, är nämligen icke alltid fullt idealiskt. För en tid sedan kom en ung man på landet in med en annons till det förträffliga annonsorgan, hvars redaktion jag har äran tillhöra, och mottagaren fick genast klart för sig, att det var en dödsannons, och taxerade den därefter. Sättaren kunde dock inte se annat, än att annonsen handlade om en auktion på skånska grisar, hvilket i hög grad förvånade korrekturläsaren, som fick det till att vara ett tillkännagifvande om ett missionsföredrag. Den sistnämnda åsikten blef den gällande, och dagen därpå kom annonsören opp och skummade af ilska öfver, att hans annons om en frisk och duktig amma inte hade kommit in.

Flugorna äro, som hvar man vet, till ett oerhördt besvär, särskildt i butiker, där man har matvaror till salu. Det är min öfvertygelse, att om ni erbjöde er att mot billigt arfvode stå i en sådan där bod ett par timmar om dagen och hålla flugorna från maten, ni skulle få flere anbud, än ni kunde ta emot.

Skaffa er agenturen för ett bra lifförsäkringsbolag och se till, att ett par af de försäkrade dö fjorton dar efter inbetalningen af första premien, så att familjen får ut pengarne, och laga, att det blir ordentligt bekant i staden. Ge er sedan ut och ta opp försäkringar, och ni skall göra en god affär. Hvar och en vill naturligtvis försäkra sig i ett bolag, där man dör. Hvad är det annars för idé med försäkringen!

Fråga er skräddare, om ni inte kan få stå i hans fönster som modell till en fin karl. Det vore den bästa skylt, han kunde få, och har han det ringaste affärssinne, så engagerar han er mot ett drygt honorar.

Håll populära föreläsningar mot billig inträdesafgift om något, som ni inte har en aning om. Kan man antaga, att ni känner till ämnet en smula, så har man lite anspråk på er, men inleder ni blygsamt föredraget med att förklara, att

ni ingenting vet eller begriper, så gör det ett godt intryck, och man har öfverseende med bristerna.

Hur många damer ges det inte, unga, vackra, rika damer, som förgäfvos sucka efter en herre till sällskap! Hvarför annonserar ni inte, att ni är villig att mot ersättning tjänstgöra som sällskapsherre hos någon ung dam med godt utseende och sätt samt någon förmögenhet? Jag är säker om, att svaren skulle hagla öfver er.

Ett väl inrökadt cigarmunstycke är en juvel, som det kostar både pengar och arbete att förskaffa sig. Hvad säger ni om att ta emot sjöskummunstycken till inrökning mot billigt arfvode samt fria cigarrer?

Ett par gånger om året uppvaktas vi lite hvar af lockande prospekt från Hamburg-lotteriet. Vi inse nog allesamman, att vi svåriligen kunna använda våra pengar sämre än på tyska lottsedlar, men köttet är svagt, och vi spela. Här yppar sig ett godt tillfälle till förtjänst för en ung man med någon talgäfva. Annonsera så här: "Öfvertalning att undvika lotterispel verkställes säkert och billigt" etc., och hundratals kunder skola, när febern gått öfver, vara er tacksamma för att de mot den ringa uppoffringen af ett par kronor räddats från att kasta flere hundra i halsen på tyskarne. Detta är en ädel uppgift, som jag särskildt vill rekommendera.

Ja, detta är nu, som sagdt, endast en liten bråckdel af de utvägar, som stå en ung man till buds, om han på allvar vill skaffa sig lite tillfälliga inkomster, men jag hoppas, att det bland de här angifna metoderna åtminstone skall finnas någon, som faller er på läppen. Och när ni, som jag hoppas, tar itu med att förtjäna pengar på något af dessa bekväma sätt och ni sitter och skär guld med täljknifvar, så tänk ibland med tacksamhet på er hyggelige rådgifvare.

Hvad vet du om landet?

Ehuru deras blygsamhet förbjuder dem att erkänna det, äga stadborna i allmänhet en rik fond af okunnighet om förhållandena på landet. Jag har därför tänkt, att en uppslagsbok för på landet vistande stadbor skulle fylla en lucka i vår litteratur och torde i en framtid komma att ge ut en sådan med ofvanstående titel. För att bereda mina läsare tillfälle att bilda sig en föreställning om arbetets tendens och innehåll, ber jag att här få lämna några små utdrag, som kanske på samma gång skola vara af praktisk nytta för sommargäster.

Abborre. Fisk bestående af 25 proc. kött och 75 proc. ben, som alltid fastna i halsen på den ätande. Fångstsätt obekant. En gammal myt berättar, att den fordom ficks på mete.

And. Fågel, som skjutes vid helt späd ålder den 11 juli. (Undantag: skördeanden.) Exempel på satsen: de goda dö unga. (Se vidare jakt!)

Arg. (Se tjur!)

Ax. Den öfre, tjocka ändan på sädesstråna.

Bad. Tages minst en gång i månaden, antingen man behöfver det eller ej.

Badhus. I allmänhet belägna vid stranden. Igenkännas på de hårresande skrik, som utgå från desamma, då ett par flickor plaska därinne. Man bör helst undvika att bryta sig in för att rädda de förmenta nödställda, ty man kommer nästan alltid olägligt.

Berså. Skuggigt och svalt krypin, afsedt för kurtis och förlofningar. Bör finnas på hvarje sommarnöje och vara så belägen, att mamma kan inskrida i rätta ögonblicket.

Besök. Unga män från staden mottagas väl och undfägnas rikligt, i synnerhet om man har giftasvuxna döttrar. (Se berså!)

Bönde. Karl, som bor på landet och är högtidsklädd om söndagarne. (Undantag: ankbonde.)

Brunn. Stenklädd grop, innehållande en dryck för barn och tjänstefolk.

Butelj. Häraf bör alltid finnas ett rikt och välsorteradt lager.

Cigarr. En god ekonom har två sorter, en som han röker själf, och en, som han bjuder andra på. Den förra är stundom bäst. Utmärkt medel mot mygg. (Se detta ord!)

Damm. Ett fint, grått pulver, som växer på landsvägarne. Särdeles olämpligt till inandning.

Dans. Anställes på nattsidan af infödningarne här och där i naturen. (Se detta ord!) Vid midsommartiden förekommer den oftast omkring majstänger. Är ofta förenad med slagsmål.

Dike. Mindre vattendrag utefter landsväg. Oftast uttorkadt. Stundom fylldt med lindrigt nyktra, sofvande lösdrifvare.

Dragspel. Det näst pianot mest missbrukade musikinstrument. Kallas äfven "bälgospel" och "piglock". Utöfvar en dämonisk tjuskraft på däkor (Se detta ord!) och föranleder till dans och annan osedlighet. Förbjudet i åtskilliga kommuner.

Däka. Yngre fruntimmer på landet. Alltid frisk och hurtig, i Bleking dessutom betydligt fager. Har lika litet som stadsflickorna någonting emot en stilla kurtis på kvällkvisten. Ofta mindre. Finnes speciell landtlig beundrare, gör man klokt, om man undviker att såra hans känslor. Motsatsen kan lätt leda till misshandel och andra förvecklingar.

Ensam. Obeskrifligt ljuft att vara på någon undangömd plats med ung älskande person af motsatt kön. I berså, där öfverraskning kan befaras, och i mindre båt ute på sjön, där kantring och räddning af människolif kan förekomma, bör yngling iakttaga en viss försiktighet, därest förlofning vill undvikas.

Eröfring. Göres af de unga damerna vida lättare på landet än i staden, om alla gynnsamma förutsättningar, som det förra erbjuder, med förstånd tillgodogöras.

Etikett. Behöfver ej så noga hållas på.

Far. Tiltalsord för äldre man på landet.

Filbunke. Sur mjölk i en glasskål. Ätes med socker och ingefära. Kan äfven ätas med sked. Urdelikatess: filbunke tjockt beströdd med rifven kronoankarstock.

Flöjt. Låter bra på sjön en stilla kväll. Griper sentimen-

talt anlagda mamseller. I brist på flöjt kan ocarina med fördel användas.

Fura. Ståtligt träd, af hvilket man får pitprops. Förekommer vanligen i större samlingar som kallas skogar. (Se detta ord!) En släkting till furan är julgranen.

Fyrk. En sorts mindre bevillningskrona, som användes på landet.

Får. Ett slags grådaskiga husdjur, som förekomma i hjordar. Anträffas äfven i inhägnader, som kallas fårfallor. Lämna ull och salt fårkött. Tämligen ofarliga.

Föl. Ett ungt hästbarn. Får det lefva länge, så blir det likt far sin.

Genväg. Smal stig, som går öfver stock och sten och på hvilken man behöfver en half gång till så lång tid att komma fram på som på den riktiga vägen. Bör därför undvikas, då man har brådtom.

Geting. En liten fågel med en knappål i stjärten. Sticks hänsynslöst. Man kan gå ur vägen för den och vara en modig man ändå. Det finns flere slags getingar såsom bin, spyflugor, och mygg. (Se detta ord!)

Granne. Hvar och en, som bor inom en mils afstånd från er egen boning.

Grind. Ett stycke gårdsgård, som hänger på gångjärn och går tvärs öfver vägen. Bör helst lämnas öppen till efterkommandes bekvämlighet.

Gris. En sorts får med borst i st. f. ull. Lämnar fläskkorf och sylta.

Grymtning. Grisens sång.

Gårdsgård. Långt plank af stakar eller gråsten. Lätt att klättra öfver, hvilket är en stor fördel om en tjur (se detta ord!) vill påtruga en sitt sällskap.

Gök. Sångfågel, dels lefvande, dels af bränd lera. Den förra lägger sina ägg i andra fåglars bon. Det gör inte den senare. Kan också vara en blandning af kaffe och brännvin, som ska vara mycket bra för reumatism.

Hage. Vistelseort för arga tjurar.

Hund. Farligt djur, som kan behandlas på två sätt. Dels med mildhet: man klappar sig själf på knäna och säger: "Såja, pojken!" eller något dylikt. Dels med stränghet: man

drar honom öfver ryggen med en käpp. Den senare metoden är den tillförlitligaste.

Hy. Får man alltid förstörd på landet, om man inte iakttager vissa försiktighetsmått. (Se: solbränd!)

Hängmatta. Ett groft nät, sträckt mellan ett par träd. Ypperlig plats för middagslur.

Hölass. Trefligt åkdon för barn. Om det välter, bör man laga så, att man själf kommer öfverst.

Idyll. Ett stycke natur med kärlek eller betande boskap.

Jakt. Oskyldigt nöje för de vilda djuren. Med hänsyn till egen och event. jaktkamraters hälsa bör man handtera skjutvapen försiktigt.

Jordbäfnng. Sällsynt fenomen. Om sådant inträffar, bör man lägga sig på ryggen ute på fria fältet och afvakta händelsernas utveckling.

Kalf. Spädt nötkreatur. Kallas efter döden gödkalf.

Ko. Kalfvens mamma. Lämnar dessutom mjölk. (Se detta ord!)

Krocket. Landtligt spel, som kräfver säker hand och säkert öga. Ger barn utmärkta tillfällen att komma i gräl och unga män utmärkta tillfällen att spela kavaljer.

Kyckling. En sorts mindre fjäderfä, som framställes af hönsägg. Särdeles välsmakande.

Ladugård. Kons bostad.

Lejon. Förekommer sällan i fritt tillstånd i våra trakter. Skulle man möta ett, behöfver man endast spänna ögonen i det för att få vara i fred. Man kan också klättra upp i ett träd.

Löfsal. Se berså!

Löjebet. Egentligen: lögebeta. Stor smörgås, som små gossar böra intaga efter badet.

Majstång. Löfklädd stake, som kallas så därför att den aldrig förekommer i maj. Användes att dansa omkring.

Meta. Att försöka dra opp abborrar medels en krok med en mask på. Lyckas aldrig.

Mjölk. Tjock, gulhvit dryck, af mild, sötaktig smak. Fås af kon. Den vätska, som i staden säljes under detta namn, fås till största delen af den ko, som kallas brunn. (Se detta ord!)

Mygg. En liten blodtörstig geting, som lämnar kulor och klåda efter sig. Dansar vid förkänning af vackert väder,

hvilket af de lärde anses vara ett uttryck för djurets inneboende glädje öfver, att det då kommer så många finhytla damer ut i naturen.

Natur. Främmande benämning på, hvad vi kalla bondlandet.

Orm. En sorts ål, som går på land och bits.

Oskuld. Lär stundom anträffas hos små landtflickor.

Oxe. Kalfvens farbror.

Portör. Blecklåda för förvaring af smörgåsar åt botaniserande pojkar.

Potatis. Bör helst skakas ner tidigt och ätas färsk. Får den ligga några månader, förlorar den sin smak.

Regn. Alltid bra för säden, tills den blir aftagen. Då bör det upphöra.

Rädisa. En sorts mindre kålrot af röd färg och pikant smak. Bör ej serveras kokt utan tvingande nödvändighet.

Skog. En större samling träd af olika slag, i hvilken man utan svårighet kan gå vilse. Gör man det, så är man narrad af skogssnufvan och bör då skyndsamt vända rocken, så brytes förtrollningen.

Skoskaf. Uppkommer som följd af fotvandringar, i allmänhet på fötterna. Ett säkert preventiv är att gå barfota.

Sol. Att stiga upp med solen ska vara mycket bra för hälsan. Det är emellertid ganska påkostande om sommaren.

Solbränd. Brun i hyn som en indian blir man, om man för mycket utsätter sig för sommarsolen. Det klär somliga; de böra sitta i solen från morgon till kväll. Men inte andra; de böra aldrig gå ut utan minst en parasoll.

Smultron. Doftande och smakliga bär, som plockas i skogsbackarne. Kunna också plockas under snön.

Stenkast. Landtlig afstånds-beteckning, utmärkande cirka tre fjärdingsväg.

Säd. En sorts gräs, hvars frön användas till mjöl. Det finnes flere slags säd såsom råg, timotej och potatis. (Se detta ord!).

Tjur. Kalfvens pappa. Argst husdjur, som påträffas öfverallt, där det inte borde vara. Stångar ihjäl hvem han får tag i utan hänsyn till samhällsklass, ålder eller kön. Säkraste sättet att inte bli stångad är att inte gå dit, hvarest kreaturet finns. (Se vidare hage och lejon!)

Tryffel. Växer ej på träd i Sverige, hvarför allt sökande efter denna rotfrukt är fåfångt.

Utsiktsberg. Finnes i närheten af hvarje sommarställe. Lämnar utsikt öfver stora kvantiteter grönsaker och sjövattnen, som kallas landskap. Hit motioneras alla besökande från staden.

Veranda. Rum af bara fönster och dörrar. Behaglig uppehållsort i solsken och regnväder.

Vilddjur. Se lejon!

Xantippa. Kringvandrande varningstafla mot giftermål. Bör hållas på afstånd från unga män med eventuella afsikter, på det att inga obehagliga idéassociationer må komma emellan.

Yrväder. Förekommer sådant i juli, så är det ett fenomen, och telegrafisk underrättelse bör genast sändas till den tidning man vill gynna.

Zenit. Härtill användes samma punkt som i staden, nämligen den som man har midt öfver hufvudet. Hvad den är bra för, är svårt att säga.

Åker. Större jordyta med råg eller potatis på.

Ång. Dito med timotej.

Ölost. Oskylldig aftondryck, som beredes af öl och ost.

Bref från Amerika.

(Från Lillebo-Postens specielle korrespondent.)

Chicago den 5 okt. 1894.

För att bli ordentligt serverad i en amerikansk restaurang är det oundgängligt att ha en revolver liggande bredvid sig på bordet. Genom att lekfullt kittla den svarte kyparen under hakan med en dylik liten tingest får man honom att röra sig med en snabbhet, som gränsar till det underbara. Åter man en längre tid på samma ställe brukar man i allmänhet skjuta en eller två niggerer i veckan, för att de öfriga svarta gentlemännen skola se, att man menar allvar.

Som ett exempel på den oförsynthet, med hvilken främningar uppskörtas på de amerikanska hotellen, kan anföras, att en engelsman, som på ett hotell härstädes under veckans lopp skjutit tre nigrer, på lördagen fick dem uppsatta på räkningen: tre kypare 30 dollars, begravningskostnader för dito 150 dollars.

Engelsmannen var emellertid som en praktisk karl situationen vuxen. Han satte sig genast ner och skref en moträkning: skjutit tre kypare 300 dollars. Värden ville naturligtvis pruta och sade, att han för det priset kunde få tjugofem negrer skjutna.

“Det är möjligt“, svarade engelsmannen kallt, “men inte af mig. Jag skjuter inte *en* under 100 dollars.“

Värden hade ingenting annat att göra än att betala, och det är att hoppas, att händelsen blef honom en allvarsam varning för framtiden.

Om den snabbhet, med hvilken amerikanerna exploitera en god idé, vittnar följande lilla historia. Några dagar efter det engelsmannens äfventyr blifvit bekant, blef en man vid namn Pitprop öfverkörd och dödad af en ångspårvagn på en gata i Chicago. Innan änkan hann stämma bolaget med yrkande om skadeersättning, presenterade detta en räkning af följande lydelse: skurit af mr Pitprop på två ställen 500 dollars, tidspillan 500 dollars, rengöring af hjulen 5 dollars, öfriga omkostnader 495 dollars, summa 1,500 dollars.

Krafvet blef emellertid ogilladt af vederbörande domstol på grund däraf, att i den paragraf af bolagets reglemente, som handlade om dess ändamål, ingenting fanns nämndt om, att dess verksamhet skulle omfatta sönderstyckning af lefvande människor, och bolaget sålunda ej varit berättigadt till att utöfva dylik verksamhet. Vid nästa bolagsstämma lär förslag komma att väckas om tidsenliga förändringar i bolagsordningen.

Ett annat exempel på amerikanernas förmåga att tillgodogöra sig allting är en jättefabrik, som i dagarne uppförts i Chicago och där en nyligen uppfunnen ytterst sinnrik maskin för första gången kommit till användning. Genom en öppning i maskinens ena ända drifves en oafbruten ström af all möjlig boskap, från elefanter och f. d. menageritigrar till råttor och kackerlackor, in i densamma och försvinner för

åskådaren. Vid motsatta ändan utkommer genom särskilda öppningar rökt medvurst, hornknappar, superfosfat, stöflar, nöthårsmattor, snickarelim och vagnssmörja. Icke ett gram af kreaturen går förloradt. Statistiken visar, att på de sex veckor fabriken varit i gång, antalet katter i Chicago nedgått med 25 procent.

Den amerikanska företagsamheten har inga gränser. I den mycket riktiga beräkningen, att många af de främlingar, som komma till Chicago, ej ha tillfälle att resa och bese Niagara, men ändå skulle vilja få ett intryck af den väldiga katarakten med sig hem, har en företagsam man öppnat en lokal, där man mot den billiga afgiften af 6 dollars får per telefon höra det mäktiga fallets brus. Ehuru lokalen dagligen är besökt af tusentals personer, lär dock intet aftagande i kataraktens då kunna förmärkas. Man kan däraf göra sig ett svagt begrepp om fallets jättelika dimensioner.

Ett ytterligare exempel på denna underbara företagsamhet är en annons, som nyligen stod att läsa i en af Chicagos mest spridda tidningar: "Barnungar snytas här. Äfven går jag bort och snyter. James Smart."

En tidningsman, som tre veckor senare intervjuade mr Smart, fann, att det originella företaget på denna korta tid upplomstrat till en omfattande affär, som sysselsatte 125 personer.

"Det oförsvarliga sätt", yttrade mr Smart, "på hvilket små barn i allmänhet snytas af slarfviga och okunniga pigor eller oerfarna mödrar, har större inverkan på deras fysiska och psykiska utveckling, än folk föreställer sig. Dels hoptränges den naturliga andningskanalen genom näsan, hvarigenom barnen tvingas att andas genom munnen, hvilket ofelbart medför förkylningar och ofta svåra bröstsjukdomar. Dels uppstå lätt, därigenom att näsans renhållning ej är rationellt ordnad, missbildningar inuti näsan, hvilka verka förlöande på intelligensen. Mina små kunder, som på fullt vetenskaplig metod snytas af mig eller mina medicinskt bildade biträden, komma att utgöra blomman af stadens intelligens."

I uppfinnarnes hjärnor arbetar det som i en skräddareverkstad strax före pingst. Rak- och friser-automaten, som på trettio sekunder klippte, champonerade, tvålade in och

rakade en, endast man satte sig i en bekväm stol och lade 5 cents i en springa, följdes af ångtandpetaren, som samtidigt petar tänderna på hundra personer och funnit en vidsträckt användning på hotell och i militära etablissement.

En professor vid universitetet i Boston har i Chicago utställt en maskin för kondensering af solsken. Det kondenserade solskenet, som förvaras på ogenomskinliga flaskor, torde komma att göra revolution på belysningsämnenas område. Det uppgifves, att ett konsortium af oljekompanier ämnar inköpa uppfinningen för att hindra, att den blir känd. Detta skulle nämligen göra de stora petroleumkällorna värdelösa.

Samma öde torde en genialisk uppfinning af en ung artillerilöjtnant komma att röna. Som bekant, använda australnegrerna ett slags kastvapen, som kallas bumeranger och som ha den egenheten, att de vända om till utgångspunkten, om de icke träffa sitt mål. Denna princip har den unge uppfinnaren lyckats tillämpa inom det moderna artilleriet. Han har nämligen konstruerat en projektil, som, om den icke träffar det afsedda målet, vänder om och går in på sin plats i kanonen igen. Då man besinnar, hvilken minskning i projektilbehovet denna uppfinning skulle medföra, kan man knappast förvåna sig öfver, att de stora järnverken icke se den med blida ögon.

Gifvetvis röner äfven sporten inflytande af detta uppfinningsraseri. En tid var det modernt att åka på enhjuling på en klädlina öfver Niagara, men det är redan gammalt. Att hoppa kråka från Newyork till San Francisco var också för en tid sedan en mycket omtyckt sport, men den har likaledes kommit ur modet. Ett försök att intressera publiken för kapploppningar mellan grisar rönste ingen vidare uppmuntran, och konstsupningen, som gjorde väsen af sig ett par veckor, bragtes om lifvet af godtemplarne.

Nu är det modernt med distansmarscher på telegraftrådarna, målsportning om större eller mindre belopp, kapprökning, ormtjusning och takhoppning. Den senare sporten börjar särskildt blifva populär. Man tränar sig genom att hoppa ner från gradvis större höjder, till en början från ett bord, så från en trappstege, ett lagom högt vedbodtak o. s. v. Sedan öfvergår man till svårare uppgifter. Rekordet är för

närvarande 10 våningar, men i en stad, där det finns hus på öfver 30, är det gifvet, att detta rekord snart kommer att bli slaget.

Hvilken ofantlig nytta denna sport medför, icke blott vid eldsvådor, utan när som helst, inses lätt, då man tänker på, hvilken tid som går förlorad genom spring i trappor. En tränad takhoppare tar alltid vägen ut genom fönstret rätt ner på trottoaren.

Hjälp dig själf!

När en tänkande yngling läser om den färdighet, hvarmed Robinson Kruse på egen hand tillverkade alla artiklar, som han behöfde för sitt hushåll, så gör han sig kanske den frågan: Hvarför skulle inte vi också kunna förfärdiga våra hushållsartiklar själfva?

Ja, hvarför inte? Vi ha betydligt större förutsättningar än stackars Robinson. Vi ha alltid åtminstone en liten hum om sättet att föra filen, hyfveln och sågen. Vi ha alltid åtminstone en aning om, huru saker och ting, som vi använda till dagligt bruk, äro konstruerade. Och vi ha rik tillgång på materiel, om vi bara veta att begagna oss af, hvad som finns till hands.

De summor, som skulle kunna inbesparas genom en dylik utsträckt hemslöjd, äro oberäknliga. Och äfven i ett annat afseende skulle den blifva till stor välsignelse. Man tänke sig blott, att alla unga män använde all den tid, som nu ägnas åt kortspel, dryckenskap och kurtis, på att tillverka trymårer och oljefärgstaflor, matsalsmöbler och pianon. Och att alla unga flickor snällt sutte och väfde duktyg, gardiner och brysselmattor om dagarne. När då två unga hjärtan funne hvarandra, så hade besagda hjärtans ägare ett litet nätt bo tillsammans och kunde, om eljes inga hinder mötte, ofördröjligen starta ett lyckligt äktenskap.

Tanken härpå såväl som på sakens stora nationalekono-

miska betydelse manar mig att göra något för den vackra idéns realiserande, och till den ändan har jag tänkt utgifva en liten samling kortfattade praktiska råd och anvisningar, huru man på egen hand skall kunna af lätt tillgänglig material förfärdiga diverse artiklar, som behöfvas för livvets uppehälle och nödtorft. Jag lämnar här några dylika anvisningar som prof och skulle bli mycket rörd, om jag förnumme, att någon med denna ledning lyckats tillverka någon af nedanstående effekter. Alltså:

Ett bra durkslag kan man förfärdiga af en gammal pudringform. Man hänger upp formen på vedbodväggen, tar en fågelbössa, som sprider styft, ställer sig på inte alltför nära håll och sätter ett eller två hagelskott i botten på formen.

Ett skjutgevär tillverkas lätteligen af ett vedträ och ett gasledningsrör af cirka två meters längd. Af vedträet tillyxas stocken, hvars form torde vara en och hvar bekant. Den putsas sedan med en hyffel, slipas med sandpapper och fernissas. Gasröret skäres midt itu, och de båda halvorna läggas bredvid och tätt intill hvarandra på stockens främre öfre sida och fastsättas väl. Hanarne göras af ett par grofva femtumsspikar, och vapnet är färdigt.

En skicklig jägare kan med en sådan bössa nedlägga tillräckligt med villebråd för familjens behof och t. o. m. få en del öfver till afsalu.

Oljefärgstaflor äro synnerligen vackra väggprydnader. De äro dock i handeln alltför dyra, för att den måttligt bemedlade skulle ha råd att köpa sig så många, som han kanske skulle vilja ha. Det finns taflor, som kosta ända upp till femtio kronor, och sådana af de gamla mästarne får man inte ens för en half gång till så mycket. Billigast är därrör att själf måla sina taflor, hvilket går till på det här viset:

Öfver en fyrkantig träram spännes en gammal servett och fästes med nubb i kanterna på baksidan. Man tar därpå ett kol och tecknar i flyktiga drag konturerna till ett landskap, ett sjöslag, några kor eller hvad man tycker på. Man tar därpå lite färgstoffer och linolja och rör till olika färger i några kaffekoppar, för så vidt man inte föredrager att köpa färgerna tillagade.

Härpå tar man några penslar och målar duken efter

smak, hvarvid man blott har att lägga märke till, att träd i allmänhet äro gröna, vattendrag blåa och kor bruna. Man kan alltid måla träden blåa och korna gredelina, men det leder vanligtvis bara till missförstånd.

Bekväma motiv för amatörer äro: det egyptiska mörkret, London i dimma, sandöken i fågelperspektiv m. fl.

En separator är en mycket nyttig artikel i ett hushåll på landet. En sådan kan hvar och en utan svårighet förfärdiga på följande sätt:

Man tar en mindre kopparkastrull och tar bort skaftet. Midt i botten undersida och vinkelrätt mot densamma fastnitas en bit af en eldgaffel af cirka tre kvarts meters längd. Den fria ändan spetsas och härdas, och en liten bit från spetsen fastsättes en liten trissa med en ränna i. Apparaten placeras i en stark fotställning, så att den kan snurra fritt på spetsen, som lämpligast hvilar på en liten stålskifva.

Midt i kastrullen eller kulan, som den tekniska termen lyder, nedstickas två rör, det ena, genom hvilket mjölken skall tillföras, nästan ner till botten, det andra, genom hvilket gräddan skall stiga upp, blott ett kort stycke nedom kanten. Utomkring kulan apteras ett uppsamlingskärl för skummjölken, som rinner ner öfver kanten.

Apparaten kan drifvas antingen genom en väderkvarn på taket eller, när det inte blåser, med handkraft. Från drifhjulet lägges blott en rem om den lilla trissan vid foten, lagret däruppe smörjes väl, och det hela sättes i gång.

Med en dylik separator kan man, om lyckan är god, skumma flere liter mjölk om dagen.

En barometer är äfvenledes en pjes, som man kan ha både nytta och nöje af. En ganska god sådan förfärdigas sålunda:

Man tar en liten tom bleckask, suger ut luften fullständigt och löder ihop asken lufttätt. Asken placeras därpå i botten på en större ask af trä eller bleck, och öfver densamma fästes en liten visare, förbunden med den lilla asken på så sätt, att den rör sig, när denna sammantryckes eller utvidgas. Konstruktionen därvid är alltför enkel för att behöfva beskrivas för en intelligent läsare.

Man sätter så in i den stora asken en pappersremsa,

öfver hvilken visaren rör sig, och skrifver på denna remsa upp alla möjliga väderlekar från jordbäfning till "mycket torrt". Så täcker man apparaten med en glasskifva, och det hela är klart.

Denna barometer är mycket tillförlitlig. Allt väder, som den förespår, inträffar förr eller senare någonstans.

Ett godt fickur förfärdigas på följande sätt: Man tager en matsked af fint silfver. Det bästa och billigaste sättet att komma öfver en sådan är att låta bjuda sig på middag i ett bättre hus. Innan man stoppar skeden i fickan, bör man dock se efter, att den är kontrollstämplad, så att man inte kommer hem med en tarflig nysilversked. Äfven en sådan kan dock i yttersta nödfall användas, men uret blir då mindre förmånligt att pantsätta.

Skaftet aftages invid bladet, i yttre ändan afklippes ett litet stycke på ett par centimeter, och återstoden böjes ihop till en ring, som hoplödes. Af det afklippta stycket formas en liten kula med en smal ring af halfannan centimeters diameter igenom. Kulan fastlödes på den stora ringens ytter-sida, och urets stomme är färdig.

Af en gammal krinolinfjäder klippes en smal remsa, som rullas ihop i en spiral, och af en kakelugnslucka af mässing klippes ett antal små kugghjul, som jämte fjädern insätts i ramen, uppträdda på små bitar af grof ståltråd. Har man händelsevis några rubiner, sätter man in dem, där det passar sig; i nödfall kunna dock äfven smärre glaspärlor användas.

Af en bit af en gammal porslinstallrik hackar man till en urtafla, som förses med ett hål i midten och inpassas i ramen öfver verket. På andra sidan inpassas en äfvenledes med ett hål i midten försedd rund plåt, som klippes af kakelugnsluckan. Härpå sticker man ett groft stift tvärsigenom verket och fäster på dess i urtaflan uppskjutande ända ett par små visare af mässing. Vill man ha en sekundvisare också, så finns det inte något hinder för det.

Slutligen sättes ett glas öfver urtaflan, och af skedbladet formas ett rundt lock, som med ett litet gångjärn fästes vid ramen på andra sidan. På lockets insida graverar man med en spik: "50 rubis", och så är det lilla uret färdigt.

Med ett sådant ur på fickan behöfver man aldrig komma

för sent till sitt arbete eller sitt rendez-vous, om man går hemifrån i god tid.

En luftballong kan man med lätthet förfärdiga på egen hand, om man går tillväga på följande sätt:

Man tar några stycken oblekt domestik — vanligtvis användes siden, men domestik är fullt så bra och betydligt billigare — och syr en stor, kulformig säck med mycket liten öppning. Säcken indränkes med kokt linolja och får torka. Af några gamla kläddlinor knyter man ett glest nät, som lägges öfver säckens slutna ända, och från detta nät låter man ett antal ändar hänga ner.

Härpå tar man en lång gummislang och smyger sig i nattens mörker ut till närmaste gatlykta, skrufvar af brännaren och sticker slangen på rörmynningen. Den fria ändan af slangen stickes in i ballongen, som nu småningom fylles med gas. Är det godt tryck i ledningen, så är ballongen fylld på morgonen. Finns det gasledning i gården, så kan man ju fylla ballongen därifrån, men det blir betydligt dyrare.

När ballongen är fylld, slutas öppningen så gastätt som möjligt. Till gondol användes en mindre båt, hvarigenom man är säverad, om ballongen skulle slå ner ute på hafvet. Då släpper man bara ut gasen, sveper ihop ballongen och ror hem. Båten upphänges i de från nätet nedhängande ändarne, och i densamma instufvas ett antal små sandpåsar, en gammal dragg med lina, ett par åror, en stor paraply att användas som fallskärm, om man skulle ramla ur gondolen, samt en duktig matsäck med plunta.

Om man vill ha ballongen styrbar, så förser man båten med ett stort roder och en väldig propeller samt apterar inuti den en liten, men kraftig fotogenmotor. Sedan kan man fara och upptäcka nordpolen, när man vill.

Att bygga ett stenhus torde vid ett hastigt påseende förefalla svårt nog, men är i själfva verket en mycket enkel sak. Det går till på det här viset:

Till en början tar man ett ark papper, en linjal och ett dragstift och ritar upp huset så, som man har tänkt sig det, hvarpå man skickar in ritningen till byggnadsnämnden med anhållan om fastställelse. Troligtvis blir den inte fastställd, men det gör ingenting, ty då bygger man ändå, och sedan

pliktar man ett par hundra kronor, som man efteråt tar igen på hyrorna.

Härpå tar man en tomt af lämplig storlek, gräver ut den till ett par meters djup och lägger tjocka gråstensmurar utefter kanterna och för resten kors och tvärs, som det faller sig. Öfverst lägges en eller två rader stora, släthuggna stenar med gluggar här och där. Ofvanpå dessa lägger man ett hvarf tjocka balkar, hvarpå man af tegel och murbruk, som man rör ihop af kalk, sand och vatten, murar upp väggarne till önskad höjd med inpassande af största möjliga antal fönster-ramar, som lätt slås ihop af några plankstumpar. Ju större fönsteryta man har, desto mindre tegel går det åt, och desto billigare blir huset.

Så lägger man ytterligare ett hvarf balkar, hvarpå man murar upp en ny våning, och så fortsätter man, tills huset blir lagom högt. Då slutar man med en enkel ställning af balkar, på hvilken man spikar först bräder och sedan järnplåt utanpå dessa. Därpå bygger man lite trappor, sätter in fönster och dörrar, lägger in golf och sätter upp kakelugnar, stuprännor och åskledare. För prydlighetens skull kan man dessutom klena lite murbruk på väggarne eller, som det heter, revetera dem.

Nu är huset färdigt, och nu har man bara att brandförsäkra det högt, in-teckna det upp till skorstenarne och annonsera våningarne till uthyrning.

Lite om drömmar.

Apropos syner och varsel, som vetenskapen nu börjar ta itu med, så tycker jag, att drömmar ä minst lika märkvärdiga. Några syner har jag aldrig sett — jaja, med undantag af brandsyn, förstås, som alltid var mig en stor ögonfägnad i mina mycket unga år — och inte har jag haft några varsel heller, om jag undantar, att en och annan katt sprungit tvärs

förbi fötterna på mig, hvilket dock aldrig haft några ledsamma följder. Men drömmar har jag haft i legio och har fortfarande under de få timmar, som ett träget arbete i upplysningens tjänst tillåter mig att ägna åt hvilan.

Det finns drömmar, som man drömmer alldeles klarvaken, vid hyfvelbänken som vid skrifbordet, vid bågaren som i den yrande valsens ringar. Vi kalla dem framtidsdrömmar, och de äro alltid af oblandadt angenäm beskaffenhet.

Gossen drömmer om den hvita mössan, ynglingen om ett eget bo och en hälft så öm, mannen om vasatrissan och högsta vinsten på Hamburglotteriet. Den unga flickan drömmer om en stilig fästman med långa mustascher och stora inkomster, och lilla frun drömmer om en ny sidenklädning och en större våning.

Men den sortens drömmar lägger forskningen sig inte ombord med. Den sysselsätter sig bara med sådana, som sömnen skänker oss, och di ä visst inte alltid oblandadt angenäma. Det ges särskildt några typer, som du nog känner till och som ä högst obehagliga.

Du är t. ex., liksom skraddaregesjälen i den allbekanta visan ute och "ränner krisko", du har mycket brådtom och gnor åstad med hela den fart, dina ben förmå utveckla, och så, innan du vet ordet af, brister isen under dig, och du plumsar liksom skraddaren ett, tu, tre ner i det iskalla vattnet — och vaknar, först med en rysning, sedan med en känsla af belåtenhet öfver, att det bara var en dröm. Den stackars skraddaregesjälen vaknade inte, han.

Sammaledes går det dig, när du med svett och möda klättrat upp i ett träd eller en fartygsmast eller balanserat ett stycke på en smal spång öfver ett bråddjup. Bäst det är, så drumlar du ner och vaknar. Det skulle vara roligt för en gångs skull att se, hur det skulle gå, om man inte vaknade.

Eller är du stadd på flykt för en ursinnig fiende, t. ex. en sioux-indian eller en arg tjur. Du försöker springa, men du kan inte, benen vilja inte bära dig, du ramlar omkull och kraflar åstad på alla fyra, uppfylld af en förfärande känsla af, att din förföljare i nästa ögonblick skall lägga klorna på dig, hjärtat sitter oppe i halsgropen, och kallsvetten pärlar fram på pannan.

Men i samma ögonblick, som du, trots alla ansträngningar, blir upphunnen och faran når sin höjdpunkt, så vaknar du för att finna, att du ligger i din säng tusen mil ifrån den amerikanska prärie, där du nyss höll på att få sätta lifvet till.

Du är bjuden på festmiddag hos någon millionär af dina bekanta, och du kommer dit med stora, men välgrundade förhoppningar. Du idkar konversation med de främmande herrarne, man går till bords, och du njuter af att se, hur festligt blommorna, silfret, vinkaraffinerna och de slipade glasen ta sig ut på den hvita duken, du studerar matsedeln och det vattnas redan i munnen på dig. Så kommer då maten in, men knappt ha de ljufva ångorna hunnit kittla ditt luktorgan förrän du — vaknar. Då blir du ursinnig, och det kan ingen förtänka dig. Hvarför kan man inte för en gångs skull få drömma en så'n där bättre middag till slut!

Jag hörde här om dagen en historia om en stackars yngling, som drömde något i den stilen. Han drömde, att han kom hem till en af sina vänner, som artigt frågade, om han inte finge bjuda på lite whisky, hvartill ynglingen svarade, att det finge han så ofantligt gärna.

“Föredrar du toddy eller grogg?” frågade den ädle vännen. Ynglingen svarade, att han föredroge toddy, hvadan vännen tuttede på sitt spritkök för att värma lite vatten. Det går emellertid, som hvar man vet, inte i en handvändning, och medan vattnet värmdes, så — vaknade ynglingen.

Hvarvid han blef så tändande ilsken, att han dängde knyt-näfven i pannan och komplimenterade sig själf, sägande:

“Ditt sakramenskade nöt, som inte tog groggen!”

Om man får tro en gammal saga, så är det den lille John Blund, som vi ha att tacka för våra drömmar. Den lille skälmen sitter på sängkanten och håller öfver oss sin paraply, på hvars undersida drömbilderna äro målade.

För snälla barn har han ädla sjöröfvare, tappra indianer, blodtörstiga krokodiler och andra intressanta och underhållande bilder, men för de stygga har han bara rottingbeväpnade skolmagistrar, eldsprutande drakar och dylika hemska saker. För norrmännen har han en paraply med bataljstycken, där svenska regementen ge de nosiga bröderna på huden, och för lektor

Waldenström har han en specialparaply, dekorerad med kopior af väggmålningarne i operakällarens matsal.

Men du tror kanske inte på sagor, och i det fallet gör du, som du vill. I alla händelser tror du väl på din egen erfarenhet, och den har, tänker jag, nogsamnt visat dig, att drömmarnes beskaffenhet bero af supéns. Har din kvällsmat bestått af en liten portion hafregröt eller annan lättsmält föda, så drömmer du så ljuft och roligt, som om du hade ett godt samvete till hufvudkudde, hvilket du sannolikt inte har.

Då ser du dig vandra fram på en grön äng hand i hand med en liten vacker flicka, medan solen skiner, blommorna dofta, och fåglarne sjunga sina vackra visor; då sitter du i en praktfull gondol på Canale grande och sjunger till mandolinens vecka toner en öm serenad för din hjärtanskär; då kommer du, efter att ha varit och upptäckt nordpolen, hem till Stockholm i din stolta ballong och mottages högtidligen af k. m:t, som hänger Serafimerordens blåa band om din hals, och ett tacksamt folk, som hurrar allt hvad tygen hålla.

Men har du stoppat i dig ett större kvantum hummer, inkokt gris och stekta kroppkakor, så må du bereda dig på att få upplefva hemska saker i drömmen. Då tycker du dig vara liten Karin, som i spiktunnan rullar nerför Sulitelma; då ligger du på ryggen på Pampas, medan tiotusen vilda hästar i galopp rusa fram öfver din lekamen; då har brandfogden i Neapel gjort fast dig i ändan af en lång lina af tvifvelaktig styrka och använder dig som viska vid sotning af Vesuvius. Åh, du kan drömma mycket vildare än så! En ung man, som varit borta på en bättre supé häromkvällen, berättade mig morgonen därpå, att han drömt, att han var en af de tre männen i den brinnande ugnen.

Vidare har kanske din erfarenhet lärt dig, att yttre intryck, som du emottar under sömnen, inverka på dina drömmar. Drömmer du, att du ligger på anatomisalen i Upsala och att en ung medicus borrar dig i ryggen med en nafvare, så beror det troligtvis på, att där har kommit ett sandkorn i sängen, hvilket retar ditt ömtåliga skinn. Tycker du dig sitta spritt naken på en kal klippa ute i hafvet, genomisad af en fräsande nordanstorm, så är anledningen troligtvis den, att täcket har glidit upp en smula någonstans och att det är

något kyligt i rummet. Och drömmer du, liksom förf. häromnatten, att en rysk pansarflotta ligger en bit ute till sjös och bombarderar staden, så skall du antagligen, liksom förf., vid eftertanke finna, att det var pendylen, som slog tolf.

Hvad drömmarnes betydelse angår, så äro meningarne mycket delade. Somliga hålla på det gamla ordspråket, som säger, att "drömmar fara som strömmar". Andra tro däremot, att hvarenda dröm har sin betydelse, bara man förstår att tolka den. Det tror jag också, men man bör inte göra sig någon brådska med tolkningen, ty då kan man begå fatala misstag, utan se tiden an och afvakta händelsernas utveckling.

Du drömmer kanske, att det kommer en ängel från himlen och ger dig ett bref, däri du läser talet 4,711, utan någon vidare förklaring. Då tror du kanske, att det är meningen, att du skall spela på lotteri och vinna högsta vinsten på det numret, och så går du och ruinerar dig på en hellott och vinner inte tio öre. I stället är kanske, som du sedermera kommer under fund med, meningen den, att om du inte ser upp, så kommer du, härnäst du spelar knack, att förlora 11 kr. 75 öre, hvilken siffra du kommer ganska nära, om du vänder om det gifna talet.

Efteråt finner man så lätt, hvad drömmarne betyda. Jag drömde för en tid sedan, att jag hörde talas om, att en främmande karl blifvit ihjälslagen af en herre, som jag inte kände. Och det dröjde sannerligen inte mer än tre månader, förrän virkeshandlaren Johansson fick sin bane. Jojo, tänkte jag för mig själf, där har jag min dröm. Så, om man antecknar sina drömmar, skall man nog finna, att de slå in någon gång.

Att tolka drömmar i förväg, d. v. s. förrän den af drömmen bebådade händelsen inträffar, är en mycket svår konst, men som man kan bli rik på, om man förstår den i grund och botten. Man minnes, hur den sluge Josef kom sig upp i Egypten genom sin listiga tolkning af Faraos berömda dröm om de sju magra och de sju feta nöten. Han ställde det så finurligt, att man först om sju år kunde se, om han spått rätt, och inte ens då fullständigt för resten.

Under tiden köpte han spannmål för stora summor, hvarigenom han höll priset uppe och förskaffade sig mäktiga vänner i de egyptiska agrarerna. Hade det nu inte blifvit någon

missväxt, så hade han ju åtminstone haft rätt till hälften, och ingen skada hade varit skedd, men nu blef det verkligen, och det var ju flax för honom.

För dem, som ämna försöka sig på konsten, vill jag påpeka, att det beror rasande mycket på, hur en tolkning formuleras, och som ett exempel berätta en liten österländsk saga. Du har troligtvis hört den förut, men det gör ingenting.

Det var alltså en gång där borta i Orienten en mäktig kung, som drömde, att han förlorade alla sina tänder. Och för att få reda på, hvad det mände betyda, kallade han till sig sina drömtydare och förelade dem fallet.

“Store konung“, sa den först tillsporde af gubbarne, “din dröm betyder, att alla dina vänner skola dö ifrån dig.“

Kungen rynkade ögonbrynen, vinkade åt öfverste mästermannen, och den dumme drömtydaren fördes ut i det fria och hissades upp i ett träd.

“Höge konung“, sade nummer två af de visa, “din dröm betyder, att du skall öfverleva alla dina vänner.“

Hvarpå kungen i förtjusningen föll den kloke drömtydaren om halsen och gaf honom fem sekiner att gå ut och roa sig på.

I våra dagar är det för resten ingen idé att ge sig till drömtydare; man skulle ofelbart svälta ihjäl på affären. Nu kan man ju i hvilken boklåda som helst för tjugofem öre köpa en fullt tillförlitlig drömbok, där alla i drömmar förekommande artiklar stå upptagna jämte deras betydelse.

Jag tittade i en dylik uppslagsbok för en tid sedan. Den var underbar. Jag vet inte, hvad det skulle vara för drömmar, som den inte kunde ge besked om. Där fanns allt, från tallriksharfvar till byxknappar. Jag kommer dock inte ihåg mer än en artikels betydelse. Det var följande:

“*Dadlar*, äta dadlar — dig vänta ljufva fröjder i din älskades famn.“

Drömmer du nånsin om att äta dadlar, ärade läsare?

I läroverksfrågan.

Från min unge vän Ville Blomberg, som räknar 10 vårar och går i andra klassen i stadens högre allmänna läroverk, har jag med anledning af det senaste läroverksförslaget fått mottaga följande värdefulla artikel, som torde vara ett tämligen exakt uttryck för den spädare ungdomens tankar i denna segslitna fråga:

Det där förslaget tycker jag är dumt, och det tycker di andre pojkarne också. Alla sådana förslag är dumma, därför att man inte alls frågar pojkarna, hvad di tycker, och di vet väl bäst själf, hur di vill ha det.

Pappa säger, att han tycker, att jag och di andre pojkarna gärna kunde ta och börja på och regera hela landet med en gång, och det kunde vi nog, för det är väl ingen konst, men då fick man ingen tid till att åka skridsko och leka boll och sådant, och det är mycket roligare.

Nog är det bra korkadt att di vill att man ska stå i skamvrån, när man inte kan och det gör oss inte ett dyft hvar vi står, för det bryr vi oss inte om. Pappa tycker, att di skulle klå oss i stället, men han är en barbar, det har mamma sagt, och då är han nog det, fast jag vet inte hvad det är för något, men jag tror att det är en sorts bengalisk tiger.

Syster min säger, att om några år så får flickor också gå i stadsskolan, men det är inte värdt att di försöker för då slutar vi allihop, det har vi kommit öfverens om, för flickor ä så vådligt tjabbiga så. En dag så tog hon och en annan flicka en skoborste och gnodde sig om munnen med för att di skulle få känna hur det känns att kyssa en karl. Liksom en karl ville kyssa såna där, inte om di gaf mig femti öre. Di är rädda för en spindel och skriker som di hade knifven i magen bara di får se en liten råtta. Mamma säger att det är därför att di har nerver, men hvad di ska ha dom till, det begriper inte jag, jag har aldrig haft några nerver och jag mår lika bra för det och inte pappa heller.

Om vi fick bestämma, hur det skulle vara, så skulle det bli mycket roligare att gå i skolan än nu, för då skulle där inte vara några lexor och sådant och betyg, som ändå alltid är orättvisa, för Kalle Svensson, som inte kan hälften så bra som jag, han får alltid bättre betyg, bara för han har medhåll, men jag slår honom som ett nix, så han törs inte vara nosig.

Fem timmar om dan är för mycket, tre är alldeles nog, och när det är vackert väder, så skulle det bara vara två. Pappa säger, att han önskar, att vi skulle få gå i skolan tretti timmar om dan, det hörs hur mycket han kan, när bara jag vet, att där inte är mer än tjuge. Gammalt folk vet ingenting, mamma tror, att där bor folk i månen, som där inte gör, för jag har tittat på den med hennes teaterkikare och där fanns inte så mycket som en katt.

Och så skulle vi ha längre lof än nu, julloftet skulle vara tre månar och sommarloftet sex, och så skulle vi ha lof en måne vid påsk och en vid pingst och så lite då och då för resten. Pappa tycker, att vi inte skulle ha något lof alls; men hvad var det då för roligt att gå i skolan, loftet är det allra roligaste.

Katekes är vådligt dumt, jag vet inte, hvad man ska läsa det för, mamma säger, att det är för att man skall bli en bättre människa, jo vackert blir man. Kalle Svensson, som kan katekesen så rent som ett vatten, han sladdrade ändå på mig, när jag klädde honom häromdagen, så jag fick förargelse, inte är han någon bättre människa inte! Då är bibliska mycket roligare, för där står såna lifvade historier om David och Goliat och sådant. Goliat var nog rysligt stark, jag undrar om han kunde hänga på krokig arm, det kan jag nära på.

Historia är svårt, för där är så många årtal, dom kommer jag nog ihåg förstås, men jag kan aldrig komma ihåg hvad som hände på dom, utom att trettiåriga kriget började 1546 och slutade 1645 och att Gustaf Adolf stupade i slaget vid Nördlingen 1648, det är det enda som jag kommer ihåg riktigt säkert, för det frågar han alltid mig om.

Geografi kan ingen människa lära sig, där är såna underliga namn som man inte kan säga som Dnjäpper och Nitchi Novogrod och Uragaj, hvem kan komma ihåg det! Om di så

vill slå ihjäl mig, så kan jag inte komma ihåg, att Kanada ligger i Brasilien och att Agafnistan faller ut i Svarta hafvet, och det gör för resten detsamma, om man kan sånt där eller inte, för om man ska fara till Amerika, så råkar nog ångbåtskaptenerna vägen, så man behöfver inte visa dom. Och så har di såna dumma karter, där det inte står några namn, utan bara runda prickar, som ska vara städer, och di är likadana allihop, så det är stört omöjligt att se skillnad på dom.

Räkning är roligt, när man får räkna om någonting som Axel och Frans hade åtta äpplen och så åt di opp fen och på det där viset, men när där bara är en hoper med siffrer, då blir man bara förvirrad.

Geometri är nog roligt, men jag vet inte hvad det skall tjäna till att man ska lära sig alla di där fäniga bevisen, om AB inte är parallell med CD, så låt EF vara parallell med CD och så vidare, det kan väl vara nog att adjunkten säger att det är så, för jag tror honom på hans ord, och om jag sen talar om det för någon annan pojk och han inte tror det, så slår jag honom på käften helt simpelt.

Naturlära är vådligt roligt, för då får man läsa om lejon och tigrar och elefanter och andra besynnerliga djur, men hur man ser ut inuti, det kan vara detsamma om man vet det eller inte, när man inte ska bli doktor, och jag ska bli professor, det har pappa sagt. Jag såg en elefant i menageriet i fjor, och han spelade på positiv, men det står inte i naturläran, att di gör, jag undrar hvarför di inte har satt dit det, kanske han, som har skrifvit naturläran, aldrig har sett en elefant. Jag gaf honom tre fyrastyfversbullar och han åt opp dom som ett nix, mamma säger att jag äter mycket värre, men det skojar hon nog bara.

Välskrifning är så tråkigt så man kan dö, fast det är jag vådligt styf i, jag hade *c* sista terminen, men det var förstås bara orättvisa, för pappa säger, att det finns inte en käft som har en sådan stil som jag.

Ritning skulle nog vara roligt, om man bara fick rita hvad man ville som gubbar och glad gris och ledsen gris och sådant, men nu får man bara rita fäniga streck, som ingen-ting föreställer. Annars så kan jag rita, en gång så ritade jag opp vår klassföreståndare på taflan, och det var vådligt

likt och han kom in och fick se det och han tyckte nog det var bra, för jag fick inte ett dugg ovett. Di andre pojkarne sa att det var för att ingen människa kunde se, hvad det skulle föreställa, men det var förstås bara afundsjuke. En gång så ritade jag en katt åt syster min, som hon skulle brodera, och hennes lärarinna sa ändå, att det var den underligaste katt hon hade sett i hela sitt lif, och hon förstår sig nog på katter för hon är en gammal mamsell. Men när man inte får rita sådant som man har anlag för, så kunde man lika gärna låta bli.

Gymnastik är nog lifvadt förstås, men man får aldrig göra som man vill, för om vi vill äntra i linerna, så vill kaptenen att vi ska gå i stegarne, och hvad är det då för roligt. Jag är vådligt styf i gymnastik, om jag tycker det är tråkigt att vara professor, så skall jag bli akrobat på cirkus, det är nog roligare.

Sjunga kan jag nog, men jag får inte, för di säger, att jag har hvarken röst eller öra, men det har jag, två stycken ändå och en röst som kan väcka opp di döde, säger mamma, och hon begriper nog det, för hon kan sjunga själf. Alla pojkar, som ville, skulle få sjunga.

Nu har jag talat om för herr redaktionen, hvad jag tycker om skolan, om di ville tänka på det här, när det ska bli en ny ordning, så skulle alla pojkarne bli vådligt glada.

Ville.

P. S. Jag har läst Willes bref och jag hoppas att Herr redaktionen är så snäll och inte tror, hvad han säger, för han bara ljuger, när han säger, att det var en skoborste, för det var ingen skoborste, utan en damborste, för skoborstar är mycket för hårda.

Anna.

Cigarrens upptäckt.

Man må bestrida gamle Kolumbus äran af att ha upptäckt Amerika, men det finns en annan upptäckt, som är mera att sätta värde på och som man inte kan fränkänna honom äran af, och det är upptäckten af cigarren.

Enligt de allra nyaste källorna lär det just ha varit en obestämd aning om den öfersvinneliga njutningen af en cigarr till eftermiddagskaffet, som dref honom att våga sitt unga lif och slunga sig ut i det stora obekanta.

En dag hade han nämligen ute på oceanen hittat en tom ölbutelj, innehållande ett stort plakat, på hvilket man läste följande rader, som satte kapten Kolumbus många myror i hufvudet:

“En försmak af paradiset's fröjder!” Jaså, det är frälsningsarmén, som är ute på sjömanöver“, tänkte Kristoffer för sig själf. “Himmelsk manna i jordlifvets öken!” — Ja, var det inte det jag trodde! 'Vill Ni lefva lycklig och dö nöjd, så rök Smith & C:os cigarrer!’“

Ja, där stod stackars Kolumbus som en kabyll inför en separator, och i hans sinne grodde redan fröet till ett brinnande begär efter den okända njutningen. Att buteljen hade kommit från hinsidan den stora ankdammen, det var ingen konst att fundera ut, ty den europeiska annonseringskonsten utmärkte sig på den tiden inte just för någon högre grad af raffinemang.

Ett kraftigt bevis på annonsens förunderliga makt är, att Kolumbus inte kunde få frid med sig själf, förrän han beslöt sig för att kafva ditöfver och söka rätt på “la vuelta abajo“.

Men som han inte hade någon båt att tillgå, och Oskar Dickson inte var med och regerade på den tiden, så tog han sig friheten att vända sig till landets ädla kungapar, som just då hade gjort en hel hop af sina fiender till små änglar och därför var vid särdeles godt humör.

Och mot löfte om en låda fina 6-örescigarrer, då han kom tillbaka, fick kapten Kolumbus tre gamla tyska fiskkvassar, som k. m:t hade lagt embargo på.

För där nere fälde man inte, att tyskarne foro och studerade landets naturliga försvar, dess gamla hederliga submarina gråstenar, utan så fort herrarne togo en afstickare från den tillåtna farleden, så anammade man ögonblickligen både skutorna och ålen.

Och k. m:t anordnade ett stort farvälmöte på kajen, när Kolumbus skulle ge sig åstad. Kungen höll ett hjärtligt afskedstal, som visserligen inte var långt, men som i stället var så mycket kortare, och sa:

“Ajöss, herr kapten!”

Och Kolumbus svarade, under det hans tårar plaskade på däckets, så att styrmannen blef orolig och trodde, att tappen hade gått ur ett af romfaten:

“Ajöss, herr kung!”

Hvarpå kungen och drottningen och allt folket viftade med näsdukarne, så att Kolumbus fick lof att berga focken och ta in ett ref i storseglet för att inte skutan skulle råka i sken.

Hur han “crossade” Atlanten och såg den store sjöormen och hvad han hade för ett rysligt bråk med sina matrosar, som började längta hem till sina flickor och voro absolut okänsliga för äran af att ha satt ett världsrekord, det behöfver jag inte tala om, för det står att läsa i Folkskolans läsebok.

I tidens fullbordan lade kapten Kolumbus till vid Amerikas brygga och gick i land med sina gossar och satte opp ett Koldinu-kors, hvarpå de gingo ut att spana efter ett dancin-house eller dylikt förlustelseetablissemang.

Då mötte de en nakot gentleman af en nyslagen fyrastyffvers kulör och som blåste ut stora blå rökmoln i atmosfären. Det blef naturligtvis genast ett lifligt meningsutbyte bland matroserna om förklaringen till detta öfverraskande fenomen.

“De' ä' Leviathan, gossar, de' kan ni ta gift på“, sa' en af dem, som hade bott på sjömanshemmet några veckor och var skrifflärd. “Se Jobs bok, 41 kap. 10, 11 och 12 v.“

“Leviathan kan du va' själf“, sade en annan af gossarne, som var fritänkare och humoristiskt anlagd. “Karlen har ett fotogenkök i magen, som han kokar sin mat på, de' ä' alltihop.“

“Och så har han fått skorstenseld i halsen, för han inte har sotat ordentligt“, tillade nummer tre.

“Nej, saken ä' den, att karlen går me' ånga som en lokomobil“, förklarade nummer fyra.

“Eller kanhända han ä' af vulkanisk natur“, framkastade näste man, “och har heta källor inombords. Då vore de' så godt att ta honom me' hem, så kunde vi sälja honom till en varmbadinrättning.“

Slutligen framlades det förslaget, att mannen genast skulle obduceras i vetenskapens intresse, hvilket dock Kolumbus fann mindre lämpligt af fruktan för släktingarnes ogillande. Han beslöt i stället att välja den mera humana utvägen att intervjuva främlingen och fick genast veta, att förklaringen till den märkliga företeelsen var, att karlen rökte cigarr.

Den glädje, som vid denna underrättelse uppfyllde Kristoffers själ, måtte ha varit alldeles obeskriflig, eftersom ingen historie-skrifvare har trott sig om att beskrifva den. Han bekantade sig ögonblickligen med hedningen och tog opp sin “lomma-flaska“ och drack brorskål, hvarpå han med sin nye vän som ciceron tågade till närmaste cigarrbutik för att göra bekantskap med den gudomliga örten.

“Hur dyr får det lof att vara?“ frågade den lilla indian-mamsellen.

“Det gör detsamma, bara den ä' ljus och lätt som ni själf“, svarade den artige Kolumbus.

Och sedan han af infödingen nödtorftigt undervisats i konsten att njuta af rökverket, marscherade han ombord för att ha en högtidsstund på tumis med sig själf.

Stackars lille Kolumbus! Han hade inte dragit många bloss på cigarren, förrän han tyckte, att skutan rullade på ett mycket misstänkt sätt, fastän det var kaf lugnt på oceanen, och när han hade rökat den till hälften, var han lifligt öfvertygad om, att han dansade rundt omkring som en nystvinda. För hvad som sedan hände, är det kanske bäst att draga tystnadens slöja.

Men det dröjde inte länge, förrän Kolumbus och hans

gossar hade kämpat sig igenom de första svårigheterna och lärt sig att rätt uppskatta nikotinenes värde.

Och när han hade sett sig om i landet och lastat skutorna med guldklimpar och cigarrer, dejsade han hem för att samla medaljer och ordenspladaskor, äta festmiddagar och ge ut en resebeskrifning. När han kom in till konungen med cigarrlådan, som han hade lofvat honom, hade han sin cigarr i mungipan som vanligt.

“Det var tusan, hvad kapten måtte ha gjort sig brådt-om!” sa kungen. “Kapten har ju gått varm invärtes; det ryker ur munnen på kapten!”

Men Kolumbus log ett öfverlägset leende, och snart sutto han och kungen och bolmade på hvar sin sida om en toddybricka, och just som kungen höjde sin bägere och talade och sade: “Skål, Kristoffer!” fick han en vattenstråle om 600 liter i minuten rätt i det kungliga anletet, och in genom fönstret klättrade brandkårens bergningsafdelning i sina vackra rödhvita band och hyfvade ut både kungen och Kolumbus och den icke väggfasta lösegendomen. En patrullerande polis-konstapel, som lurpassat utanför, hade sett rök tränga ut genom en fönsterspringa och genast alarmerat ett brandskåp.

Kolumbus startade sedermera en cigarrimportaffär och blef k. hofleverantör, men synes på sistone ha kommit i dispyt med kungen om en liten räkning, hvilken tvist löstes på så sätt, att Kolumbus sattes i sinkabirium.

Vädret och humöret.

Hvad det beror på, det må de andra vetenskapsmännen söka fundera ut; jag nöjer mig med att konstatera faktum: vädret och humöret stå till hvarandra i förhållandet af orsak och verkan.

Vädret är ett nyckfullt flickebarn, som spelar på vårt

nervsystem som på ett fortepiano och hvars lätta fingrar framkalla än klingande durackord, än skärande dissonanser.

Väderlekens inflytande på vår sinnesstämning är dels medelbart, dels omedelbart.

Det är en söndag i april, och vädret är ostadigt som en ungmös tycke. Du trycker din splitter nya, skinande cylinder på dina lockar och går ut att skänka flickorna fägnad. Men du hinner inte längre än till nästa gathörn, förrän det kommer en liten retsam skur, som spolierar hela elegansen och kommer dig att föra ett språk, som skulle låta minst sagdt besynnerligt från en predikstol.

Du har varit ute på en liten segeltur och befinner dig på hemvägen. Båten dansar fram som en premiärdansös, och du sitter med handen lätt hvilande på rorkulten och har det bra. Men brisen mojnar ut, sjön ligger blank som en bricka, och du får ta till granseglen för att komma fram. Då kan du hålla dig för skratt.

Brist på torkväder till tvätten kan fördärfva en husmors humör för fjorton da'r, och en vårsöndag med hällregn kan göra en liten flicka med en ännu icke exponerad vårtoalett till ett offer för själsmarter, som lättare kunna tänkas än beskrivas.

Tanken på ett i utsikt ställdt slädpartis fröjder kan i förbindelse med envist uteblifvande slädföre göra en ungmö ledsen vid lifvet, och om jul inte vill braska till med skridskois, när en liten gosse har fått nya skridskor till julklapp, så är den lille sportsmannen illa därän.

Mest intressanta äro dock vädrets omedelbara verkningar på humöret.

När himlen är blå som hennes öga, solen grinar som en cirkusclown, och termometern visar plus 18 i skuggan, då kan man se på folk, hvilka som lida af växlar, tandvärk, olycklig kärlek eller för trånga skor. Ty alla andra se så glada och trefliga ut, som om världen vore en lustgård, där det växte kaviarsmörgåsar och stekta fasaner på träden, och chambertin skvalade i bäckarne.

Då leker hela lifvet för oss, vi nicka gemytligt åt vår värste ovän och skulle vilja ta hvarenda människa i famn, särskildt yngre fruntimmer med fördelaktigt utseende. Då

äro de allra morskaste af oss som ett vax, och en liten barnunge skulle kunna linda oss om fingret.

Skall du gå ut och vigma pengar, skaffa ett namn på en växel eller lura folk att teckna aktier i en ny järnväg, så välj en dag med vackert väder. Då har folk inte hjärta att säga nej, och då får du allt hvad du önskar och lite till.

Tänker du fria och du inte är riktigt säker på tösen, så tala vid henne en dag, då solen skiner. Får du henne inte då, så får du henne aldrig, och fortsatt kurtis är förspild möda.

Profryttare försäkra med bestämdhet, att de sälja dubbelt så mycket på soliga och vackra dagar, som då det är ruskigt väder. Och erfarenheten visar, att missgärningsmän, som ha den turen att bli dömda en solskensdag, i allmänhet få en relativt beskedlig näpst.

En sådan dag vill det mycket till, för att du skall bli förargad. Du kan hitta ett gyllene hårstrå i din soppa, utan att det bekommer dig det ringaste; du kan läsa en ledare i Vårt Land med orubbadt sinnesslugn; och du kan se en fem års pys på gatan med en Duke-cigarrett i munnen, utan att du mår illa.

På soliga och vackra dagar föröfvas i allmänhet inga större bofstreck. Då känner sig äfven den mest förhärdade anarkist alltför människovänlig för att gå och kasta bomber på folk, och lifvet i det fria ter sig alltför skönt, för att icke utsikten att få krypa i kurran skulle verka afskräckande på hvar och en, som har det minsta sinne för naturens skönhet.

Aldrig har man hört talas om, att folk går och själfmördar sig, när det är vackert väder; det skulle inte kunna falla någon människa in.

En skiftande väderlek är alldeles nödvändig för att göra en balkonversation omväxlande och animerad. "Ett charmant väder i dag, min nådiga!" — "Ja, tänk, inte skulle man ha kunnat tro det i går!" — "Nej, men i förgår var det ju riktigt vackert." O. s. v. Har det varit mulet och regnigt fjorton da'r i rad, så vill det konst till att variera temat, och brister det därvidlag, så blir alltid stämningen tryckt.

En vacker sommarkväll gör oss alltid lite sentimentalt

stämnda, och den som kan sitta på sjostrand på tumis med sig själf och se ut öfver den blanka fjärden med dess åter-
spiegling af aftonrodnadens glöd utan att önska sig ett vif vid
sin sida, han har inte mera erotik i kroppen än Lots hustru
efter förvandlingen.

Vackert vinterväder höjer både kuraget och färgen på
kinderna. Det gör pojkarne duktigare och flickorna vackrare
än eljes.

I solsken och vackert väder är du en helt annan män-
niska, än då himlen är mulen och luften disig, blåsten tjuter
och regnet slår mot rutan eller snögloppet piskar dig i an-
siktet.

I ruskigt väder är den snällaste människa på jorden
otreflig att umgås med. Då är ingenting till lags, och du
kan bli ursinnig öfver den minsta småsak.

Då ser du hela lifvet i svart, och du önskar bara, att
du låge tre alnar under jorden med en bra sten öfver dig för
att hindra dig att stiga upp igen, om du möjligen skulle bli
dum nog att önska det.

Då tål du inte ens dina bästa vänner, och dina ovänner
skulle du helst vilja ha hängande på klädhängaren i tambu-
ren, så att du kunde gå ut och friska opp humöret med att
titta på dem ibland.

Då är det inte ens lönt, att en liten pys kommer till dig
på gatan och ber om ett öre, för då har du inte mer barm-
härtighet än en siouxindian på krigsstråt.

Gud nåde den arme yngling, som kommer hem till dig
med en räkning, när det är ruskigt väder. Han får veta,
hvem han stungit hafver.

Är det fult väder, när du skall ta itu med ditt arbete,
vill du ingenting göra, och regnar det, när du tar din afton-
promenad, så hamnar du med en sannolikhet, som gränsar
till visshet, vid en bricka med toddyvirke.

Du upptäcker aldrig så många fel hos din nästa, som när
vädret är ruskigt, och den som då blir offrad på ett kaffe-
reps altare, han skall vara ett sannskyldigt helgon för att få
så mycket heder i behåll, som behöfs för att bli brännvins-
advokat.

Gå och försök att sälja ett par teaterobligationer eller ta opp

en olycksfallsförsäkring, när det är ruskigt väder, och du skall vara en mycket älskvärd karl, för att inte ditt tilltänkta offer skall göra slut på visiten på ett sätt, som inte frestar dig att göra om den i brådbrasket.

Uppträd aldrig som kandidat på ett valmöte en ovädersdag! Folk är aldrig så granntyckt som då, och äfven om du eljes skulle vara ganska presentabel, skulle det fula vädrets inflytande på dina fiender vålla dig mera smälek, än hela nöjet vore värdt.

Är det ruskigt väder, när du vaknar på morgonen, så vill du helst sofva hela dagen, och får du inte det, så börjar du förakta samhället och kastar dig kanske i armarne på socialismen.

Men lagen om vädrets inflytande på humöret gäller inte bara för individer, utan äfven för större menigheter, ja, för hela folk.

Hvad tror ni det var som tillförsäkrade svenskarne segern i slaget vid Lützen? Det var helt enkelt den täta dimma, som enligt historien låg utbredd öfver slagfältet. Tjoekan satte svenskarne i dåligt humör, och då ä' de inte goda att råka ut för.

Och hvad var det, som gjorde susen i det berömda slaget vid Narva? Jo, det var snögloppet. Hade det varit solsken och vackert väder, så hade svenskarne aldrig haft hjärta i sig att gå så illa åt den beskedlige czar Peter. Men snögloppet gjorde dem ursinniga, och så gick deras vrede ut öfver den stackars moskoviten.

En negerkomikers breda grin, som kommer mungiporna att mötas i nacken, hvad är det annat än ett återsken från tropikernas strålände sol? Och hela den oftedalska läseriledsamheten på vårt broderlands västkant, hvarpå tror ni den beror, om intet på det eviga regnandet?

Människans försvinnande.

Människan håller på att försvinna från jorden, att af-dunsta som daggdroppen från rosens blad, att återgå till det intet, hvaraf hon är kommen. I själfva verket började detta försvinnande, så fort människan kom till, ty det första hon gjorde var den olycksaliga dumheten att lägga grundstenen till civilisationen. Och civilisationen är mänsklighetens långsamt fortgående självmord.

Helt nyligen har ett nytt symptom af människans försvinnande påpekats af en man, hvars öga fångat en glimt af den fruktansvärda sanningen. Mannen, som för resten är professor någonstans, påpekar nämligen, att människans ben hålla på att gå sin kos, och uttalar som sin öfvertygelse, att om ett par tusen år mänskligheten inte har några ben att gå med.

Vi veta ju, att en kroppsdel, som icke eller endast i ringa mån användes, generation efter generation försvagas, förkrymper och slutligen alldeles försvinner. Så har det gått med svansen, som otvifvelaktigt en gång prydde våra urfäders baksida. Då människan blef för lat att klättra upp i träden och plocka de apelsiner, kokosnötter och dylika vegetabilier, som utgjorde hennes enkla kost, och föredrog att slå ned gudsgåfvorna med en stake, kom svansen, som spelat en viktig roll vid klättrandet, småningom ur bruk, och därmed var dess öde besegladt. Det kunde då ha varit det-samma, ty svansen hade varit bra att ha i dessa bistra tider, då kampen för tillvaron blir allt hårdare med hvar dag, som går.

På samma sätt kommer det, enligt hvad professorn visar, nu att gå med benen. De komma alltmera ur bruk. Om någon af våra urfäder hade något att uträtta i Kalkutta eller Timbuktu, så lagade han till en bra matsäck, lät halfsula sina stöflar och gaf sig i väg på apostlahästarne. Hur färdas man

nu? Jo, på bantåg eller ångbåt, till häst eller i ballong. Om man också inte skall längre än till nästa gathörn, så låter man sätta för sitt ekipe och vräker sig på de sidenklädda dynorna. Männskligheten är för lat och för stursk att gå. Följden häraf kommer inte att utebli, våra ben komma att försvinna.

Se vi nu på de förut iakttagna symptomen, så finna vi till en början, att håret håller på att gå all världens väg. Af tio medelålders herrar ha nio en försvarlig måne, och den tionde ser ut, som om han brukade kamma sig med en rakknif. Hur kommer det sig?

Förklaringen är mycket enkel. Hårets uppgift är att hålla hufvudet varmt. Redan i civilisationens morgon fordrade god ton, att man skulle vara snyggt och ordentligt kammad. En yngling, som var för lat att kamma sig, uppfann då hatten för att bespara sig det besväret. Modet vann efterföljd, och hatten blef småningom en integrerande del af en fin karls toalett.

Nu ha hatten och mössan öfvertagit hårets uppgift att skydda hufvudet för köld, håret har blifvit obehöfligt, och det kommer nog inte att dröja så länge, förrän det är försvunnet.

Så ha vi tänderna. Förr i världen hade en fullvuxen människa trettiotvå tänder. I naturläran uppgifves visserligen, att hon fortfarande har det antalet, men det är falskt. Nu har hon på sin höjd tjugo, af hvilka tolf löständer. Tänderna äro som bekant afsedda att tugga mat med, och under kokkonstens tidigare skeden behöfdes de också för det ändamålet.

Den mat, som serveras nu för tiden, behöfver däremot knappast underkastas den processen, och om ytterligare några år torde all tuggning såsom totalt öfverflödig ha upphört, naturligtvis utom omtuggningen af norska frågan, som kommer att fortgå ända till domedagen. På det viset bli tänderna utan sysselsättning, de bli skralare generation efter generation, och till slut gå de samma väg som svansen.

Att våra ögon bli allt svagare och svagare, är en gammal klagan, som ständigt förnyas. Då vi voro vildar i världen, lefde i skog och mark, sköto harar med båge och metade abborrar på benkrokar och hade tigrar, krokodiler, våra släk-

tingar och hundratals andra fiender att försvara vårt lif och vår skalp emot, då måste vi kunna räkna tänderna i munnen på en gäspande mygga, som satt i en trädtopp på sex fjärdingsvägs afstånd.

Nu ha vi egentligen inte behof af att se på så långa håll, och om det kniper någon gång, t. ex. om vi sitta på teatern och se en frisk operett och i sedlighetens intresse vilja förvissa oss om, huruvida primadonnan har någonting på sig, så ha vi utmärkta instrument till vårt förfogande. Det gör, att ögonen användas i allt mindre utsträckning, försvagas och försvinna till slut, äfven de.

Med ögonen komma äfven öron och näsa att gå ur tiden. Näsans uppgift är som bekant att bära pince-nezen, men då efter ögonens försvinnande detta instrument såsom obehöfligt blifvit bortlagdt, kommer näsan så småningom att bli allt mindre och mindre, tills den slutligen är alldeles försvunnen.

Öronen ha ju till uppgift att hindra hatten att falla ner öfver ögonen, men då dessa försvunnit och hatten saklöst kan sitta hur som helst, förlora öronen sin betydelse och komma att dela ögonens och näsans öde.

Munnen användes hufvudsakligen att skrika med. Små flickor och mycket unga män använda den stundom äfven till något annat, hvilket dock, fullkomligt meningslöst och absolut stridande mot vår praktiska tids anda, snart torde komma att bli bortlagdt.

Ni har naturligtvis hört talas om telepati? Om jag eller ni högtärade, sitter här hemma i Sverige och vill tala om t. ex. för kejsaren i Japan, att det är vackert väder, så tänka vi bara så skarpt på kejsaren och vädret, att han får en förnimmelse af att solen skiner borta i det gamla vänliga land, som var nog hyggligt att ställa sig neutralt i striden mellan honom och hans och månens kusin. Vi öfverföra meddelandet helt enkelt genom en viljeytring.

Det är telepati. Konsten är ännu ganska späd, men kommer naturligtvis att utvecklas med tiden och småningom göra allt skrik och prat onödigt. Människan kommer att upphöra att tala, munnen, som då inte längre har någon uppgift, går samma väg som öronen, och lungorna bli betydligt försvagade.

Hjärnan användes förr i världen att tänka med. Men

sedan folk upphört med den rörelsen, såsom voltakorsets, frälsningsarméns och korporal Bloms framgångar med sorglig tydlighet visa, så har äfven den börjat komma på dekis. Den torkar ihop alltmera, och efter några generationer finns inte ett spår af den. Då sålunda hela hufvudet saknar ändamål, kommer det så småningom att jämnas med axlarne.

Nerverna bli svagare med hvar dag. Den tid är inte så långt borta, då vi utan att falla i konvulsioner kunde höra en liten flicka spela "Jungfruns bön" på ett ostämtdt piano. Nu tål folk inte ens att höra skriket af en katt, som blir trampad på svansen, eller gnisslandet af en spik mot en fönsterruta.

Detta visar, att äfven nerverna äro på väg att försvinna, och det vore en sann välgärning, om det kunde ske med allra förstå. Ty dem har man då i vår tid ingenting annat än obehag af.

Af armarne gjorde man förr i världen ett mångfaldigt bruk. Hufvudsakligen användes de att arbeta med, men denna användning har genom maskinernas alltjämt fortgående fullkomnande blifvit så inskränkt, att föga af den återstår.

Nästan allting göres nu för tiden med maskin, och allt hvad människan har att göra för frambringandet af löskragar, rättfällor, kammarorglar och andra lifsförnödenheter, blir snart bara att trycka på en knapp emellanåt. Slutligen kommer naturligtvis det också att göras med maskin.

Vidare användes armarne att kriga med. Det gick förr i världen så till, att man tog en sabel i handen och högg ihjäl fienden med. Nu krigar man också med maskin. Man ställer sig på ett par mils afstånd och skjuter på hvarandra med kanoner, som gå af sig själfva, när man väl har satt dem i gång.

Dessutom användes armarne att göra kvinnliga handarbeten, laga mat och skrifva vers med, men äfven dessa uppgifter utföras nu för tiden med tillhjälp af maskiner. Under sådana förhållanden är det lätt att förutse, att armarne inte ha lång tid kvar.

I mån som tiderna bli dyrare, får mänskligheten allt mindre råd att äta och vänjer sig så småningom af med denna dyrbara ovana. Men med den går också magen sin kos, vi

må hoppas, att det inte må dröja länge, förrän denne vår tyrann endast tillhör historien. Magen är nämligen aldrig till annat än obehag.

På så sätt försvinner så småningom hela gudsbelätet. Inte så att den ena delen faller bort efter den andra, utan så att alla delar samtidigt aftaga och krympa ihop, tills slutligen ingenting återstår.

Men på det viset skulle, säger ni, våra efterkommande inte finnas till?

Det hörs, att ni inte är vidare hemmastadd i er teosofi. Människan består, enligt madame Blavatsky — och det visste hon nog lika bra som både ni och jag — af sju principer, af hvilka kroppen är en af de allra tarfligaste. Det spelar alls ingen roll, att den försvinner, det återstår ju i alla fall sex stycken, och det räcker godt, det tror jag mig kunna försäkra er.

Men — ja, ni skall naturligtvis göra en invändning till! — under sådana förhållanden skulle ju människan bli en okroppslig varelse?

Visst inte! Hon har ju astralkroppen kvar, och efter hvad jag inhämtat om den, torde den kunna fylla äfven ganska högt ställda anspråk. Det är en fin kropp, mycket fin, men jag vet inte närmare, hur den är konstruerad. Den syns nämligen inte. Men den finns där ändå.

Sanitas eller Vägen till rikedom.

När Vicke Slantman var liten och oförståndig, sökte hans ömma föräldrar icke utan en viss framgång pudra i honom den för barn och tjänstefolk uppfunna satsen, att sparsamhet är vägen till rikedom.

Och Vicke gjorde upp kontraktet med sin mamma om

afståendet af socker till morgonkaffet mot en ersättning af 2 öre i veckan, hvilka medel han samvetsgrant deponerade i en sparbössa tillika med de tio- och tjugofemöringar, som välvilliga farbröder gifvo honom att köpa karameller och ryska smällare för.

Och när han vid årets slut räknade öfver sin kassa, fann han sig i besittning af ett kapital på 4 kr. 23 öre. Detta resultat, som så föga motsvarade de bittra försakelserna under tolf månaders tid, började göra lille Vicke fundersam.

Och allt eftersom han växte till i ålder, aritmetik och annan visdom, började läsa tidningar och lära känna världen, rubbades alltmer hans tro på den fädernelärda sparsamhetsteorien, tills han slutligen klart insåg dess absoluta ohållbarhet.

Omöjligheten af att under en normal lifslängd ensamt genom redbart arbete och sparsamhet förvärfva ens en futtig million var alltför lätt att med siffror ådagalägga, för att Vicke länge skulle kunna bibehållas i den ännu märkligt nog tämligen utbredda villfarelsen, att de moderna jätteförmögenheterna skapats genom dessa svaga medel.

I stället för att inlåta sig på det fåvitska försöket att nå millionen på denna smala, mödosamma stig, som ändå aldrig leder till målet, beslöt alltså Vicke att, följande lysande föredömen, beträda reklamens breda, bekväma väg, som med osviklig säkerhet för en dit, förrän man vet ordet af.

Till den ändan satte han sig att fundera på en teknisk uppfinning, som skulle fylla ett länge känt behov, och frukten af dessa funderingar blef Sanitas.

Hvad var Sanitas? Det var ett absolut osvikligt medel att bota och förekomma alla både kända och okända magsjukdomar.

Det kurerade med samma lätthet magsyra och magkatarr, diarré, rödsot och kolera. Det höjde aptiten, underlättade matsmältningen, reglerade afföringen och gjorde magen alldeles oemottaglig för skadliga inflytelser af hvad art det vara månne. Det skapade godt humör, stärkte krafterna, höjde arbetslusten och framkallade efter en längre tids regelbundet begagnande en permanent känsla af lycksalighet, som kom människan att betrakta denna bristfälliga jord som ett paradiset.

Det innebar lösningen af det stora samhällsproblemet och var, kort sagdt, detta obestämda något, efter hvilket mänskligheten förgäfves gått och längtat i årtusenden.

När Vicke hade funderat ut detta, skref han en kort notis till ortens tidning, i hvars nästa nummer en med häpnad slagen allmänhet läste följande:

“En epokgörande uppfinning har i dagarne gjorts af ingenjör Viktor Slantman härstädes, som efter omfattande studier och mångåriga experiment lyckats framställa ett universalmedel mot magens sjukdomar. Den gröda af utländska humbugsmedel, som på senare åren utbudits inom vårt land, har helt naturligt gjort allmänheten skeptisk gentemot alla nyheter på detta område, men att här ingen humbug föreligger, därför utgör ing. Slantmans aktade namn en säker borgen.

Med det nya medlet, hvars sammansättning är uppfinnarens hemlighet, har denne senast å ett antal grisar, hvilkas magkonstruktion som bekant är alldeles densamma som hos människan, anställt en serie försök, hvilkas rent af öfverraskande resultat synas innebära ett löfte om, att medlet skall blifva för mänskligheten i hög grad välsignelsebringande. Det nya medlet, hvars namn är Sanitas, torde inom kort bli tillgängligt i marknaden.“

Fabrikationen af Sanitas tog härpå sin anspråkslösa början. Efter att för ett icke utan möda uppnegocieradt rörelsekapital af femti riksdaler ha anskaffat nödiga materialier, ett antal små glasburkar och högst praktfulla etiketter, grep Vicke verket an.

Tillverkningen, som inte var förenad med några tekniska svårigheter, bestod däri, att i en större bryggkittel hopröredes sirap, brännvin, dubbla malörtsdroppar, peppar, salt och bittervatten, hvarpå blandningen fick koka opp, lämnades att svalna, silades genom en handduk och fylldes på burkarne, som därpå försågos med de praktfulla etiketterna.

När Vicke räknade efter, fann han, att hvar burk kostade honom 10 öre och att redan ett pris af 1 kr. stycket skulle lämna en blygsam vinst. Men när han tänkte närmare på saken, började han frukta för, att folk skulle tycka medlet vara alltför billigt för att kunna vara någonting bevändt med och sålunda inte få något förtroende till detsamma, hvarför han bestämde priset till 2 och 50.

När Vicke hade kommit så långt, satte han in följande annons i de mest spridda hufvudstadstidningarne:

Agenter sökas! För ett nytt, lättsåldt fabrikat sökas driftiga och respektabla agenter på alla platser inom landet. Obs! Hög provision. Svar etc.

I dessa bistra tider låter ingen gärna ett tillfälle att förtjäna pengar gå sig ur händerna, och som Vicke frikostigt beviljade en provision af 20 proc., hade han snart en agent i hvar vrå.

Härpå började Vicke annonsera om sitt nya universalmedel. Men inte på det torra, tråkiga sätt, som jag misstänker, att du, ärade läsare, fåvitskt skulle ha använt och som skulle ha gjort, att din annons försvunnit bland mängden. Du hade förstås helt beskedligt annonserat så här t. ex.:

Sanitas, utmärkt botemedel och preventiv mot magåkommor. Generalagent för Åmål med omnejd

Anders Jönsson & C:o.

Men Vicke gick mera tidsenligt tillväga. Han hyrde i landets mest spridda tidningar en liten ruta i öfre hörnet till höger på andra sidan för en längre följd af nummer.

På denna plats lästes i hvartenda nummer under fjorton dagars tid den mystiska frågan: "Hur mår du?" Och under de närmaste fjorton dagarne därefter det dystra svaret: "Du är sjuk", under senare veckan skärpt genom tillägget: "sjukare än du vet". Så kom under en vecka det glädjande budskapet: "Sanitas är medlet!" och under den därpå följande den undrande frågan: "Hvad är Sanitas?" Hvarpå sedermera lämnades det fullständiga svar, som här ofvan blifvit anfördt.

När marken sålunda var beredd, och medlet började få en tveksam åtgång, slog Vicke in på en ny annonseringsmetod. Det var alldeles omöjligt att titta i en tidning utan att träffa på en af Vickes annonser, och det var lika omöjligt att låta bli att läsa dem som att undgå att se dem. Som prof på dessa genialiska annonser må följande anföras:

Pettersson är död! Hvilken Pettersson? Naturligtvis den, som icke begagnade det underbara hälsomedlet *Sanitas*, som säljes endast hos undertecknad, fabriks agent på platsen. För efterapningar varnas!

Två gånger två är fyra. Det vet du. Men inte, att *Sanitas* är ett absolut osvikligt medel mot det mänsklighetens plågoris, som kallas magsyra. Säljes etc.

Drick inte punsch! Den förstör magen. Det är en varning, som man alltsomoftast får höra och tanken på hvilken ofta dryper malört i den gula, välsmakande drycken. Vi säga: Drick, hvad du vill! Men använd på samma gång *Sanitas!* Det motverkar alla skadliga inflytanden. Säljes o. s. v. Iakttag fabriksmärket!

100 år kunde du ha fyllt i år, om du i tid börjat använda det lifs-

förlängande *Sanitas*. En burk kostar 2 och 50 och betyder ett år till på ditt lif. Till salu etc.

Det tusenåriga riket är en vacker dröm. Men den lycksalighet, som ett regelbundet användande af *Sanitas* skänker, är en verklighet. Vill du, att ditt lif skall bli en dans på rosor, så använd *Sanitas*. Säljes o. s. v. Endast äkta med ing. V. Slantmans namnteckning å etiketten.

Koleran står för dörren! Se här det hemska budskap, som i dessa dagar slagit hela Europa med skräck! Den som använder *Sanitas* till dagligt bruk, kan skratta åt det gula spöket. Säljes etc.

Den sista skandalen har du kanske hört. Men du har aldrig hört, att någon, som lidit af kronisk magkatarr och använt *Sanitas*, icke blifvit fullständigt återställd inom en månad. Till salu o. s. v.

1,000,000 *människor*, som nu lida af svåra magåkommor, skulle för sin hälsas återvinande ha att tacka det undergörande *Sanitas*, om de begagnat detta enastående medel. Säljes o. s. v. Obs! Ingen humbug!

Det skulle vara att misskänna världen, om man icke lätt nog insåge, att afsättningen af det berömda medlet med en sådan annonsering skulle bli fenomenal, och det dröjde inte länge, förrän Vicke såg sig nödsakad att uppföra en större fabrik för mixturens tillverkning.

Men för att inte den hemlighetsfullhet, som rådde beträffande dess sammansättning, skulle gå förlorad, skulle chefen själf nattetid, ensam i fabriken och för låsta dörrar och igenbommade fönster, sätta till de hemliga beståndsdelarne, hvar till utsågos malörtsdropparne och bittervattnet.

Jämte annonserna utsände Vicke allt emellanåt till de tidningar, i hvilka dessa infördes, små reklamer, som i enlighet med god svensk tidningsmannased mycket ordentligt intogos, och se så där vid pass en gång i veckan fann man i sin tidning en liten notis i den här stilen:

Sanitas, ing. V. Slantmans berömda medel mot magsjukdomar, har med framgång börjat användas af läkare i Wien, dit i dagarne en större sändning afgått.

En fest för sina arbetare gaf i förgår ing. V. Slantman med anledning däraf, att denna dag den 800,000:e burken af det världsberömda magmedlet *Sanitas* utsändts i marknaden. I det tal, hvarmed verkmästaren O. Andersson å arbetarnes vägnar tackade för den skål, ing. S. utbragte för sin arbetspersonal, lyckönskade tal. ing. S. till att ha gjort mänskligheten en af de största välgärningar, som kommit den till del sedan årtusenden tillbaka. Ing. S. tackade rörd för detta vackra erkännande.

En svensk flagga har ing. V. Slantman skänkt till hvar och en af stadens folkskolor, närmast med anledning af att det i lördags var femte årsdagen af den dag, då hans förträffliga magmedel *Sanitas* först utsläpptes i marknaden. Ing. S. skänkte därjämte en burk af det berömda medlet till hvarje barn.

I sommarvärmen, då magsjukdomar förekomma oftare än eljes, är ett regelbundet användande af ing. V. Slantmans utmärkta preventiv mot dylika, Sanitas, att rekommendera.

En vacker dag skickade Vicke några burkar af det underbara medlet till professor Koch i Berlin med vördsam anhållan, att han måtte afgifva ett utlåtande om detsamma. Profesorn skref också mycket riktigt ett bref, däri han yttrade sig sålunda:

Jag har undersökt Edert s. k. magmedel Sanitas och kan ej annat än uttrycka min stora förvåning öfver den djärfhets, med hvilken Ni talar om dess läkande kraft. Det hela är ju icke annat än den gröfsta humbug utan en skynt af reel innebörd, och det vill onekligen en betydlig fräckhet till för att begära en aktad läkares yttrande om en dylik vara.

Högaktningfullt

R. Koch.

Några dagar efter ankomsten af detta svar, som skulle ha satt ner humöret på en vanlig människa högst betydligt, lästes i åtskilliga tidningar följande dunderpuff:

Om Sanitas, ing. V. Slantmans världsberömda magmedel, har den bekante professor Koch i Berlin i bref till uppfinnaren afgifvit ett utlåtande, som vi med några utslutningar återgifva: »Jag har undersökt — — Sanitas och kan ej annat än uttrycka min stora förvåning öfver — — — dess läkande kraft. Det — — är — — icke — — humbug, utan — — reell — — vara.»

Om de underverk, som Sanitas åstadkommit, kunde Vicke förete tusentals intyg, af hvilka han för säkerhetens skull hade skrifvit de flesta själf. Det var vanligen sådana olyckliga, som af läkare förklarats obotliga, som tagit sin tillflykt till och återvunnit sin hälsa genom det underbara medlet. Af dessa intyg var en utvald samling tryckt och medföljde hvarje burk, hvarjämte ett och annat i annonserna kom till allmänhetens kändedom.

Det kunde naturligtvis inte dröja länge, förrän Vicke af universitetet i Smarttown, Ill., U. S. A., utnämndes till medicine hedersdoktor, hvarpå d:r Slantman fick mottaga den ena kallelsen efter den andra till ledamot i brasilianska, kinesiska, australiska och andra utländska lärda samfund.

Att en sådan man icke skulle blifvit märkt med Vasen, hade varit en skyms mot dessa aktade samfund, och sedan Vicke till yttermera visso skänkt 10,000 kr. till en minbåt, kom honom också det gröna bandet till del.

Doktorn och riddaren Slantman är nu en af sitt lands rikaste och mest aktade män och prisar hvarje dag sin goda idé att göra världen till viljes därtutinnan, att den vill bedragas.

Jorden rundt på 20 minuter.

Helt säkert finns det väl inte någon af mina läsare, som inte med en viss tjusning i själen skulle gripa första sig erbjudande tillfälle att göra en liten tur jorden rundt.

Men att resa på vanligt sätt är förenadt med åtskilliga vanskligheter. Dels tar det tid, och i våra dagar duger det inte, att man är alltför länge osynlig på sin mantalsskrifningsort. Det kan så lätt hända, att man, då man kommer tillbaka, finner en obekant familj i sin våning, en främmande karl i sin fästmörs armar och en annons i Posttidningen, där ens borgenärer kallas till sammanträde i ens urarfvakonkurs.

Dels kostar det penningar, och sådana växa inte på träd i dessa bistra tider, och dels är det slutligen förenadt med en viss risk för lif och lemmar. Bantåg kunna urspåra, ångbåtar flyga i luften och balonger ramla ner från 10,000 meters höjd med en alldeles otrolig nonchalans.

Knuten är alltså att finna ett snabbt, billigt och säkert kommunikationsmedel, och ett sådant, det snabbaste, billigaste och säkraste i världen, bär du inom dig själf. Det heter tankens vingar.

Om vi skulle ta oss en liten paus i kampen för tillvaron och på bemälda vingar göra en tripp omkring vår gamla hedersplanet, hvad säger du om det? Det kostar dig ingenting, och äfven om vi råka ut för en hel del faror och äfventyr under vägen, så skall du vara hemma igen om tjugo minuter i samma ypperliga kondition, hvori du nu befinner dig. Du far ju med? — ja, naturligtvis gör du det.

Du sänder alltså i tankarne en kyss till den du håller kär — är vederbörande inom kysshåll, så är det ingenting som hindrar, att det sker muntligen — och så bege vi oss af på vår långa färd. Det bär af genom vårt vackra Bleking,

in i det feta Skåne, öfver Sundet och till Kjöbenhavn, dit vi anlända utan några äfventyr.

Där råka vi emellertid på en middag hos kronprinsessan en liten förtjusande dotter till en af stadens rikaste grosshandlare. Den lilla blir vansinnigt kär i en af oss — jag säger inte hvem — öppnar sitt hjärta för honom och ber honom så vänligt ta emot detta jämte hennes hand och ett större gods i närheten af Roeskilde. Då hon får höra, att han ska resa jorden rundt och vara hemma igen om tjugo minuter och omöjligen har tid att stanna så länge, att det kan bli något vidare bröllop af, blir hon förtviflad och går hem och äter opp tre kilo cyankalium, hvarefter hon läser en kort bön och dör.

Djupt rörda, ıla vi ifrån skådeplatsen för detta sorgliga drama och skynda till Berlin, där vi för att dränka minnet af detsamma förtära åtskilliga konsekutiva sejdlar af ett härligt öl, som gör oss glada i hågen och kommer oss att inom hörhåll för en okänd gentleman yttra några humoristiska anmärkningar om kejsar Vilhelm hin stränge. Den obekante afslöjar sig plötsligt som detektiv, och innan vi veta ordet af, sitta vi inspärrade i en fängelsehåla åtskilliga meter under jorden. Till vår fasa finna vi snart, att vi blifvit häktade som franska spioner, och inom kort finna vi oss dömda till lifstids straffarbete.

Som tidens knapphet inte tillåter oss att uträtta något vidare straffarbete för tillfället, skynda vi i stället till Paris och kasta oss där in i nöjenas hvirfvel. Det smärtar mig att säga, att det just inte är de allra ädlaste nöjena, som vi ägna oss åt, men vi ha roligt, och det är hufvudsaken, och det angår ingen människa, hvad vi ta oss för.

Efter en föreställning på Folies Bergères bjuda vi ett par af de snyggaste mamsellerna på supé. En af oss — jag säger inte hvem — blir erotiskt stämd under inflytande af champagnen och den ena lilla damens blonda skönhet och friar till henne på skämt. Hon tar emellertid saken på allvar, och då han vill slingra sig undan, stämmer hon honom för brutet äktenskapslöfte med yrkande om en skadeersättning af fem millioner francs, som han af den artiga domstolen blir dömd att betala.

Utan att afvakta utmätningen lämna vi den franska huf-

vudstaden och begifva oss till Monte Carlo, där vi för ro skull våga ett par guldmynt på det gröna bordet med det oväntade resultat, att vi vinna den ena gången efter den andra. Inom kortare tid, än vi eljes skulle ha behöft för att förtjäna femti öre, se vi oss som ägare af en anspråkslös förmögenhet på trettiofyra millioner francs.

Med en glädje, som endast obetydligt grumlas af notis om, att nitton andra spelare af skilda nationaliteter i förtviflan öfver sin ruin hängt sig i de härliga monegaskiska orange-lundarne, ila vi ned till det sköna Italien, där vi röna det hjärtligaste mottagande af bl. a. Sixtinska madonnan och där en vacker eruption af Vesuvius anordnas till vår ära.

Under en utflykt i bergen bli vi tillfångatagna af ett band mycket ädla röfvare, med hvilka vi efter någon tvekan dela vår förmögenhet för att sätta dem i stånd att börja ett bättre lif. Vi skiljas från de ädla banditerna med ömsesidig glädje och begifva oss till Konstantinopel, där vår första åtgärd blir att till skydd mot de blodtörstiga hundarne fodra våra fina parisiska benkläder med tunn pansarplåt.

På ett ströftåg genom staden få vi aptit på en cigarr och marschera helt omisstänksamt in i ett hus, där vi inte hålla det för otroligt, att de ha sådana att sälja. Vi se en skymt af några himmelskt sköna odalisker, som försvinna med en viss hastighet, och förrän vi veta ordet af, ligga vi på golfvet, bundna till händer och fötter och bevakade af sex jättestora negrer, beväpnade med fruktansvärda krok-sablar. Vi ha råkat klifva in i ett bättre harem.

Den turkiska rättvisan sölar inte, och det dröjer ingen tid alls, förrän vi finna oss instoppade i hvar sin ordentligt tillknutna och med högsta domstolens sigill försedda säck i sällskap med fem, sex kanonkolor samt kastade i Bosporens dunkla djup.

Sårade af en dylik behandling, skudda vi det europeiska stoftet af våra fötter och begifva oss till det gamla Egypten, där vi företaga en färd uppför Nilen, hvarunder dock inga andra äfventyr hända oss, än att vi ett par tre gånger ramla öfverbord och bli uppätta af krokodiler. För omväxlings skull företaga vi därefter en kamelridt genom Steniga Arabien, där vår obenägenhet att dricka vatten kommer oss särdeles

väl till pass, samt diverse andra länder, som jag inte har så noga reda på, tills vi omsider hamna i Persiens hufvudstad.

Schahen blir så stormförtjust öfver att få besök af ett par landsmän till hans liftandläkare och Sven Hedin, att han blir halft förtviflad öfver vår inte så illa spelade blyga tvekan att mottaga kommandörspadaskan af Sol- och lejonorden, hvarför vi till slut för att ställa honom tillfreds måste finna oss i att ta emot ett par exemplar hvardera af detta lysande utmärkelsetecken.

Öfverhopade med guld, ädla stenar, vackra slafvinnor och fullblodskameler, begifva vi oss härifrån till det gamla sagolandet Indien. Här se våra förvånade ögon de visa faki-rerna utföra dessa obegripliga trollkonster, som satt den västerländska vetenskapen så många myror i hufvudet. Vi se den gamle trollkarlen svälja en fem cm. tjock järnstång af tolf meters längd, ta fram ett par oxar ur ett cigarrettetui och kasta en afgudabild om 750 kilograms vikt upp i luften, där den stiger allt högre, tills den slutligen försvinner. Och vi kasta ett pennystycke (omkr. $7\frac{1}{2}$ öre) på den åldrige vetenskapsmannens enkla silfvertallrik och gå därifrån helt tankfulla.

Efter detta är det helt naturligt, att den oekulta läran med underbar makt lockar vår håg, och vi begifva oss med ett ståtligt dödsförakt in i detta hemlighetsfulla Tibet, därifrån ännu ingen forskningsresande återkommit med lifvet. Vi göra bekantskap med de mystiska mahatmerna, salig madame Blavatskys gamla vänner, som mottaga oss med en viss förbehållsamhet. Då det blir dem klart, att vi kommit dit för att spionera ut deras hemligheter, gripas de af en beundran för vår företagsamhet, för hvilken de behöfva lite tid på sig för att fundera ut ett tillräckligt starkt uttryck. Under tiden inlogeras vi med mildt våld i en med tre meter tjocka murar försedd cell i ett gammalt kloster.

Ingen kan förtänka oss, att vi skyndsamt begifva oss ifrån detta underliga land, och efter att ha klättrat öfver den stora kinesiska muren, befinna vi oss i det himmelska riket, där just nu européer äro föremål för en smickrande uppmärksamhet. Då det blir bekant, att vi äro i besittning af ovanliga militära insikter, kallas vi inför kejsaren, som ut-

nämner oss till generaler i armén och förlänar oss hvar sin praktfulla gula jacka samt ett mindre parti treögda påfågelsfjädrar.

Vi hinna emellertid ej mottaga utmärkelsen, förrän en japansk spion å sin kejsares vägnar erbjuder oss amiralsbefattningar i japanska flottan, hvilket förslag mera tilltalar oss, hvadan vi utan att väcka uppseende lämna det kinesiska territoriet och inträda i Japans marin. Efter att ha vunnit fem, sex större sjöslag och betryggat Japans herravälde på sjön begifva vi oss ned till det idylliska Tahiti för att hvila ut efter alla de sinnesrörelser, som på senare tiden skakat vårt nervsystem.

Vi välja oss hvar sin lilla förtjusande maoriflicka, bygga ett par enkla hyddor vid stranden af en klar bäck och gifva oss enligt landets sed på en kort tid, därunder vi njuta en tropisk lycka, som icke grumlas af något moln.

Därifrån begifva vi oss med stärkta krafter. Vid ankomsten till Chile finna vi, att presidenten alldeles nyss trädfats i hufvudet af en liten blybit, som tvungit honom att nedlägga regeringen. Det råder en hemsk villervalla i landet, och med djärf beslutsamhet sätta vi oss i spetsen för de missnöjda, störta den svaga regeringen, proklamera kejsardömet och utropa t. ex. mig till kejsare under namnet Purre I. Du blir naturligtvis rikskansler och enväldig liksom jag, men tusan tar dig, om du inte lyder, när jag kommenderar.

Då de missnöjda bli nöjda, bli emellertid de nöjda missnöjda, och det dröjer inte länge, förrän det blir revolution igen. Retade af detta ständiga kink, dra vi oss tillbaka, innan man hinner skjuta oss, och begifva oss till Panama, där vi i en hastig vändning starta ett nytt kanalgräfningsbolag. Allting går bra, om man undantar, att folk envist vägrar att teckna pengar, och sårade af detta mistroende till vår redbarhet, begifva vi oss härifrån till Kalifornien.

Medan vi sitta på en bättre restaurant i San Francisco, inträder en välklädd främling af godmodigt utseende och skjuter helt oförmodadt ned oss med revolver. Då han därpå ser lite närmare på oss, finner han, att han har begått ett misstag, och ursäktar sig artigt med, att han i oss tyckte sig känna igen ett par af sina fiender. Vi bli snart bekanta, han

fattar tillgifvenhet för oss och skänker oss, då vi skiljas från honom, åtta större silfvergrufvor i Nevada.

Från San Francisco anträda vi färden öfver kontinenten på den stora Pacific-banan, där förhållandena nu synas ha blifvit ordnade på ett relativt tillfredsställande sätt. Ursprung förekommer nämligen under hela färden endast fem gånger, sammanstötning tre och öfverfall af röfvare två gånger. De passagerare, som med lifvet anlända till Newyork, förklara sig aldrig ha varit med om en så stillsam tur på en amerikansk järnväg.

I Newyork embarkera vi på en ståtlig oceanångare, som möjligen skulle ha fört oss till Liverpool, om den inte under vägen hade blifvit krossad af ett väldigt isberg. Vi rädda oss på isberget och tillbringa där några angenäma stunder, tills vi bli upplockade af ett engelskt pansarfartyg, som för oss till Plymouth, därifrån vi begifva oss till London.

Här möter oss det sista äfventyret under vår färd, i det vi, jämte ett större första klassens hotell, bli sprängda i luften af en vildsint anarkist. Nedkomna, skynda vi att lämna England bakom oss, och snart befinna vi oss åter i den trefliga gungstol i kakelugnsvrån, därifrån vi startade på vår intressanta och angenäma färd.

Så går det till att resa jorden rundt på 20 minuter.

Frågor och svar.

“Har ni aldrig tänkt er“, frågade mig häromdagen en bland de älskvärdaste af mina läsarinor, “att i er tidning inrätta en afdelning för frågor och svar? Det skulle många gånger vara så bra att veta, hvart man med full tillförsikt och fullt förtroende kunde vända sig för att få besked om en sak.“

“Nej, min nådiga“, svarade jag, “Blekinge Läns Tidning är inte någon skämttidning. Och det kunde ju så lätt hända,

att den mindre kritiske läsaren vid studerandet af den ifråga-
varande afdelningen kunde få en alldeles falsk uppfattning af
tidningens karakter, och det skulle vi högst ogärna se.“

För att visa er, hur en sådan afdelning skulle komma att
ta sig ut, har jag, efter att ha studerat flera in- och utländska
tidningar, som infört den här anordningen, gjort upp följande
sannolikhetsprof, som vi kunna antaga vara klippt ur ett god-
tyckligt valdt nummer ett par månader efter anordningens
införande:

Frågor:

5192. För ett recept till god mjölgröt vore ingen tack-
sammare än *Gourmet.*

5193. Kan någon matematiker upplysa mig om, huru-
vida två gånger två alltid är fyra, eller om det under några
förhållanden är något annat, och i så fall under hvilka och
hur mycket? *Vetgirig.*

5194. Är det belagdt med straff att biträda vid ett själf-
mord? *August.*

5195. Kan man lära en katt att tala, och i motsatt fall
hvarför icke? *Intresserad.*

5196. Hvad är kärlek? *Alma, 15 år.*

5197. Hur kan man använda gamla utslitna galoscher?
Sparsam husmor.

5198. Kan någon upplysa mig om, huruvida den be-
römda upptäcktsresanden Cook begagnade jägerskjortor?
Traveller.

5199. Hvem har komponerat melodien till den vackra
sången: "Uti Kalmare stad där finns ingen kvast"?
Sångare.

5200. Är ölsupa att räkna bland rusdryckerna?
Absolutist.

5201. Är icke tillverkning af korkskrufvar att betrakta
som rusdryckshandtering? *Absolutist.*

5202. I Kina lära daggmaskar ätas som en läckerhet.
Kan någon upplysa mig om, huru de anrättas? *Menu.*

5203. Hvad förstås med ett klyfvarbomstampdäfvvertskir-
skänklingskirtaljelöparebeläggningsskrysshult? *Sailor.*

5204. Hvad heter världens yngsta barn? *Toto.*
5205. Kan någon skicklig läkare säga mig, hur jag mår?
Orolig.
5206. Är det verkligen sannt, att frimurarna slakta sina barn?
Benjamin.
5207. Finns det något ställe på jorden, där solen går upp om kvällarna?
Vera.
5208. Är man släkt till sin far?
Napoleon.
5209. Hvarför ha inte fåglarna tänder?
Pica.
5210. Hur mycket väger 1 kg.?
Duke.
5211. Kan man gaska på två knektar?
Vingel.
5212. Kan någon upplysa mig om, hvem som har uppfunnit pianot och hvilket slut han fick? Blef han hängd?
Nemesis.
5213. Äro kanariefåglarna mottagliga för kikhosta?
Djurvän.
5214. Gifva sig männen i större antal än kvinnorna?
Fröken.
5215. Hur mycket kostade den 15 maj 1892 ett kilogram fläsk i Valparaiso?
Nemo.
5216. Är det längre från Karlskrona till Stockholm än från Stockholm till Karlskrona?
Axel.
5217. I hvilket väderstreck bör sill vid insaltning läggas, för att den skall bli bäst? Männe i öster och väster?
Nygift.
5218. Hvarifrån härleder sig seden att spotta tre gånger, då en katt springer framför fötterna?
Amanda.
5219. Vill någon ge mig en beskrifning på goda kroppkakor?
Ida.
5220. Hur spelas dundrapart?
Figge.
5221. Hvar skall jag få köpa en begagnad, men i godt stånd varande bastrumma? Finns den vackra valsen "Efter balen" arrangerad för detta instrument?
Amatör.
5222. Anhålles om uppgift på den senast utkomna brefställaren för älskande.
Darling.
5223. Hur skall en familj på man, hustru och fem barn kunna lefva godt på 300 kr. om året?
Baby.
5224. Kan någon ge mig adressen på någon bra giftermålsbyrå?
Otålig.

5225. Kan man själf förfärdiga sina tandpetare, och, i så fall, hur går det till? *Praktisk.*
5226. Finns något land, där principen om allas likhet inför lagen tillämpas? *Petrus.*
5227. Hvilket är billigaste priset på en bra minbåt? *Försvarsvän.*
5228. Är afgudadyrkan tillåten i Sverige? *Frikyrklig.*
5229. Kunna löständer tagas i mät för skuld? *Tandlös.*
5230. Hur skall jag fortast kunna bli millionär? *Fattig yngling.*
5231. Hur skall man undvika att gå snedt på klackarne? *Marie.*
5232. Hvar kan jag få köpa af Dowes pansar till ett par byxor åt min pojke? *Mamma.*
5233. Vill någon ge mig en förteckning på de osedliga böcker, som en anständig ung flicka inte bör läsa? *Virginie.*
5234. Hvart skall man vända sig för att få anställning vid frälsningsarmén? Hur stor lön har en generallöjtnant? *Volontär.*
5235. Hvad menas med en bättre flicka? *May.*
5236. Kan en troende anarkist vinna inträde i K. F. U. M.? *Ravachol.*
5237. Hvarför kallas småpojkar, som äro anställda i affärer o. d., springpojkar? Finns det någon naturlig förklaring? *Tomas.*
5238. Kan man få erlægga böterna för en förseelse i förväg? *Måns.*
5239. Är det farligt att åka skridsko, när åskan går? *Axelina.*
5240. Kan man bli kär i sin man? *Karolina.*

Svar:

2349. 3 sk. bco har jag inte, men ett ostämpladt 10 öres märke kan ni få för 12 öre. *Samlare.*
2350. Gustaf II Adolf dog 1632. *Historicus.*

2351. Ni har rätt: mastodonten var ingen fågel. *Karl.*

2353. Denaturerad brännvin smakar allt annat än godt.
Erfaren.

2357. Ni gör bäst i att gå till sängs, lägga ett senapsplåster på magen och en kryddpåse i nacken och dricka ett par koppar kamomillté med ricinolja och maltos-cannabis. Hjälper icke det, så vänd er till läkare. *Tant.*

2361. En handfull russin kokas i tre liter vatten. Tre matskedar sirap, en finskuren rödlök och en knifsudd cayennepeppar tillsätts. Billig och välsmakande supanmat. *Greta.*

2378. Amalia bör söka bekämpa sin sorg och i det längsta undvika att gå och dränka sig. Det finns fler karlar i världen än Bartolomeus. *Josefine.*

2401. Brasilien ligger i Sydamerika. Rio är icke ett eldsprutande berg, utan en stad. *Kunnig.*

2423. Kejsaren af Tyskland heter Vilhelm.

Kunnig.

2452. Ni behöfver visst inte nödvändigt vara förälskad för det. Hjärtklappning framkallas också af kaffe, nikotin och alkohol. *Ungkarl.*

2530. Ja, i nödfall kan ni fria själf. *Charlotte.*

2532. Trikiner kunna ätas, men böra helst undvikas och under inga omständigheter förtäras lefvande. *En vän.*

2533. Kräfter behöfva ej målas. De bli röda af sig själfva, då de kokas. *Maja.*

2540. Gamla ansjovisburkar kunna användas till att sätta krukväxter i. *Anna.*

2565. Ja, man kan knäcka nötter med en ånghammare. Men en nötknäppare är både billigare och lätthandterligare. *Ingeniör.*

2566. Torrsopning är inte förbjuden i Mose lag, därför att Moses inte kunde tro folk om att kunna begå ett så afskyvärdt brott. *Teolog.*

2580. Ett litet nätt bord förfärdigas sålunda: Man tar ett groft vedträd och sågar det plant i båda ändarne. På ena ändan spikar man en gammal fjärdingsbotten. Foten förgylles, och skifvan klädes med plysch och förses med tofsar utefter kanten. *Händig.*

2591. Ett välsmakande gift, som verkar ganska långsamt, är punsch. *Jean.*

2630. Ja, ni får smörja upp karlen, om ni orkar, men ni måste göra det så, att ingen ser det. *Jurist.*

2635. För att kunna ta studentexamen måste ni kunna multiplikationstabellen. *Studiosus.*

2640. Om ni vill ha bra betaldt för skräpet, så sälj det på auktion. Då ska ni ha en grym otur, om ni inte får dubbelt så mycket för det, som det är värdt. *Ekonom.*

2666. Ja, det är möjligt, att talet 666 betecknar Storsjöodjuret, men det får inte tagas för gifvet. *Abraham.*

3720. Att ha en starkt utvecklad obenägenhet för att göra nytta är inte tillräckligt för att bli landshöfding.

Svensson.

2793. "Fritjofs saga" är icke författad af Bellman, utan af Tegnér. *Literat.*

2800. Recept till god blanksmörja: 15 delar kimrök, 6 sirap, 2 terpentin, 2 linolja, 1 ägghvita, 1 fotogén, 2 tjära, 1 lim, 10 svinister, 2 eau de cologne, 1 torsklefvertran och 3 hallonsaft. Kokas tillsammans i tre timmar under ständig omröring. Ger vacker svart glans och gör lädret mjukt.

Tekniker.

2892. Då man har tandvärk, lägger man en bit smör af en valnöts storlek i munnen, så är den försvunnen om några minuter. *Probatum est.*

2903. Kameleonten är icke en liten kamel, utan en odla.

Katinka.

2937. Ja, fjorton dagars vatten och bröd är att föredraga framför lifstids straffarbete i Sibirien. *Gök.*

2950. Jo, Kille drar sämsta kortet med sig.

Gammal spelare.

2998. Ni har förlorat. Det var på St: Helena Napoleon satt fången och icke på Tahiti. Akta er för lättsinniga vad!

Mickel.

3250. Det händer ibland, att fartyg försöka gå på land, men de komma aldrig synnerligt långt. *Sjöman.*

Hur man blir ryktbar.

Hvad är ärans prål? frågar svenska psalmboken, af konungen gillad och stadfästad 1819. Och den svarar själf med ett förakt, däri man dock tycker sig spåra ett visst vemod, att det är "gift i gyllne skål" och "resekost, som icke räcker fram till resans mål".

Hvarmed besagda psalmbok, efter hvad jag kan förstå, menar, att den s. k. äran inte är någonting att stå efter, och det håller jag verkligen med psalmboken om. I teorien förstås. I praktiken har jag däremot ganska god aptit både på literis och en plats i svenska akademien.

Ja, sådana ä vi allihop. Fåfångans svåra synd är så djupt ingrodd i oss lite hvar, att vi egentligen ingenting högre önska, näst pengar, förstås, än att få sitta på ärans tinnar och sola oss i medvetandet, att folk ska gå och skryta med eller skälla på oss många hundra år efter vår begrafning.

Och så arbeta vi allihop det värsta vi orka på att förärfva oss en plats i ryktets tempel.

En af de märkvärdigaste bland de många villfarelser, som förmörka människans själ, är föreställningen, att man måste utföra stordåd för att vinna ryktbarhet. Den ene skrifer osedliga böcker, och den andre uppfinner rysliga mordvapen. En ger sig till socialistagitator och en annan till nykterhetspredikant. Den ene gör i bakterier och den andre i teosofi.

Och hvar och en väljer sorgfälligt sitt fack och ordnar sin verksamhet så, att han bereder mänskligheten så mycket obehag som möjligt. Så komma de förr eller senare i tidningarna och gå sedan omkring och äro omätligt sturska öfver sin namnkunnighet.

Du dåre, läs historien och gif akt på hvad den lär i detta stycket! Du skall då först och främst finna, att deras namn, som utfört de största handlingar häfden känner, äro dolda i det svartaste mörker.

Vi veta, hvem som har upptäckt Amerika, Island och Tahiti och andra obebodda och kannibaluppfyllda öar i världshafvet, och vi kunna svära, ja, t. o. m. hålla sjuttifem öre på, att den, som en gång upptäcker nordpolen, blir en ovanligt berömd man, ehuru den upptäckten strängt taget inte är värd en pris snus.

Ty hvarenda skolpojke vet ju på pricken, hvar nordpolen ligger, och allt hvad man har att göra, är att ta en gammal mastspira i fickan och gå genaste vägen dit och hissa den gamla blågula flaggan däroppe.

Men hvem vet, hvem som har upptäckt Europa, den yppersta af alla både försvunna, nuvarande och blifvande världsdelar? Det vet ingen. Hans namn har sjunkit i glömskans natt och ingen skall någonsin draga fram det och skriva in det på historiens blad.

Ingen skall någonsin sätta sig i spetsen för en insamling till en bronsstaty öfver denne man, som gjort den största upptäckt som kan göras på detta arma klot.

Vi veta, hvem som uppfunnit fonografen, hästräfsan, luggtången och dylikt kرافs, men vi sväfvä i den djupaste okunnighet om, hvem som gjort världens största mekaniska uppfinning: hjulet.

Det var kanske en stackars egyptisk åsnedrivare, som offrade sin förmögenhet på att göra sin uppfinning erkänd och fruktbarande, förgäfvos sökte intressera Faraos för saken, då kungl. hof trollkarlarne läste i stjärnorna, att den nya apparaten skulle komma att användas till positiv, tombolor och helvetesmaskiner, med möda undgick att för olagligt trolleri bli kastad för den blodtörstiga sfinxen och slutligen afled på fattighuset år 10,000 före Kristi födelse. Hvem vet?

Hvem vet, hvem som har uppfunnit krutet? Sagan skyller på en gammal munk, som hette någonting, som inte inverkar på saken. Och det är ju inte omöjligt, att han också skulle kunna ha gjort det, om det inte redan hade varit gjordt förut.

Men nu veta vi, att man i Peking sköt ut det gamla året 6,742 före Kristus, och i Pekings officiella tidning för den 18 juni 5,988 f. K. finna vi en så lydande notis: "H. m:t kejsar Lun-Ken-Tus födelsedag firades här i går på öfligt sätt med salut och flaggning."

Krutets okände uppfinnare var kanske en kejsarlig kinesisk öfverhoffryverkare och mandarin af stora zinkknoppen. Hvem vet?

Hvem vet, hvem som uppfunnit kläderna, hvem först kom på den tanken att klifva opp och sätta sig på en häst eller hvem som först, kanske genom att ställa sig opp i båten och hålla ut kavajen, gaf uppslaget till seglets uppfinning? Det vet ingen människa. Jag skulle kunna anföra tusentals dylika exempel, som visa, att det icke är stordåden, som skapa ryktbarhet, men jag hoppas, att de redan anförda skola vara nog.

Men hvad är det då, frågar du, som får folks namn att gå till eftervärlden? Jo, det är, efter hvad historien visar, hufvudsakligen fyra olika slags handlingar, som folk sällan tänker på att utföra, hvadan det endast är en slump, om man blir en ryktbar man eller dör i obemärkthet som en liten fågel i skogen.

Först ha vi då sådana handlingar, som äro uttryckligen förbjudna i tio Guds bud, strafflagen och samvetet, om du består dig med denna i vår tid sällsynta lyxartikel.

För att göra dig till en ryktbar person måste du dock utföra dem i stor skala. Du kommer inte i historien, därför att du klättrar öfver ett plank och stjälar en liter päron eller därför att du stryker kvicksilfver på en fyrastyfver och söker utprångla den som en femtiöring.

Se på kejsar Nero! Han skaffade sig ett berömdt namn genom att slå ihjäl hela sin familj, antagligen för att förenkla någon arfsprocess. Sedan tillämpade han samma metod på dissenterfrågan, i det han använde friförsamlingarnes medlemmar som föda åt djuren i sitt menageri. Men på den frågan blef gamle Nero bet.

Så ha vi Henrik VIII af England. Han hade den egenomliga vanan att gifva sig med ett nytt fruntimmer hvar sjuette månad och blef bekant för sin metod att skilja sig från sina gamla fruar.

Det gick till på det viset, att han lät hugga hufvudet af dem. Metoden måtte ha varit bra, för man hörde aldrig, att någon af f. d. drottningarna kom med några klagomål efteråt.

Här hemma ha vi Kristian Tyrann. Hade han varit samme gemytlige gamle bourgeois som hans nuvarande efterträdare på den lilla danska tronen, så hade vi väl knappast hört talas om karlen. Nu är han oss allom en bekant personlighet, och hvarför? Jo, därför att han begick ett massjustitiemord bland de högre rangklasserna.

Den gamle greken, som tuktade på domkyrkan i Efesus för att bli en ryktbarhet, visste nog, hvad han gjorde. De, som följt den metoden, skulle inte bli lurade, om de en vacker dag komme hit igen för att höra sina namn på folkets läppar.

Huru många duktiga karlar ha inte förgäfves försökt att med uppjudande af alla sina krafter på ärligt och beskedligt sätt nå ens hälften af den ryktbarhet, som kommit t. ex. Judas Iskariot, Lassemaja och Caserio till del!

Så ha vi sådana handlingar, som af samtiden betraktas som bagateller och som ingen människa egentligen fäster någon vikt vid.

Det var en gång i det gamla Atén en riksdagsman, som hette Alcibiades. Vet du, hvad han gjorde för att hans namn skulle gå till eftervärlden? Jo, han högg svansen af sin hund. Och det ges i det här landet inte en pojke, som gått igenom fyra klasser af allmänt läroverk, utan att han har hört talas om Alcibiades' berömda operation.

Newton blef bekant, för att han satt och tittade på ett äppelträd, Franklin, för att han lekte med en pappersdrake, och Gallilei, därför att han gjorde sig skyldig till oskickligt uppförande inför rätta. Kolumbus blef en ryktbar man för sin metod att ställa hårdkokta ägg på ena spetsen, Gustaf IV Adolf, därför att han drog på sig Karl XII:s stöflar, och Kleopatra, därför att hon begagnade så vräkigt stora synålar.

Du har kanske inte så noga reda på Alexander den stores fälttåg, men att han högg af den gordiska knuten, det vet du.

Du är kanske inte så helt invigd i en voltastapels hemlighet, men att dess uppfinnare en dag hängde ett par grodor på ett järnstaket, det har du reda på.

Du har kanske endast helt sväfvande begrepp om Georg Washingtons person och verk, men du har dig bekant att

han en gång i sin barndom gångade sig ut i trädgården med en liten yxa och misshandlade sin pappas päronträd.

Hvad är det väl, som gjort Sokrates namn känt öfver hela den civiliserade världen? Inte hans filosofi, ty den har då inte en på tusen den blekaste aning om. Men det enkla och alls inte ovanliga förhållandet, att karlen var olyckligt gift.

Hvad är det, som gjort gamle Bisses drag kända från Nova Semlas fjäll till Ceylons brända dalar? Inte hans politik, utan hans tre hårstrån.

Och hvad är det som gjort gamle Gladstone vida mera bekant än hans homerule-förslag, om inte hans vana att gå omkring och hugga ner träd?

Hvad hade vår morske Åkerhielm varit, om han inte "talat svenska" så malplaceradt, och hvad hade det varit med allas vår bekante Andréé, om han inte blifvit vinddrifven till Finland i sällskap med en halfbutelj öl och ett par franska bröd?

Vidare ha vi för det tredje sådana handlingar, som man *inte* utför, och de äro inte de minst viktiga. Simson blef vida berömd för att han inte lät klippa sig, Karl XII:s ryktbarhet beror hufvudsakligen på att han inte kurtiserade den vackra Aurora Königsmark, och det förnämsta Tegnér visste om hans gamla karoliner var, att "de sofvo ej i säng".

Gamle Luther har för sin namnkunnighet att tacka det förhållandet, att han stod där och inte kunde annat, och lektor Waldenström är mest bekant för att han inte idkar rusdrycks-handtering.

Den som inte vet något annat om gubben Noak, vet åtminste, att gubben inte spottade i glaset, och den som inte känner mera om sedermera finansministern Josef Jakobsson, har åtminstone reda på, att han inte var någon fruntimmerskarl.

Hvilket är det mest bekanta draget hos Karl IX? Att han inte benade strömmingen. Hos kung Albrecht? Att han "inte kunde hjälpa't". Hos Pettersson i Boestad? Att han inte var med, då krutet fanns upp.

En tenor, som vill bli ryktbar, behöfver inte nödvändigt ha så öfverdådigt vacker röst. Låter han bara bli att vara indisponerad, så blir han snart den ryktbaraste i sin genre på hela jorden.

En skomakare behöfver bara låta bli att ljuga för att få ett namn, som går ut öfver alla landsändar, och en frälsningsflicka behöfver bara låta bli att försöka pracka på folk Stridsropet, för att hennes ryktbarhet skall vara betryggad.

Det ligger ofta en mycket stor förtjänst i att inte göra någonting, den är visserligen af negativ art, men den behöfver inte vara sämre för det.

Slutligen ha vi såsom väg till ryktbarhet sådana handlingar, som andra ha utfört. Här finnas tusen exempel.

Elvira Madigan blef ryktbar, därigenom att löjtnant Sparre sköt ihjäl henne, och landtbrukaren Johansson, därigenom att riksdagsman Bexell tog ut honom från Tufvan.

Kung David är mest bekant, därför att en af kortkungarne blifvit uppkallad efter honom — tämligen omotiveradt för resten, då David aldrig spelade kort — och Stanley har blifvit ryktbar, därigenom att en beskedlig hattmakare kallat upp en hatt efter honom.

Bland de ryktbaraste af alla regenter äro de, som blifvit kaputtade af sina trogna undersåtar. Med hvad fog skulle den beskedlige Ludvig XVI kunnat göra anspråk på att få upptaga flere sidor i historien, om han inte fått hufvudet amputeradt? Och nog har Carnot hufvudsakligen anarkistens dolk att tacka för, att hans minne kommer att lefva genom seklerna.

Häradshöfding Ekenmann vann ryktbarhet genom sitt åtal, och L. O. Smiths namnkunnighet växte med hundra procent, då spanjorerna knyckte de fem millionerna från honom. Fru Hartman blef namnkunnig, därigenom att en dåraktig löjtnant tog henne med sig utrikes.

Att bli namnkunnig som oskyldigt offer kan visserligen vara kittlande för fåfängan, då man tänker på, hur bra ens namn skall ta sig ut i historien, men i allmänhet är detta den sista utväg folk väljer för att komma till ära och rykte, ty det svider allt lite, medan offringen pågår.

Härtill skulle vi till sist kunna lägga sådana handlingar, som andra inte ha gjort. Som ett par belysande exempel i detta afseende ber jag få anföra den arme profeten K. R., som blef ryktbar, därför att kronprinsen *inte* talat om att pro-

menera till Norge, och den namnkunnige Jack the ripper, som är ryktbar, därför att London-polisen inte kan få tag i honom.

I en trevånings speldosa.

“Det är en gammal historia
och händer alla år“,
och om också inte
“ett troget hjärta brister
hvar gång det försiggår“,
så händer det åtminstone, att det så omtöcknar ett och annat
förstånds klart skinande ljus, att det lyser som en karlskro-
nitisk gaslykta.

Hvilket? Jo, vänta, så ska ni få höra.

Det kom en man in på den utomordentliga tidningsredak-
tionsbyrå, där författaren af dessa rader tillbringar största
delen af sin dag.

“Go'mor'n!“ sa han.

Med den utsökta artighet, med hvilken alla besökande
mottagas på denna fina lokal, till och med annonstiggande
välgörenhetsfruar och reklamvigande cirkusdirektörer, sva-
rade jag:

“Go'mor'n!“

Hvarpå jag bad honom sitta ner och utan onödig tids-
utdräkt, i få ord, klart och koncist, utan broderier framlägga
de fakta, på hvilka han baserade sina anspråk på min upp-
märksamhet.

“Har ni sett en vansinnig?“ frågade han dystert.

“Ja, det har jag.“

“Vill ni se en till?“

“Ja, jag tackar.“

“Titta då på mig!”

Jag gjorde det, men kunde inte finna, att han såg mera vansinnig ut, än folket är mest, hvarför jag fann mig föranlåten att höfligt låta honom förstå, att han var en humbug.

“Ja ja“, svarade han tankfullt, “det kan ju hända, att jag inte är riktigt vansinnig ännu. Men så mycket är då säkert, att jag är på god väg. Får jag berätta er min pino-historia? Tack, det ska bereda mig en lättnad i mitt lidande att få förtälja den för en förstående och sympatiserande med-människa. Tillåt mig då först fråga, om ni är musikalisk?”

“Ingalunda“, svarade jag vemodigt. “Kan inte skilja mellan Gubben Noak och Björneborgarnes marsch, om man så vill bita näsan af mig.“

“Gratulerar“, återtog han i en ton af mild afund. “Ni har det bra, ni! Jag är däremot musikalisk till en grad, så att det är riktigt ängsligt. Jag ryser, när jag går förbi en liten skoltös med en musikportfölj på armen, och blir allvar-samt illamående vid åsynen af ett positiv. Nå, af en anled-ning, som inte hör hit, måste vi flytta i höstas och fastnade för en våning om fem rum för en stilla familj, helst utan barn, tjänstefolk och annat umgänge, som det hette i annon-sen. Vi hade ju visserligen inte alla de fordrade kvalifika-tionerna, men husägare ä, som bekant, beskedligt folk, som låter pruta med sig, och jag fick lokalen.

Men det dröjde inte en vecka, förrän jag upptäckte, att det inte var en människoboning, som jag hade flyttat in i, utan en speldosa, ja, min herre, en speldosa i tre våningar och som till råga på eländet alltid är uppdragen och går från morgon till kväll.

I våningen midt öfver oss residerar värden själf med familj, räknande ett halft dussin själar, af hvilka en dotter om sju-tton spelar piano, en pojke om fem slår på trumma, och en s. k. jungfru sjunger varietévisor.

På ena sidan om oss bor en bokhållare, som blåser flöjt och som lär åtnjuta rabatt på hyran, för att han håller huset fritt från råttor. Råttorna ä, som ni vet, mycket musikaliska djur.

På andra sidan bor en herre, som blåser tenorhorn i en mässingssextett och öfvar sig på alla opassande tider af dygnet med ett sublimt förakt för världens dom.

Och inunder oss bor en skollärrarinna, som af en tanklös försyn blifvit begåfvad med ett orgelharmonium och förljufvar sina lediga stunder med att spela koraler, hvarjämte hon allt emellanåt har en kontingent af K. F. U. K. hemma hos sig på tekalas och Sankeys sånger.

Nu känner ni mekaniken, och nu ska ni få höra, hur den arbetar. Vi kan ju t. ex. ta en söndag.

Operan börjas klockan sex på morgonen, och den s. k. jungfrun ofvanpå utför uvertyren. Hon förfogar öfver en ganska omfattande repertoar, men, såvidt jag har kunnat förnimma, inte mer än en melodi. På den sjunger hon både 'Kalle Peterkvist' och Tarara-bom-de-ay och hvad som helst. Det låter ungefär, som när man ritar med en spik på en glasruta.

Om det nu ska vara en demonstration emot mig, därför att jag ett par gånger försökt afbryta musiken genom att slå i taket med en eldgaffel, eller det bara är en tillfällighet, det vet jag inte, men hon inleder numera alltid konserten med 'Opp, Amaryllis, vakna, min lilla'. Det skulle vara mer än nog för att väcka en mumie. Att söka skydda sig genom att stoppa bomull i öronen skulle vara detsamma som att söka mota en revolverkula med en bit silkespapper.

Så slungar hon sig in på ett nytt nummer: "Jag är en mycket vacker flicka", hvarifrån hon öfvergår till den sorgliga visan om den lilla kråkan — "Uti ett träd en kråka, singla dusla basla dusla dej" — och fortsätter med "Jeg boer paa nummer sytten". På det viset håller hon på hela morgonen, medan jag vrider mig i namnlösa marter som en mask på en metkrok.

Klockan sju spädes musiken upp med det infernaliska larmet af ett väckarur, som sätter lif i min granne flöjtisten.

Det är en karl, som förstår att ta vara på tiden. Han måtte bestämdt ha flöjten hos sig i sängen, för klockan hinner inte ringa ut, förrän han låter det gå löst. Hans repertoar är hufvudsakligen af elegisk natur och inte synnerligen vidlyftig, men jag trotsar hvem det vara må att kunna få en sådan samling olikartade ljud ur ett instrument.

Än låter det som en polispipa, än som det hesa morrandet af en liten råtthund. Det ena ögonblicket gnisslar det

som en osmord skottkärra, och ögonblicket därpå fräser det, som när man spottar på ett varmt strykjärn. Ibland tycks han imitera en tuppsyckling, som håller på att lära sig gala, ibland låter det, som om han sågade ved, och ibland, som om han gurglade sig i halsen.

Jag ligger där med håret på ända och lider, så att hvar-enda nerv i min kropp rullar ihop sig som en trikin.

Vid åtta-tiden har pojken ofvanpå hunnit komma ur sängen och få fatt i trumman, och den trio, med hvilken konserten nu fortsattes, trotsar all beskrifning. Den s. k. jungfrun föredrar "Flickan vid fjorton år", flöjtisten bidrar med en serenad ur "Symamsellen", och pojken låter trumpinnarne gå som lärkvingar.

Jag far upp som en raket, gör toalett med en fart, som en brandsoldat skulle afundas mig, och störtar på dörren. Efter en timmes promenad är jag människa igen och återvänder hem för att äta frukost.

Matsalen ligger vägg i vägg med basunblåsarens lokus, och vi ha inte väl satt oss till bords, förrän det skräller till därinne, så att jag far halfvägs mot taket.

Det är "Dubbelörnen", som går af stapeln, exekverad af hela sextetten, som kommit tillsammans för att öfva sig. Jag har hört åtskilliga hårresande saker i mitt lif, men maken till oljud har jag aldrig hört. Efter att ha undfågnats med sådan musik i tio minuter, skulle man känna en riktig lisa, om man komme in på en mekanisk verkstad.

"Dubbelörnen" följes af ett Sigge-Wulff-potpourri, och så kommer naturligtvis "La Paloma". Det svartnar för ögonen på mig emellanåt, men jag håller tappert ut, tills jag fått i mig maten, och rusar därpå in i mitt arbetsrum, dit jag förföljes af spridda toner ur "Donau-wellen".

De ljuda dock tämligen dämpadt, och jag njuter en halftimmes relativt lugn, tills fröken däroppe hunnit frukostera. Så fort det är expedieradt, kastar hon sig nämligen öfver pianot med en ilska, som om det stackars instrumentet hade gjort henne något ondt, och misshandlar det med en kallblodighet och en ihärdighet, som jag inte kan låta bli att beundra.

Hvad hon spelar för något, det vet jag verkligen inte, och jag tror inte heller, att någon annan vet det, utom möjligt-

vis hon själf, för hon besitter en rent af vidunderlig förmåga att göra melodier oigenkänliga.

Hon spelade en gång ett nummer, som jag ville ha till fingervalsen, medan min hustru tog det för "Napoleons marsch öfver Alperna". Pigan upplyste sedermera, att det skulle vara "Djupt i hafvet".

Efter att ha marterats i tjugo kvalfulla minuter, som jag måste tillbringa hemma för att skrifva ett bref, beger jag mig ut igen, promenerar ett par timmar, tittar in till en god vän och får mig en stor grogg och kommer hem till middagen vid briljant humör.

I trappan mötes jag af den s. k. jungfrun, som med full hals skriker: "Sådan är Karl August", och när jag träder in, hälsas jag däruppi från af en duett för trumma och piano, hvarjämte ett och annat läte, hvars konstiga beskaffenhet angifver grannen-bokhållarens flöjt som källa, förkunnar, att han fortfarande har ångan oppe.

Jag försöker stålsätta mig och lyckas också få i mig min middag, under det att sextetten, som tydligen skall bort på begrafning, exekverar en sorgmarsch, som skulle kunna locka tårar ur en pantlånare.

Eftermiddagens program utfylles af pianot och trumman, som äro herrar på täppan till kl. 6, då skollärarinnan kommer från aftonsången.

Då blir det ljud i orgeln, och en röst, tunn som ett knifblad, tränger upp genom golfspringorna. Det är ju möjligt, att det i allmänhet är en Gudi behaglig gärning att sjunga frälsningssånger med orgelackompanjemang, men det måste betraktas som en grof hädelse, om man tror, att Vår herre finner behag i den musiken, som min ärade granne uppvaktar honom med.

Sedan jag en kväll fick konvulsioner och måste skicka efter läkare efter att ha undergått femton minuters tortyr, kastar jag nu alltid på mig rock och hatt och tar till flykten, så fort vespern börjar. Jag förs inte gå hem förrän kl. tolf på natten.

Nu är jag, som sagdt, på väg att bli galen, och om jag inte flyttar inom ett halfår, så blir jag det. Därför skulle jag vilja ha in den här annonsen:

“*Astundas hyra*. En våning om fem rum och kök i soligt stenhus med tjocka mellanväggar och bastanta trossbottnar, beläget på minst en kilometers afstånd från pianon, småbarn, basunblåsare, kammarorglar och annat oljud. Svar i biljett, märkt “Olycklig“, torde inlämnas å denna tidnings kontor.”

“Hva' kostar den?”

“En krona!”

Lutfisk,

En julaftonsbetraktelse.

Lutfisk utan jul, det låter ju tänka sig. I denna tid af ondska finns det nog gunås mer än en husmor, som är nog äreförgäten att äfven vid andra tillfällen bjuda sin värnlösa familj på denna parodi på föda —

Ja, det är kanske så godt, att jag först som sist talar om, att jag inte tål lutfisk. Jag vet inte, om ni är som jag, men *jag* tål den inte för mitt lif. Jag tål inte att se den, ännu mindre att känna doften af den, och det enda sättet att få mig att äta den är att binda mig till händer och fötter och använda en korfstoppningsmaskin.

Jag vet nog, att alla äldre, sedliga, tänkande damer skanse detta vara att häda Gud, och jag tycker mig höra någon gammal olycksprofetissa muttra något om, att det kan komma en tid, då jag vore glad, om jag hade en bit lutfisk att stoppa i munnen. Men för det första så har, som jag längre ner ska ha äran att visa, Vår herre inte skapat lutfisken, och för det andra: äfven medgifvet, att jag en gång kan bli tvungen att äta en portion af den läckra spisen, så är det dock absolut omöjligt, att jag skulle bli *glad* för det.

Af denna uppriktiga bekännelse inser ni lätt, att den här framställningen kommer att bli särdeles opartisk.

Lutfisk utan jul, det låter ju som sagdt tänka sig, men jul utan lutfisk, det är något otänkbart i detta arma land.

Julgranen kan vara borta, det kan vara si och så med julklapparne, och julbrännvinet kan vara utsupet redan da'n före doppareda'n, men det kan vara jul ändå, trots allt.

Men om risgrynsgröten och lutfisken fattas, då är det inte jul längre. Man tycks tänka sig julens ängel som en vacker köksa med ett fat risgrynsgröt i ena handen och ett fat lutfisk i den andra. Risgrynsgröten har jag alls ingenting emot, tvärtom; den är som frukten i paradiset både skön att se på och god att äta af. Men lutfisken!

Jag nämde nyss, att Vår herre inte hade något med lutfiskens tillkomst att skaffa, hvilket man för öfrigt lätt förstår däraf, att han fann allt, hvad han skapat, vara "ganska godt". Om lutfiskens skapelse, skulle en gammal legend kunna förtälja som följer:

Vår herre höll på med att skapa maten och hade gjort ostron, kaviar, sköldpaddssoppa, rökt lax, sparris, stekta rapphöns och en hel del andra goda saker, då Gammel-Erik kom för att se, hur det gick med arbetet. Gammel-Erik blef genast intresserad och bad så vackert, att han skulle få hjälpa till att göra lite, han med, så Vår herre hade inte hjärta att säga nej. Och så skapade Gammel-Erik ölsupa, köttbullar och lutfisk.

Lutfisken har det gemensamt med vår för resten utmärkta ansjovis, att den inte upphämtas ur naturens moderliga sköte, utan liksom ansjovisen hämtas upp ur en bleckburk, så hämtas lutfisken upp ur en gammal tvättbalja. Och att det skall vara fisk, det skall man sannerligen ha den rätta barnatron för att få i sig. Skulle man döma af utseendet, kunde det lika gärna vara gelatin, gammal kautschuk, kinesiska svalbon eller hvad som helst.

Råvaran, af hvilken denna fina produkt framställes, kallas storsej, medelsej, gråsej, rotskär, zartfisk och Gud vet allt. Man kan stundom få se ett eller annat exemplar hänga utanför någon mera anspråkslös speceributik, och det är, äfven om man inte vet, att det är afsedt till människoföda, nästintill det gräsligaste man kan skåda.

Jag kan finna skönhet i en varietévisa; jag har funnit skönhet i en frälsningsbonnet, flera skönheter till och med, fast bara en i hvarje; och fru Tenow må säga, hvad hon vill

om stekt spädgris, så ligger det dock en hel del skönhet äfven i ett sådant "litet brunstekt lik".

Men den, som kan finna någon skönhet i ett stycke medelsej, hans skönhetsbegrepp ska fru Tenow gärna för mig få kalla förvända. Tänk er en bit rotskär i ett stilleben!

Detta aptitliga material till en lika aptitlig kost utgöres af torsklik från Norge. Om våra bröder där oppe ha så mycket torsk, att de inte orka äta opp den, så hvarför inte göra fiskguano och syndetikon af den i stället för att saltorka den och skicka hit den, oss till en förargelse! Där ser man, hvad vi ha för glädje af unionen!

Det finns ju mycket, som är konstigt på matlagningens område, men något konstigare än lutfiskberedningen lär väl knappast stå att uppleta.

Om en vanlig människa ger sig till att supa lut -- jaja, hvad hon super för resten -- så blir hon betänkligt dålig, men lutfisken måste insupa lut för att bli "god". Man lägger den i en så och slår öfver den några halfbuteljer Floralut. Detta måste ske redan strax efter midsommar, om läckerheten skall kunna bli färdig.

Sån placeras på något väl skyddadt ställe, så att inte barnen eller katten komma åt att af nyfikenhet, okynne eller njutningslystnad dricka ur luten. För i så fall blir det ingen välsignelse med fisken, ja, inte med barnen eller katten heller för resten.

Då den läckra spisen efter många och långa processer är klar att serveras, sprider den en parfym, som kan göra en man vansinnig. Emot den är doften af dyfvelsträck en hänförande vällukt och doften af gammal ost en njutning, som inte kan betalas med pengar.

Subtila naturer, som af ett oblidt öde fått den abnormiteten att anse lutfisk som en läckerhet, bruka, när den serveras, sätta sig till bords med ett klädknäppe om näsan. Hvilket dock gör bordskonversationen en smula besynnerlig.

Hur läckerheten ser ut, ska vi bara inte tala om. Hemsk var den, innan den hade genomgått tillredelsen, men ännu hemskare är den nu. Man skall vara förblindad af passion för lutfisk för att kunna äta den utan att blunda.

Men till all lycka för dem, som inte kunna undgå att

tära denna ljuftva kost, har naturen tagit med ena handen lika mycket som hon gifvit med den andra.

Stode smaken hos lutfisken i direkt förhållande till utseendet och doften, så skulle man inte få en gris att äta eländet, men lyckligtvis har bemälda s. k. fisk den negativa förtjänsten att inte ha någon smak alls.

Det gör, att den i nödfall *kan* ätas, äfven af människor med mera utveckladt smaksinne, och förklarar, hvarför inte en stigande odling har totalt gjort slut på hela lutfiskkommersen.

I estetiskt och gastronomiskt afseende har sålunda lutfisken endast betydelse såsom representant för det absolut fula och osmakliga. Från andra synpunkter sedt har den dock en mera positiv betydelse.

I politiskt afseende måste den betecknas såsom särdeles farlig för unionen. Genom den inkomst den bereder våra bröder, gör den dessa betydligt morska och vida mera sväljande af honnett ambition, än om inte våra för vanvettigt lutfiskförvärf utgifna pengar skramlade i deras fickor.

Och å andra sidan måste en nation, som icke aktar för rof att handla med dylikt elände, gifvetvis i den estetiskt och gastronomiskt bildade svenskens ögon alltid synas omöjlig att has i rum.

Lutfiskens moraliska betydelse är tväggehanda. Utgår man från den synpunkten, att "människan är, hvad hon äter", så inser man lätt, att lutfisken är i moraliskt afseende en vederstygglighet, som det borde väckas en sedlighetsmotion emot.

Med den citerade satsen för ögonen och inför det faktum, att otroliga kvantiteter lutfisk förtäras inom Sveriges landamären, gripes fosterlandsvännen af bäfvan för vårt folks framtid. Hvad skall det bli af en nation, som äter lutfisk som högtidskost?

Ser man saken från en annan synpunkt, kommer man till en alldeles motsatt uppfattning. Julen är, som vi veta, vällefnadens tid. Då rullar sig mänskligheten besinningslöst i lukulliska njutningar och tänker inte mer på kristlig försakelse än på det, som aldrig var.

Men då fordras det också något, som påminner folket om

lifvets allvar och vedermödor, det fordras lite malört i botten på glädjebägaren, och detta något, denna lilla malörtsdroppe — åhja, den är förstås inte så liten — det är just lutfisken. Från denna synpunkt sedt är alltså lutfisken ett salighetsmedel, som inte är att förakta.

Man skall kanske komma och säga, att lutfisken har en viss social betydelse, såsom — då den ju skall ätas öfverallt, i palats som i koja — utjämmande, om också endast för tillfället, klyftan emellan samhällsklasserna och ingjutande en känsla af solidaritet hos folket.

Men skall då inte, då lutfisken är uppäten, denna klyfta synas ännu större än förut, skall icke missnöjet då höja sitt hufvud ännu mera pockande än någonsin förr? Jo, säkert! Lutfisken snarare söndrar än enar och lämpar sig utmärkt som ämne för ett socialistiskt föredrag.

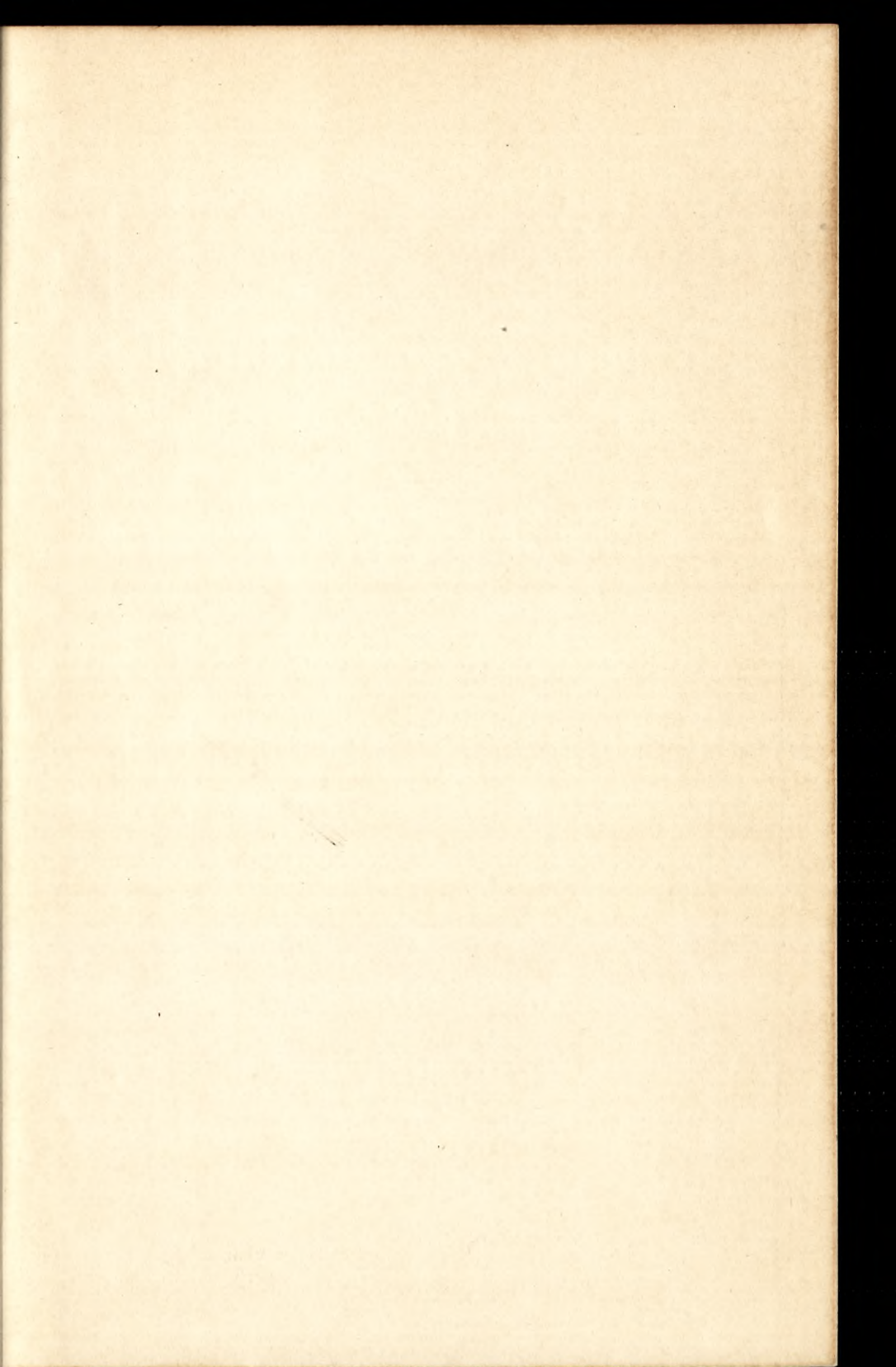
Från nykterhetsvänlig ståndpunkt måste man på det lifligaste beklaga, att lutfiskätandet skall vara så djupt rotadt hos vårt folk. Det kan visserligen tyckas, att den gamla satsen: "fisken vill simma", knappast kan ha tillämpning på lutfisken, som väl kan anses ha fått sitt lystmäte på simning, både i vatten och i starkare vätskor.

Men icke desto mindre är det nu en gång så, att fisksupen anses vida oundgängligare på den än på någon annan föda i hela universum, och den, som äter sin lutfisk utan att ge den en liten peliknarkare i respälsen, anses som en människa utan lefnadsvett.

Man torde få förvänta, att någon pålitlig karl vid nästa riksmöte väcker en motion om styf tull på lutfisk.

På JOS. SELIGMANNNS förlag har förut utkommit:

En hvar sin egen gentleman

Oumbärlig handbok i fara och frid

af

Falstaff, Fakir

Pris: 1: 50.

»Författaren har med sin nya publikation beredt älskare af unik, skrattretande humor en stor glädje, och ytterligare häfdat sitt rykte som oförliknelig i den af honom inslagna genren.»

(*Göteborgs-Posten.*)

»En besatt bok, full af galenskaper och tokerier, men utomordentligt rolig.»

(*Vesternorr. Allehanda*)

Nordmannaskämt

Efter medeltida källor

af

A. U. Bååth

Pris: 2: 25.

En samling prof på de gamla skandinavernas sinne för skämt och humor.

»Dessa ur en gången tids lif hemtade smådrag fångsla med en oemotståndlig makt läsaren.»

(*Vesternorr. Alleh.*)

»Smakbitar i urval Om det därmed varit hans lofliga afsigt att väcka lust efter mer, så tro vi för visso, att han skall lyckas.»

(*Aftonbladet.*)

Jägaren

Nordisk Årsskrift

utgifven af

Hugo Samzelius

Pris: 3: 25.

Med porträtt och bilder.

»Förtjänar att upplefva många årgångar och få många vänner.»

(*Småland.*)

»Med verkligt nöje kunna vi konstatera, att han med »Jägaren» riktat vår idrottslitteratur med ett nytt, synnerligen förtjänstfullt verk »

(*Stockh. Dagblad.*)